

# Riksdagens protokoll

2007/08:38

Torsdagen den 6 december

Kl. 12.00 – 20.23



Protokoll  
2007/08:38

---

## 1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 30 november.

## 2 § Anmälan om kompletteringsval till försvarsutskottet

Talmanen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Eva Sonidsson som suppleant i försvarsutskottet.

Talmanen förklarade vald till

*suppleant i försvarsutskottet*

Eva Sonidsson (s)

## 3 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan

Talmanen meddelade

att *tisdagen den 18 december* skulle inget uppehåll för partiernas gruppmöten göras och

att *torsdagen den 20 december* skulle interpellationsdebatter inledas 30 minuter efter avslutningen, dock tidigast kl. 14.00.

Meddelandet hade delats ut till kammarens ledamöter.

#### 4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

##### *Interpellation 2007/08:203*

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:203 Åtgärder mot diskriminering i högskolan  
av Mats Pertoft (mp)

Interpellationen kommer att besvaras den 18 december 2007.

Skälet till dröjsmålet är andra åtaganden.

Stockholm den 3 december 2007

Utbildningsdepartementet

*Lars Leijonborg*

##### *Interpellation 2007/08:204*

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:204 Nedmontering av arbetsmiljöfrågorna  
av Ulf Holm (mp)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 7 december 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 23 november 2007

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

*Karin Renman*

Expeditions- och rättschef

##### *Interpellation 2007/08:207*

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:207 Borgerlig arbetsmarknadspolitik och konsekvenser för familjer  
av Matilda Ernkrans (s)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 20 december 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 23 november 2007

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

*Karin Renman*

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:219 Onykterhet i trafiken  
av Thomas Bodström (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 december 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 27 november 2007

Justitiedepartementet

*Beatrice Ask*

Interpellation 2007/08:220

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:220 Information till riksdagen i EU-frågor  
av Thomas Bodström (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 december 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 27 november 2007

Justitiedepartementet

*Beatrice Ask*

Interpellation 2007/08:221

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:221 Våld vid idrottsarrangemang  
av Thomas Bodström (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 december 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 27 november 2007

Justitiedepartementet

*Beatrice Ask*

Interpellation 2007/08:222

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:222 Kriminalvården  
av Thomas Bodström (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 december 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 27 november 2007

Justitiedepartementet

*Beatrice Ask*

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:223 Datalagring  
av Thomas Bodström (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 december 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 27 november 2007

Justitiedepartementet

*Beatrice Ask*

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:224 Polisens arbete för att bekämpa ungdomsvåldet

av Thomas Bodström (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 december 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 27 november 2007

Justitiedepartementet

*Beatrice Ask*

### **5 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen**

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2007/08:FPM29 Järnvägskorridorer för godstransport *KOM(2007)608* till trafikutskottet

2007/08:FPM30 Handlingsplan för godslogistik *KOM(2007)607* till trafikutskottet

2007/08:FPM31 Hamnpolitik *KOM(2007)616* till trafikutskottet

2007/08:FPM32 Reform av EU:s vinsektor, till miljö- och jordbruksutskottet

2007/08:FPM33 Eurojust och det europeiska rättsliga nätverket *KOM(2007)644* till justitieukskottet

2007/08:FPM34 Säkerhet i pass och andra resehandlingar *KOM(2007)619* till justitieukskottet

2007/08:FPM35 Meddelande om tillämpningen av gemenskapsrätten – pilotprojekt *KOM(2007)502* till konstitutionsutskottet

Föredrogs och hänvisades  
EU-dokument  
KOM(2007)409 till konstitutionsutskottet

**7 § Sänkt kapitalvinstbeskattning för fåmansföretagare åren 2007–2009**

*Sänkt kapitalvinst-  
beskattning för  
fåmansföretagare  
åren 2007–2009*

Föredrogs  
skatteutskottets betänkande 2007/08:SkU9  
Sänkt kapitalvinstbeskattning för fåmansföretagare åren 2007–2009  
(prop. 2007/08:19)

Anf. 1 HELENA LEANDER (mp):

Herr talman! Kapitalvinstbeskattning för fåmansföretagare är ett knepiggt kapitel. Är man anställd är det inte så svårt att skilja ut vad som är lön och vad som är kapitalvinster. Lönen är det man får från sin arbetsgivare, kapitalvinster är det man får på aktier, sparande och vad man nu kan ha. Som fåmansföretagare har man möjlighet att välja om man vill ta ut sin ersättning i form av lön eller utdelning. Det är vad som gör det hela så knepiggt.

Upp till brytpunkten för statlig inkomstskatt spelar det inte så stor roll vad man väljer. Om man däremot kommer över brytpunkten blir det plötsligt betydligt förmånligare att ta ut ersättning i form av den lägre beskattade kapitalvinsten. Det är för att man inte ska få alltför stora orättvisor mellan löntagare och företagare som man har valt att införa någon form av reglering för hur mycket man ska kunna ta ut som kapitalvinst och hur mycket som ska tas ut som lön.

Dessa regler – som brukar kallas för 3:12-reglerna, trots att paragrafen sedan länge har flyttats – upplevs som väldigt snåriga av dem som har att tillämpa dem. De beräknas kosta företagen 1 ½ miljard om året bara i ren administration. Det förslag som vi har att ta ställning till i dag gör inte reglerna ett dugg lättare. Det minskar bara själva beskattningen. Det är ingenting jag förebrår regeringen för. Jag är medveten om att det är en mycket komplex fråga som man har utrett mycket tidigare. Det är inget som man kan lösa i en handvändning.

Den uppfattning som jag har fått från företagare är att det i första hand inte är nivån på skatten som är problemet utan just de väldigt snåriga reglerna. Det bästa för dem vore om man kunde sluta att lappa och laga systemet och kanske ta ett mer samlat grepp och se om man kan utreda hur man kan ersätta 3:12-reglerna med ett enklare och rättvisare system. Det tror jag vore bra om vi kunde göra. Jag yrkar därför bifall till reservationen.

Anf. 2 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! Jag tycker att Helena Leander på ett bra sätt beskrev såväl bakgrunden till 3:12-lagstiftningen som betydelsen av att försöka reformera lagen så att den blir enklare och bättre tillgodoser inte minst de berörda fåmansbolagsägarnas önskemål.

Anledning till att vi har denna krångliga lagstiftning är i grunden, precis som Helena Leander antydde, den skilda beskattning vi har på inkomst av tjänst och inkomst av kapital. Det är inget problem upp till brytpunkten, eftersom det är samma skatt runt 30 procent. För tjänsteinkomster därutöver har vi 52 procent upp till nästan 60 procent för de högsta inkomsterna.

Det innebär att man inte kan ha ett system där man släpper fritt att välja för en fåmansföretagare hur man ska beskattas. Då blir det naturligtvis så att det mesta kommer att läggas på kapital efter det att man har redovisat inkomst av tjänst upp till brytpunkten.

Samtidigt kan man inte göra systemet så krångligt att det kostar väldigt mycket hos företagen att efterleva bestämmelserna. Dessutom är det ur statsfinansiell synpunkt inte fråga om så oerhört stora summor om man försöker utjämna det hela och göra det enklare.

Vi har nu varit relativt överens redan förra mandatperioden och eftersträvat en förenkling. Den dåvarande regeringen lade fram ett förslag som vi inte var riktigt nöjda med från allianspartiernas sida. Vi hade betydande invändningar på många punkter. De punkterna har sedermera ändrats.

Nu kommer förslaget till ytterligare en förändring samtidigt som det pågår en utredning för att därutöver genomföra förenklingar och förbättringar. Det är av den anledningen som vi inte tycker att man har anledning att tillgodose motionsyrkandet från Miljöpartiet.

Däremot tycker jag nog att det finns anledning att välkomna vad Helena Leander säger om vad Miljöpartiet eftersträvar. Det är i grunden en felsyn att betrakta anställda och företagare på samma sätt. De som är företagare tar helt andra risker än dem som är anställda.

Av den anledningen finns det inte skäl att eftersträva en total likformighet i beskattningen. Det bör kunna vara en särskilt beskattning av fåmansbolagsägare som är sådan så att den av dem själva upplevs som rättvis och ganska enkel att efterleva.

Utifrån det upplever jag situationen som att den sittande regeringen bör ha goda möjligheter att återkomma med en ytterligare förenkling av dessa så kallade 3:12-regler.

En annan sak som tas upp i propositionen och därmed också i vårt betänkande är det som går under benämningen restpomperipossa. Det gäller bland annat IT-kraschen i slutet av 90-talet med den dåvarande lagstiftningen för andelsbyten. Den innebar att värdet på andelar som tvångsmässigt inte kunde försäljas ledde till att väldigt många tidigare ägare av IT-bolag som sålt sina aktier hamnade i en beskattningssituation som gjorde att långt över hela vinsten fick gå i skatt. Det var den så kallade pomperipossan. Med det brukar avses att skatten är över 100 procent på en inkomst.

Efter mycken möda och inte minst insatser också från Vänsterpartiet lyckades vi i skatteutskottet få igenom en lagstiftning retroaktivt. Därmed rättade man till de värsta pomperipossa-effekterna för väldigt många tidigare företagare. Men olägenheter kvarstod för andra som inte helt fångades upp av den här förändringen. Detta är väldigt tekniskt. Jag ska inte gå in på detaljerna, men det var vad vi kallade för en restpomperipossa.

Det var en dialog med departementet utifrån de synpunkter som hade förts fram i skatteutskottet. Jag är medveten om att diskussionen fördes framför allt av Vänsterpartiet och Miljöpartiet gentemot regeringen om att den borde göra något även i de fallen. Rimligen kände man i de överläggningarna sig ivrigt påhejad av de borgerliga företrädarna i utskottet. Från vår sida var vi ingalunda nöjda med den långsamhet med vilken det gavs besked i de ärendena.

Dessvärre har det gått väldigt lång tid – sedan 1999/2000 – så det är väldigt svårt att i det här läget backa bandet. Det är ju så väldigt mycket som har hänt därefter även hos de berörda företagarna. Omplaceringar har gjorts, och skatteeffekterna har delvis kunnat rättas till.

Det värsta exemplet vi hade var en skatteeffekt på ungefär 1 000 procent av vinsten. Man fick alltså betala ohört mycket mer pengar i skatt än den vinst man hade gjort. Det där har rättats till av utvecklingen så nu ligger skatten på runt 100 procent – något över 100 procent isolerat till de aktierna och ca 75–80 procent sett till hur personen i fråga har kunnat agera i sina senare deklARATIONER.

Pomperipossafallen är inte lika allvarliga på grund av hur börsutvecklingen har varit. Likväl är det sorgligt att vi inte tidigare har kunnat rätta till det här. Det är också sorgligt att möjligheterna, med tanke på svårigheterna rent praktiskt i dagsläget, är utomordentligt små – dessutom är det komplicerat – när det gäller att se hur en sådan här lagstiftning skulle se ut.

Från utskottets sida har vi därför accepterat regeringens bedömning här, att vi måste lägga det här ärendet åt sidan. Men det råder ingen tvekan om att detta är ett exempel på att skattelagstiftningen inte kan fånga upp oförutsedda händelser på marknaden som gör att enskilda personer drabbas på ett olyckligt sätt.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 3 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Herr talman! I detta betänkande behandlas viktiga och omdiskuterade beskattningsregler för fämansföretagare. Jag vill börja med att instämma i utskottsordförandens redovisning av ärendet; det finns inte mycket att tillägga.

Jag utgår från att vi alla i riksdagen är överens om att företagen och företagarna behöver regler som är rättvisa och regler som är överblickbara och enkla att tolka.

Regeringens ambition när det gäller regelförenklaringsarbetet generellt sett är därför mycket lovvärt. Vi kan dock konstatera att hela frågan om 3:12-reglerna knappast kan betecknas som enkel.

Betänkandet innehåller förslag i rätt riktning. Snåriga regler ska göras enklare. Regeringen bereder för närvarande dessa frågor, som vi tidigare hört, och återkommer snarast möjligt.

Jag delar andemeningen i den reservation som finns i betänkandet. Men med hänsyn till pågående beredning får jag för dagen yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationen.

Anf. 4 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Skatteutskottets betänkande 9 har den vackra titeln *Sänkt kapitalvinstbeskattning för fåmansföretagare åren 2007–2009*. Man skulle också kunna ha en annan rubrik, nämligen: Förbättrad beskattning för småföretag och småföretagare. Eller också kunde rubriken vara: Ekonomisk stimulans att bli småföretagare – eller egenföretagare.

Ordens makt över tanken är ofta stor. Det jag talar om här är samma sak. Men i grunden kommer det att handla om hur olika man uppfattar saker och ting. Det som den här ganska tekniska propositionen handlar om är ytterst hur vi stimulerar fler människor att våga bli egenföretagare, att svara för sin egen försörjning.

Precis som vi ska värna anställdas rättigheter – sociala rättigheter och trygghet i anställningen – gäller det att se till att några vågar bli företagare. De flesta företag är inte stora utan ganska små. De så kallade 3:12-reglerna borde numera som, Helena Leander mycket riktigt påpekat, kallas för 12:29-reglerna i 57 kap. inkomstskattelagen – för att nu något komplicera det. De syftar just till att återställa den stimulans som en gång i tiden fanns. I samband med 1990 års skattereform skulle det ju bli lättare att vara egenföretagare och att det skulle bli mer överskådligt.

Det finns ingen absolut sanning när det gäller exakt hur en sådan här skattelagstiftning ska utformas. Det kommer säkert fler förändringar, precis som skett under en lång rad år med Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Den reform som nu görs är, tycker jag, i allt väsentligt just en stimulans till att våga ta ansvar och bli egenföretagare. Jag menar att det är en god reform för ett Sverige som behöver tillväxt och som behöver fler företagare och gärna mycket stora företag. Men framför allt behövs det väldigt många enskilda människor som vågar bli företagare och som inte i första hand ser kapitaluttag ur företagen som det viktiga. I stället handlar det om att de små företagen kan växa.

Därför, herr talman, yrkar också jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och därmed till propositionen. I övrigt instämmer jag med Lennart Hedquist när det gäller restpomperipossan som har varit en plågsam del för många av våra partier eftersom inget hänt under en så lång tid. Jag tror inte att någon av oss som tyckt att de som drabbats av detta har fått full rättvisa. Men det är också, som Lennart Hedquist här säger, väldigt svårt att så långt i efterhand åstadkomma maximal rättvisa. Tiden har gått. Ibland får man säga: Det går inte att göra mer.

Anf. 5 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Apropå debatten om 3:12-reglerna vill jag säga att jag tycker att det är bra att regeringen gör en översyn av de olika organisationsformerna. Det gäller då att de ska behandlas så likvärdigt som möjligt skattemässigt och även på andra sätt – gärna det!



Jag noterar också att det i betänkandet står att resultatet av detta ska redovisas före utgången av 2007. Det är alltså inte så många dagar kvar. Jag ser med spänning fram emot att få ta del av resultatet. Sedan kan vi fortsätta med den här debatten.

3:12-reglerna är krångliga. Det ligger mycket i det som Helena Leander och Miljöpartiet skriver. Men vi i Vänsterpartiet kan inte tänka oss att ta bort det här regelsystemet. Syftet är ju att förhindra att högbeskattade tjänsteinkomster omvandlas till lågbeskattade kapitalinkomster. I det läget är det väldigt svårt att föreslå att det här regelsystemet helt tas bort. Det tror inte jag är möjligt.

Låt mig sedan gå över till den andra del som också har berörts här i talarstolen. Det gäller den så kallade restpomperipossan. Det är flera partier som har varit aktiva och medverkat till de förändringar som genomfördes år 2002 och som sedan gällde retroaktivt. I det läget fanns det några frågor kvar som inte var utlösta, och därav namnet restpomperipossa.

Detta har debatterats ett antal gånger i den här kammaren. Det har kommit både ris och ros från den nuvarande alliansen till mitt parti som har engagerat sig i den här frågan. Man har sagt att man inte ska beskatta luft och att man inte ska beskatta vinster som finns. Men genom att vi inte kunde lösa ut restpomperipossan säger man samtidigt att det var lite skrik för lite ull och att Vänsterpartiet har lagt sig platt. Det är väldigt många sådana uttryck som har kommit. En kristdemokrat sade: Det är nu viktigt att inte låta denna skamfläck i svensk skattepolitik få finnas kvar i fortsättningen.

Senaste gången frågan var uppe i kammaren var i december 2005. Det var i samband med att vi diskuterade en ny aktiebolagslag. Då var vi faktiskt eniga i utskottet, och anledningen till det var att vi väntade på en kammarrättsdom. Med facit i hand vet vi att det utslaget kom våren 2006. Jag hoppas att jag säger rätt nu.

Då skrev allianspartierna ett särskilt yttrande. Jag vill citera lite ur det särskilda yttrandet: ”Vi anser att ärendet hanterats med en anmärkningsvärd likgiltighet för de drabbade.” Och vidare: ”Vi vill nu kraftigt understrika betydelsen av att regeringen verkligen snarast efterkommer det av utskottet tidigare angivna önskemålet om en lösning av frågan genom en retroaktivitet från den 1 januari 1999.”

Så skrev alltså allianspartierna nio månader innan man kom i regeringsställning, och när man har innehaft makten i 15 månader lägger regeringen ned frågan. Jag vill för Vänsterpartiets räkning bara beklaga att alliansen inte längre är intresserad av att lösa den här frågan, och det har jag också skrivit i ett särskilt yttrande. I övrigt står jag bakom betänkandet.

Anf. 6 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Det är möjligt att jag var otydlig i mitt anförande, men vi har inte sagt att vi helt vill avskaffa regleringen av hur mycket man som småföretagare kan ta ut som kapitalvinster och hur mycket man kan ta ut som lön. Vi tror att man kan behöva någon form av reglering även fortsättningsvis även om man, precis som Lennart Hedquist var inne på, kan fundera på om det verkligen ska vara millimeterrättvisa eller om man ska ta hänsyn till det faktum att man som företagare tar en högre risk och

inte har samma trygghet som en anställd. Någon form av reglering bör det däremot vara.

Det vi däremot har sagt är att vi tror att det kanske är bättre att inte fundera på marginella förändringar inom det befintliga regelverket utan ha en lite mer förutsättningslös översyn.

Anf. 7 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Jag får tacka för det klarläggandet. Jag läste innantill i er reservation från talarstolen. Där står det att syftet är att helt avveckla 3:12-reglerna.

Jag vidhåller att vi i Vänsterpartiet inte tror att det är möjligt att ta bort dem helt och hållet. Vi måste ha regler som förhindrar att man utnyttjar systemet och på ett otillbörligt sätt omvandlar inkomster som ska beskattas som tjänsteinkomster till inkomst av kapital.

Anf. 8 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Jag har inte hela vår reservation i huvudet, men jag har för mig att den där meningen fortsätter: och ersätta med ett enklare och rättvisare system.

Jag har i alla fall väldigt klara minnen av att jag skrev så i motionen. Det är det som är grejen. Vi ska avveckla det system som finns nu men ersätta det med en reglering som är enklare. Det handlar alltså inte om att helt ta bort regleringen av hur man kan ta ut sin ersättning från företaget. Det ska vara ett system som är rättvist utan att vara så förtvivlat krångligt som det är nu.

Anf. 9 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Vi är inte främmande för att göra en översyn. Jag välkomnar den översyn som Regeringskansliet gör nu. Men om vi går in tittar på 3:12-reglerna ska vi också titta på de regler som handelsbolag och enskilda firmor omfattas av när det gäller räntefördelning och beräkning av expensionsmedel. De reglerna är ju också till för att det inte ska skapas något slags orättvisa mellan de här olika organisationsformerna. Helena Leander menar kanske att vi ska göra det också.

Anf. 10 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Herr talman! Det var synnerligen beklagligt och orättfärdigt att den dåvarande regeringen trots, vad jag förstår, Vänsterpartiets insatser inte löste hela pomperipossasituationen utan hade kvar den här så kallade restpomperipossan. Det gjorde att vi i utskottet gång på gång fick ta upp ärendet för att försöka förmå den socialdemokratiska regeringen att komma med ett förslag. Det var onekligen fråga om en komplicerad lagstiftning, men jag är övertygad om att det hade gått att lägga fram ett förslag som vi i skatteutskottet hade kunnat vara nöjda med.

Det är riktigt som Marie Engström säger att vi skrev ett ganska skarpt särskilt yttrande där vi utgick ifrån att regeringen skulle återkomma efter den här kammarrättsdomen. Jag kan avslöja för Marie Engström – det är ingen hemlighet – att jag i anslutning till att vi skulle byta regering själv agerade via e-post till de berörda och påpekade att en av de skattefrågor som den nya regeringen borde ta itu med var restpomperipossan.

Nu vet vi att man har haft oerhört många skatteförslag att försöka ta fram till riksdagen. Jag vet inte exakt av vilken anledning det här ärendet blev så lågprioriterat att vi nu kan konstatera att det inte längre föreligger rimliga praktiska möjligheter att göra någonting åt det. Jag är för egen del inte särskilt glad över att den tidigare regeringens sumpande av det ärendet har lett till en tragisk situation för vissa enskilda människor. Dessbättre har inte beskattningen blivit så orimligt hård som den var från början när det var pomperipossaeffekter på flera hundra procent och ända upp till 1 000 procent. Nu vet vi inte hur många som är berörda, men det rör sig förmodligen om ett relativt litet antal, och det är inte direkta pomperipossafall längre.

Anf. 11 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Det Lennart Hedquist ger uttryck för här är egentligen en lång rad pinsamheter. Det är pinsamt att den nuvarande regeringen inte har tagit tag i de här frågorna. Jag tolkar nästan Lennart Hedquist så att han nästan tycker det. Det låter väl inte så bra om man skyller allting på den regering som fanns den förra mandatperioden när man inte har lyckats åstadkomma en förändring själv när man tog över regeringsmakten i det här landet.

Jag vidhåller det jag har sagt. Jag tycker att det är tråkigt att den nya regeringen och dess företrädare, som så hett har debatterat den här frågan vid ett antal tillfällen i kammaren och använt ganska kraftiga ord, helt sonika bara lägger ned den med ganska klena argument som att det har gått för lång tid och att det skulle bli för krångligt.

Anf. 12 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Herr talman! Vi tycks vara förhållandevis överens. Vi är kanske också överens om att det var synnerligen illa skött av den tidigare regeringen. Den nya regeringen hade en viss tid på sig och hade kunnat rätta till det om man hade varit tillräckligt snabb. Vi förefaller vara rätt överens om att det för närvarande inte längre finns rent praktiska möjligheter att göra det på ett sådant sätt att det skulle kunna komma att beröra alla dem som eventuellt har anspråk på att få en förändrad deklaration och på att begära överprövning. Deklarationer föreligger inte längre, och det skulle skapas en väldig osäkerhet om vad en retroaktiv skattelagstiftning nu, när ytterligare ett år har gått, skulle innebära.

Anf. 13 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Jag vet inte om jag är överens med Lennart Hedquist. Jag kan bara konstatera att regeringen inte ens har försökt, och det är väl det som är problemet.

Överläggningen var härmed avslutad.  
(Beslut fattades under 15 §.)

## 8 § Ett förstärkt jobbskatteavdrag

Föredros  
skatteutskottets betänkande 2007/08:SkU11  
Ett förstärkt jobbskatteavdrag (prop. 2007/08:22).

Anf. 14 LAILA BJURLING (s):

Herr talman! Nu är vi här igen, för vilken gång i ordningen har jag inte räknat ut. Men återigen ska vi debattera ett förslag som ökar klyftorna i samhället. *Ett förstärkt jobbskatteavdrag* kallar den borgerliga regeringen sitt förslag den här gången, ett förslag som betyder förstärkta skillnader mellan den som för tillfället har ett jobb och den som för tillfället är sjuk eller arbetslös. Det är ett förslag som förstärker klyftorna mellan den som arbetar och den som har gått i pension, återigen ett förslag som är orättvist, oansvarigt och omodernt.

Den borgerliga regeringen har redan genomfört stora försämringar för den som blir sjuk eller arbetslös. Sjukpenningen har sänkts, både genom tricksande med hur den ska beräknas och genom att sänka inkomsttaket. A-kassan har blivit mycket dyrare att vara med i, men den ger mindre kompensation för inkomstförluster vid arbetslöshet. Möjligheten till arbetsmarknadsutbildning och annan vuxenutbildning har försämrats.

Men de här försämringarna räcker inte för den borgerliga majoriteten. Blir jag sjuk eller arbetslös ska jag inte bara få en kraftigt sänkt inkomst utan dessutom tvingas betala en högre skatt än när jag jobbar. Det här gäller även för pensionärer. Alla pensionärsorganisationer är överens om att pensionen är pengar som vi avstår ifrån när vi arbetar för att få tillbaka när vi blir pensionärer. Det är alltså uppskjuten lön och borde givetvis beskattas på samma sätt som lön.

Vi socialdemokrater har en ambition att skattesystemet ska omfördela inkomster, inte bara mellan de som har mycket och de som har lite utan också över tiden, mellan generationerna. När vi är barn och gamla får vi, när vi är däremellan betalar vi.

Det borgerliga förslaget är precis tvärtom. Skillnaderna i levnadsstandard ökar mellan dem som jobbar och dem som inte gör det. Är det rättvist, Fredrik Schulte?

Den borgerliga regeringen skriver i sitt förslag att större delen av jobbskatteavdraget ska gå till dem med låga eller medelhöga inkomster. De försöker bevisa det genom att räkna ut – nu blir det ganska mycket siffror – att den som tjänar 100 000 kronor får sin nettoinkomst höjd med 8,3 procent, medan den som tjänar 500 000 bara får 4,6 procent. Det är bara det att 8,3 procent på 100 000 kronor är 8 300 kronor, medan 4,6 procent på 500 000 kronor är 23 000 kronor. Det betyder i klartext att vi som sitter här i dag får tre gånger så mycket som den som tjänar 100 000 kronor om året.

Städerskorna, som regeringen hoppas ska bli många fler genom skattereduktion för hushållstjänster, får bara hälften av den tusenlapp den borgerliga regeringen har lovat dem, medan regeringen själv och även vi här i salen får en tusenlapp med råge. Är det att satsa mest på låg- och medelinkomsttagarna, Jörgen Johansson?

Förslaget blir inte heller bättre vid en jämställdhetsanalys. Den analys som regeringen gör i propositionen är nästan pinsam. De försöker bort-

förklara det faktum att männen får de största skattesänkningarna med att det är färre kvinnor än män som arbetar. Den borgerliga regeringen påstår också att den ekonomiska jämställdheten påverkas genom att kvinnorna ofta tjänar mindre än männen, och de med de lägsta inkomsterna får högre procentuell skattesänkning. Men det är, som jag redan har påtalat, enligt regeringens egna siffror så att regeringens ministrar får mer än dubbelt så mycket som städerskan.

I budgetpropositionen kan vi läsa att effekterna av regeringens politik på ekonomisk standard för kvinnor och män är ungefär lika stora. Det har de kommit fram till genom att slå ihop hushållens inkomster och sedan dela dem på två. Regeringen utgår från att familjen delar solidariskt på inkomsterna inom hushållet, för då ser siffrorna bättre ut för kvinnorna. Är det ett bidrag till jämställdheten, Agneta Berliner?

Huvudsyftet med förslaget till ett förstärkt jobbskatteavdrag sägs i propositionen vara ”att påverka individens incitament att gå från heltidsfrånvaro till att börja arbeta”. Vad betyder det? Såvitt jag förstår menar regeringen att heltidsfrånvarande, det vill säga de sjuka och arbetslösa, har ett val, att de själva valt att inte gå till jobbet på grund av att skatten är för hög. Ni hör ju själva hur uselt det låter. Det är möjligt att det i regeringens vänkrets finns de som tycker att skatten är för hög och därför väljer att inte betala den. Men jag är fullständigt övertygad om att den som inte jobbar på grund av sjukdom eller för att man har mist jobbet inte stannar hemma på grund av att skatten är för hög.

Herr talman! Skatterna har förändrats kraftigt sedan den 1 januari 2007, då den borgerliga skattesänkningen började träda i kraft. Sammanlagt kommer skatten att sänkas med 65 miljarder kronor om förslagen i budgetpropositionen går igenom. Det är en ofantlig massa pengar. Det skulle räcka i nästan 20 år hemma i Eskilstuna kommun, och vi har ändå över 90 000 invånare. Det skulle räcka till 150 000 nya jobb i vård, skola och omsorg.

Sveriges ekonomi har ju gått alldeles utomordentligt bra under flera år. Tillväxten har varit hög, och sysselsättningen har ökat. Men det finns redan nu tecken på att den ekonomiska tillväxten mattas av. Jag är ingen ekonom, men min livserfarenhet säger mig att sannolikheten för att en högkonjunktur förr eller senare byts mot en lågkonjunktur är hög.

Hur ska den borgerliga majoriteten göra då? Ni har ju ändrat er när det gäller bensinskatten genom att lova sänkningar i valrörelsen och sedan i stället höja den. Kommer ni att höja skatten i nästa lågkonjunktur, eller blir det ännu mer försämringar för sjuka och arbetslösa, Lennart Sacrédeus?

Nu, herr talman, ska jag ge mig in på ett område som jag erkänner att jag inte riktigt behärskar. Det är skatten för sjömän. När förslaget om första steget i jobbskatteavdraget kom hade den borgerliga regeringen av någon outgrundlig anledning uteslutit en grupp anställda, nämligen sjömännen. De skulle inte få ta del av jobbskatteavdraget. Trots att skatteutskottet uppvaktades av både redare och sjömän i den frågan blev beslutet enligt regeringens förslag. I förslaget om det förstärkta jobbskatteavdraget har den borgerliga regeringen kommit på bättre tankar och föreslår att även sjömännen ska omfattas av jobbskatteavdraget, men inte från samma tidpunkt som andra inkomstagare utan först från och med nästa år.

Vi socialdemokrater gillar inte jobbskatteavdraget över huvud taget, varken det första eller det andra steget, men när nu det första steget gäller för alla andra som har arbetsinkomster tycker vi att det är rimligt att även sjömännen får ta del av det retroaktivt från den 1 januari 2007.

Vi socialdemokrater vill ha ett skattesystem som är effektivt utformat samtidigt som det främjar rättvisa. Vi vill ha generellt inriktade åtgärder för att undvika snedvridning av ekonomin och avgränsningsproblem. Vi vill ha enkla, neutrala och likformiga skatteregler. Det säkrar den långsiktiga finansieringen av vår gemensamma välfärd. Och i god tid före valet 2010 kommer vi socialdemokrater att lägga fram vårt förslag till ett nytt skattesystem, ett system som är rättvist, modernt och ansvarsfullt.

Med detta vill jag yrka bifall till reservation nr 1.  
(Applåder)

Anf. 15 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Jag tänkte faktiskt börja med att kommentera lite av det Laila Bjurling sade. Jag har samma uppfattning om mycket av det hon säger, men mycket av det som Laila Bjurling säger tycker jag inte stämmer med vad som står i Socialdemokraternas reservation. Eller rättare sagt, Socialdemokraternas reservation kanske inte stämmer överens med vad som står i er budgetmotion, där ni trots allt ställer er bakom steg ett i jobbskatteavdraget. Ändå hävdar ni att fördelningsprofilen i det första steget är orättvis och att skatteavdraget är ekonomiskt oansvarigt, fördelningspolitiskt orättvist och omodernt. Jag vill ändå säga det från talarstolen. Jag har ingen möjlighet till replik nu så frågan kommer naturligtvis att försvinna.

Jag kan också hålla med om det som Laila Bjurling sade om 150 000 jobb inom den offentliga sektorn. Det är viktiga jobb, och det är väl använda pengar. Det tycker inte minst vi från Vänsterpartiets sida.

Jag har också läst det som majoriteten skriver i betänkandet. Man hyllar så att säga procenten. Man gör alltså procentuella jämförelser mellan låg- och höginkomsttagare. Om man gör det får den som har en lägre inkomst då naturligtvis en högre procentuell ökning av sin inkomst med er politik. Men det är inte procent som man använder när man betalar hyran och maten, utan då använder man de reda pengarna. Det är precis som Laila Bjurling säger att om man tjänar 100 000 kronor får man 8 300 kronor, och om man tjänar 500 000 kronor handlar det om 23 000 kronor i stället. Eftersom ni har så väldigt många procentsiffror är det synd att ni inte har någon enda siffra som anger kronor per inkomsttagare i stället.

Vi i Vänsterpartiet motsatte oss införandet av jobbskatteavdraget i steg ett, och i konsekvens med det motsätter vi oss steg två också. Först och främst står vi inte bakom alla skattesänkningar som ni föreslår från alliansens sida. Det är det främsta skälet. Vi tycker också att de skattesänkningar som ni gör är väldigt orättfärdiga. Det handlar inte om bara om jämförelsen mellan hög- och låginkomsttagare. Det handlar i väldigt hög grad om jämförelsen mellan män och kvinnor. Det är egentligen männen som har fått de största skattesänkningarna.

Vi har haft den här debatten flera gånger i kammaren, men jag tänker ta upp detta en gång till. Återigen kommer jag, som jag gjorde för några veckor sedan, att hänvisa till de bilagor som finns i budgetpropositionen.

Det handlar om bil. 4 som visar hur snedfördelningen av ekonomiska resurser mellan män och kvinnor kan minska med hjälp av skatter och transfereringar. Den bilagan har den förra regeringen redovisat i flera år, och den bilagan redovisar även den nuvarande regeringen.

Det finns en annan bilaga, bil. 3, som handlar om inkomstfördelning och ekonomiska drivkrafter. I den bilagan använder man hushållsbegreppet. Även den förra regeringen har gjort det. Det är inget fel att använda ett hushållsbegrepp. Men frågan är vilka slutsatser man drar. Här drar alliansregeringen slutsatsen att man så att säga bakar ihop inkomsterna i ett hushåll och sedan delar man på det, och då tjänar mannen och kvinnan lika mycket. Detta är problemet. Om man resonerar på det sättet då kanske det inte är så konstigt att man lägger fram den här typen av förslag på inkomstskattesidan, och sådana förslag är väldigt negativa just för kvinnorna. Det tycker jag är sorgligt.

Jag har även tidigare sagt att det är väldigt tråkigt att finansministern aldrig deltar i våra debatter. Jag hade tänkt fråga honom om de uttalanden som han gjorde för någon eller några veckor sedan om att man ska fortsätta med skattesänkningarna. Det ska handla om ytterligare jobbskatteavdrag, möjligtvis under en eventuell ny mandatperiod, men ändå. Det är bra att få reda på. Det handlar om ytterligare sänkningar av arbetsgivaravgifter och bolagsskatt.

Men det kan hända att någon av alliansens företrädare kan ta upp även den tråden och svara på följande: Hur vill man gå vidare? Till vilka nivåer vill man sänka skatterna? Finns det någon flummig idé om en europeisk nivå, eller vart vill ni komma?

Herr talman! Vänsterpartiet har en reservation i detta ärende, reservation 2, där vi också tar upp och framför kritik när det gäller den problematik som har uppstått i fråga om sjömännens retroaktiva ersättning. Vi menar att det system som ni har tillskapat med jobbskatteavdraget skapar gränsdragningsproblem och orättvisor. Man sällar till exempel bort sjuka och pensionärer. Man lyckades inte heller fullt ut nu kompensera sjömännen, utan det som man har gjort upplevs som väldigt orättvist.

Herr talman! Jag hoppas få svar på de frågor som jag har ställt till alliansen, och med det anförda yrkar jag bifall till reservation 2.

Anf. 16 HELENA LEANDER (mp):

Herr talman! Jag tror inte att någon här tycker att det är bra att någon människa ska behöva förlora på att ta ett arbete, inte för att man direkt har något val att göra det utan att förlora sina ersättningar. Vi kan hålla med om att det är orimligt, man ska inte förlora på att arbeta. Jag vet inte hur vanligt detta problem är om jag ska vara ärlig. Men visst kan man tänka sig att det finns människor som har haft en relativt hög lön tidigare, tillräckligt hög för att få a-kassans maxbelopp på ca 15 000 kronor, och sedan får ett lågavlönat deltidsjobb och som på grund av regeringen inte längre har samma möjligheter att stämpla upp till heltid längre.

Oavsett detta måste jag säga att om det är dessa människor som man vill hjälp är detta ett väldigt taffligt förslag. Det är helt enkelt väldigt felriktat. Om man verkligen ville hjälpa de människor som riskerar att förlora ekonomiskt på att ta ett arbete är det i de riktigt låga inkomstskikten som man ska sätta in stöten eftersom det är där, och endast där, som risken finns att förlora ekonomiskt på att arbeta. Så feta är nämligen inte ersättningarna att den som har en någorlunda hygglig lön behöver ett speciellt jobbskatteavdrag för att det ska löna sig att arbeta.

Nu vet jag att regeringen brukar hänvisa till att det är just låginkomsttagarna och medelinkomsttagarna som gynnas av detta. Men så är det faktiskt inte. Man kan bara läsa innantill så ser man att detta jobbskatteavdrag i kronor räknat blir högre ju mer man tjänar, även om denna ökning så småningom planar ut.

Faktum är att detta jobbskatteavdrag som regeringen nu säger till största delen går till låg- och medelinkomsttagare har precis motsatt effekt. Över hälften av jobbskatteavdraget går nämligen till de tre tiondelar av befolkningen som har de högsta inkomsterna. Är det de som är låg- och medelinkomsttagarna? Jag tror inte det. Tittar man dessutom på fördelningen mellan män och kvinnor ser det inte heller så lysande ut. 56 procent av jobbskatteavdraget går till män.

Vad skulle regeringen kunna göra i stället? Jo, man skulle kunna rikta jobbskatteavdraget till dem som faktiskt inte tjänar så mycket i stället för att ge så mycket till dem som inte behöver någon extra stimulans för att det ska löna sig att arbeta. Som av en händelse är det just det som Miljöpartiet föreslår. Vi trappar nämligen ned jobbskatteavdraget för inkomster över 23 000 kronor i månaden. Dessutom säger vi nej till förstärkningen i del två och får på så sätt pengar över till satsningar på dem som har det sämst ställt, en grupp som sannerligen inte gynnas av regeringens politik.

Men nu ska jag inte bara stå här och gnälla utan jag ska också ge regeringen beröm för att man äntligen har insett att även sjöfolk är anställda och bör få jobbskatteavdrag på samma sätt som andra anställda. Sedan tycker jag att det är dåligt att man inte har kunnat lösa det på ett sådant att sjöfolket får jobbskatteavdrag redan från i år precis som alla andra. Men, som sagt, jag ska inte stå här och gnälla, utan jag yrkar bifall till reservation 3.

Anf. 17 FREDRIK SCHULTE (m):

Herr talman! Detta är som sagt en proposition som handlar om att genomföra det andra steget av jobbskatteavdraget och som går ut på att ge vanliga människor skattesänkningar på 300–400 kronor i månaden. Det är väldigt viktigt att vi bifaller denna proposition. Jag yrkar därför nu bifall till förslaget i betänkandet med anledning av propositionen, så att jag inte glömmer bort att göra det.

Detta är viktigt för Sverige och för att det ska bli mer lönsamt att arbeta, men det är också viktigt för den sittande regeringen, för den borgerliga alliansen, därför att det är det slutgiltiga steget i genomförandet av vårt väldigt viktiga vallöfte om att ge 1 000 kronor i skattesänkning i månaden för den som arbetar.

Bakgrunden till att vi gick till val på sådana skattesänkningar och att vi nu genomför dem är att vi sedan 1970-talet har kunnat se en utveckl-



ing där allt fler människor hamnar i utanförskap när de hamnar utanför arbetsmarknaden. Det handlar om fler och fler som inte får möjlighet att stå på egna ben, inte får försörja sig själva, inte får vara delaktiga i samhället, inte får vara delaktiga i en arbetsgemenskap och inte får ta del av den personliga utveckling och de möjligheter till självförverkligande som ett arbete verkligen innebär.

När den borgerliga regeringen tillträdde hade vi en situation där en och en halv miljon människor inte hade ett jobb att gå till eller fick arbeta så mycket som de skulle ha velat. Vi kunde se hur den utvecklingen kraftigt accentuerades under de senaste mandatperioderna då Socialdemokraterna med hjälp av Miljöpartiet och Vänsterpartiet styrde landet. Under Göran Perssons tid vid makten förtidspensionerades 140 människor per dag, människor som oftast blev dömda till ett livslångt utanförskap från arbetsmarknaden.

Vi kan också konstatera att vi under den perioden, trots en mycket god tillväxt, inte fick fler människor i arbete. I slutet på 90-talet, i samband med IT-ryan, och de senaste åren har vi haft en fantastisk utveckling, men ändå har jobben inte kommit. Konsekvenserna är ganska uppenbara. Det uppstår fördelningspolitiska katastrofer. De rika blir rikare och de fattiga blir fler.

Gini-koefficienten, det kända måttet på inkomstklyftor och fördelning av inkomster i samhället, "peakade" år 2000 under Göran Perssons tid vid makten. Det var en all-time-high i svensk politisk historia. Vi kan konstatera att andelen med låg ekonomisk levnadsstandard ökade nominellt sett med 10 procent inom kategorin ensamstående kvinnor med barn. Ensamhushåll, i huvudsak kvinnor men även män, medelålders eller äldre, ökade med mellan 5 och 10 procent, nominellt sett, under samma period. Sammanslaget ökade utanförskapet radikalt. Klyftorna ökade. De rika blev rikare. De fattiga blev fler.

Nu bryter vi den utvecklingen. Vi ser att sysselsättningen ökar. Enligt de flesta bedömare kommer vi när vi möter väljarna 2010 att ha haft en utveckling där 200 000 fler människor fått jobb, människor som tidigare befann sig i utanförskap. Bedömare är överens om att det inte enbart beror på konjunkturen och den fantastiska ekonomiska utveckling som vi nu ser utan i stor utsträckning på den borgerliga alliansens politik.

Ett av de viktigaste stegen i den politiken är också i fortsättningen jobbskatteavdraget. Därför är det viktigt att även ta det andra steget. Det är viktigt av framför allt tre skäl. För det första ökar det arbetsutbudet. Det stärker drivkrafterna för att ta sig ut i arbete. Genom förslaget minskar marginalskatterna, vilket gör det mer intressant för människor att öka antalet arbetade timmar. Den genomsnittliga skatten sänks, vilket gör det mer intressant för människor att gå från ett utanförskap in på arbetsmarknaden. Det är centralt för att kunna möta de kommande utmaningarna vad gäller välfärdsförsörjningen. Då är det viktigt att vi också ökar andelen arbetade timmar i Sverige. Tillsammans med norrmännen är vi nämligen sämst i hela OECD-sfären på detta område.

Genom att vi genomför reformen skapas större marginaler för vanliga människor. Lokalvårdaren får 300 kronor mer i månaden. Metallarbetaren får 350 kronor mer i månaden. Polisen får 400 kronor mer i månaden. Vanliga människor, knappast höginkomsttagare, får större marginaler i sin vardag. Jag förstår helt enkelt inte varför Socialdemokraterna, Väns-

terpartiet och Miljöpartiet tycker att det är så bedrövligt att vanligt folk, vanliga svenska LO-familjer, får större marginaler i plånboken.

Det andra steget i jobbskatteavdraget kommer inte på plats förrän den 1 januari 2008, men tack vare det första steget kan vi se att svenska folket har mer pengar att röra sig med än någonsin tidigare. Den här julen kommer att bli roligare än någonsin. Det kommer att bli en bättre jul än någonsin förr, bland annat för att vi genomfört jobbskatteavdraget.

För det tredje är förslaget viktigt för att kunna skapa en attityd, en mentalitet, i samhället om att det lönar sig bättre att arbeta. Vi har sett hur vi successivt skapat ett samhälle där skillnaden mellan att vara i arbete och att inte vara i arbete varit så pass liten att människor börjat tycka att det är acceptabelt och okej att inte ha ett arbete utan stå utanför och leva på samhället. Vi håller på att förstöra den svenska arbetsmoralen. Den är snart borta. Den finns inte längre om vi inte fullföljer politiken att det ska löna sig bättre att arbeta.

Det finns egentligen bara en substantiell invändning mot förslaget, som vi kan se från oppositionen, och det är att fördelningen är dålig. Visserligen har vi hört Marie Engström säga att hon tycker att skattesänkningar generellt sett är något dåligt och något hon inte vill veta av, men i övrigt finns det bara en substantiell invändning och det är alltså att fördelningen är dålig.

Jag skulle därför vilja fråga: Om fördelningen är dålig, innebär det då att ni i framtiden kommer att ställa er bakom de skattesänkningar vi genomför ifall vi har en, enligt er åsikt, bättre fördelning? Den frågan skulle jag gärna vilja ha svar på. Det kan vara intressant för framtiden.

Det sägs i Socialdemokraternas reservation i betänkandet att merparten av de satsningar vi nu genomför i budgeten går till de 30 procent som har det bäst ställt i samhället. Det är förvisso ett exempel på hur man för att understödja sin sak kan använda statistik nästan hur som helst. Jag vill dock säga att det egentligen inte är en så dålig siffra med tanke på den ambition vi haft. Vår ambition har varit att satsa på dem som arbetar, att satsa på arbete. Av svenska folket är det ungefär 40 procent som går till jobbet, och det är den gruppen vi sagt att vi vill gynna. Svenska folket har gett oss mandat att stärka den gruppen.

Vi har sagt, och fått svenska folkets stöd för det, att vi ska gynna arbete före bidrag. Det är också det vi genomför. Sedan hade självklart de 30 procenten kunnat vara 40 procent. Visst, det hade varit bättre, och det bör vi syfta till i framtiden. Orsaken till att det ser ut som det gör är emellertid att Socialdemokraterna brandbeskattat boendet och haft en förmögenhetsskatt som vi nu är tvungna att avveckla eftersom den kraftigt bromsar tillväxten i det svenska samhället.

Jag måste säga att jag blev förvånad över Laila Bjurlings tydlighet, alltså att konflikten står mellan dem som vill belöna arbete och dem som vill belöna bidrag. Vi tycker att det är rättvist att sänka skatten för dem som arbetar. Vi tycker att det är rättvist att de som arbetar får mer för det.

Det är ganska uppenbart att vi nu har ett mer rättvist samhälle. Nu kan jag säga till en lågavlönad tvåbarnsmamma som jobbar som lokalvårdare och kanske tjänar 18 000 kronor: Du behöver inte längre betala så höga skatter som tidigare för att bekosta bidrag till höginkomsttagare. Som höginkomsttagare kunde man nämligen få 26 000 kronor i sjuker-

sättning, för att vara sjukskriven, under det socialdemokratiska styret. Är det rättvisa? Nej, det är det inte, och det har vi rättat till.

Denna budget riktar sig till både låg- och medelinkomsttagare. Den skattesänkning som vi nu genomför riktar sig i huvudsak till dem som har tuffa marginaler och låga inkomster. Jag tror egentligen inte att det är inkomstspridningen som Socialdemokraterna är så irriterade över, utan Socialdemokraternas stora irritation över förslaget beror på att vi genomför en inkomstfördelning mellan dem som arbetar och dem som inte arbetar. Det är där skon klämmer.

Det är tydligt att vi har ett förslag för dem som arbetar – ett arbetarförslag. Ni har ett förslag för dem som inte arbetar – ett bidragsförslag.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 18 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Fredrik Schulte talar om olika skäl till varför de inför ett jobbskatteavdrag. Ett skäl är att öka arbetsutbudet. Då måste man ställa frågan: Varför gör ni den fördelningsprofilen på jobbskatteavdraget? Det borde väl vara de som tjänar mindre som skulle behöva det incitamentet. Nu har ni en helt annan profil på detta, nämligen att de som redan tjänar mycket pengar får mycket mer.

Sedan var det en uppräkningslista av alla som skulle få större marginal i plånböckerna. Det var städare, poliser och någon yrkesgrupp till som skulle få 300–400 kronor per månad. Varför utelämnade Fredrik Schulte mig, Fredrik Schulte själv eller någon annan som sitter här? Varför inte räkna upp vad vi får per månad? Det kan vara någon med ännu högre inkomst. Varför uteblev de exemplen?

Vad var det för diskussion här om arbete före bidrag? Det är en lite märklig syn på våra försäkringssystem. Vi betalar till en sjukförsäkring för att användas vid sjukdom. Varför är den helt plötsligt ett bidrag? Eller var det något annat som Fredrik Schulte avsåg?

Anf. 19 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Så här är det med inkomstfördelningsprofilen. Det är tydligt. Den som tjänar 100 000 kronor får 30 procent mindre skatt med det här förslaget. Det är en radikal skattesänkning för dem med lägst inkomster. Det kan vi läsa i betänkandet och i propositionen. Procentuellt sett av sin inkomst får de som är rika mindre. De kan få som mest ungefär 1 400 kronor i månaden.

Det är lätt att säga att nominellt sett får de rika mer. Men 800 kronor för en lokalvårdare betyder väsentligt mer än 800 kronor för Stefan Persson som äger H&M och är miljardär. Han kan klara sig utan de 800 kronorna. De 800 kronorna utgör en marginell skillnad. Men för min granne som är förskolelärare utgör de 800 kronorna en stor skillnad.

Det är också viktigt att alla inkomstgrupper känner att det lönar sig att arbeta. Även för höginkomsttagare har vi behov av att sända ut en signal om att det faktiskt ska vara skillnad mellan att arbeta och inte arbeta. Det är väl det som är tydligast i skillnaden mellan den här regeringen och den tidigare. Du kunde som sjukskriven höginkomsttagare få 26 000 kronor i sjukersättning. Det är mycket mer än genomsnittet. Socialdemokraternas, Vänsterns och Miljöpartiets beskrivning av en höginkomsttagare kunde ge en höginkomsttagaresättning för att inte arbeta. Det har vi nu rättat

till. Det tillsammans med skattesänkning även för de inkomstgrupper som tjänar mycket är viktigt för att få effekten att det ska löna sig att arbeta. Det är viktigt att alla människor i så stor utsträckning som möjligt deltar på arbetsmarknaden.

Anf. 20 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Nu får Fredrik Schulte förklara för mig. Om Stefan Persson klarar sig utan 800 kronor per månad, varför får han då mer än 800 kronor per månad? Nu hänger jag inte med alls längre.

Sedan var det dividerandet med procentsatser. Ni kan leka med procentsatserna, men den dag man ska betala sin mat och hyra är det pengarna man har i plånboken man använder och absolut ingenting annat. Det har jag sagt så många gånger, men jag får ändå inget riktigt svar.

I alliansens värld heter det som tidigare var försäkringar – sjukförsäkringar – numera att leva på bidrag. Varför är det så?

Jag hörde kritiken mot den tidigare ordningen, nämligen att vi tyckte att inkomstbortfallsprincipen ändå var att föredra. Det var ett sätt att skapa legitimitet för systemen och för att få fler människor att omfattas av dem. Det är också ett rättvisetänkande. Det är lite fånigt att man bara vill vifta bort detta på det sättet som Fredrik Schulte gör just nu.

Tala om för mig varför någon som klarar sig utan 800 kronor i månaden får mer i månaden med alliansens politik.

Anf. 21 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Jag tyckte att jag motiverade det ganska tydligt, men jag kan ta det en gång till. Det är viktigt att även de inkomsttagargrupper som tjänar mycket känner att det lönar sig att arbeta. Det stora omoraliska problemet med den politik som vi såg tidigare var bidragen till höginkomsttagarna. Höginkomsttagare tjänade mycket på att inte arbeta. Det har vi rättat till genom att strama åt bidragen. Jag har svårt att förstå att just Vänsterpartiet tidigare kunde försvara de höga bidragen och ersättningen för att inte arbeta till höginkomsttagare. Det har vi nu löst.

Vi försöker förstärka effekten av att det ska löna sig att arbeta även för höginkomsttagare genom jobbskatteavdraget. Jag sade inte att det inte betyder någonting för människor som tjänar mycket. Jag tror att för både dig och mig betyder jobbskatteavdraget en hel del rent ekonomiskt, men det är klart att det betyder mindre i takt med ju mer man tjänar. För Stefan Perssons del är det kanske inte så mycket. Men som princip är det viktigt att även höginkomsttagare känner att det lönar sig att arbeta. Där har vi också haft ett stort problem med att människor söker sig ut ur arbetsmarknaden.

Min poäng var att skattesänkningarna betyder mest för dem som har det tufft. De 300 kronor som vi ger till vanliga hårt arbetande LO-familjer betyder mer för dem eftersom de har låga inkomster. 300 kronor betyder mycket för min granne som är förskolelärare. För henne utgör det en enorm skillnad. Det var min poäng.

Det är lite märkligt att ni hakar upp er på procenten. Arbetsmarknadens parter brukar begära löneökningar i procent. Är det fel sätt att gå till väga? Ska vi angripa arbetsmarknadens parter för att de gynnar höginkomsttagare? Det borde vara konsekvensen av ditt resonemang. Vi

har sett till att åstadkomma en procentuellt sett större inkomstökning för de grupper som har det tufft.

Prot. 2007/08:38  
6 december

Anf. 22 LAILA BJURLING (s) replik:

Herr talman! Fredrik Schulte tog i i sitt anförande. Vi håller på att köra arbetsmoralen i botten. Om du hade talat om att köra skattemoralen i botten hade jag kunnat hålla med om den moral som tycks breda ut sig bland dina kamrater.

Du pratar om utanförskapet, om hur många människor som har blivit förtidspensionerade. Har du tittat på statistiken för det första år som ni har suttit i regeringsställning? Det var fler som gick i förtidspension det året än under vårt sista regeringsår. Var lite varsam med siffrorna.

Du ska läsa vår motion på ett korrekt sätt. Det är inte 70 procent av människorna som får skattesänkningar, utan det är 70 procent av beloppet som vi sänker skatten med som går till de tre tiondelar som är rikast i Sverige. Det är vad som står i vår motion. Det är det som är djupt orättvist.

Fredrik Schulte menar att lägre skatt är en nödvändighet för att råda bot på utanförskapet. Det är därför som vi föreslår ett förstärkt jobbskatteavdrag. Det är ett avdrag som går bara till den som jobbar, inte till den som är sjuk, inte till den som är arbetslös och inte heller till den som har gått pension.

Den senaste statistiken – vi tycker mycket om statistik i kammaren – från Statistiska centralbyrån visade att det skapades över 150 000 nya jobb under vårt socialdemokratiska sista år vid regeringsmakten, medan ert första år bara skapade 80 000 jobb. Det är Konjunkturinstitutet som säger att det inte är en politik som skapar jobben utan att det är högkonjunktorens förtjänst. Ni har försämrat för de sjuka och de arbetslösa alldeles i onödan, till och med på det sätt som statsminister Fredrik Reinfeldt har sagt, nämligen på ett brutalt sätt. Det är orättvist, Fredrik Schulte.

Anf. 23 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Jag kan som kommentar till frågan om skattemoral rekommendera Laila Bjurling att gå in på [www.youtube.com](http://www.youtube.com) och söka på "Mona Sahlin" och "skandal" så ska du få se ett exempel på bristande skattemoral. Men det var en sidoparentes.

Jag påpekade att, helt korrekt faktiskt, 70 procent av våra satsningar går till 30 procent av dem som har det bäst ställt i samhället. Jag sade att jag hade inga invändningar mot att det var det ni sade. Jag sade att det var bra gjort. Vi har sagt att vi har den tydliga ambitionen att satsa på dem som arbetar. Det är ungefär 40 procent av befolkningen.

Att det sedan är 30 procent som nås av satsningarna i huvudsak och inte 40 procent är beklagligt, men förklaringen till det är att ni har brandskattat svenska folket genom fastighetsskatten och att ni har haft förmögenhetsskatten, som kraftigt har bromsat tillväxten i det här landet och som vi nu var tvungna att avveckla för Sveriges bästa. Det kanske är därför som vi inte har nått upp till just 40 procent av den arbetande befolkningen.

*Ett förstärkt  
jobbskatteavdrag*

Jag tror att vi annars är ganska överens om att ambitionen måste vara att ha en väl avvägd fördelningspolitisk profil i de förslag som man genomför.

Då skulle jag vilja fråga Laila Bjurling: Kommer ni i framtiden att ställa er bakom de skattesänkningar som vi föreslår om de har en enligt er bättre profil? I så fall tycker jag att vi ska inleda en diskussion om hur man skapar skattesänkningar på bästa sätt, just för att nå dem som har det sämst ställt.

Jag vill också påpeka att vi trots alla nedskärningar fortfarande har världens högsta bidrag här i Sverige. Jag tror att det är viktigt att hålla koll på proportionerna.

Konjunkturinstitutet har mycket tydligt uttryckt att en stor del av de jobb som nu kommer, och även de som kom under ert sista år vid makten, beror på högkonjunkturen. Men ingen seriös bedömare har ifrågasatt att våra förslag faktiskt ger effekt, faktiskt ger sysselsättningseffekt och faktiskt skapar jobb på ett sätt som ni inte har åstadkommit. Över en mandatperiod kommer det att vara 60 000.

Anf. 24 LAILA BJURLING (s) replik:

Herr talman! Vi kan konstatera att Fredrik Schulte tycker att det är alldeles utmärkt att de 30 procent rikaste i Sverige, de tre tiondelar som är allra rikast i Sverige, får 70 procent av skattesänkningarna. Det var bra att vi fick det klagörandet.

Dessutom skulle jag vilja ge Fredrik Schulte en liten lektion i försäkringar. Marie Engström försökte förut, men det gick tydligen inte hem.

En försäkring är någonting man betalar för, för att man sedan ska få ut någonting av den när man behöver det. Det gäller för sjukförsäkringen. Har man mer betalt betalar man mer för sjukförsäkringen och får mer när man är sjuk för att det ska täcka inkomstbortfall. Det är precis på samma sätt som om man har en dyrare bil som är helförsäkrad jämfört med en liten, billig bil. Om den går sönder får man mer pengar därför att man har en högre försäkring. Så fungerar det.

Det är absolut inga bidrag. Vi har vissa former av bidrag som kallas försörjningsstöd, men försäkringarna är i form av sjukförsäkring och arbetslöshetsförsäkring. Det är rent och skärt oförskämt att stå och kalla människor bidragstagare när de får chansen att använda den försäkring som de tidigare har betalat för.

Anf. 25 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Vi kan ta det en gång till, Laila. Jag tycker att det är ganska bra att våra satsningar når 80 procent av dem som arbetar. 30 procent av dem i befolkningen som har det bäst är ungefär 80 procent av dem som arbetar. Jag tycker att det är ganska bra.

Som jag sade hade det varit glädjande om siffran hade varit högre, om vi hade nått alla som arbetar, så att 70 procent av våra satsningar hade gått till alla som arbetar. Men förklaringen till det är, som jag sade, att ni tidigare har brandskattat svenska folket genom fastighetsskatten och den tillväxthämmande förmögenhetsskatten.

Jag ser fram emot att vi i framtiden kommer att ha en större procent-sats. Men i grunden handlar det om att vi vill satsa på dem som arbetar.

Jag skulle kunna omformulera det och säga att 70 procent av våra satsningar går till 80 procent av dem som arbetar. Jag tycker att det är en ganska bra siffra.

Jag har inte stöd av något RUT-uppdrag som jag kan hänvisa till, men det kanske är någonting man får titta på för framtiden. Jag är ganska säker på att en stor del av era satsningar på motsvarande sätt går till dem som inte arbetar. Det är den poängen som jag tycker är viktigast att föra fram.

Ni är egentligen inte kritiska mot det här förslaget för att det är en dålig fördelning av skattesänkningarna mellan dem som tjänar lite och dem som tjänar mycket, utan ni ogillar skattesänkningen därför att det är en fördelning som innebär att de som arbetar får mer och de som inte arbetar inte får lika mycket mer.

Det är här den stora konflikten finns: Vi föreslår en arbetarpolitik medan ni föreslår och står för en bidragspolitik. Det är här den stora skillnaden finns.

Apropå försäkring kontra bidrag kan man sitta och diskutera semantik. För mig är det fortfarande så att merparten av a-kassan och merparten av sjukersättningen bekostas via skattsedeln och bekostas via staten. Den är inte självfinansierad – det är en liten del som är självfinansierad. Då är det svårt att kalla det någonting annat än just ett bidrag; ett stöd från samhället för att inte arbeta. Men det är inte den relevanta diskussionen.

Anf. 26 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Innan vi lämnar de 30 procenten måste jag säga att om Socialdemokraterna har läst samma utredning från riksdagens utredningstjänst som jag är det fråga om 30 procent av dem som är över 18 år och har en bruttoinkomst över 0 kronor. Det är alltså inte barn och andra som är med i det här – så att vi har lite proportioner på siffrorna. Då tycker jag att man får säga att regeringens förslag är en dålig fördelningspolitik.

Fredrik Schulte säger att oppositionen tycker att det är bedrövligt att vanliga LO-arbetare ska få mer pengar i plånboken, eller hur han uttrycker sig. Nej, jag tycker inte det, och jag sade inte heller det. Jag sade att vi tycker att det är rimligt att man har ett jobbskatteavdrag upp till ungefär 23 000 kronor och sedan trappar ned det. Vi tycker också att det är angeläget att de som har det sämst ställt kan få lite mer marginaler.

Det kanske delvis är ett svar på din fråga om vi kan ställa oss bakom skattesänkningarna om de har en bättre fördelningsprofil. Givetvis måste man också titta på behovet av skattemedel. Det finns givetvis många behov i samhället, men i det läge som vi har nu tycker vi att det är angeläget att kunna ge skattesänkningar åt dem som verkligen tjänar minst. Men då ska det vara på ett fördelningspolitiskt vettigt sätt.

Jag tycker inte att det är ett fördelningspolitiskt vettigt sätt att börja dribbla med procent och säga: Ja ja, 800 kronor hit eller dit för miljonären gör väl inte så mycket, så därför kan vi pytsa ut det till honom också – det är inte så många – när vi ändå är i farten.

Om man verkligen vill stödja dem som har det svårt och dem som kanske inte tjänar så mycket på att ta ett arbete är det rimligare att man utformar jobbskatteavdraget så att det går till dem som behöver det och inte till dem som knappt märker någon skillnad.

Anf. 27 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Jag måste börja med att säga att av oppositionspartierna har Miljöpartiet helt klart den bästa och mest sunda inställningen till skattepolitiken, i varje fall när det gäller den här frågan. Därför vill jag ge en eloge till Helena Leander och Miljöpartiet just för att ni tycker att det finns en poäng i att sänka skatten för dem som arbetar och att jobbskatteavdraget fyller en viktig funktion. All heder åt det!

Om vi satte oss ned och diskuterade frågan mer ingående tror jag att vi skulle kunna hitta en vettig samsyn. Det tillsammans med att den borgerliga regeringen gör mycket mer för miljön än vad den tidigare regeringen gjorde kanske öppnar nya dörrar för vidare samarbete – vad vet jag?

Vi har tittat lite på Miljöpartiets budgetalternativ och kunnat konstatera att en lokalvårdare som tjänar 18 000 kronor får 150 kronor mindre med Miljöpartiets förslag än med detta förslag. Jag är inte så övertygad om att ni har en bättre fördelningspolitisk profil än vad vi har.

Man kan, som sagt, diskutera exakt hur det ska fördelas. Jag tycker att det generellt sett är en bra avvägning, just därför att det finns ett behov av att det ska löna sig att arbeta även för dem som tjänar mycket. Även de som tjänar mycket har under de senaste 10–15 åren haft en stor tendens att söka sig utanför arbetsmarknaden.

Jag tror, som sagt, att det även för Miljöpartiet finns viss anledning till självkritik. Ert förslag ger 150 kronor mindre för en lokalvårdare, och en lokalvårdare är generellt sett inte höginkomsttagare. Det flaggar för att vi faktiskt har en sund fördelningspolitisk profil och att ni kanske borde titta en gång till på er.

Anf. 28 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Fredrik Schulte har rätt i att vi säger nej till andra steget i jobbskatteavdraget, helt enkelt därför att vi i vår budget ser ett behov av satsningar på dem som har det sämst ställt. Det handlar till exempel om pensionärer och ensamstående med barn, som har det väldigt tufft ekonomiskt.

Ja, det innebär att en lokalvårdare inte får de 150 kronor som de får med det andra steget i ert förslag. Å andra sidan innebär det att du och jag som står här inte får ta del av en skattesänkning som är ännu större. Jag tror inte att man klaga på fördelningspolitiken, möjligtvis på nivån.

Fredrik Schulte säger att vi måste ge den till höginkomsttagarna för att de inte ska lämna arbetsmarknaden, och det är nu jag blir lite funder-sam. Menar du alltså att människor som tjänar mycket pengar helt enkelt slutar att arbeta för att de inte får ett jobbskatteavdrag och att det skulle löna sig mer? Jag betvivlar att man skulle lyckas få någon ersättning – man kan inte bara sluta arbeta och tro att man får något om man slutar frivilligt hur som helst. Jag är lite skeptisk. Skulle du själv välja att sluta ditt riksdagsuppdrag och försöka få försörjningsstöd eller något om du inte fick ta del av jobbskatteavdraget?



Anf. 29 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Helena Leander och jag är helt överens vad gäller de grupper som har det verkligt tufft här i samhället. Du nämnde till exempel pensionärer. Många som man brukar kalla just för fattigpensionärer har det väldigt tufft ställt ekonomiskt. Där har också finansministern och regeringen flaggat för att man vill tillmötesgå den gruppen i framtiden, till exempel genom bostadstillägget. Inte heller där tror jag att det är en så stor skillnad i synsätt.

Att höginkomsttagare flyr arbetsmarknaden har varit ett problem tidigare. Som jag sade har man kunnat vara sjukskriven och få 26 000 kronor i ersättning. Jag tror sällan att människor har intentionen att försnilla pengar från samhället och inte arbeta, men det kan inträffa saker – att man blir sjuk eller kanske har det tufft på jobbet – och när ersättningen är hög kanske man fastnar i detta.

Vi har systematiskt med olika metoder försökt göra det mer förmånligt att arbeta. Det har handlat om att strama upp bidragen så att man inte längre får dessa 26 000 kronor. Jag har sett det som ett djupt omoraliskt system att man som höginkomsttagare kan få så mycket för att inte arbeta.

Men det handlar också om jobbskatteavdraget. Jag tror att den samlade effekten av vår politik – man kan sällan titta på enskilda förslag – att vi stramar upp bidragen och sänker skatterna för dem som arbetar, gör att färre människor väljer att lämna arbetsmarknaden. Det gäller höginkomsttagare i lika stor utsträckning som låginkomsttagare. Därför tycker jag att det är viktigt att alla inkomstgrupper får ta del av jobbskatteavdraget.

Anf. 30 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Den här frågan har vi diskuterat ett antal gånger i kammaren, och jag tror inte att den här gången blir den sista.

Vi kan konstatera att alliansens politik är tillväxtorienterad, med ett ökat fokus på självbestämmande och brytande av utanförskap. Det gäller i synnerhet för dem som under lång tid har befunnit sig utanför arbetsmarknaden.

Det regeringen nu fokuserar på är precis det man lovade i valrörelsen, nämligen att bryta det enorma utanförskap som den socialdemokratiska regeringen lämnade efter sig. Ett av många steg för att skapa riktiga jobb är sänkningen av inkomstskatten för förvärvsarbetande genom jobbskatteavdraget.

Herr talman! Jobbskatteavdraget infördes i sin första etapp den 1 januari i år med en skattereduktion i storleksordningen 40 miljarder kronor. Nu kommer den andra etappen genom att man förstärker avdraget med i storleksordningen 10,8 miljarder kronor, med ikraftträdande vid årsskiftet.

Dessa avdrag förbättrar den enskildes ekonomi på ett framträdande sätt. När jag nu gör en jämförelse netto är det bortdraget de saker – exempelvis ökad a-kasseavgift – som oppositionen ofta framhåller urholkar det. Exempelvis får en sjuksköterska 871 kronor netto mer i månaden att röra sig med. En metallarbetare får 739 kronor och en barnsköterska 650 kronor. Så kan man ta yrkesgrupp efter yrkesgrupp för att se de positiva effekterna av alliansens politik.

Det här innebär en ny situation för många människor. Tillsammans med den lönerörelse som har bedrivits och tillsammans med andra förslag som alliansregeringen har lagt fram har de fått den största nettolöneökning som de förmodligen har fått under hela sitt liv. Det är alltså en politik som myndigförklarar människor och som ger människor makten över sina egna liv.

Herr talman! Den kritik som förs fram utmynnar ofta i att de som har mycket får mer. Har man en inkomst om 100 000 kronor minskar skatten med 5,2 procent enligt SCB. För en inkomst om 200 000 minskar den med 3,8 procent, en inkomst om 300 000 ger 3,6 procent, 400 000 ger 2,8 procent och 500 000 minskar skatten med 2,2 procent. Det är alltså en profil som ger dem med de låga inkomsterna procentuellt mest. Det är ett vedertaget sätt att arbeta i lönesammanhang under vilken regering det vara månede.

En annan grupp som framför åsikter är pensionärerna – i viss mån med rätta och i viss mån med orätt. Situationen för garantipensionärerna är inte bra, och den måste förändras. Det är också något som alliansen arbetar på, men sådana förändringar kräver en överenskommelse mellan samtliga partier som står bakom pensionsuppbyggnaden. Här har alltså också Socialdemokraterna ett ansvar.

Jobbskatteavdraget gäller även pensionärer som arbetar. För dem som fyllt 65 år är jobbskatteavdraget högre än för övriga eftersom det är viktigt att kunna behålla äldre på arbetsmarknaden så länge som möjligt. Orsakerna till detta är många. Dels har pensionärerna en stor kunskap som samhället behöver ta till vara. Dels lever vi allt längre och är allt friskare, samtidigt som den faktiska pensionsåldern inte har ökat. Fortsätter detta kommer försörjningsbördan för dem som arbetar att öka ännu mer. Vi behöver alltså alla goda krafter i arbetslivet för att klara framtida behov och för att klara välfärden.

Ett högre jobbskatteavdrag ger starkare drivkrafter för äldre att stanna kvar på arbetsmarknaden. De som är över 65 år och har arbetsinkomster som överstiger 109 600 kronor betalar mellan 13 000 och 18 000 mindre i skatt per år. Det är alltså en rejäl effekt som jobbskatteavdraget får för dessa pensionärer.

I vulgärdebatten hävdas att pensionärerna har fått höjd skatt på grund av jobbskatteavdraget. Det är helt fel. Socialdemokraterna försöker späda på kritiken och sockrar med löfte om ynka 167 kronor i månaden i tillskott för pensionärer. Att en aktiv jobbpolitik som den alliansregeringen tveklöst för på sikt innebär en ökning av månadsutfallet för pensionärerna med ca 500 kronor i månaden blundar man för. Socialdemokraternas flirt med pensionärerna bör därför betraktas som en kort sommarflirt.

Socialdemokraternas dubbelbottnade syn på jobbskatteavdragen saknar dessutom trovärdighet. Man accepterar drygt tre fjärdedelar av alliansens jobbskattepolitik i sin budget samtidigt som man kritiserar förslaget hårt. Var finns logiken i det här? Var finns logiken i att tala om mer pengar till löntagarna när Socialdemokraternas budgetförslag för exempelvis en sjuksköterska innebär 358 kronor mindre i månaden? För en polis är det 430 kronor mindre per månad. Så kan man gå från yrkesgrupp till yrkesgrupp och notera Socialdemokraternas minskade löneutrymme för grupp efter grupp. Att polisen dessutom själva ska betala omkring tre fjärdedelar av den så kallade polissatsningen, som Socialde-

mokraterna talar om, visar på en politik som har slagit knut på sig själv. Detta är inte trovärdigt.

Herr talman! Alliansen gör det lönsamt att arbeta. Alliansen hjälper människor till mer självbestämmande genom att befria dem från bidragsberoende. Alliansen synliggör dessutom människor som Socialdemokraterna har glömt. Det är ingen överbudspolitik som redovisas, utan det är en politik som strävar efter att slopa utanförskapet och stärka den enskilda människan. Det är en politik som samtidigt lägger grunden för en bra välfärd för både unga, gamla och för dem som är i arbetsför ålder. Det är alltså en politik för alla.

Herr talman! Mot denna bakgrund yrkar jag bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 31 LAILA BJURLING (s) replik:

Herr talman! Vi socialdemokrater gillar inte jobbskatteavdraget – varken steg ett eller steg två. Det har vi klart och tydligt sagt. Vi har också talat om att vi håller på att jobba fram ett helt nytt skattesystem, som är rättvist, ansvarsfullt och modernt. Det kommer vi att lägga fram i god tid före valet 2010.

Den borgerliga majoriteten envisas med att säga en sak och göra en annan. Det fortsätter också Jörgen Johansson med. I den här propositionen upprepar ni gång på gång att en större del av skattesänkningarna ska gå till dem med låga eller medelhöga inkomster. Ändå visar alla beräkningar att den största delen går till dem som tjänar mest.

Vi pratade om detta alldeles nyligen. Den som tjänar 500 000 kronor får enligt regeringens egna siffror en inkomstförstärkning av sin nettoinkomst med 23 000 kronor. Den som tjänar 100 000 får nöja sig med 8 000.

De borgerliga ministrarnas jobbskatteavdrag blir dubbelt så stort som städerskans, och det är under förutsättning att hon inte blir sjuk eller får några arbetslöshetsdagar, för då minskar det här kraftigt på en gång. Är det att satsa på låg- och medelinkomsttagarna, Jörgen Johansson?

Anf. 32 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Jag håller med om att systemen i dag kanske inte är de allra bästa, men utifrån de system som vi har i dag är det här en klar inriktning på att stimulera människor till arbete. Det är en inriktning på att de som har de låga inkomsterna också ska få mer kvar i plånboken.

Sedan säger Laila Bjurling: Vi gillar inte jobbskatteavdraget. Ja, men hur kan ni då i ert budgetalternativ, som ni lade fram för några månader sedan, acceptera tre fjärdedelar av det förslag som regeringen redan har lagt fram? Det är inte ärligt att agera på det viset. Det är en retorisk knut som ni håller på att slå på er själva genom det här.

När det gäller rubriken ”rättvist, ansvarsfullt och modernt” blir det mycket intressant att se vad ni kommer fram till, hur ni kommer att få stimulansen och hur ni kommer att stimulera dem med de låga inkomsterna och dem med medelinkomsterna. Under de gångna tolv åren har ni ju inte lyckats att stimulera just de grupperna. Det är först nu som de grupperna börjar få någonting kvar i plånboken.

Prot. 2007/08:38  
6 december

*Ett förstärkt  
jobbskatteavdrag*

Anf. 33 LAILA BJURLING (s) replik:

Herr talman! Jörgen Johansson envisas fortfarande med att säga att vi med vårt budgetförslag accepterar jobbskatteavdraget. Det ser naturligtvis ut så i siffror, men i ord har vi sagt att vi inte gillar jobbskatteavdraget, inte steg ett och inte steg två. Vi föreslog att man skulle avslå förslaget om steg ett. Det fick vi inte gehör för. Vi föreslår att man ska avslå förslaget om steg två. Det hoppas vi få gehör för i dag kl. 17.

Jörgen Johansson pratar om låginkomsttagarna som nu får sina skattesänkningar. Skattesänkningarna äts ju upp direkt. Så fort de får en sjukdag eller två är de borta. De får höjda a-kasseavgifter. De får sänkta ersättningar när de är sjuka och när de eventuellt blir arbetslösa. Och, framför allt, de får högre skatt. Blir man sjuk får man inte bara sänkt ersättning. Man får också en högre skatt. Det tycker vi är djupt orättvist.

Anf. 34 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! När man läser ett budgetalternativ från ett oppositionsparti är frågan: Ska man lita på sifferverket eller ska man lita på det som skrivs? Man kan ju skriva vad som helst, och sedan harmoniserar det inte med sifferverket, vilket innebär att det inte finns pengar till verksamheten. I ert sifferverk har ni faktiskt accepterat tre fjärdedelar av jobbskatteavdraget. Det innebär, om man ska vara ärlig, att den text ni skriver inte gäller.

Jag ser samma exempel om jag tittar på ert förslag inom försvarssektorn. Där för ni *en* diskussion medan ni har ett regelverk som innebär att ni totalt håller på att lägga ned hela det svenska försvaret. Ni sparar tillsammans med Vänsterpartiet mest här i riksdagen. Ni gör detta tillsammans med ett parti som ni tidigare inte ens ville sätta er och diskutera försvarsfrågor med, för att ta ett annat exempel.

Sedan nämnde du i din tidigare replik att man lägger orimligt mycket pengar på skattesänkningar. Ja, Laila Bjurling, det är ungefär en tredjedel av de pengar som försvinner i svartjobb och liknande och i uteblivna bidrag.

Jag konstaterar att du då sade att vi från alliansen kör skattemoralen i botten. Så är det ju inte, utan det här är en värdeglidning som har skett under ett antal år. Det är en värdeglidning som faktiskt Socialdemokraterna har huvudansvaret för. Nu måste vi gemensamt försöka ändra det här.

Jag konstaterar också att antalet sjukskrivna har minskat radikalt under det senaste året, och jag tror faktiskt inte att det är människor som går sjuka till arbetet.

Anf. 35 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Precis som föregående talare vill jag ta upp att Jörgen Johansson radar upp en lång rad löntagargrupper och talar om vad de kommer att få med jobbskatteavdraget. Men Jörgen Johansson utelämnar till exempel mig eller sig själv eller någon annan som har högre lön. Vad är syftet med det egentligen?

Jag har en fråga till. Den gäller regionalpolitiken. Gör ni några regionalpolitiska analyser av era skatteförslag innan ni lägger fram dem? Gör ni analyser av vilka effekter de får i olika områden inom landet? I Vänsterpartiet har vi ställt frågor till RUT om detta, för vi börjar få sig-

naler om att det kanske är storstadsregionerna som tjänar mest på era skatteförslag. Tittar ni över det här någon gång?

Sedan har jag ytterligare en fråga. Den gäller det här ”ny-språket” som ni har. Det är nystartsjobb och nyfriskjobb och instegsjobb och så vidare. När höginkomsttagare får någonting heter det avdrag. Men annars kallar man det bidrag. Jag skulle vilja fråga: Är de försäkringar som vi har, sjukförsäkring, föräldraförsäkring med mera, bidrag även i Jörgen Johanssons värld? I Moderaternas värld är det uppenbarligen så.

Anf. 36 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! För att börja med det sista kan vi titta på a-kassan. När den en gång i tiden infördes nämnde den dåvarande finansministern Gunnar Sträng en viss nivå och sade att samhället inte kunde gå in och betala över den nivån. Vi är ännu inte nere på den nivån. Då kan man diskutera om det är en försäkring eller om det är direkta bidrag från samhället.

Sedan gällde det löntagargrupper. Jag konstaterar, precis som jag sade tidigare, att man alltid kan diskutera skattesystem. Frågan är om vi har den bästa modellen i dag. Det här är det vedertagna sättet att, så att säga, hantera den här typen av frågor på.

Jag är något förvånad över att framför allt det tidigare regeringspartiet, men även dess stödpartier, inte under de gångna åren lyckades skapa en låglöneprofil, inte lyckades ge dem med de låga inkomsterna mer pengar. Det här förslaget är faktiskt det enda under de senaste 13 åren som ger den nivån pengar till dem med de här låga inkomsterna.

Den regionalpolitiska profilen diskuteras ständigt. När vi stimulerar människor att komma i arbete måste det ju också finnas arbeten på respektive plats. Det är ett politiskt jobb för att man ska få arbeten i alla bygder, och det arbetar vi ständigt med.

Det här kommer i mycket tydlig dager i samband med fastighetsskatten, som vi ska diskutera den 14:e. Vi har en regionalpolitisk klar och tydlig profil i det förslag som nu ligger mot bakgrund av alla de diskussioner som har varit.

Sedan gällde det nyfriskjobb. Vi konstaterade att utanförskapet ökade. De funktionshindrades långtidsfrånvaro från arbetsmarknaden ökade med 77 procent. Därför såg vi att vi måste göra en insats för att få in dem i jobben. Därför skapade vi nyfriskjobben. Vi subventionerar och vi tar bort dubbel arbetsgivaravgift för de människorna när de träder in på arbetsmarknaden.

Anf. 37 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Nu var det inte precis nyfriskjobb jag ställde en fråga om, utan det var ett exempel på ”ny-språket”, som har bildats inom alliansen. Men okej, ni har infört nyfriskjobb, men ni har samtidigt tagit bort andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder som egentligen var ännu mer omfattande, om vi nu ska diskutera det.

Sedan vill jag säga något apropå låglöneprofil. Det var ändå så att vi under förra mandatperioden sänkte skatter för låginkomsttagare. Vi gjorde det inom ramen för en skatteväxling. Men vi kompenserade också vid flera tillfällen för de egenavgifter som hade införts i mitten på 90-talet. Regeringen var ju satt att stå upp efter en tidigare borgerlig rege-

ring med budgetunderskott på över 200 miljarder kronor. Så visst har vi haft en låglöneprofil på skatterna.

Vänsterpartiet har i sin motion – Jörgen Johansson sade att han hade läst alla motioner – också lagt fram förslag om att höja grundavdraget för människor med lägre inkomster, så även vi har ju en låglöneprofil. Men sammantaget har vi inte så stora skattesänkningar som alliansen står för.

Jag skulle vilja ta upp en kort fråga. Nu har jag inte många sekunder kvar. Men jag har i mitt anförande tagit upp frågan om kvinnor och män och den ekonomiska utvecklingen och vad regeringens förslag betyder för män respektive kvinnor.

Männen tjänar mycket mer på skattesänkningarna än vad kvinnorna gör. Det tycker jag är viktigt att Jörgen Johansson använder de sista två minuterna till att kommentera. Varför försämrar ni för kvinnorna? Varför förbättrar ni för männen?

Anf. 38 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Den senare frågan är en stor fråga och hänger inte bara ihop med diskussionen kring jobbskatteavdraget. Nu blir det en effekt som inte är direkt positiv. Det håller jag med Marie Engström om. Men här måste vi se ett system i hela samhället för att ändra den situation vi har.

Kvinnorna är ofta sysselsatta inom offentlig sektor och är hänvisade till en arbetsgivare, vilket innebär att man inte är på en konkurrensutsatt marknad. Det innebär att man inte får den lönebild som man skulle vara berättigad att ha. Typexemplet är sjuksköterskorna i vården som ligger lågt i relation till det enorma ansvar de har.

Men här har vi mött på motstånd när vi diskuterar att vi ska kunna knoppa av verksamheter, kunna skapa en privatisering för att på det viset höja kvinnolönerna. Jag har själv varit med i ett landsting och gjort den största privatisering som har gjorts här i landet inom primärvården. Jag konstaterar att för de syror och undersköterskor som jobbar inom primärvården – det må vara i landstinget, på den privata sidan eller i de entreprenader som fanns – höjdes lönerna totalt sett på grund av att det helt plötsligt fanns en marknad.

Jag tycker att det vore något att eftersträva totalt sett i samhället, inom vården och inom kommunerna. Om vi gör det har vi löst en hel del av den här kvinnoproblematiken. Den är inte så enkel som att bara titta på enkla procentsatser i samband med ett jobbskatteavdrag.

Anf. 39 AGNETA BERLINER (fp):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Kanske har talmannen hört den moderna vandringsskröna som handlar om arbete i Sverige. Den går ungefär så här:

Folkmängden i det här landet är 9 057 361 personer. 3,7 miljoner är pensionerade, vilket innebär att de resterande 5 357 361 får ta hand om jobbandet. Är det så? Nej, det är det inte. För 2,6 miljoner går fortfarande i skolan, vilket lämnar 2 757 361 att göra jobbet. Av dessa knappa 3 miljoner är 1,2 miljoner anställda i statliga myndigheter eller på annat sätt anställda av staten. 150 000 jobbar inom försvaret eller är värnpliktiga, vilket betyder att det återstår 1 407 361 som ska göra jobbet.

Om vi drar bort de 875 000 som jobbar inom kommunal verksamhet samt de 520 000 som jobbar inom landstinget återstår 12 361 människor som ska göra det övriga jobbandet. Eftersom 10 300 är fackligt anställda innebär det att 2 061 människor förväntas göra övrigt jobb. Enligt SCB sitter 2 059 människor just nu i fängelse.

Det betyder att det bara är två personer kvar som ska arbeta: Det är herr talmannen, och det är jag. Och herr talmannen har säkert mycket viktigare saker att göra. Då är det bara jag kvar, och jag är trött.

Herr talman! Det här är så långt en rätt så raljerande skröna. Jag måste för protokollet deklarerera att jag inte har dubbelcheckat alla dessa siffror. Så de kanske inte är helt tillförlitliga. Men den här skrönan speglar ändå en känsla hos många. Konklusionen tycker jag stämmer: Det arbetas för lite i det här landet, och vi måste uppmuntra arbete.

Därför är det välkommet med del två i jobbskatteavdraget som kommer nu till årsskiftet. Det ska löna sig bättre att arbeta så att fler vill arbeta mer. För det behöver Sverige.

För något år sedan kom en rapport av Åsa Hansson, som är fil.dr. på Lunds universitet, som visade mycket av senare tids forskning, till exempel att skatter spelar en roll för sysselsättningsnivån och därmed också för arbetslösheten. Det handlar inte enbart, som man kanske kan tro, om att sänkta arbetsgivaravgifter ökar antalet jobb, även om det också är en bra åtgärd. Den här rapporten visade också på forskning som säger att de höga inkomstskatterna är en viktig förklaring till att vi arbetar färre timmar i Sverige och i Europa som helhet än på andra håll i världen. Det handlar om att en sänkning av skatten påverkar valet av utbildning, hur hårt vi arbetar och hur vi väljer att ta ut kompensation.

Det är bra att vi i Sverige nu ytterligare sänker inkomstskatten på arbete. Då stärker vi drivkrafterna att arbeta. De drivkrafterna har alldeles för länge varit alldeles för svaga.

Herr talman! Jag såg också häromdagen som hastigast en rapport från Institutet för Näringslivsforskning om att den rikaste procenten av Sveriges befolkning äger 30 procent av de totala privata förmögenheterna. Ska vi då ondgöra oss över det lilla fåtalet som äger mycket? Nej, det tycker jag inte. Det är inte rikedom som vi ska se som ett problem. Problemet är i stället att så många svenskar har så små tillgångar eller inga alls.

Det är självklart att vi ska betala skatt för vår gemensamma välfärd, men vi ska inte ha så höga inkomstskatter att det nästan är omöjligt att få egna pengar över för till exempel sparande. Var och en av oss måste ha en möjlighet att skapa sin egen välfärd.

Herr talman! Som liberal tycker jag självklart att var och en ska bestämma över så mycket som möjligt i sitt eget liv. Därför är det bra när var och en får bestämma mer över sin inkomst. Det är det som det här jobbskatteavdraget innebär. Man får mer pengar som man själv kan styra över.

Jobbskatteavdraget uppmuntrar människor att gå från bidrag till att arbeta och att arbeta mer. Sänkt skatt på arbete ger mer pengar kvar av lönen. Det är bra.

Anf. 40 LAILA BJURLING (s) replik:

Herr talman! Agneta Berliner gav sig in på en diskussion om arbetstider. Eftersom jag har jobbat med arbetstidsfrågan under alla mina år i

riksdagen, och det är ganska många nu, skulle vi kunna ha en lång diskussion om vem som jobbar mest eller minst i Europa. Men det räcker inte repliktiden till. Jag kan i alla fall konstatera att svenska folket jobbar väldigt mycket i och med att vi har så hög förvärvsfrekvens bland kvinnor. Så den frågan är utredd.

Det jag ville prata med Agneta Berliner om är att Folkpartiet tillsammans med oss socialdemokrater ofta har hållit jämställdhetsfanan högt. I retoriken gör ni väl det fortfarande, men i praktiken blir det något annat.

Vi har låtit riksdagens utredningstjänst göra en könsuppdelad fördelingsanalys av den borgerliga regeringens politik. Då bekräftas det som vi redan trodde oss veta, nämligen att det är de högavlönade männen som får den största andelen av inkomstförstärkningarna.

Min fråga till Agneta Berliner är kort och gott: Är detta förenligt med den jämställdhetsprofil som Folkpartiet vill ha?

Anf. 41 AGNETA BERLINER (fp) replik:

Herr talman! Jag måste säga att jag inte har sett den RUT-utredningen, så jag kan inte riktigt relatera till den. Men om jag håller det lite mer generellt är avdraget konstruerat så att låg- och medelinkomsttagare, som oftast tyvärr fortfarande i Sverige är kvinnor, får en större skattelättnad i förhållande till sin lön. Då pratar jag inte bara om procent. Det blir en rejäl slant i handen också.

Ett vårdbiträde får något mellan 7 000 och 8 000 kronor extra över per år. Nu pratar jag om båda jobbskatteavdragen, ska jag tillägga. En gymnasielärare får nästan 10 000 extra över per år. Jag skulle tro att de flesta både vårdbiträden och gymnasielärare gläder sig åt de här faktiska pengarna i handen när de ska betala hyra och mat, oavsett kön eller familjesituation.

Anf. 42 LAILA BJURLING (s) replik:

Herr talman! Den borgerliga regeringen gömmer sig i den proposition som vi i dag behandlar bakom procentsatser när det gäller låg- och medelinkomsttagarna. Nu pratade Agneta Berliner om att man inte bara får mer i procentsatser utan också i kronor när man tjänar lite jämfört med när man tjänar mycket. Men så är det ju inte. I praktiken står det i pappren, med era egna siffror, att de som tjänar 100 000 kronor ökar sina inkomster med 8 procent. De som tjänar 500 000 får en ökning med 4 procent. Men 8 procent av 100 000 är mycket mindre än 4 procent av 500 000.

Min nästa fråga till Agneta Berliner blir ännu kortare än den förra: Betalar Agneta Berliner sin mat och sina räkningar med procent eller med kronor?

Anf. 43 AGNETA BERLINER (fp) replik:

Herr talman! Jag betalar dem med kronor. Jag vet inte om jag sade fel eller om du missuppfattade mig. Jag sade nämligen inte att man får mer över i faktiska pengar, för det får man givetvis inte. Däremot får man en rejäl slant över i plånboken. Faktum är att en metallarbetare – fortfarande med siffror från båda jobbskatteavdragen – får 8 686 kronor mer och ett vårdbiträde får 7 000–8 000 kronor mer i handen om året med vår politik jämfört med er politik. Det är reella, riktiga pengar som man får med vår



typ av åtgärder. Med era åtgärder hade man inte haft dessa pengar. Det är inte procent. Det är riktiga pengar.  
(forts. 10 §)

Prot. 2007/08:38  
6 december

### Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.51 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då statsministerns frågestund skulle börja.

### Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

### 9 § Statsministerns frågestund

*Statsministerns  
frågestund*

Anf. 44 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsminister Fredrik Reinfeldt välkommen till kammaren.

#### *Sveriges ambitioner på klimatområdet*

Anf. 45 MONA SAHLIN (s):

Fru talman! De borgerliga partiledarna skrev en debattartikel i Dagens Nyheter i går. Där skrev man bland annat: "Sverige visar att det är möjligt att genomföra åtgärder som motverkar klimathotet och samtidigt ha en hög välfärd."

Så väldigt rätt. Vilken tur att ni moderater inte lyckades i ert motstånd mot väldigt många av de åtgärder som har möjliggjort precis detta och som gör att ni nu kan ta emot beröm internationellt. Att få beröm internationellt är en sak, men att fortsätta att agera i handling så att Sverige förblir ett föregångsland är någonting helt annat.

Eftersom Fredrik Reinfeldt efter egen utsago är den som leder regeringens arbete undrar jag varför man nu ägnar tid åt att i första hand peka finger åt andra och att be Europeiska unionen att få ett mindre beting i stället för att agera mer kraftfullt här hemma. Jag tror att alla i kammaren är mycket medvetna om att alla länder både kan och måste göra mer mot klimathotet. Det gäller också Sverige.

Varför har ni inte en högre ambition? Var är åtgärderna?

(Applåder)

Anf. 46 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag har vid flera tillfällen sagt att äran för de saker som Sverige har gjort inte ligger på ett enda av regeringsalternativen. Jag har vid flera tillfällen sagt att Miljöpartiet har bidragit och också Socialdemokraterna. Visst var vi emot de gröna elcertifikaten. Vi var oroliga för att vi skulle få en felaktig dubbel styrning. Moderaterna har ofta och länge hänvisat till att CO<sub>2</sub>-skatten, som är det mest verkningsfulla sättet

och som Sverige införde 1991, är ett verkningsfullt instrument. Vi har precis lagt fram ett förslag om att höja CO<sub>2</sub>-skatten. Vi går vidare med en klimatomiljard, och vi gör omfattande satsningar som vi i grunden är ganska brett överens om.

Det jag saknar är insikten om att Sverige inte ensamt löser ett globalt problem och att vi behövs till stöd för att lägga större tryck på dem som inte använder styrmedel och inte gör det Sverige gör, inte sällan länder som finns utanför Kyotoavtalets krets. Det är det som är den stora politiska utmaningen nu, och det är det som jag försöker vara verksam för att möjliggöra.

Det är dubbelt arbete – mer här i Sverige och större tryck på andra.

Anf. 47 MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Statsministern behöver inte söka stöd för insikten om att klimathotet är ett internationellt och globalt problem som alla länder måste göra mer åt. Det tror jag att vi alla här i kammaren verkligen skriver under på. Men det jag saknar i analysen är att ett land som Sverige kan spela en roll internationellt men kanske bara om vi utnyttjar det faktum att vi är ett föregångsland, att vi är ett av världens rikaste länder, att vi är ett av de få som har visat att man kan öka den ekonomiska tillväxten samtidigt som man sänker utsläppen i det egna landet.

Då undrar jag varför regeringen nu vädjar till Europeiska unionen att inte behöva göra det höga beting som man nu diskuterar för att få upp andelen förnybara källor i Sverige. Det är inte så att vi har kommit till vägs ände där. Läger man inte ned Klimp kan man satsa ännu mer för att få fram biogas. Tar man inte bort konverteringsstödet kan man göra mer för att få bort oljan från de villor där den fortfarande finns kvar.

Varför gör vi inte mer hemma för att få en större trovärdighet? Den marken är möjligen fortfarande jungfrulig. Bör vi inte göra mer?

Anf. 48 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Nu hänvisar Mona Sahlin till förhandlingar som ännu inte är avslutade och uppgifter som ännu inte är presenterade. Det är bakomliggande medieuppgifter som det hänvisas till.

Sverige har i avsikt att komma längre. Det är bland annat idén med de gröna certifikaten. Det är en del av omställningen när det gäller vilka drivmedel vi använder i våra transporter.

Jag vill påpeka att målperioden sträcker sig till 2020. Det måste vara klart också för socialdemokratin att vid något tillfälle går någon sorts gräns för vad man rimligen orkar med, även om man bygger vindkraft i mycket stor utsträckning och försöker använda alla de instrument man har. Till slut blir det så att man i realiteten får lägga ned en stor del av kärnkraften för att nå de här väldigt höga talen. Det är kanske det som socialdemokratin ska berätta för väljarna att de tänker göra. Det är inte så enkelt som Mona Sahlin vill göra gällande om man tar på allvar uppgiften att nå så långt redan 2020.

Anf. 49 LARS OHLY (v):

Fru talman! Här idag presenterades en analys som visade att den rikaste procenten i Sverige äger ungefär 32 procent av förmögenheterna. Det motsvarar 1 800 miljarder kronor. Räknar man dessutom in svenska tillgångar i utlandet har den rikaste procenten tillgångar som är värda 2 700 miljarder kronor. Det motsvarar mer än 40 procent av samhällets förmögenhet.

Vad gör då regeringen? Jo, ni sänker skatter och privatiserar. Det innebär att vi har mindre pengar att fördela rättvist och mer pengar till dem som redan är rika. När de offentliga åtagandena privatiseras ökar klyftorna. Samtidigt satsar ni inte tillräckligt på en skola för alla, på en vård efter behov i stället för efter plånboken, och bostadspolitiken är inte bara passiv utan säljs ut till högstbjudande.

Är detta enligt statsministern ett problem? På vilket sätt minskar problemet i så fall med regeringens politik?

Anf. 50 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det bästa sättet att bryta ned klyftorna i samhället är att se till att fler får jobb och att vi har en kunskapsskola som utjämnar sociala skillnader som vi föds in i. Där är det märkligt nog Vänsterpartiet som är motståndare – inte mer kunskap i skolan, inte mer av jobbpolitik utan mer av den gamla politiken som gav ersättningar till folk för att de inte skulle arbeta.

Mycket av de siffror som Lars Ohly refererar till återspeglar hur det har varit i ett Sverige där Vänsterpartiet har haft inflytande. Vi hoppas att vi snart ska kunna se att klyftorna minskar till följd av att sysselsättningen ökar. Det vet vi – i länder där sysselsättningen ökar och fler får jobb minskar den typ av klyftor som Lars Ohly hänvisar till.

(Applåder)

Anf. 51 LARS OHLY (v):

Fru talman! Låt mig påminna om att statsministern inte längre är i opposition. Du är statsminister, ansvarig för den politik som förs här i landet. Min fråga var: Är det ett problem att den rikaste procenten har förmögenheter som motsvarar 32 procent av landets tillgångar, att förmögenhetsfördelningen är så skev? Är det ett problem att regeringen i detta läge sänker skatter som gynnar de rika allra mest, tar bort förmögenhetsskatten för de allra rikaste, förvandlar fastighetsskatten på ett sätt som gynnar de redan allra rikaste, stimulerar privatiseringar i omsorg, vård och skola och som gör att vi får vinstdrivande företag, som blir ytterligare mer förmögna genom att driva skolor och cancerkliniker på försäkringspengar för dem som har råd att betala i stället för att satsa på en vård, en omsorg och en utbildning för alla? Är detta ett problem, eller tittar Reinfeldt bara bakåt och låtsas vara i opposition?

(Applåder)

*Statsministerns  
frågestund*

Anf. 52 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Vad ska vi göra med den här Kamprad, som ju inte bor i Sverige men som ingår i den där procenten som du har så stora problem med, Lars Ohly? Vad är det du tänker dig att göra? Hur ska du komma åt de förmögna svenskar som flyttade utomlands? Där har vi tidigare haft en ordväxling och konstaterat att för den lilla grupp av miljardärer, som förvisso Lars Ohly inte var med och skattebefriade men som redan var skattebefriade genom den gamla förmögenhetsskatten, var det redan ordnat så att de allra rikaste, de som ingår i den procent som du hänvisar till, av socialdemokratin var skattebefriade.

Nu för vi en politik som på bredden ser till att sysselsättningen växer. Det är det bästa sättet att motverka den här typen av utveckling. Och jag tycker till exempel att det är bra att pensionssystemet ger möjlighet för fler att göra val så att man också äger aktier, eftersom väldigt mycket av dessa förmögenheter har byggts upp av att man har ägt aktier. Ett bredare ägande av aktier ger fler möjligheter att kunna se tillgångarna växa. Men se detta var ju Vänsterpartiet också emot.

#### *Samordning vid kris*

Anf. 53 PETER ERIKSSON (mp):

Fru talman! Alla medborgare i Sverige har på ett ganska hårdhänt sätt lärt sig hur viktigt det är med en effektiv krishantering. Som ett resultat av det kom bland annat 2006 en enig försvarsberedning med kravet på den då socialdemokratiska regeringen att inrätta en ny krisledningsfunktion med uppgift att samordna myndigheternas insatser. Då tillsattes en utredning. Men efter valet lade ni ned den. Ni tyckte uppenbarligen att det räckte att förbättra Statsrådsberedningens egen krishantering.

I förrgår lämnade den nya Försvarsberedningen över sin nya säkerhetspolitiska analys till regeringen. En helt enig beredning kräver återigen att det inrättas en ny organisation för att samordna myndigheterna i en krissituation. Riksdagens samtliga partier underkänner där regeringens åtgärder som bristfälliga.

Min fråga till statsministern är: Är statsministern beredd att i dag lyssna på riksdagens sju partier när de för andra gången enhälligt kräver en bättre samordningsförmåga vid en allvarlig kris i vårt land?

Anf. 54 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag hoppas att Peter Eriksson ursäktar om jag själv i samtal med alliansföreträdarna kanske är bättre på att uttöka vilket stöd vi har för olika åtgärder än vad Peter Eriksson är när han försöker göra sig till tolk för detta.

Vi har en utredning som föreslår att tre av de med krisberedskap nära verksamheter som finns i staten ska slås ihop, något som vi inte är färdiga med ännu. Vi inrättar under första kvartalet nästa år den krisledande funktion i Statsrådsberedningen som alliansen mycket tidigt var överens om behövs och som är ett svar på många erfarenheter av att det inte finns en samordnande funktion i Statsrådsberedningen, i Regeringskansliet. I förslaget ligger också en idé om att ha ett samrådsförfarande med olika myndigheter.

Den viktiga utgångspunkten har varit att det som en myndighet har hand om varje vardag också är det som den ska ansvara för vid en kris. Det var grunden för att hävda att det inte ska komma in en supermyndighet som styr över andra. Den lösningen tror vi inte på. Men, som sagt, det här länkar mer till vad vi ska göra med den utredning som Mats Sjöstrand har levererat.

Anf. 55 PETER ERIKSSON (mp):

Fru talman! Jag tycker att det är tråkigt att höra det svaret. Det har nu gått ganska många år sedan tsunamikatastrofen i Indiska oceanen. Men det är uppenbarligen så att även den här regeringen fortsätter att stå stilla i stället för att genomföra de förändringar som många ser som nödvändiga. Det vore klokt om statsministern nu valde att lägga prestige åt sidan och i stället tog ett kliv framåt.

Det här är inte bra för Sverige. Bäst vore det om vi fick till den här förändringen som väldigt många anser är viktig och som Försvarsberedningen enligt lägger fram som det nödvändiga förslaget innan nästa stora katastrof är över oss.

Anf. 56 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag förstår faktiskt inte det här med prestige. Peter Eriksson vill att jag ska lägga goda förslag åt sidan och i stället genomföra det som Peter Eriksson tror på. Men vi tycker att vi hade välgrundade skäl för att säga att mycket av det vi sett i anslutning till de katastrofer vi upplevt under de senaste decennierna i Sverige visar på en brist i krisledning i Regeringskansliet, i Statsrådsberedningen.

Det handlar då inte om att leda arbetet med att hantera en konflikt, för det arbetet har vi självständiga myndigheter som är bäst på att utföra, men ofta i ett initialt skede om att samla ihop information och att samla de politiskt ansvariga för att inte minst kunna ge rätt besked till medier, till drabbade, till nationen om vad som faktiskt hänt.

Vi är nu i färd med att genomföra precis det som vi presenterade som allians. Sedan kommer vi att titta på och fullfölja det utredningsförslag som finns när det gäller de andra myndigheterna.

Men jag tror i grunden inte att det ropas så mycket som Peter Eriksson hävdar på lösningen med en alltid krisledande supermyndighet.

#### *Klimathotet och Försvarsmaktens inriktning*

Anf. 57 ELSE-MARIE LINDGREN (kd):

Fru talman! Som sagt lämnade Försvarsberedningen sin rapport till försvarsministern i tisdags. Den heter *Säkerhet i samverkan*. Där står bland annat: Miljöpåverkan och klimatförändringar utgör de allvarligaste hoten mot människors säkerhet. Försvarsberedningen menar att energibe- roendet har en koppling till samhällets sårbarhet och säkerhet. Nu ligger rapporten på Försvarsdepartementet.

Min fråga till statsministern är: Delar statsministern Försvarsberedningens analys, och vilka konsekvenser kan det i så fall få för de olika departementens men också för Försvarsmaktens inriktning?

Anf. 58 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag har inte hunnit sätta mig in i Försvarsberedningens rapport till den grad att jag oreserverat kan ställa mig bakom den. Däremot är det viktigt att vi sedan länge har definierat en bredare bild av vad som hotar Sverige. Med den kunskap vi har, inte minst av FN:s klimatpanel, inser vi att de klimatförändringar som redan är på väg att ske och som riskerar att accelerera definitivt ryms i de här diskussionerna, klimatflyktingar, och hur väderförändringarna i sig förändrar förhållandena i vår närhet men också i många av de länder där vi av olika skäl finns på plats, antingen för biståndsarbete eller inom ramen för vårt säkerhetspolitiska arbete.

Vi har all respekt för detta, och det kommer naturligtvis att påverka våra ansträngningar att möta klimatförändringar av det slag som jag ofta får frågor och mycket bra frågor kring. Absolut kommer detta att följas upp och få påverkan på flera politikområden.

#### *Framtidens bilproduktion i Trollhättan*

Anf. 59 BRITT BOHLIN OLSSON (s):

Fru talman! Jag tror att det är uppenbart för oss alla vilken oerhört skarp internationell konkurrens som svensk bilproduktion har att verka i. Det är därför som det är så oerhört viktigt att det politiska engagemanget finns för denna produktion i ett litet land som Sverige. Trollhättepaketet är ett väldigt bra exempel på detta.

Vår förre statsminister ledde inte bara en regering som i sin helhet var mycket starkt engagerad i dessa frågor, utan han var också engagerad personligen. Han tog ett stort antal kontakter med GM och andra för att försäkra sig om framtida jobb i Trollhättan.

Min fråga till Fredrik Reinfeldt är mycket konkret: Vad exakt har Fredrik Reinfeldt personligen gjort för att säkra framtidens bilbyggerjobb i Trollhättan?

Anf. 60 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Vi kanske inte ska blåsa faran över och säga att Göran Perssons olika insatser har säkrat bilproduktionen i Sverige för evig framtid. Då tror jag inte att vi förstår hur den här frågan flyttar på sig.

För inte så länge sedan pratade jag med Volvo, som är väldigt oroade för att klimatfrågan hanteras på ett sådant sätt att vi ställer så pass hårda utsläppskrav att man i realiteten bara kan bygga små bilar. Jag kan då berätta för Britt Bohlin Olsson vad det får för effekter för möjligheten att producera bilar i Sverige, om det så är i Trollhättan eller på någon annan ort. Det kan också vara ett svar på Socialdemokraternas rop på att göra mer, gå längre och gå före. Ja, men det måste göras smart. Det måste göras med respekt för välfärd och jobb.

Jag är övertygad om att man måste lära sig att matcha både-och. Det handlar om att ge bra produktionsförutsättningar via en allmänt bra makroekonomisk stabilitet och politik och naturligtvis att lyssna in de behov som finns av inte minst infrastruktur.

Problemet med Perssons paket var att han tog från alla andra, skåningar och andra som ville se infrastruktur, och lade det på en plats. Det mötte inget stort jubel och var inte något bra sätt. Vi ska i stället se till att

*Det ökande ungdomsvåldet*

*Statsministerns  
frågestund*

Anf. 61 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Jag vill ta upp en fråga som oroar allt fler människor, nämligen vår oförmåga att hejda det man upplever som ett tilltagande våld i samhället, mäns våld mot kvinnor men också det tilltagande ungdomsvåldet, från Kungsholmen till Rödeby.

För en tid sedan skrev en professor i barn- och ungdomspsykiatri om hur tusentals tonårspojkar runt om i Sverige varje dag tittar på avrättningar, tortyr och grova våldtäkter i kombination med hårdporr på Internet. Professor Svedin skriver: Risken är uppenbar att det kan leda till kriminella våldshandlingar i stil med dödsmisshandeln på Kungsholmen.

Jag begär inte att statsministern ska ha ett färdigt recept. Jag vet att detta i hög grad är ett ansvar för oss som föräldrar men också för skolan och samhället.

Hur tänker statsministern och regeringen agera för att om möjligt motverka denna utveckling?

Anf. 62 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! I detta utvecklade land där vi så länge har diskuterat jämställdhet och att det ska vara lika villkor för män och kvinnor är det förfärande att följa denna utveckling av ständigt närvarande våld i relationer och hur det också synes komma in i generationer som nu växer upp i Sverige.

Det finns naturligtvis inga enkla svar – bara så att det sägs till att börja med. Det har möjligen att göra med det Sven Bergström nämner. Det har ibland med droger att göra. Det har också att göra med hur bra vi är på att följa upp ungdomar som i unga år visar att de inte mår bra i förskola, skola, barn- och ungdomspsykiatri och stöd till föräldrar. Det har att göra med föräldrars kamp att ta sig in i tonåringars liv. Det är inte alltid så himla enkelt att försöka få dem att minska datoranvändning och titta på bättre sajter än dem de väljer. I allt detta finns svaren.

Här finns också vårt engagemang. Det handlar om att finnas på plats, utreda och se till att de verksamheter som finns till stöd för ungdomar i skola och psykiatri får resurser att fungera bättre. Det är en bred politik just för att vi vet att det inte finns några enkla svar.

*Finansiering av klimatåtgärder*

Anf. 63 ULF HOLM (mp):

Fru talman! Den 8–9 mars var det EU-toppmöte i Bryssel. Man tog, för att vara EU, ganska bra beslut för att minska klimatpåverkan fram till 2020. Det var jättebra beslut. Frågan är hur de ska genomföras och hur man ska komma till detta. Ska vi ändra energiproduktion och så vidare får vi nog hosta upp lite pengar i dag för att kunna tjäna dem längre fram.

EU:s budget är 1 000 miljarder kronor. Det borde finnas lite pengar att plocka där för att satsa på förnybara energikällor och för att minska

klimatproblemen. I budgeten för 2008, som togs häromveckan, fanns inga ändringar alls för att gynna klimatfrågorna. Det kommer snart en översyn av EU:s budget.

EU-minister Cecilia Malmström tycker att man kan dra ned på jordbruksstödet och kanske satsa på klimatåtgärder. Det anser däremot inte miljöminister Andreas Carlgren. Han säger i dagens Svenska Dagbladet att det inte är viktigast för att uppnå EU:s klimatmål att använda EU:s budget. Anser statsministern att vi måste utnyttja EU:s budget för att få en bättre klimatpolitik?

Anf. 64 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det är inte första gången, men det blir lite lustigt när ni säger: Visst ska vi lägga ned EU, men först ska vi tillföra det fler uppgifter, göra det mäktigare och se till att det har mer att göra. Sedan lägger vi ned det.

Jag förstår faktiskt inte detta. Det är så uppenbart att Miljöpartiet har ett stort behov av att svänga sin politik här och göra som sina partivänner i Europa och bejaka det kraftfulla samarbete vi har till stöd för att möta klimatförändringarna och då tas in i den diskussionen som jag tycker är fullt möjlig att föra. Var ska resurserna för klimatåtgärder ligga? Jag tycker inte att det är alldeles enkelt. Jag tycker att det mycket ska vara en nationell politik för att möta nationella målformuleringar, också inom ramen för den bördefördelning som kommer efter kommissionens olika förslag.

Men jag kan också tänka mig att man för den diskussionen inom ramen för en budgetöversyn, framför allt på forskningssidan. Jag vill gärna se en modernare budget inom EU-systemet med mindre jordbrukssubventioner och mer i forskning, gärna i stöd för att utveckla modern och bra klimatriktig teknik för att möta klimatförändringarna. Är Miljöpartiet med på det kan ni väl ändra er i andra viktiga frågor också.

(Applåder)

*Sveriges bidrag till en positiv utveckling i Irak*

Anf. 65 ANNICKA ENGBLOM (m):

Fru talman! Det råder äntligen något som kanske försiktigt kan liknas vid stabilitet i Irak. Antalet attacker har minskat med 55 procent sedan juni, och antalet civila dödsoffer har minskat med 60 procent. Förhoppningsvis börjar demokratin få ett fotfäste i detta land som under lång tid har präglats av kaos och förvirring.

Länder runt Sverige har dragit ett tungt lass för att bidra till denna positiva utveckling. Vad kan Sverige som land göra för att bidra till den positiva utvecklingen i Irak?

Anf. 66 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Vi gör omfattande insatser. Vi har ett bistånd på över en halv miljard som riktas i insatser till Irak – mycket naturligtvis via FN-systemet – bland annat i syfte att finnas till stöd i kringliggande länder där de flesta av dem som har flytt Irak trots allt uppehåller sig, oftast under mycket svåra umbäranden. Vi har tagit beslut om skuldavskrivning



av 350 miljoner US-dollar gentemot den irakiska staten. Det är en viktig grund för att komma vidare när man vill bygga nytt. Vi är med i vår kunskap om minröjning och hjälper till på plats i Irak.

Låt mig också säga att av dem som tar sig till Europa, och det är naturligtvis inte den stora gruppen av dem som flyr från Irak, kommer över hälften till Sverige. För innevarande år räknar vi med ca 18 000–19 000 som flyr från Irak, och många gånger väljer de att bosätta sig och leva i Sverige.

Sverige finns med och hjälper på ett mycket omfattande sätt för att vara till stöd för människor i Irak.

#### *Sanktioner mot Iran i atomvapenfrågan*

Anf. 67 FREDRIK MALM (fp):

Fru talman! Min fråga gäller Iraks grannland Iran. Det kom i veckan en amerikansk underrättelserapport om Irans atomvapenprogram. Slutsatsen är att Iran fryste sitt kärnvapenprogram för fyra år sedan och att landet kan ha kapacitet att börja producera kärnvapen om cirka åtta år. Fortfarande pågår urananrikningen i strid med FN:s sanktioner.

Nu lyfts det fram krav på att sanktionerna ska hävas. Men vi känner väl till den iranska regimen och dess karaktär, förtryck och destruktiva agerande i regionen. Därför menar jag att det är mycket viktigt att Sverige inom ramen för EU och för vårt medlemskap i FN bidrar till att fortsätta att utöva ett tryck på den iranska regimen och att sanktionerna mot Iran, som kan behöva göras mer kännbara, upprätthålls.

Biträder statsministern denna uppfattning och kan statsministern försäkra att Sverige även i fortsättningen kommer att stödja världssamfundets sanktioner mot Iran?

Anf. 68 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Mitt enkla svar är ja, men med tillägget att det är särskilt viktigt att hela tiden hävda att utgångspunkten måste vara politiska lösningar och inga andra former av lösningar.

#### *Krishanteringen på myndighetsnivå*

Anf. 69 HÅKAN JUHOLT (s):

Fru talman! Jag är överraskad över att statsministern så lättvindigt viftar undan en av Försvarsberedningens viktigaste slutsatser. Det är inte särskilt ofta i det politiska livet som statsministern får ta emot ett förslag från sju riksdagspartiers företrädare. Passa på och njut av den möjligheten!

Bakgrunden är att vi har studerat det faktum att i Sverige i dag är det inte mindre än 26 statliga myndigheter och 21 länsstyrelser som omedelbart och utan förvarning ska kunna samordna sina insatser om det mest allvarliga inträffar. Inte sällan blir det ad hoc-lösningar. Därför har Försvarsberedningen i två rapporter, vid ett tillfälle med sex partier bakom sig och vid detta tillfälle alla sju partier bakom sig, kommit fram till slutsatsen att det måste finnas en förberedd krishanteringsfunktion på

myndighetsnivå men att det är upp till regeringen att avgöra hur den ska se ut.

Anser statsministern att det är en särskild profession och kompetens att leda många andra i en allvarlig kris?

Anf. 70 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Ja, men den ligger nära samman med att man löser de uppgifter man har kompetens att lösa. Jag tror att Håkan Juholt överdramatiserar de skillnader som finns, möjligen beroende på att Håkan Juholt kanske hade önskat en mer tydlig annan lösning. Det må så vara; man får tycka olika i detta. Jag menar att vi tydligt har visat att vi tar de brister som har uppdagats på allvar och rättar till dem, både när det gäller krisledningsfunktionen i Statsrådsberedningen och genom det förberedande arbete vi nu är i färd med att göra vad gäller förslag om förändringar i de krisledande myndigheterna. Det är ett arbete som har letts av generaldirektören för Skattemyndigheten, Mats Sjöstrand.

#### *Tillgången till miljöbilsbränsle i glesbygd*

Anf. 71 MARIA STENBERG (s):

Fru talman! Min fråga till Fredrik Reinfeldt är formulerad av elva unga LO-medlemmar från Norrbotten. De sitter på läktaren och väntar med spänning på svaret.

Vi som bor i Norrbotten är beroende av våra bilar för transporter. Många och långa är milen som vi kör för att till exempel ta oss till jobbet. Det som i ett käckt storstadsperspektiv handlar om att öka människors arbetspendling kan för oss handla om att pendla mellan sin familj i min hemkommun Arjeplog till gruvan i Kiruna – ungefär 47 mil.

Allt fler människor är medvetna om bilars påverkan på klimatet och försöker tänka och handla miljömedvetet. Uppe hos oss stupar det oftast på att den nyinköpta miljöbilen inte går att tanka med annat än vanlig bensin.

På vilket sätt tänker statsministern och den borgerliga regeringen underlätta för människor boende i glesbygd att ta ansvar för klimatet genom att kunna tanka sin miljöbil?

Anf. 72 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det finns inte en definition av miljöbilar. Det är någonting som också diskuterats. Det är inte heller så att miljöbilar drivs av en typ av drivmedel allena. En väldigt viktig del av miljöbilsparken är de som drivs av bensin men som förbrukar mycket lite. Det går redan i dag att hitta marknadsalternativ som går att förena med att bo i delar av landet där utbyggnaden inte har varit lika framgångsrik.

Jag vill samtidigt säga att väldigt många som bedömer Sverige och hur långt fram vi ligger när det gäller klimathantering påpekar om och om igen hur vi har förstått att ha ett ganska brett distributionsnät bland annat när det gäller etanolförsäljning. Det är någonting som saknas i många andra länder där man därför också har sett att miljöbilsförsäljningen inte har tagit fart.

Svaret är att det går. Det kanske inte finns på plats överallt när det gäller alla former av miljöbilar. Men utbudet är numera ganska brett.

Prot. 2007/08:38  
6 december

#### *Förlängning av betalningstider*

*Statsministerns  
frågestund*

Anf. 73 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman och herr statsminister! Problemet med allt längre betalningstider inom näringslivet har nyligen aktualiserats när Ericsson ensidigt har bett leverantörer att acceptera en förlängning av betalningstiden från 60 till 90 dagar.

Detta berör leverantörerna på ett väldigt allvarligt sätt. Det är uppenbart att frågan om betalningstider är av stor samhällsekonomisk betydelse eftersom det påverkar företagens likviditet, förmåga till överlevnad och kassaflöde.

I september i år lämnade Utredningen om långa betalningstider sitt slutbetänkande, SOU 2007:55. Där ingår bland annat förslag om att vårt land aktivt ska verka för internationella överenskommelser som förbättrar de svenska exportföretagens möjligheter att få betalt. Det skulle i sin tur skapa lättnader för inhemska leverantörer.

Min fråga till statsministern är vad han avser att göra för att följa upp utredningens arbete i syfte att förbättra villkoren med ett regelverk nationellt och inom EU och med en bortre gräns för betalningstider. Detta är inte minst till gagn för stora men också små och medelstora företag och den allmänna betalningsmoralen.

Anf. 74 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag underskattar inte dessa frågor. Jag vet att för såväl små som stora företag i dag är frågan om likviditet ibland oftare det som man bekymrar sig om nästan mer än resultatet. Det gör man av det enkla skälet att man måste vara likvid för att kunna agera.

Här nämns ofta utifrån kommande betalningar. Kritiken brukar också vara återkommande när det gäller svenska myndigheters väldigt långa betalningstider. Huruvida det är möjligt utifrån denna utredning, som jag själv inte har läst, att finna en grund för att göra något inom EU eller inom något annat av de forum där vi diskuterar den här typen av internationella rutiner för finansmarknaden har jag inget svar på i dag.

Det är en viktig fråga. Det vet inte minst alla som följt de senaste dagarnas diskussioner om Ericsson.

#### *Avståndstagande till Sverigedemokraterna*

Anf. 75 ANDERS KARLSSON (s):

Fru talman! I går skrev Mona Sahlin, jag och Mats Johansson från Karlskrona en debattartikel tillsammans. Vi lovade att vi socialdemokrater aldrig kommer att göra upp, göra oss beroende av eller samarbeta med Sverigedemokraterna i någon kommun, i något landsting eller i riksdagen.

Vi undrade också om Fredrik Reinfeldt och Moderaterna är beredda att göra motsvarande utfästelse till svenska folket och ta konsekvenserna

av det i de kommuner där man har makten. Det är min enkla fråga till Fredrik Reinfeldt.

Anf. 76 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Ursäkta mig om jag recenserar, man jag var lite ledsen för den artikeln. Jag tycker inte att den var särskilt smart. Jag tror att det är precis så som Sverigedemokraterna vill att vi ska föra diskussionen.

De ska nämnas. Det ska handla om hanteringsfrågor som om de vore ett väsen från någon annanstans som eliten undantrycker och inte vet hur den ska hantera. Sedan ska vi inte diskutera det som är verkligt, nämligen att de har en människofientlig syn.

Vi ska undanröja det de vill göra genom att i stället bryta ned utanförskap och se till att människor får jobb. Det handlar om att få bättre förhållanden i de många områden där djungeltrummorna gör gällande att det mångkulturella samhället inte fungerar.

Anders Karlsson vet att vi har precis samma synsätt. Vi har fattat det beslutet att vi inte ska göra oss beroende av eller underhandla med Sverigedemokraterna. Så länge vi på var sitt håll håller oss till den typen av överenskommelser kommer det inte att fungera.

Det är alltid så att någon av oss har det relativa överläget, om det inte blir som i Upplands Bro, där det var lite specialfall. Sverigedemokraterna har inget inflytande när alliansen är större än vänsteralternativet så länge det inte röstar tillsammans med vänsteralternativet. Det får man komma ihåg.

Vi är beredda att ta vår del av ansvaret. Men för debatten på rätt sätt. Det här är det de vill att vi ska ägna oss åt.

#### *Ekonomiskt svaga familjer*

Anf. 77 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Det finns rätt många barnfamiljer som har fått en försämrad ekonomi. Det gäller inte minst sjuka, arbetslösa och förtidspensionärer. Det drabbar även barnen i de familjerna.

Nu närmar sig julen. Det är många som nu sitter och funderar på hur de ska ha råd med julklappar till barnen, julmat och julgodis. En försvårande omständighet är att det finns kommuner som inte betalar ut socialbidrag förrän den 27 december, alltså efter julafton.

Min fråga: Har regeringen några tankar på hur man ska underlätta för de familjerna och inte minst för barnen? Det är väl inte rimligt att barnen ska drabbas så hårt av föräldrarnas ekonomiska situation?

Det är många som inte har fått jobb och som troligtvis inte kommer att få det heller. Man kan inte bara säga att man ska ge dem jobb. Vi måste göra någonting nu.

Anf. 78 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Med det korta perspektivet är det alltid svårt att svara på ett ansvarsfullt sätt. Det är klart det blir mer försörjningsstöd eller den breda frivillighet som inte minst brukar göra sig påmind inemot jul. Den finns just till stöd för utsatta grupper och människor.

Det är vad man kan nå fram med i det korta perspektivet. Sedan måste man naturligtvis alltid vara beredd att följa och vara lyhörd för hur det utvecklas i Sverige för de människor som har de minsta marginalerna.

Däremot ställer jag inte upp på beskrivningen. Det är inte så att vi aktivt har sänkt ersättningar av detta slag som Hillevi Larsson antydde. Vi har inte rört flera av de ersättningssystemen. Jag tror inte att det passar med den socialdemokratiska verklighetsbilden att det förhåller sig på det sättet.

Låt oss också konstatera att det trots allt är många som har haft den situation som Hillevi Larsson beskriver som har kommit in och fått jobb. De har inte alltid heltid, och kanske inte möjlighet att jobba så mycket som de skulle vilja. Men de har faktiskt fått bättre förutsättningar att klara av en bra jul för barnen.

#### *Sveriges IT-säkerhet*

Anf. 79 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m):

Fru talman! Den europeiska datasäkerhetsbyrån Enisa varnar för att det finns sex miljoner kapade datorer i världen. Även Riksrevisionen och Krisberedskapsmyndigheten konstaterar att det finns oroande sårbarheter i IT-säkerheten i Sverige.

Det är bra att man i budgetpropositionen framtonar att IT-säkerheten måste förbättras och att man förstärker Sitic, Sveriges IT-incidenscentrum. Det är också viktigt att vi ökar det internationella samarbetet mellan myndigheter, Internetoperatörer och programtillverkare.

Digital brottslighet hotar IT-system men berör även annat som telenät och andra samhällskritiska system. IT-problematiken behandlas av flera departement. Nu är det dags att ta ett samlat ansvar.

Vad kan regeringen göra för att förbättra IT-säkerheten och för att förbättra skyddet mot det digitala hotet i Sverige?

Anf. 80 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Detta är en del av vår nya värld. Väldigt mycket av IT:s utbredning och utveckling har varit positivt för jobb och människors möjligheter att kommunicera. Men det finns absolut också nya faror och hotbilder som kommer i dess bakvatten.

Jag noterar att även här är Försvarsberedningen inne på att man inom ramen för en breddad hotbild också måste se på detta. Det handlar om möjligheter att gå in, få tag i uppgifter, att påverka betalningar och all den typ av hot som finns.

Det måste absolut ingå i vår hotbilsbedömning och vår analys när vi ser hur vi ger instruktioner till myndigheter och när vi utformar lagstiftning framöver. Det är ett arbete som vi kommer att återkomma till.

#### *Statens ansvar för energiomställningen i bostadsbeståndet*

Anf. 81 CARINA MOBERG (s):

Fru talman! I går såg jag ett nyhetsinslag där statsministern lärde sig mer om energisåla hus. Det tycker jag var jättebra.

Statsministern talar om vikten av att vi bygger på ett bättre sätt framöver. Det är av det skälet väldigt märkligt att den borgerliga regeringen samtidigt som den talar om behovet av att styra bostadsproduktionen avskaffar alla stimulanser som funnits för att åstadkomma just det.

Bostadsbyggandet sjunker som en sten i det här landet, och ungdomar söker förgäves efter bostad.

Vi socialdemokrater vill införa ett investeringsstöd för just byggande av miljövänliga bostäder. Dessutom tycker vi att det är oerhört angeläget att satsa på det befintliga beståndet, alltså energiomställningen i det befintliga bostadsbeståndet, för bostäderna i miljonprogrammet läcker energi.

Min fråga till statsministern är: Anser statsministern också att staten har ett ansvar för att energiomställningen i det befintliga bostadsbeståndet ska kunna genomföras? Om svaret är ja, hur ska det ansvaret tas utan något som helst ekonomiskt stöd?

Anf. 82 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag uppträdde inte bara i en intervju. Jag lyssnade också väldigt länge till de representanter som fanns där. De var alla överens om en sak: Inför inga subventioner. Hitta inte på nya, konstiga, suboptimerande styrmedel som inte fungerar. Vi har lidit så länge i denna bransch till följd av den typen av åtgärder.

Jag kan också hänvisa till den samlade forskarvärld som jag har följt och många gånger diskuterat med när det gäller klimatåtgärder. Där är man också överens om en sak: Använd de styrmedel som fungerar bäst! Allra tydligast är att använda CO<sub>2</sub>-skatt eller utsläppshandel. Styr via riktiga styrmedel! Då ges impulser om vad som är klimatriktigt och inte. Till detta anpassar sig byggandet. Varför? Jo, därför att det helt enkelt blir dyrare att värma hus baserat på energi som inte är klimatbra. Därmed rättar väldigt mycket av detta till sig.

Jag har varit i Alingsås och tittat på passivhus och alla ansträngningar som görs. Det man ständigt återkommer till är att det går att räkna hem detta. Varför? Jo, därför att det blir en tidig, hög kostnad för uppvärmning som sedan försvinner, vilket gör att det är lönsamt att bygga om husen. Det är obegripligt att det inte görs i större utsträckning redan nu.

#### *Lokalt inflytande i rovdjursfrågan*

Anf. 83 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru talman! Jag vet att statsministern i egenskap av partiledare engagerade sig bland annat i rovdjursfrågan före valet. I och med detta besökte du medborgare som befann sig i rovdjurstäta områden. Både positiva och negativa effekter beskrevs.

I tisdags fick vi det efterlängtrade betänkandet från Rovdjursutredningen, där man bland annat tycker att människorna i lokalsamhället ska få större möjlighet att medverka i en kommande rovdjursförvaltning. Då blir det ju lite mer en demokratifråga.

Min fråga är då: Kommer statsministern att understödja den tanken, att föra ned den här typen av beslut närmare medborgarna?

Anf. 84 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det var två frågor som ofta återkom. Det gällde särparagrafen som inte möjliggjorde att man kunde värna sina egna djur, ofta sina hundar men även andra djur, om det inte var inom inhägnat område, och att det upplevdes som att man i realiteten såg sina egna tamdjur gå till slakt därför att man helt enkelt inte kunde försvara sig. Den paragrafen har vi förändrat.

Det andra handlade väldigt mycket om detta: Borde man inte på ort och ställe, där man regionalt bättre förstår förutsättningarna, kunna få fatta beslut i större utsträckning? Jag bejakar gärna det. Jag ska titta på det. Jag har sett att utredningen har föreslagit det.

Vi vet till exempel att vargens utbredning i Sverige inte alls är proportionellt fördelad över hela landet utan är hårt koncentrerad till inte minst Dalarna, Dalsland och Värmland, och att det förmodligen är en helt annan upplevelse av varg på ort och ställe. Framför allt om vi kräver av människorna som bor där att de ska leva sida vid sida med en vargstam som är livskraftig måste vi också ge dem ökade möjligheter att påverka så att detta inte påverkar deras livsföring. Jag kommer definitivt att följa upp det tänkesättet när vi tar ställning till den här utredningen.

### *Energipolitiken*

Anf. 85 KRISTER ÖRNFJÄDER (s):

Fru talman! Som riksdagsledamot och ledamot av näringsutskottet är jag mycket intresserad av vilken energipolitik vi ska bedriva här i Sverige. Statsminister Fredrik Reinfeldt ville den 22 november i en frågestund i denna kammare ha mer förnybar energi. Jag citerar: ”Vi är beredda att göra ännu mer. Vi kommer snart att ha diskussioner om fördelning av bördor när det gäller en ökad andel förnybar energi.”

I måndags, en vecka senare, var näringsminister Maud Olofsson i Bryssel för att plädera för minskade svenska ambitioner för förnybar energi.

Jag vill därför fråga statsministern: Varför har regeringen svängt i frågan, och vilket uppdrag har näringsministern fått av statsministern att driva dessa svenska ambitionssänkningar i EU?

Anf. 86 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! När EU nu förbereder sig att genomföra den målformulering som antogs på marstoppmötet om att vi ska ha en andel av förnybar energi i Europa om 20 procent sades, redan när beslutet fattades, att det kommer att ske i form av ett förslag till bördefördelning av det enkla skälet att länderna har kommit olika långt och har olika förutsättningar.

Man har valt att mäta det som använd energi. I en sådan *grid* är Sverige Europaetta med 40 procents använd förnybar energi. Vi är alltså bäst i Europa.

Vår inställning är att vi ska ha en ännu större andel, men vi är inte färdiga med diskussionen om hur mycket mer vi ska ha. Jag ber att få påpeka, som jag också har påpekat för en tidigare representant för Socialdemokraterna, att tidsintervallet bara går till 2020. Mycket kan man göra, men en hel del av investeringsbesluten kommer i realiteten inte att kunna få effekt fullt ut.

Sverige är ju ett land som har gjort en hel del av det där som de andra har kvar att göra, annars skulle vi inte ligga på en 40-procentig andel när det gäller användning av förnybar energi.

Svaret är alltså: Sverige ska inte minska – vi ska öka. Frågan är hur mycket vi ska öka och hur mycket vi hinner med fram till 2020.

Anf. 87 TREDJE VICE TALMANNEN:

Klockan är nu 14.45 och frågestunden är avslutad. Jag ber att få tacka statsministern för medverkan.

**10 § (forts. från 8 §) Ett förstärkt jobbskatteavdrag (forts. SkU11)**

Anf. 88 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Det har gått lite tid sedan vi var inne i debatten, så det kanske är lite svårt att gå in i den igen.

Jag har en reflexion jag vill göra och en fråga jag vill ställa. Först har jag en reflexion om Agneta Berliners anförande. Hon sade att många får en rejäl slant i handen och att var och en ska skapa sin egen välfärd. Jag tyckte att detta var lite talande när det gäller att vi ser lite olika på de här frågorna. Vi har olika ideologiska utgångspunkter.

Ibland när man lyssnar på er låter det som om väldigt många får väldigt mycket pengar kvar i plånboken, och därmed är allting väldigt bra. Men faktum är att era skattesänkningar också ska betalas på något sätt, till exempel genom försämringar i sjukförsäkringen, genom försämringar i arbetslöshetskassan och så vidare. Den där rejäla slanten man har över blir ju inte så stor egentligen, om man nu skulle råka bli sjuk eller råka ut för någonting annat.

Det var en annan intressant ingång, och det gäller just att skapa sin egen välfärd. Det är ju också en ideologisk fråga. Man vill inte ställa upp på försäkringssystemen. Det kan ju vara lite intressant att höra vad Folkpartiet säger om sjukförsäkringssystemen och föräldraförsäkringssystemen. I stället ska var och en skapa sin egen välfärd. Innebörden av det är ju att var och en skapar sina egna privata försäkringar. Jag kan inte tolka det på något annat sätt.

Då vill jag fråga Agneta Berliner: Är det så att löntagarna i det här landet förväntas skapa sin egen välfärd, alltså ta egna, privata försäkringar, för att kunna klara av vård och omsorg i en framtid i alliansens Sverige?

Anf. 89 AGNETA BERLINER (fp) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja repetera lite grann eftersom det är en stund sedan själva debatten hölls. Det var så här jag sade: Det är självklart att vi alla ska betala skatt för vår gemensamma välfärd. Men vi ska inte ha så höga inkomstskatter att det nästan är omöjligt att få egna pengar över exempelvis till sparande. Vi måste också få möjlighet att skapa vår egen välfärd.

Vi har självfallet olika ideologisk grund. Jag vet inte riktigt vad Marie Engström har för ideologisk grund och vad ni kallar den – om det är



socialism eller så. Men min grund är liberalism, så det är klart att vi har väldigt olika utgångspunkter.

Tyngdpunkten för skattesänkningarna är inriktad på låg- och medelinkomsttagare. Marie Engström efterlyste tidigare reella siffror. Jag menar att om ett vårdbiträde får 7 000–8 000 kronor extra över med vår politik är det en stor extra slant. Det måste du väl ändå hålla med om?

Jag tycker inte att det är klokt att vi har haft ett skattesystem i Sverige som har gjort att man kan skaffa sig ett sparkapital eller bli rik nästan bara genom att vinna på spel eller vara idrottsstjärna eller något liknande. Varför ska inte vanligt arbete löna sig?

Jag kommer från en kanske lite gammaldags familj, där mina föräldrar satte en ära i att kavla upp ärmarna och att jobba på. Det har jag fått med mig, och det tror jag att jag delar med många familjer i Sverige. Det ska löna sig att arbeta. Även en låginkomsttagare ska ha extra pengar över varje månad. Det får man med vår politik. Det är rättvisa för mig.

Anf. 90 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag tror att jag går in på en annan fråga. Det var lite svårt att få någon riktig klarhet i detta.

Jag tänker på den jämställdhetsstatistik ni för. Det gäller skatteförändringarnas påverkan på kvinnor respektive män. Jag tog upp det i mitt anförande. Jag menar att ni i bilagor har redovisat tydligt hur skatter och transfereringar påverkar kvinnor respektive män. Skatter och transfereringar har effekten att ekonomiska skillnader kan minska.

Nu har ni valt att gå åt ett annat håll och sänka skatter och minska transfereringar. Det har fått negativa effekter för kvinnor. I er redovisning har ni i stället pratat om en familj som man liksom delar på mitten och antar att mannen å sin sida och kvinnan å sin sida får samma utbyte av er politik, vilket inte är fallet.

Jag vill bara fråga hur Agneta Berliner ser på den slutsats som ni har dragit av det som ni själva har skrivit i budgetpropositionen?

Anf. 91 AGNETA BERLINER (fp) replik:

Fru talman! Jag tycker personligen att det är bättre att man har ett individperspektiv. Jag tycker alltid att det är bättre att titta på den enskilda personen.

Däremot tycker jag fortfarande att man kan dra slutsatser av exemplen med ett kvinnligt vårdbiträde eller en kvinnlig gymnasielärare. Jag tar inte de exemplen därför att alla vårdbiträden eller gymnasielärare är kvinnor, men vi vet att många är det. Om ett enskilt vårdbiträde fortfarande får någonstans mellan 7 000 och 8 000 kronor mer om året är det viktiga pengar för den personen oavsett kön.

Anf. 92 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman! Jag vill börja med att försöka besvara den fråga som Laila Bjurling riktade till mig personligen, men självfallet också till Kristdemokraterna. Jag uppskattar att Laila Bjurling fördelade sina gracer rättvist, det vill säga portionerade ut lite olika frågor till de olika partierna.

Om jag noterade det som Laila Bjurling sade rätt var det något i stil med detta: Kommer Kristdemokraterna – eller jag som företrädare för Kristdemokraterna – att vilja höja skatten vid en framtida lågkonjunktur? Jag uppfattade frågan som någonting i den stilen.

Först och främst kan ingen teckna in framtiden, och en lågkonjunktur kan slå på olika sätt. Men ambitionen med jobbskatteavdragets steg ett och steg två är att det ska bli bestående. Jag tror att det största hotet mot ett återtagande av jobbskatteavdraget är att Socialdemokraterna åter vill höja skatten och undanröja de reformer vi gör nu. Jag tror ärligt talat att det hotet är större än en lågkonjunktur.

Vår ambition från hela alliansen, i vilken Kristdemokraterna ingår, är att införa jobbskatteavdragets steg två tidigare, tillsammans med ettan, för att det ska kunna vara bestående. Staten har i dag solida finanser med överskott på runt 100 miljarder både för innevarande år och för det kommande året.

Jag har några frågor tillbaka till Laila Bjurling om jobbskatteavdraget. Den ena handlar om sjömännen. Jag menar att man på något sätt kan säga att Socialdemokraterna vill befästa och faktiskt cementera jobbskatteavdraget när ni vill utvidga det till fler grupper. Ni kommer att göra det svårare för er själva eller för någon eventuell annan att ta bort jobbskatteavdraget ju fler som blir berörda av det och får behålla mer av sin inkomst.

Ni vill nu att sjömännen också ska få för innevarande år. Varför ska de få något som är oansvarigt, orättvist och omodernt? Är inte det en olycka att detta orättvisa, oansvariga och omoderna också ska vederfåras sjömännen? Det var en fråga till Laila Bjurling.

Jag har en annan fråga till henne, och sedan ska jag gå in på mitt huvudansförande. Det handlar om att Socialdemokraterna accepterar jobbskatteavdrag ett. Jag respekterar självfallet olika värderingar. Utifrån den kraftfulla kritiken har jag lätt att följa Marie Engströms resonemang. Varför vill ni nu behålla det ni kritiserar så kraftfullt i steg två, och för ett år sedan i steg ett?

Fru talman! Det finns all anledning att prata om det egna partiet och inte bara om andra partier. Syftet med jobbskatteavdraget i dess första och andra steg är att ytterligare stimulera arbetsutbudet och öka sysselsättningen. Vi vill göra det mer lönsamt att gå från fulltidsfrånvaro till hel- eller deltidsarbete.

Vi kristdemokrater vill gärna lyfta fram den effekt som finns för dem som har fyllt 65 år. Det blir ett extra stort jobbskatteavdrag. I en genomsnittlig kommun kommer det att handla om en skattelättnad på upp till 3 900 kronor per år. För den vanliga inkomsttagare som inte har fyllt 65 år handlar det om en skattelättnad på i snitt 2 400 kronor. Det är inte pengar som på något sätt ska underskattas.

Jobbskatteavdraget har diskuterats i sin fördelningspolitiska profil. Jag vill återkomma till vad utskottets majoritet säger i sitt betänkande. Vi skriver så här: Jobbskatteavdraget är emellertid utformat så att det ger den största procentuella förändringen av nettoinkomsten och den största procentuella förändringen av skatten för låg- och medelinkomsttagare.

Vid en genomsnittlig skattesats för kommunal inkomstskatt innebär jobbskatteavdraget med beaktande av det andra steget att nettoinkomsten kommer att öka med 8,3 procent för den som har 100 000 kronor i ar-

betsinkomst. Motsvarande siffra för den som har en arbetsinkomst på 500 000 kronor blir 4,6 procent. Skattesänkningen i dessa båda fall blir med det totala jobbskatteavdraget 29,1 procent för låginkomsttagare med 100 000. För höginkomsttagaren blir det 7,8 procent. Jag vill lyfta fram detta.

Vad gäller sjömännen och att vi inte kan kompensera dem för innevarande år, 2007, har vi i utskottet resonerat utifrån den koppling som finns till sjöfartsstödet. Vi menar att belastningen på statsbudgeten också skulle beröra detta. Vi vill inte bryta den koppling som finns mellan sjöfartsstödet och inbetalda skatter.

Fru talman! Ett förstärkt jobbskatteavdrag måste också ses mot bakgrunden av arbetslösheten och det som närmast kan beskrivas som en massarbetslöshet som vi har haft tidigare i vårt land. Då hade vi hela 17 procent av den arbetsföra befolkningen som stod utanför arbetsmarknaden. Jag talar om 2005 – för bara två år sedan.

Det var ett facit för den jobbpolitik som fördes från Socialdemokraternas, Vänsterns och Miljöpartiets sida. Jag säger inte det för att vara elak mot er, men det var ändå under den tiden som ni hade regeringsmakten. Det är något som vi måste förhålla oss till.

Nu går arbetslösheten ned. Vi får upp skattintäkterna, budgetöverskottet växer och svensk ekonomi visar en egen styrka.

I samband med att efterfrågan utomlands mattas av och konjunkturen går in i en lugnare fas bärs den svenska produktivitetstillväxten alltmer av den inhemska efterfrågan.

Varje vardag går i vårt land tusen människor till nytt jobb. Vad ger inte det av värde och självkänsla för varje enskild individ? Samtidigt förstärks alltså statskassan rent budgetmässigt på grund av att vi får in mer skatteintäkter och har mindre utgifter för arbetslösheten. Människor av kött och blod går från bidragsberoende och vanmakt till egenförsörjning och egenmakt. Bland alla nödvändiga arbeten från sophämtning till sjukvård finns ingen hierarki. Det ena är inte finare, mer värdefullt eller viktigare än det andra. Alla arbeten behövs. Alla som utför arbeten behövs, och alla ska räknas.

I regeringens proposition kan vi läsa att syftet med förstärkningen av jobbskatteavdraget i första hand är att påverka individens incitament att gå från heltidsfrånvaro till att börja arbeta. Detta syfte behöver då kompletteras med arbetets värde i sig och dess psykologiska och sociala betydelse.

Fru talman! Tiden går fort. Jag ägnade en del tid åt viktiga frågeställningar som Laila Bjurling från Socialdemokraterna hade ställt.

Jag vill ändå nämna den tyske evangeliske reformatorn Martin Luther som ofta nämns i vårt land i samband med tal om arbetsetik och plikt. Man talar om Luther inom oss. Man ska tänka på att Luther hade en enorm betydelse i värderingen av arbetet och arbetets glädje. Det riktigt stora var att denne man för 400–500 år sedan lyfte det vardagliga arbetet till något högt och hedervärt. Alla slags arbeten, inte bara de kyrkliga, var ett slags kallelse. Den kallelsetanken, att man bidrar till det gemensamma, kan det vara värdefullt att nämna i en debatt som denna.

Fru talman! Avslutningsvis yrkar jag, för Kristdemokraternas räkning, bifall till förslagen i skatteutskottets betänkande och därmed avslag på samtliga reservationer.

Anf. 93 LAILA BJURLING (s) replik:

Fru talman! Tack, Lennart Sacrédeus, för att du försökte svara på mina frågor redan i inledningen. Det är vi inte bortskämda med.

Den borgerliga regeringen, och den borgerliga majoriteten här i riksdagen, fortsätter att arbeta som om högkonjunkturen skulle vara beständig. Det är den ju inte. Vi vet alla att det förr eller senare blir en lågkonjunktur igen. Vi ser redan nu att produktiviteten ligger stilla eller rent av går ned. Räntorna går upp och inflationen går upp.

Mycket av det är hemlagat genom den borgerliga regeringens alltför expansiva ekonomiska politik. Ändå fortsätter ni att sänka skatterna och på sikt minska statens inkomster – inkomster som går till välfärden.

Frågan kvarstår: Kommer den borgerliga majoriteten att bryta ännu ett vallöfte genom att höja skatten igen i en lågkonjunktur, eller blir det ännu större försämringar för de sjuka och för de arbetslösa?

Anf. 94 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Fru talman! Tack, Laila Bjurling, för kommentarer och följdfrågor. Jag noterade att jag ”försökte” svara; det var Laila Bjurlings kommentar. Det innebär att jag inte lyckades fullt ut. Jag beklagar att jag inte nådde ända fram.

Det försök till svar som jag gav ska jag bygga vidare på.

Ingen regering, inte heller en socialdemokratisk, skulle hävda att högkonjunkturen är beständig. Ändå har vi omfattande budgetmarginaler på ca 100 miljarder kronor för både innevarande och kommande år, som jag nämnde. De skattesänkningar i form av jobbskatteavdraget som vi genomför nu menar vi kan vara beständiga. Vi uppfattar att ert stöd till det första steget, det större steget med dryga 31 miljarder kronor, är en in-teckning också från er sida för att ni tror att vi klarar den skattesänkningen i en lågkonjunktur. Min fråga tillbaka blir om ni räknar med att det stöd som ni har gett oss i det första jobbskatteavdraget är något som ni kommer att dra tillbaka vid ett eventuellt maktskifte.

Välfärd är ett väldigt viktigt begrepp, Laila Bjurling. Välfärd är också att ha mer kvar av lönen. När fackföreningarna – de är viktiga i vårt samhälle och runt om i världen – driver att man ska få lönelyft vill vi här i kammaren hjälpa till så att det blir mer kvar efter skatt. Fackföreningarna gör sitt jobb. Vi gör vårt jobb.

Jag vill avsluta med följande: Att räntorna och inflationen skulle vara hemlagade i Sverige tycker jag inte stämmer med verkligheten. Den enorma kris som finns på bolånemarknaden i USA har spritt sig över hela världen. Det har tryckt upp räntorna och påverkat inflationen.

Anf. 95 LAILA BJURLING (s) replik:

Fru talman! Det är rörande att Lennart Sacrédeus oroar sig för att vi socialdemokrater ska få det svårt att ta bort jobbskatteavdraget. Jag kan lugna Lennart Sacrédeus med att vi kommer att lägga fram ett nytt förslag till skattesystem i god tid före valet 2010. Jag har sagt det förut, och jag kan upprepa det. Det blir ett skattesystem som är rättvist, modernt och ansvarsfullt.

För oss socialdemokrater är det fullständigt självklart att Sverige inte ska konkurrera med låga löner. Vi ska konkurrera med hög kunskap. Den borgerliga majoriteten gör precis tvärtom. Ni skär ned på högskoleplat-

ser. Ni skär ned på komvux och på arbetsmarknadsutbildningen. Ni satsar i stället miljard efter miljard på lågproduktiva jobb.

Tror Lennart Sacrédeus verkligen att det är den rätta vägen att bygga Sverige starkt för framtiden?

Anf. 96 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Fru talman! Laila Bjurling tyckte att det var rörande att jag uttryckte oro för Socialdemokraterna. Jag vill nog säga att vi uppskattar ert stöd. I debatten noterar vi naturligtvis att ni hade en annan uppfattning för ett år sedan. Vi ser det som en in-teckning för att ni om och när ni kommer tillbaka till makten tänker stå upp för det eftersom ni stöder det nu. Vi får ta det i ett annat replikskifte. Vänsterpartiet har en annan hållning, det är uppenbart. De vill avskaffa både steg ett och steg två.

Det är okej att ha olika uppfattningar inom oppositionen. Det har också vi i alliansen haft i en del frågor när vi var i opposition.

Jag vet inte om jag övertolkar och läser in för mycket i det som Laila Bjurling från Socialdemokraterna säger när hon säger att ni i god tid före valet – det är nästan tre år dit – kommer att lämna förslag till ett nytt skattesystem. Jag kanske lägger in för mycket i ordet skattesystem. Jag tänkte att det handlade om skatteskalor, men det kanske är hela skattesystemet. I så fall är det ju en större förändring som är på väg. Dem brukar vi söka lösa i stora breda skatteuppgörelser över blockgränserna. Det vore värdefullt att hitta den typen av lösning. Så skedde i början av 90-talet.

Jag tycker inte att den här debatten riktigt rör om Sverige skulle konkurrera i form av låga löner. Ett sätt att upprätthålla konkurrensen och samtidigt köpkraften i vårt land är att löneökningarna är konkurrenskraftiga i förhållande till omvärlden. Det ökade köputrymmet och den ökade välfärden för den enskilde och för familjen kan skapas genom att det blir mer kvar efter skatt. Kom ihåg båda delarna! Lönerna måste höjas på ett rimligt sätt i förhållande till omvärlden och det måste vara mer kvar efter skatt.

Anf. 97 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Vad är rättvisa? Jag återkommer till den frågan.

Socialdemokraterna ska, enligt Laila Bjurling, nu presentera ett rättvist, modernt och ansvarsfullt skattesystem. Det är intressant. Vad innebär ordet rättvist?

Vi som är onda på något sätt står då för ett orättvist, omodernt och oansvarigt skattesystem.

Jag hör fortfarande ganska bra. Men jag har ännu inte hört en enda svensk löntagare klaga över de skattesänkningar som kommit oerhört många människor till del. Jag har inte hört en enda klaga över det. Däremot har det varit en väldig klagomur i denna kammare.

Adam Smith sade redan 1776 i sin bok *Wealth of Nations* fyra grundläggande saker om beskattningen:

1. ”Medborgarna i varje land bör bidra till statens underhåll så nära som möjligt i förhållande till sina respektive förmågor, dvs. i förhållande till de respektive inkomster de åtnjuter under statens beskydd.” Jag tycker att det är jättebra sagt.

2. ”Den skatt som varje individ är tvungen att betala ska vara känd i förväg och inte bestämmas godtyckligt. Tidpunkt och sätt för betalning liksom den summa som ska betalas ska vara klar och tydlig för den som ska betala och för varje annan person.” Mycket bra sagt.
3. ”Varje skatt bör påföras vid den tidpunkt och på det sätt som bäst passar den som ska betala.” Mycket klokt sagt.
4. ”Varje skatt bör vara konstruerad så att den tar så lite som möjligt ur folkets fickor utöver vad den inbringar till statskassan.” Också det mycket klokt sagt.

Det här är fyra mycket bra principer för beskattningen.

I fråga om det förstärkta jobbsavdraget måste vi konstatera att det slår väldigt olika.

Jag ber om ursäkt för att det nu blir några siffror här. Men eftersom Socialdemokraterna och en del andra partier har velat ge sken av att jobbskatteavdraget är väldigt ojämnt måste följande konstateras.

Om man vet vad ett prisbasbelopp är – för år 2008 är det ungefär 41 000 kronor – då vet man att det upp till 0,91 prisbasbelopp, vilket motsvarar ungefär 37 300 kronor eller något sådant, inte blir någon skatt. Då får man inte heller något avdrag; man betalar ingen skatt.

Sedan kommer skiktet mellan 0,91 prisbasbelopp och upp till ungefär 2,72 prisbasbelopp – ungefär 111 520 kronor. Uträkningen görs enligt ett speciellt system. Man får ungefär 8 000–10 000 kronor. De flesta människor tjänar 2,72–7 prisbasbelopp. Det motsvarar 111 520–287 000 kronor. Under förutsättning att kommunalskatten är 31,55 procent – den högsta i landet – blir grundavdraget 20 400 kronor för den som tjänar 240 000 kronor. Det blir en skattelättnad med 11 355 kronor.

Hur mycket kan man maximalt få? Ja, man får maximalt om det är fråga om 7 prisbasbelopp och kommunalskatten är 31,55 procent. Då kan man få 14 460 kronor. Mer kan man inte få.

Jag säger detta eftersom Laila Bjurling i sitt anförande refererade andra siffror. Vad jag här nämnt är det man maximalt kan få; man kan alltså inte få mer än 14 460 kronor.

Hur står det då till med inkomstfördelningen i vårt land, och vad är rättvisa?

I Statistisk årsbok från Skatteverket – 2006 års utgåva som är den senaste utgåvan och som i huvudsak handlar om år 2004, alltså mitt i förra mandatperioden – kan man till exempel se ett diagram över högsta marginals-katten. Allt är ju rättvisa.

År 1980 då statsministern hette Fälldin var 85 procents marginals-katt den högsta marginals-katten. Sedan sjönk den efter det att Socialdemokraterna och Folkpartiet hade gjort upp om marginals-katterna, till 51,15 procent. Jag vet inte om det var rättvisa eller inte. Många tyckte i alla fall att det inte var så tokigt. 1995 steg marginals-katten väldigt häftigt. Den höjdes då, som ni vet, med 5 procent. 2006 hade vi 56,6 procents marginals-katt.

Vilken av de här marginals-kattesatserna är rättvis eller rättvisast? Det är ganska intressant att få veta det när man ska veta vad som är ett rättvist skattesystem.

Det finns ytterligare ett problem i Sverige, och det är att vi tyvärr inte har så många som tjänar väldigt mycket pengar, något som hade varit väldigt bra.

Fru talman! De som – jag har tidigare sagt detta i denna kammare – går till våldsamt angrepp mot fördelningspolitiken när ett jobbskatteavdrag sätts in måste också säga en annan sak, nämligen att de är för platt skatt. Det följer rent matematiskt av detta.

Jag har tagit med ett extra exemplar av Statistisk årsbok för att sedan överlämna det till er socialdemokrater så att ni själva kan läsa vad som står i tabell 4.38. Där kan man se att 2004 fanns i Sverige 7 148 680 skattebetalare. Det var ungefär 230 000 personer som hade mer än ½ miljon i årsinkomst. Det innebär att 6,9 miljoner personer hade en lägre inkomst. 6,9 miljoner personer är mer än 230 000. Här inkluderas i och för sig pensionärer; det vill jag gärna säga. Pensionärerna är väldigt många – inte fullt så många som Agneta Berliner sade men i alla fall 1,6 miljoner. Jag talar då om ålderspensionärer.

Fru talman! Om man ska göra någonting ordentligt åt skattepolitiken måste man angripa dess verkliga orsaker och problem. Ett stort problem har varit att vi under en följd av år haft så höga skatter att det har lett till att många privatiserat skattepolitiken på ett sätt som vi som försöker vara ärliga våldsamt reagerat mot. Resultatet är den diskussion som vi haft om skattefusk och skattefiffel.

Jag skulle aldrig påstå att skattenivån är den enda orsaken här – absolut inte! Det behövs mycket kontroll. Vi kommer att lägga fram fler förslag om olika kontrollinsatser och så vidare. Men man kan aldrig bortse från att skattenivån och skattekilarna har betydelse. Det är i det perspektivet som frågan om jobbskatteavdrag eller inte måste ses.

Jag förstår alla löntagare som inte är så bekymrade som socialdemokraterna, vänsterpartisterna och miljöpartisterna över att skatterna sedan ministären Fällidin tillträdde kommer att ha sänkts med ungefär 65 miljarder kronor mer för dem som jobbar. Enligt min mening gör det att vi har goda förutsättningar att se till att också andra grupper, framför allt pensionärerna – många ålderspensionärer, särskilt kvinnliga ålderspensionärer, har låga pensioner – under de kommande åren får väsentliga förstärkningar på inkomstsidan.

Anf. 98 LAILA BJURLING (s) replik:

Fru talman! Det är alldeles omöjligt att stå här i talarstolen och rabbla en massa siffror. Jag anklagar inte Gunnar Andrén för det. Också jag har väl gjort det, och alla har vi väl med procentsatser hit eller dit försökt visa vad som är sant och vad som är osant.

Jag vill bara tala om att de siffror som jag nämnde i mitt anförande är hämtade ur regeringens proposition. Det är alltså inte på något sätt några självsnickrade siffror så att säga, utan det är precis vad som står i regeringens proposition.

Gunnar Andrén säger att ingen klagar över skattesänkningarna. Nej, det gör man kanske inte. Men man klagar över höjda avgifter till a-kassan. Man klagar över sänkta ersättningsnivåer i a-kassan. Man klagar över sänkta ersättningsnivåer när det gäller sjukförsäkringen.

*Ett förstärkt  
jobbskatteavdrag*

Naturligtvis vill väl ingen betala mer skatt än som behövs. Men svenska folket vill inte ha sänkt skatt på de sjukas, de arbetslösas eller pensionärernas bekostnad. Det är den sanning som jag möter bland mina vänner och mina väljare.

Anf. 99 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Jag tackar för det. Jag bad ju om ursäkt för att jag nämnde många siffror, något som man inte bör göra. Men jag tyckte att jag hade anledning att nämna ett antal siffror för att få dem till protokollet. Jag begär inte att den som lyssnar på detta ska ta till sig varenda siffra. Jag har alltså full förståelse för att vi inte kan diskutera siffrorna.

Vad Laila Bjurling tar upp är egentligen en intressant sak, nämligen julaftonsteoremet. I valet mellan sänkta skatter, ytterligare en resa till Mallorca och bättre sjukvård har svenska folket en tendens att välja alla sakerna. Problemet för politiker är att man inte kan välja alla saker samtidigt. Det går inte. Man har inte råd. Man får göra lite olika saker.

Om jag får vara lite polemisk vill jag säga att man alltid kan diskutera om den hittillsvarande arbetslöshetsförsäkringen alltid har varit perfekt, bra och rättvis. Jag tror att även många socialdemokrater skulle säga att det fanns en del saker i arbetslöshetsförsäkringen som inte var riktigt bra. Det tenderade att bli ett överutnyttjande.

Det som den här regeringen har gjort ska säkra en mycket god försäkring för dem som verkligen behöver det. Det är det yttersta syftet. Jag bestrider inte att några människor, kanske ganska många, har drabbats – det är rätt verb att använda här. Men jag tror att det kanske hade varit ännu värre att fortsätta att inte göra någonting åt detta. Då hade vi fått ett fortsatt överutnyttjande och till och med något så hemskt som fusk med sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen, vilket vi alla reagerar mot. Det tror jag inte att vi är betjänta av. Jag tror att det var klokt att göra en del förändringar i denna försäkring.

Anf. 100 LAILA BJURLING (s) replik:

Fru talman! Gunnar Andrén säger att man inte kan få allt, och det tror jag svenska folket är fullständigt på det klara med. Men det är tydligen också så att svenska folket inte har förstått storheten i den borgerliga majoritetens prioriteringar.

Mina sista ord i den här debatten i dag handlar om opinionssiffrorna. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet tillsammans har 19 procent högre stöd i opinionen. Nu ska man inte dra för stora växlar på det, men i modern tid finns det inte någon regering som så kraftfullt har tappat stöd hos opinionen. Era prioriteringar är kanske inte riktigt så uppskattade som ni själva tror.

Anf. 101 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Det finns ingenting som jag tycker är så roligt som att diskutera opinionssiffror. Jag vill gärna gratulera Socialdemokraterna till ett utomordentligt utgångsläge. Efter att ha varit Sifokronikör i både Sydsvenska Dagbladet och på en del andra håll under 20 år vet jag något om opinionssiffror. Jag har noterat att en av de siffror som numera inte ens Göteborgs-Posten publicerar är bortfallet. Det var 16 procents bortfall i den senaste undersökningen. Det är en ganska stor siffra. Jag vill



gärna gratulera till den utomordentliga uppgången för er. Jag utgår från att den enbart beror på de insatser ni har gjort i den egna politiken och ingenting annat och att det inte finns någon baksida på detta.

Tänk om det nu skulle svänga framöver, vilket man inte kan utesluta. Flera av dessa 16 procent har kanske gått mellan till exempel Moderaterna och kd eller till och med till soffan. På valdagen den 17 september 2010 kan det ju hända att det ser något annorlunda ut. Det tror jag. (Applåder)

*Ett förstärkt  
jobbskatteavdrag*

Anf. 102 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Många siffror blir det. Jag tänkte i stället haka på den mer filosofiska fråga som Gunnar Andrén så lovvärt tog upp, nämligen vad rättvisa är.

Han började med att citera den gode Adam Smith som själv säger att skatterna så nära som möjligt ska motsvara individens förmåga. Visst var det så? Det är därför man kan bli lite fundersam när Gunnar Andrén hävdar att vi skulle vara för platt skatt. Vi hävdar också att man ska betala efter förmåga. Den människa som tjänar väldigt mycket har inte bara förmåga att betala samma procentsats som den som tjänar mindre, utan den har också förmågan att betala lite till eftersom den redan har fått sina grundbehov täckta.

Men vad som är viktigare rent filosofiskt i den här frågan är: Tror vi att alla människor har samma förutsättningar att tjäna pengar och bli rika? Eller tror vi att förutsättningarna skiftar och att det inte bara är människans egna strävanden och ansträngningar som vi beskattar utan faktiskt också delvis försöker utjämna för att människor föds till denna jord med väldigt olika förutsättningar?

Jag tror på det sistnämnda, och därför är jag för ett progressivt skattesystem. Hur Gunnar Andrén då kan säga att vi som vill ha ett mer progressivt skattesystem, som inte vill ge de största skattesänkningar i jobbskatteavdraget till höginkomsttagare, därmed är för platt skatt förstod jag inte.

Anf. 103 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Det var nog ett missförstånd. Jag har inte sagt att ni ville ha platt skatt. Jag sade att ni i praktiken pläderade för platt skatt utan att ni ville ha det. Ni pratar om de största skattesänkningarna. Jag redogjorde för det med dessa många siffror och detta som låter så tråkigt, nämligen prisbasbelopp och så vidare. Om man har en progressiv skatt blir det rent matematiskt så. Det är klart att man kan konstruera det på något annat sätt med absoluta avdrag på skatten till slut. Det skulle man kunna tänka sig. Vi har haft andra konstruktioner. Rotavdraget är en sådan annan konstruktion. Det skulle man kunna ha. Men jag tror att det skulle leda till en våldsamt skatteplanering.

Jag anklagar inte er. Er argumentation är att det blir så fruktansvärt orättvist. Det är ett resultat av att ni förespråkar det som jag också förespråkar, nämligen en progressiv skatt. Jag tycker att det är bra att vi har en progressiv skatt. Vi har haft progressiv skatt sedan 1810, läser jag i den här utmärkta boken, och den återinfördes 1903 då man införde en progressiv statlig inkomstskatt. Vi har haft det väldigt länge, över 100 år. Jag tycker att det är bra att vi har det.

Sedan kan man diskutera hur progressiv den ska vara. Min kritik riktar sig mot Helena Leander och er andra som tycker att det är så förfärlig fördelning på detta. Det beror på att vi har väldigt hög progressivitet i skatteskalan, och det ska vi försöka få bort genom jobbskatteavdraget. Det tillfaller väldigt många fler människor genom att vi har den konstruktionen som vi nu har. Jag är övertygad om att Socialdemokraterna och ni, om ni mot förmodan skulle komma till makten en gång till, inte kommer att ta bort detta.

Anf. 104 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Jag tycker nog att Gunnar Andrén gör det lite lätt för sig när han säger att rent matematiskt måste det bli så här. Ja, med den konstruktionen ni har valt, men vi har i tidigare regeringar där Miljöpartiet har varit med och samarbetat haft grundavdragssänkningar som har varit mer nischade mot dem som faktiskt behöver dem. Det är mycket enkelt. Man kan säga att avdraget är si och så högt upp till ett visst basbelopp. Det kan vara lägre ovanför detta belopp, och det kan vara inget alls ovanför detta belopp. Det finns alla möjligheter. Det där kändes faktiskt lite fejt.

Men det är skönt att vi i alla fall är överens om det progressiva skattesystemet.

För övrigt är det en väldigt spännande bok som Gunnar Andrén har där. Jag har börjat sträckläsa den men inte kommit riktigt hela vägen fram. Det finns mycket spännande i den.

Anf. 105 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Jag har inte så mycket mer att säga. Jag tycker att den här boken innehåller mycket intressant statistik. Eftersom Helena Leander redan har en ska jag överlämna mitt andra exemplar till Socialdemokraterna. Jag tror att de också behöver sträckläsa en hel del av de här sakerna. Jag tror dock inte att den lämpar sig för film. Inte ens den bästa regissör kan göra en bra film av den här boken.

Överläggningen var härmed avslutad.  
(Beslut fattades under 15 §.)

## **11 § Vissa personbeskattningsfrågor**

Föredrogs  
skatteutskottets betänkande 2007/08:SkU12  
Vissa personbeskattningsfrågor (prop. 2007/08:24).

Anf. 106 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! I det här betänkandet finns det ett förslag om att vidga reglerna för avdrag för dubbel bosättning. Jag tycker att det är ett jättebra förslag. Vänsterpartiet har motionerat i den här frågan sedan början av 2000-talet. Det är ingen som har stött vårt förslag tidigare. I och för sig vill vi ha ett utvidgat förslag, precis som vi skriver i reservation 1. Vi vill ta bort tidsgränserna. Vi vill inte heller att det ska handla om tillfälliga

jobb, utan vi tycker att det ska handla om alla jobb. Men det är gott nog att vi har kommit så här långt. Vi har stått i talarstolen och pratat om det här i ett antal år, och det har tydligen gett resultat. Alla står bakom det.

Men vi tycker att vi kunde ha gått lite längre. Orsaken till det är att vi underlättar rörligheten på arbetsmarknaden. Vi underlättar också för dem som kan tänka sig att bo kvar i avfolkningsbygder att ta ett jobb på annat håll. Det är i och för sig liknande argument som en utskottsmajoritet också anför. Men vi menar att vårt förslag är mycket enklare att hantera, mycket enklare att genomföra och att det inte bidrar till att några konstlade gränser uppstår.

En annan fråga som tas upp i betänkandet är att förmånsbeskattningen på lånedatorer återinförs. Om det är vi också eniga i utskottet. Jag vill bara påpeka att i vår motion med anledning av detta tog Vänsterpartiet upp frågan om de avtal som redan var ingångna. Nu har vi ingen reservation och inget särskilt yttrande men jag tänkte ändå ta upp i talarstolen att det, precis som några remissinstanser påpekar, kanske skulle ha varit en lite längre avtrappning i det här förslaget. År 2007 tog man ju upp ett förmånsvärde på 2 400 kronor per år. För nästa år kommer vi nu att besluta att det ska vara på 4 800 kronor per år för att sedan naturligtvis slå igenom fullt ut.

Vi tycker egentligen, även om vi inte har lagt fram något förslag om det, att vi i utskottet kanske skulle ha lyssnat litet mer till de remissinstanser som sade att det begränsade förmånsvärdet på 2 400 kronor borde ha gällt i tre år, eftersom avtalen oftast också är begränsade till tre år.

Med detta, fru talman, vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets reservation nr 1.

Anf. 107 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! När Marie Engström tar upp frågan om lånedatorer kan jag ändå passa på att nämna att vi i förra budgeten, när regeringen började ändra i det här, föreslog att det bara skulle gälla nya avtal. Men då vi inte fick gehör för det då har vi valt att inte göra någonting i den frågan det här året.

Det jag däremot tänkte tala om är den särskilda löneskatten. Regeringen pratar gärna om att man vill förenkla för företagare. Däremot är man ganska pigg på att ha olika skatter och avgifter beroende på arbetstagarens ålder. Tidigare har man i princip slopat den så kallade särskilda löneskatten, alltså motsvarande arbetsgivaravgiften, för pensionärer som är födda 1938 och senare. Nu ska detta även gälla pensionärer som är födda 1937 och tidigare, helt enkelt för att det ska bli mer lönsamt för arbetsgivaren att anställa en pensionär än en som är yngre.

Ibland när man hör regeringsföreträdarna tala om hur många nya jobb som har skapats nu – med eller utan regeringens hjälp – kan man nästan få intrycket att vi totalt har utrotat arbetslösheten. Men så väl är det ju inte. 273 500 personer är arbetslösa i dag, enligt SCB. Det kan vara människor som har sökt jobb efter jobb utan att kunna få något, som inget annat vill än att kunna försörja sig själva. Hur tror ni det känns för dem när regeringen säger att man hellre ger de jobben till pensionärerna, till människor som trots allt har jobbat och slitit ett helt liv och kanske kan vara värda en tids vila?

Jag tycker att det är en märklig prioritering. Jag ser hellre en politik som arbetar för att minska arbetslösheten i stort i stället för att förmå just pensionärerna att börja arbeta igen. Därför yrkar jag bifall till reservation nr 2.

Anf. 108 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman! Jag ber att få yrka bifall till utskottets förslag och därmed avslag på reservationerna.

Betänkandet som vi nu ska debattera och som kammaren senare ska besluta om kan knappast beskrivas som konfliktfyllt. Jag vill uttrycka min uppskattning för uppslutning från det största oppositionspartiet, Socialdemokraterna. Jag tycker också att Vänsterpartiets och Miljöpartiets reservationer, även om vi inte tillgodoser dem, är fullt begripliga och förståeliga. Vi landar dock inte i samma slutsatser.

Regeringens lagförslag innehåller ärenden med skiftande bakgrund och en samlad historia som sträcker sig längre bakåt i tiden än den nuvarande alliansregeringen har verkat. Låt mig nu gå in på valda delar av innehållet.

Fru talman! I normala fall får inte avdrag göras för levnadskostnader och liknande utgifter. Undantag gäller för tjänsteresa, tillfälligt arbete och dubbel bosättning.

När det gäller dubbel bosättning gäller avdragsrätten om den skattskyldige på grund av sitt nya arbete flyttat till en ny bostadsort och om en bostad på den tidigare orten behållits för den skattskyldige, dennes make eller maka, sambo eller familj. Propositionen lägger ut texten om detta noggrant och listar kriterier för avdrag. Vad det har handlat om är om den dubbla bosättningen ska anses skälig på grund av makens eller sambons arbete, svårigheter att skaffa en fast bostad på arbetsorten eller annan särskild omständighet.

Så har det alltså sett ut. Det den nya regeringen nu, med brett stöd från skatteutskottets övriga partier, föreslår är att de tidigare villkoren slopas och att vi lämnar de subjektiva bedömningar som har funnits och som skapat tvister mellan de berörda och myndighetspersoner på Skatteverket. Planeringen och förutsebarheten har tidigare varit alltför otillräckliga. Det har varit svårt. Det har avhållit folk från att pröva sina vingar och söka och ta arbete på annat håll. Detta har alltså motverkat rörligheten.

Nu vänder vi på detta. Vi inför objektiva kriterier. Vi stärker därmed rättssäkerheten, och det möjliggör för allt fler att våga söka och få jobb på annan ort och ändå kunna ha kvar sitt fäste lokalt, i sin hembygd eller där man bor, under en förlängd övergångsperiod.

Det finns, fru talman, också i den här propositionen inslag som gäller den förlängda tidsgränsen för avdrag för ökade levnadsomkostnader. Avdrag för enskilda förlängs från ett år till två, och för gifta och sambor föreslås den förlängas från tre till fem år. En passus jag ändå får göra här i kammaren är att det i utskottet inte har riktats någon kritik mot att det är längre tid för gifta och sambor, där det är fem år, medan det för den enskilde är två år, och två plus två är fyra och inte fem. Men det finns ändå ett hushålls- och familjeperspektiv här. Det tycker vi kristdemokrater är värdefullt.

Finansieringen sker genom att avdrag för ökade utgifter för måltider och småutgifter begränsas till den första månaden. Det kan anses rimligt.

Tveklöst, fru talman, finns det ett stort behov av rörlighet på arbetsmarknaden. Därför finner vi denna reform verklighetsanpassad och helt behövlig. Vi behöver en rörlig arbetsmarknad. Våra regioner karaktäriseras trots allt av väsentliga skillnader. Om vi ska kunna vårda relationer till vänner, släkt och hembygd kan vi inte i lagstiftningen vara okänsliga mot sådana djupt kända mänskliga behov. Det ska kunna gå att ha kvar sitt fotfäste och ändå ta ett nytt arbete på annan ort.

Vänsterpartiet – Marie Engström har hållit sitt intressanta anförande tidigare – gör nu bedömningen att tidsgränserna bör slopas helt, vilket är sympatiskt i sig. Men vi från alliansens sida menar att det avviker från den grundsyn som säger att staten ska kompensera merkostnader enbart under en begränsad övergångstid. Den begränsade övergångstid där staten ska kompensera dessa merkostnader finner vi inte kan vara utan en borte gräns. Det måste finnas en tidsperiod som säger att därefter gäller inte avdragsmöjlighet längre.

Denna föreslagna lagstiftning menar vi både förenklar och förlänger. Det är en bra reform, och jag uppskattar verkligen att det är en så bred enighet kring den.

Vad gäller sexmånadersregeln finner vi det helt okontroversiellt att skattefriheten för arbete i annat land, om detta land i sin tur beskattar inkomsten, inte ska gälla om beskattning i det andra landet sker lagstridigt. Det är väl en rimlig rättsprincip, och den sluter vi upp runt, alla sju partier i kammaren.

Efter mål i EG-domstolen gör vidare regeringen den bedömningen att personer som enbart arbetar här inte ska behandlas annorlunda än de som både bor och arbetar här när det gäller rätten till avdrag för utgiftsräntor. Den rätten ska inte enbart gälla bostadsräntor.

När det gäller förmånsbeskattning av lånedatorer måste det sägas att det var en mycket viktig ordning som infördes 1998. Jag har inte bilden klar för mig hur bred uppslutningen var i kammaren. Men de som låg bakom detta kan ta åt sig all ära.

Skattefriheten har inneburit en väsentlig förstärkning när det gäller tillgången på datorer och därmed den allmänna datakompetensen. Men det var alltså för nio år sedan. Detta system har nu alltmer spelat ut sin roll, och den 1 januari 2007 slopades skattefriheten för lånedatorer. Nu föreslås att även den särskilda värderingsregeln för förmån av lånedator slopas. Men för att underlätta övergången till marknadsvärdering föreslås att förmånen av lånedator under 2008 värderas till 4 800 kronor. Vi finner det vara en mjuk övergång till en rimlig ordning.

Fru talman! Den särskilda löneskatten betalas i stället för arbetsgivaravgifter för personer som är 65 år eller äldre. Som ett led i att varaktigt öka sysselsättningen och ta vara på äldres kompetens slopade riksdagen denna skatt för personer som fyllt 65 år och som är födda 1938 eller senare. Nu föreslås att den särskilda löneskatten på lön och annan ersättning och inkomst av aktiv näringsverksamhet slopas även för personer som är födda 1937 eller tidigare, allt för att uppmuntra arbetsgivare att ta till vara de äldres erfarenheter och kunskap.

Fru talman! Vänsterpartiet och Miljöpartiet motsätter sig detta. De motiverar detta på följande sätt i reservation 2:

”Människor med låga löner och förslitande arbetsuppgifter orkar sällan arbeta fram till dagens pensionsålder, varför förslaget i stället bidrar till orättvisa mellan olika grupper av äldre.”

Ska detta förstås som att Vänsterpartiet och Miljöpartiet anser att eftersom en del människor av olika skäl inte orkar arbeta ända fram till pensionsåldern ska inte några allmänna incitament finnas för företagen att använda sig av de äldre som orkar arbeta?

Jag tror att denna argumentationslinje rymmer en felaktighet. Ingen försämring görs aktivt för dem som med låga löner haft förslitande arbetsuppgifter. Men ändå anser ni det vara fel att med stimulanser försöka höja sysselsättningsnivån och rent generellt ta vara på kompetensen hos de äldre som fortfarande orkar, kan och vill arbeta.

Jag, Kristdemokraterna och alliansen är övertygade om att en reform som denna förstärker samhällsekonomin som helhet och därför är bra för de grupper som av olika skäl inte tar eller ens kan ta del av den. Det är bra för den enskilde, det är bra för företagen och därmed också bra för helheten. Det kanske låter för enkelt, men så enkelt ser vi på det. Vi menar att det är en bra reform.

Anf. 109 LENA ASPLUND (m):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande SkU12, *Vissa personbeskattningsfrågor*.

Svensk arbetsmarknad har inte sett så här bra ut på nära 20 år. Sysselsättningen stiger i en takt som vi inte har sett på många år. I juli var 4 660 000 personer sysselsatta. Det är det högsta tal som SCB någonsin har uppmätt. Arbetslösheten sjunker, och utanförskapet minskar. På ett år har utanförskapet minskat med 140 000 personer. Arbetsmarknaden fungerar bättre, och jobben växer till. På ett år har den öppna arbetslösheten minskat med 1 procent.

Fru talman! Efterfrågan på arbetskraft fortsätter att öka. Antalet lediga platser som anmälts till landets arbetsförmedlingar i oktober var 70 000, vilket är drygt 17 000 fler än för ett år sedan. Uppgången gäller i huvudsak tillsvidareanställningar och längre visstidsanställningar.

Länsarbetsnämnderna rapporterar att det finns stora rekryteringsproblem och att det finns stora skillnader i landet och mellan olika yrken.

I oktober var arbetslösheten lägst i Jönköpings och Kronobergs län med 2,1 respektive 2,2 procent, och det är oerhört låga siffror. Den högsta arbetslösheten återfanns tyvärr i mitt eget hemlän Västernorrland och i länet söder om Västernorrland, i Gävleborg. Dessa siffror visar att det är stora skillnader i vårt land när det gäller var arbetena finns. Många gånger finns det inte ett arbete inom ett visst kompetensområde på pendlingsavstånd. Det är därför som det är viktigt att dessa människor har möjlighet att ta jobb på andra orter och då under en längre tid än vad som är möjligt i dag. Att då förbättra möjligheterna till avdrag känns alldeles rätt. Tidsperioden för avdrag förlängs till fem år för personer med familj och två år för ensamstående. Dessutom förbättrar vi villkoren genom att göra det enklare att uppfylla kraven för dubbel bosättning. Man måste kunna bo kvar i hela Sverige.

Fru talman! Våra äldre är ett viktigt inslag på arbetsmarknaden. De har lång erfarenhet och kompetens som många av våra företagare och företag behöver. Många äldre vill dessutom fortsätta att jobba allt längre om de fortfarande är vid god hälsa och ges möjligheten. Därför är det viktigt att företagarna uppmuntras att anställa äldre människor. Det måste bli mer attraktivt för företagare att anställa äldre, och det sker genom att vi nu avskaffar den särskilda löneskatten även för personer födda 1937 och tidigare. På så sätt får äldre människor som gärna vill fortsätta jobba möjlighet att göra det samtidigt som vi ger företagare möjlighet att behålla viktig kunskap som dessa äldre människor besitter.

Detta ska inte på något sätt kunna slå ut den yngre arbetskraften. Jag tror att alla kommer att behövas. Det har framgått av det som jag har redovisat tidigare att vi har arbetskraftsbrist på vissa ställen. Då är det viktigt att vi kan ta vara på våra äldre också.

Anf. 110 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Detta betänkande innehåller ett antal viktiga personskattefrågor. Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna.

Jag ska beröra endast två delar i betänkandet. Den första gäller nya regler för ökade kostnader vid dubbel bosättning. Reglerna förtydligas och förenklas, och det är bra. Regionförstoring är något som kommer alltmer i alla delar av landet, och det som påverkas mycket påtagligt är arbetsmarknadsregionernas storlek. Dubbel bosättning blir en realitet för många människor.

Fru talman! Avdragsmöjligheterna för de aktuella merkostnaderna förbättras nu, och tidsperioden förlängs nu till två år. Vid synnerliga skäl kan denna tidsperiod förlängas. Regeringen följer utvecklingen av dessa frågor, och det finns säkert skäl att efter en närmare analys överväga tidsaspekten i fråga om denna möjlighet till avdrag vid dubbel bosättning. Jag ser det som ett första steg att kunna gå vidare och kanske nå total enighet i kammaren om detta.

Den andra delen som jag ska kommentera gäller förslaget om särskild löneskatt för pensionärer. Efter att noga ha studerat tre olika företagsbarometrar under den senaste månaden kan jag konstatera en gemensam uppfattning hos alla tre, och det gäller bristen på arbetskraft i närtid som till stor del kommer att hindra eller försvåra företagens expansionsplaner. Det påverkar givetvis även nyföretagandet. I ett sådant läge ska vi självfallet underlätta och stimulera företagen att anställa även äldre.

Vi håller oss allt friskare högre upp i åldrarna, vilket jag personligen och många av mina vänner kan vittna om. Samtidigt har, hittills i varje fall, den faktiska pensionsåldern sjunkit under en lång tid. Nu kan dock en liten ändring skönjas vad gäller förvärvsarbete äldre. Den kan ha skett till följd av att denna skattesänkning för äldre i arbete till en del genomfördes den 1 januari i år.

Fru talman! Jag vill trötta kammaren under denna siffertyngda eftermiddag med ännu en siffra. Det är en siffra som jag fick fram i denna vecka. I oktober i år var det 92 200 personer mellan 65 och 74 år som förvärvsarbetade. För ett år sedan vid samma tid var det 83 000 i samma ålder som förvärvsarbetade. Det är en ökning med 11 procent under denna tid.

Jag tror att vi är överens om att Sverige går på högvarv och att vi behöver fler arbetade timmar, inte färre. Då ska vi även ta till vara de äldres förmåga eftersom det är en stor resurs.

Överläggningen var härmed avslutad.  
(Beslut fattades under 15 §.)

*Ändrade regler för  
CFC-beskattning, m.m.*

## **12 § Ändrade regler för CFC-beskattning, m.m.**

Föredrogs  
skatteutskottets betänkande 2007/08:SkU13  
Ändrade regler för CFC-beskattning, m.m. (prop. 2007/08:16).

Anf. 111 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! En gång per mandatperiod diskuterar vi CFC-beskattningen. Vid förra tillfället satt Björn von Sydow talman. Jag får säga till fru talman att det finns många frågor man möts av på gator och torg, men ännu har jag aldrig, liksom inte heller Lars Johansson, mötts av en fråga om CFC-beskattningen från en enda väljare. De flesta vet inte vad CFC-beskattning är. CFC står för det engelska uttrycket Controlled Foreign Company. I propositionen innefattas dessutom ”m.m.”, som då gäller skatteavtal med Amerikas förenta stater, Marocko, Statsunionen Serbien-Montenegro, Bulgarien, Cypern och flera andra länder.

CFC-beskattningen handlar om viktiga svenska företags möjligheter att på ett effektivt sätt arbeta i utlandet. Det berör inte många människor men är viktigt för de människor som är anställda i våra stora företag. Per Rosengren, som förra mandatperioden deltog i debatten, påpekade då att det var särskilt viktigt för ett företag som Atlas Copco. Det är en viktig arbetsgivare i Sverige, och därför är det viktigt att de också har ordentliga skatteförhållanden i andra länder.

I dag är det till exempel viktigt att ett företag som Ericsson, som betyder mycket för svensk företagsamhet, för svenska anställda och för forskning, har ordentlig ordning så att de kan skatta på ett bra sätt och inte flyttar utomlands. Ytterst handlar det om det.

Vid förra tillfället införde vi i inkomstskattelagen – vilket är väldigt konstigt – en extraparagraf i 39 kap., som därför numera heter 39 a kap. Nu läggs det till ytterligare en paragraf beroende på ett utslag i EU-domstolen. Utslaget gällde hur Cadbury Schweppes beskattats; domen i det målet har beteckningen C-196/04. Den kom 2004, vilket visar den tid det tar att arbeta med denna typ av frågor.

Utskottet är i grund och botten enigt om att vi ska ha en bra beskattning för Sverige. Den enda fråga som det varit diskussion om har gällt hur man ska se på vem som har bevisbördan för att ett seriöst svenskt företag bedriver verksamhet i annat land. Med tanke på alla diskussioner om skattefusk som varit under hösten vill vi undvika att svenska företag blir till brevlådeföretag i andra länder. Det är mycket viktigt. ”I likhet med regeringen”, och nu citerar jag ur utskottets betänkande, ”anser utskottet att EG-domstolens praxis ger utrymme för att upprätthålla ett krav på att verksamheten i den utländska juridiska personen ska bedrivas under de villkor som normalt förekommer vid en verklig etablering.” Det



centrala är alltså att se till att vi motverkar tillkomsten av brevlådeföretag i andra länder. Det får inte bli fråga om skatteparadis. Frågan är vem som ska bevisa om det handlar om en verklig etablering eller om ett brevlådeföretag. Det är inte alltid helt lätt. I den här lagstiftningen har det, fru talman, införts olika kriterier för att kunna avgöra detta.

I regeringens lagförslag, och nu kommer jag till att utskottet gjort en ändring i regeringens förslag, markeras bevisbördans placering genom att det anges att delägaren kan visa – kan visa – att den utländska juridiska personen utgör en verklig etablering från vilken en affärsmässigt motive-rad verksamhet bedrivs. Det är alltså ordet visa som är det centrala i detta sammanhanget.

Vidare säger utskottet att termen visa används i inkomstskattelagen när det finns ett behov av att markera vem som har bevisbördan. Det här är juridiskt språk, men det är viktigt att det kommer in i protokollet. I de fall då bevisbördans placering följer av allmänna regler har det bedömts som onödigt att belasta lagen med regler om bevisbördans placering. Ordet visa har därför strukits i en rad paragrafer vid inkomstskattelagens tillkomst 1999.

Enligt utskottets mening har det vid remissbehandlingen av det aktuella förslaget visat sig att det finns motstridiga åsikter om var bevisbördan ligger vid en tillämpning av allmänna principer, och detta har också föranlett Lagrådet att ta ställning i frågan. Lagrådet har ansett att det är klart att den enskilde även utan en uttrycklig regel har bevisbördan i detta fall. Mot bakgrund av att Lagrådet uttryckt sig så tydligt om bevisbördans placering anser utskottet att ordet visa inte fyller någon funktion i bestämmelsen. Utskottet föreslår därför i överensstämmelse med Lagrådet att bevisbörderegeln får utgå ur paragrafen.

Med det anförda, och då utskottet i övrigt delar regeringens bedömning, tillstyrker utskottet att regeringens förslag antas med den ändring som jag tidigare redogjorde för.

Överläggningen var härmed avslutad.  
(Beslut fattades under 15 §.)

### **13 § Internationell samverkan**

*Internationell  
samverkan*

Föredrogs  
utrikesutskottets betänkande 2007/08:UU1  
Utgiftsområde 5 Internationell samverkan (prop. 2007/08:1 delvis).

Anf. 112 KENT HÄRSTEDT (s):

Fru talman! Detta inlägg från min sida kommer enbart att handla om en liten del av området internationell samverkan, nämligen det som berör Sipri.

I den framlagda budgeten har regeringen valt att dra ned anslaget till Sipri med 5 miljoner kronor. Vi tycker att detta är djupt olyckligt. Jag vill erinra kammarens ledamöter om bakgrunden till Sipri och den stora betydelse som Sipri har. Det är ett välrenommerat internationellt institut, som funnits i över 40 år. Redan 1964 lade Tage Erlander fram idén om att etablera ett fredsinstitut för att visa respekt för att Sverige haft 150 år

av obruten fred. Ambassadör Alva Myrdal fick då uppgiften att ta fram ett förslag. För exakt 41 år sedan lade hon sålunda fram ett förslag som ledde fram till det som i dag är Sipri, Stockholm International Peace Research Institute.

Till Sipris uppgifter hör att etablera forskning samt lägga fram förslag om hur man undviker krig, vilka förutsättningar som krävs för en stabil fred och för fredliga lösningar på internationella konflikter.

I dag efter så lång verksamhet är Sipri ett internationellt etablerat och respekterat institut. I regeringens proposition för 2008 föreslås att Sipri ska få en minskning av sitt anslag på 5 miljoner. Tittar man på det anslag som svenska regeringen har stått för till Sipri är det en femtedel av Sipris anslag från Sverige. Det är oroväckande. Det sänder inte bara en signal utan det riskerar också att allvarligt underminera Sipris förutsättningar att verka eftersom andra länder kan ta det som en signal om att vi är på väg att avveckla vårt stöd.

Förvisso har regeringen sagt att man har tänkt ta fram pengar från andra anslag. I dagsläget är det fortfarande oklart vilka anslag och vilka resurser som man ämnar tillföra Sipri. Vi tycker att det är viktigt att Sipri får en långsiktigt hållbar och godtagbar ekonomisk lösning. Regeringen riskerar på det sättet att allvarligt underminera Sipris trygghet och förutsättningar att verka. Om regeringen inte löser detta på ett tillfredsställande sätt avser vi socialdemokrater att återkomma i ärendet nästa år med förslag till förändringar.

Anf. 113 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (m):

Herr talman! I dag debatterar vi utrikesutskottets betänkande för utgiftsområde 5 Internationell samverkan. Utgiftsområdet behandlar Sveriges medlemskap i internationella organisationer men också Sveriges överenskommelser med andra stater och internationella institut som har säte i Sverige. Regeringens proposition som ligger till grund för betänkandet är mycket väl genomarbetad. Prioriteringar och medelsfördelning är väl avvägda.

Utrikesutskottet betonar i betänkandet att Sverige har spelat och spelar en viktig roll i de internationella organisationerna. Sverige är en ansvarsfull partner i Europa och i världen.

Sverige har genom åren gjort sig känt som en uppskattad bidragsgivare som har levererat hög kompetens och som har fört in en helhetssyn på säkerhet, utveckling och respekt för mänskliga rättigheter. Vår kompetens och roll i de internationella organisationerna kommer väl till användning i de många fredsfrämjande och fredsbevarande insatser som Sverige deltar i runt om i världen. 2006–2007 har Sverige deltagit i ett flertal av FN:s fredsfrämjande insatser och i samtliga tolv EU-ledda insatser.

Sverige är medlem i många internationella organisationer, däribland i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, OSSE. I detta sammanhang understryker vi i betänkandet särskilt OSSE:s parlamentariska församlings roll. Den parlamentariska församlingen har sedan OSSE-mötet i Istanbul 1999 blivit erkänd som en av de viktigaste institutionerna inom OSSE. Men nu i samband med de pågående diskussionerna i Wien om en ny OSSE-stadga har en debatt om OSSE:s parlamentariska församlings status flammats upp. Därför manar utrikesutskottet Sverige

och dess företrädare i Wien att verka för ett erkännande av OSSE:s parlamentariska församling som en OSSE-institution. Församlingen är genom den parlamentariska kopplingen den institution som genom sina folkvalda företrädare kan kontrollera men även driva arbetet framåt. Församlingen hjälper också till att genomföra och övervaka val för att på så sätt öka legitimiteten och trovärdigheten i genomförda val. Dessutom lämnar församlingen rekommendationer som syftar till att driva fram en mer positiv utveckling vad gäller enskilda länders utveckling av demokrati och rättsstat. Det gäller i hög grad utvecklingen i Ryssland, där bland annat den parlamentariska församlingen under ordförande Göran Lennmarkers ledning övervakade dumavalet förra helgen.

För Sveriges del har även Europarådet och Nordiska rådet en stor betydelse. Under det närmaste året kommer Sverige att inneha ordförandeskapet i ministerkommittén i bägge dessa organisationer. Dessutom kommer Sverige att inneha ordförandeskapet i EU under andra halvan av 2009. Här kan vi göra en betydande insats när det gäller demokrati, mänskliga rättigheter och behovet av en gemensam värdegrund för en ökad europeisk förståelse.

Östersjösamarbetet blir enligt den politiska inriktningen i budgeten under nästa år ett prioriterat område. Ett ökat utbyte med Ryssland, Polen, de tre baltiska staterna och Vitryssland är önskvärt och centralt. Samarbetet med Ryssland ska förstärkas. Ett viktigt led i arbetet handlar om att förbättra det kulturella utbytet. Minst lika viktiga är de frågor som syftar till att främja och förbättra arbetet inom miljöområdet, de sociala frågorna och den civila säkerheten. Ett samarbete med Ryssland inom nämnda områden är särskilt betydelsefullt nu när Rysslandsbiståndet ska fasas ut.

Men även det arbete som flera av de svenska institutionerna utför har stor betydelse för Sverige. Inom detta utgiftsområde ligger Svenska institutet, som främjar Sverigebildens utomlands, den utrikes- och säkerhetspolitiska forskning som bedrivs av Utrikespolitiska Institutet, och Sipri, Stockholms internationella fredsforskningsinstitut, som forskar om nedrustning, icke-spridning, militära utgifter och regional säkerhetspolitik.

Jag anser att anslagen till utgiftsområdet Internationell samverkan är väl balanserade och berör alla de viktiga punkterna för det kommande året. Genom riksdagens betänkande baserad på regeringens proposition har vi goda möjligheter att förstärka Sveriges roll i Europa och världen. Utrikesutskottet är helt enigt beträffande inriktningen på Sveriges internationella samverkan, och därför yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Anf. 114 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Herr talman! Tack så mycket för det intressanta inlägget. Det var positivt när det gäller ökad samverkan med Ryssland.

Jag skulle vilja fråga Walburga Habsburg Douglas hur ni ser på neddragningen av stödet till enskilda organisationer i Ryssland.

Anf. 115 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (m) replik:

Herr talman! Du tänker väl först och främst på Sipri, eller vilken institution tänker Kent Härstedt på?

Vi försöker att på något sätt komma till skott med det strukturella budgetunderskottet, och vi försöker få bukt med problemet. Därför måste

vi se över alla anslag. Vi har dragit ned på anslagen till några institut, till exempel Sipri, som du också sade i ditt anförande. Vi har dragit ned med ungefär 5 miljoner kronor. Vi anser att de internationella instituten också ska försöka få pengar från andra källor. Därför försöker vi få dem att bredda sin bas.

Anf. 116 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Herr talman! Jag tänkte inte alls på Sipri nu, men det gjorde jag innan. Det är bra att Sipri kommer på tal igen. Det var ett klarläggande. Det blir alltså inga ytterligare 5 miljoner från regeringen på den punkten, om jag förstår Walburga Habsburg Douglas rätt. Det var ett bra klarläggande.

Jag tänkte inte heller på det strukturella underskottet. Det berör ambassaderna, som jag tror att Alf Svensson kommer att ta upp senare.

Det här handlar om helheten, nämligen att snabbavveckla stödet till Ryssland. Just de kontakter som du pratar om här minskar i drastisk takt. Det är något som Folkpartiets internationella organisationer har reagerat mot och många andra har reagerat mot. Det går i rakt motsatt riktning mot det som Habsburg Douglas har hävdad i sitt anförande. Det är en total motsägelse.

Man kan inte hävda att man vill ha mer av kontakter, mer av utbyte, mer av samverkan och samtidigt ha en budget som går i helt motsatt riktning med snabbavveckling – inte avveckling – av stödet till journalsamarbete, till organisationssamarbete och så vidare.

Anf. 117 WALBURGA HABSBERG DOUGLAS (m) replik:

Herr talman! Vi försöker verkligen satsa mycket på Östersjösamarbetet. Där är Ryssland en prioriterad faktor. Där drar vi inte ned på pengarna eftersom vi tycker att vi med hjälp av Östersjöarbetet ska hjälpa till där Rysslandsbiståndet nu fasas ut.

Anf. 118 KERSTIN LUNDGREN (c):

Herr talman! Internationell samverkan är ett budgetområde som i förslaget omsluter 1 654 966 000 kronor. Lejonparten är, som vi har hört redan tidigare, bidrag till vissa internationella organisationer där Sverige är medlem. Det är en peng som vi betalar för att hävda och utveckla folkrätten och mänskliga rättigheter, för att främja fred och utveckling i världen.

Vi ökar anslaget till FN i den budget som ligger på riksdagens bord för att FN ska kunna öka de fredsfrämjande insatserna.

Vi har, som hörts, också särskilda satsningar när det gäller Nordiska rådet, inte minst med tanke på att vi 2009 kommer att ha märkesåret som gäller både Sveriges och Finlands relationer.

I det sammanhanget, herr talman, kan man dagen till ära få passa på att gratulera Finland på självständighetsdagen – en nordisk granne värd att uppmärksamma.

Även Europarådet och OSSE, som tidigare berörts, är viktiga. Jag instämmer helt med Walburga Habsburg Douglas när det gäller frågan om de parlamentariska församlingarnas roll i dessa miljöer, att det inte bara är en miljö för regeringarna att samråda och mötas i. Det är viktigt och riktigt, och det ska vi ge utrymme för. Det är också en arena för parla-

mentariker att föra dialog, att kunskapa, att bygga och knyta kontakter, för att kunna utveckla samarbetet i Europa och dess omvärld men också i Norden, som på senare tid i allt väsentligt vidgats runt Östersjön. Det är bra och angeläget.

Jag vill verkligen understryka det Walburga Habsburg Douglas sade och det vi säger från ett samlat utskott i den här delen när det gäller de parlamentariska församlingarnas roll. Jag hoppas att regeringen verkligen tar till sig det budskapet. Det är viktigt att den direktvalda nivån finns närvarande när vi ska utveckla det internationella samarbetet.

Den här budgetposten omfattar också ett område som har varit mycket diskuterat under senare år, nämligen det konsulära biståndet. Det berör inte ambassaderna direkt, eftersom de finns under ett annat utgiftsområde, nämligen utgiftsområde 1, i dagsläget. Men det konsulära biståndet återfinns i den här delen av budgeten. Det är naturligtvis ett viktigt område – att säkra och skydda svenska intressen eller svenskar i behov av konsulärt stöd.

Särskilt viktigt – det vill jag understryka, och det framgår av såväl budgeten som betänkandet, tror jag – är skyddet av barnens situation. Jag hoppas att vi får se ett aktivt agerande från regeringens sida även under kommande år när det gäller barn som har behov av konsulärt stöd.

Forskningen har redan berörts i tidigare inlägg, herr talman, och jag vill bara konstatera att förutom Sipri, som är viktigt och angeläget och har ett starkt stöd, finns Utrikespolitiska Institutet och Svenska institutet, båda viktiga aktörer i forskning och samarbete för att främja de svenska intressena men också för att främja folkrätten, fred och utveckling.

Det finns skäl att också beröra främjarsidan, herr talman. Här kan vi se att det har skett en ganska väsentlig ökning under senare år, nämligen svenska intressen i utlandet. Här har vi möjligheter till journalist-samverkan, inbjudningar och annat, för att på det sättet bygga samarbetet starkare och öppnare och för att medverka till att främja intressen när det gäller medier och mediernas möjligheter att verka i våra områden.

Slutligen är det samarbetet inom Östersjöregionen, herr talman. Jag vill för min del understryka det som sägs i budgeten, att det handlar väldigt mycket om att utveckla grannlandssamarbetet, att vi ser att vi är grannar och att vi har ett gemensamt ansvar runt Östersjön, att vi har en möjlighet att gå före, också i det europeiska sammanhanget och i EU-diskussionen, och att göra Östersjöregionen till något som kan vara ett gott exempel på samverkan när det gäller inte minst miljöområdet.

Med det, herr talman, vill jag yrka bifall till förslaget från utskottet, som jag konstaterar är samlat.

Anf. 119 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Herr talman! Tack, Kerstin Lundgren, för din presentation! Jag tyckte att den var intressant. Du uppmärksammade Finlands nationaldag, och jag firar min sons sexårsdag här i stället – vad gör man inte för sin kallelse?

Jag blev särskilt intresserad när Kerstin Lundgren tog upp frågan om konsulärt stöd. Jag sitter just nu i Mats Svegfors utredning om stöd till svenskar vid kriser och katastrofer i utlandet, och vi har tittat mycket på vilka konsekvenser ambassadnedläggningar och konsulatsnedläggningar

får. Jag vill bara höra Kerstin Lundgrens synpunkter på att vi nu lägger ned konsulatet i Phuket.

Det finns ingen plats i världen där det vistas så många svenskar varje dag hela året. Ungefär 280 000 svenskar besöker Phuket i år. I samband med flygolyckan härförleden var svenska konsulatet i Phuket till stor hjälp. Dagligen drabbas svenskar i olika belägenhet i Phuket av olyckor, brott och annat.

Jag vill höra hur Kerstin Lundgren ser på nedläggningen av Sveriges konsulat i Phuket och om det är rimligt att vi lägger ned beskickningen i den stad i utlandet där det finns mest svenskar hela tiden dygnet runt.

Anf. 120 KERSTIN LUNDGREN (c) replik:

Herr talman! Den här frågan är inte direkt berörd i den här delen av budgetdiskussionen. Däremot berör det konsulära biståndet indirekt frågan om konsulatet i Phuket.

Vi har från vår sida noterat att regeringen väljer en förstärkning av ambassaden i Thailand. Det är en viktig signal. Om vi hade haft en starkare fungerande ambassad i Thailand när den olyckliga tsunamikatastrofen inträffade hade det naturligtvis varit en möjlighet att stärka insatserna på plats i Thailand. Jag hoppas vid Gud att det inte kommer att inträffa fler av den sortens händelser för människor i Thailand eller i områdena runt omkring på andra ställen.

Det finns anledning att understryka att det är viktigt att vi kan klara att upprätthålla både en konsulär verksamhet och ambassader som fungerar bra i de länder där vi har många svenskar närvarande. Det är inte bara Thailand utan också många andra länder, för vi svenskar rör oss tack och lov över stora områden hela tiden.

Det är en väldigt stor svensk närvaro i Thailand, och det är därför viktigt att vi stärker ambassaden när den här justeringen i fråga om konsulatet i Phuket nu görs. Jag hoppas att det ska kunna väga upp. Samtidigt krävs det, om olyckan skulle vara framme, att man snabbt kan åtgärda det genom att förstärka resurserna på plats, oavsett om det är i Thailand eller i något annat land som det skulle krävas.

Anf. 121 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Herr talman! Jag har precis varit på ambassaden i Bangkok och på konsulatet i Phuket häromveckan, och där delar de inte riktigt din uppfattning, Kerstin Lundgren. Tvärtom är de bestörta över att man lägger ned just på en plats där mest svenskar vistas hela tiden. Detta är en daglig arbetsbörda. Detta är inte någonting som bara kommer i händelse av en tsunami – händelser av den storleksordningen tror jag gudskelov bara kommer vart hundra år. Detta handlar om en daglig hantering av människor i kris.

Jag måste säga att jag nog inte hade förväntat mig att det skulle handla om så många svenskar – 280 000 svenskar. Till Thailand reser i år 400 000 svenskar. Nog finns det behov av såväl en ambassad som ett generalkonsulat och honorärkonsuler i en rad olika städer i Thailand.

Jag tycker att det är lite tråkigt att Kerstin Lundgren, trots att budgeten ligger fast och trots att regeringen går fram med det här, inte har större förståelse för de diplomater som nu är djupt bekymrade över vilka konsekvenser det här kommer att få. Om det ska åka ned diplomater från Bangkok i varje sammanhang där det är konsulära ärenden i Phuket är det klippbiljetter dagligen.

Anf. 122 KERSTIN LUNDGREN (c) replik:

Herr talman! Låt oss konstatera att det regeringen nu gör är att återgå till den ordning som den gamla regeringen med Kent Härstedts parti i allt väsentligt stod för med ett honorärkonsulat i Phuket.

Vad vi nu gör är att vi förstärker ambassaden i Thailand, i Bangkok, och det är en följd av insikten om att vi måste vara närvarande med kraft i de länder där det finns många svenskar. Om man talar om ambassader kan jag känna att det finns andra ambassader där man också är bekymrad. Jag kan förstå att man är bekymrad över möjligheten att verka på plats, men det är viktigt för långsiktigheten att vi får en utrikesförvaltning som har balans. Det är bara på det sättet vi kan säkra en långsiktighet i den svenska närvaron, och det är naturligtvis oerhört viktigt, både för de svenskar som är ute och är i behov av konsulärt stöd och för en utrikesförvaltning som kan fungera och ge ett gott underlag till vårt samarbete med andra länder, också inom EU.

Anf. 123 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Herr talman! Folkpartiet står bakom utskottets förslag i dess helhet. Jag instämmer i de föregående borgerliga politikernas anföranden och i att vi har ett väldigt spännande år framför oss när det gäller de internationella samarbetena.

Detta politikområde handlar just om att säkerställa Sveriges intressen i förbindelser med andra länder och Sveriges förhållande till och överenskommelser med andra stater och internationella organisationer. Jag tror att vi alla från höger till vänster är ense om att vi vill sträva efter att bibehålla, fördjupa och utveckla Sveriges varumärke som en internationellt engagerad nation. Vi vet att också på detta fält finns tre principer som gäller i politiken, nämligen prioriteringar, pengar och principer.

Det principiellt viktiga är att betona de ideologiska fält som Sverige har valt att profilera sig i som nation. Det kan handla om mänskliga fri- och rättigheter, demokrati, jämställdhet, rättsstat, klimat och miljö. Låt dessa principer vara vägledande.

Det handlar också om att se till att vi på dessa fält använder varje krona på ett ansvarsfullt, klokt och effektivt sätt, som den gamle socialministern Gustav Möller sade: Varje felanvänd skattekrona är en stöld från folket.

Jag tror att det både under denna debatt om internationell samverkan och under den debatt som kommer senare, om bistånd, är väldigt viktigt att vi också på dessa fält – oavsett om det gäller sjukförsäkringar, försvar eller forskning – betonar att vi har en skyldighet att använda svenska skattebetalares kronor på ett klokt sätt.

Jag vill avslutningsvis ta upp tre områden. Jag tycker att det är viktigt att vi för fram frågor om effektivisering. Hur kan vi öka skattepengarnas effektivitet – kanske genom samarbeten mellan myndigheter på ett tydligare sätt? Vi måste också vara noggrannare med kontrollen av pengar och granska tydligare vad pengarna går till och vilka principer som vägleder att just vissa internationella organisationer såväl på hemmaplan som utomlands får medel. Det sista – inte minst viktiga – är fältperspektivet, som ju var uppe i diskussionen hos de första talarna. Hela syftet med internationell samverkan är faktiskt att säkerställa Sveriges intressen i förbindelse med andra länder.

Vi i Folkpartiet tycker att fältperspektivet bör bli starkare. Det är viktigt med informationssatsningar och projekt om Sverige på hemmaplan, men det är ändå ute i världen som vi primärt ska synas.

Anf. 124 ALF SVENSSON (kd):

Herr talman! Betänkandets titel är *Internationell samverkan*, och det är ett fint uttryck. Dessutom är det innehållsmässigt både angeläget och nödvändigt med internationell samverkan. Vi talar gärna om globalisering, gränslöshet och om att jorden är odelbar. Betänkandet handlar också om ”Sveriges förhållande till och överenskommelser med andra stater och internationella organisationer”.

Herr talman! Flera gånger har jag i utskottet och i andra sammanhang, kanske med påfrestande envishet, pläderat för att våra relationer och förhållandet till andra stater inte ska skäras ned, i varje fall inte utan rejäla och djupgående analyser och resonemang.

Låt mig gå rakt på sak: Det är trist att regering efter regering stänger ambassader samtidigt som vi alla talar om internationell samverkan, globalisering och om att just engagemanget för och i omvärlden ska öka.

Jag vet att detta betänkande inte direkt handlar om ambassader, men det handlar som sagt om internationell samverkan. Ingenting är statistiskt, och ingenting ska betraktas som statistiskt. Men jag ifrågasätter om det inte är ett svek mot internationell samverkan att man bommar igen rader av ambassader. Så kan man faktiskt uttrycka det om man ser det över en längre period. Visst, jag vet att någon från ett angränsande land eller från UD i Stockholm blir ackrediterad, men det resonemanget duger inte som hållbart försvar enligt min uppfattning.

Man frågar då: Men om Sverige inte har någon verksamhet i ett land kan vi väl inte ha en beskickning där? Man skulle kunna vända på det resonemanget och säga: Om vi inte har någon verksamhet där behöver vi kanske i en alltmer globaliserad värld ha en ambasad där för att få i gång verksamheten. När vi talar om verksamhet är det förstås alltid statens verksamhet vi talar om. Det fanns svenska verksamheter i både i-land och u-land innan begreppet bistånd fanns i våra debatter. Det skulle vara spännande att för vårt land Sveriges vidkommande få en heltäckande bild av vad staten, näringslivet och ideella organisationer samfällt utträttar av biståndsverksamhet i olika länder.

Vi talar om verksamhet och relationer i internationell samverkan. Vi fick en inbjudan att lyssna på ett anförande som Percy Barnevik ska hålla den 12 december. Honom hanterade vi inte nådigt här i kammaren och i medierna för en del år sedan, och jag tillhörde också kritikerkören. Nu kan han berätta om hur mikrokrediter kan lyfta människor ur misären.



Det är internationell samverkan. Självt har jag varit något involverad i en verksamhet mot hiv/aids internationellt. Det finns 33 miljoner som är smittade med hiv/aids. Det är väl den värsta katastrof som världen har skådat. Det är många tsunamikatastrofer under ett år när vi talar om hiv/aids, och det talar vi i Sverige mycket lite om.

Det finns områden i Afrika där mellan 30 och 40 procent är hivpositiva. Där behövs internationell samverkan. Vad gör vi? Ska vi då stänga oss ute från att möjliggöra ett värdigare liv och förverkliga vårt tal om mänskliga fri- och rättigheter.

Ett entreprenörspår, Christin och Dan Olofsson, Star School, har satt fart på en rad svenska företagare och entreprenörer. Tiotusentals och åter tiotusentals unga studerande hjälps till ett framtidshopp. Det är internationell samverkan med Sverige i södra Afrika. Det är länder där vi inte alltid har ambassader, eftersom man säger att vi inte har någon verksamhet där. Det hade inte varit fel om vi hade funnits där.

Vi vet att Dacregler styr oss. Ibland känns det som om vi är till för Dacreglerna och inte tvärtom. I Managua är de ideella verksamheterna många. I Manila är de också många. Då blir det ett snävt resonemang när vi deklarerar att vi får lägga ned ambassaden eftersom vi inte längre har verksamheter kvar och den inte längre kan bekostas med biståndsmedel.

Herr talman! Vi måste också inse – och det gör vi väl – att investeringar inte underlättas av att Sverige halar ned sin flagga. I en alltmer globaliserad värld måste svenskt näringsliv vara med och investera så att enprocentsmålet inte indirekt minskar innehållsmässigt utan ökar.

Men nu är det som det är. Jag har inga andra yrkanden än utskottets majoritet. Men i utskottet skrivs inga protokoll, och jag tycker att det fordras en rejäl och djuplodande debatt om Sveriges närvaro och internationella samverkan. Jag tycker att en sådan analys borde föras upp på partipolitisk nivå och självklart över den så kallade blockgränsen.

Anf. 125 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Herr talman! Det är lätt att instämma i många av delarna i Alf Svenssons anförande, och det tror jag nästan att Alf Svensson gissade i förväg.

Det var ett ganska allmänt tal. Men bland annat berördes beskickningen i Nicaragua. Det knyter an också till nästa ärende som vi ska diskutera. Här går det ju en röd tråd. Det handlar om det engagemang som Sverige har haft – det är också brett. Det är bistånd, handel, folkligt utbyte och annat. Och det är konsulärt i den mån det behövs emellanåt.

Där drar vi nu oss ur vad gäller biståndet. Då kan man också se helheten här. Eftersom just den här delen inte kommer att behandlas i nästa betänkande är det intressant att se kopplingen till att vi nu också ganska snabbt lägger ned vår ambassad i Nicaragua. Då kan man, precis i den anda som Alf Svensson diskuterar här, fråga sig: Hur tar vi till vara svenska intressen i internationell samverkan?

Vi har haft en biståndsnärvaro. Vi har haft ett handelssamarbete. Och vi drar oss ur biståndet för att vi kanske tycker att det gör bättre nytta någon annanstans. I det sammanhanget är ju en ambassad så oerhört viktig när det gäller att vara ett slags vägledare för svenska intressen som vill in i Nicaragua. Men även för de nicaraguaner som söker sig till Sverige är det en referenspunkt.

Jag förstår inte riktigt hur saker och ting hänger ihop. Ibland kan jag tycka att de 40–50 miljoner vi diskuterar vad gäller ambassadnedläggelser egentligen är en väldigt liten budgetpost i statens stora budget. Men det kan få väldigt stora konsekvenser. Nicaragua är nog ett sådant exempel.

Jag skulle vilja höra Alf Svenssons kommentar till detta.

Anf. 126 ALF SVENSSON (kd) replik:

Herr talman! Tack för instämmandet! Nu vet både Kent Härstedt och jag att det finns gamla försyndelser från tidigare regeringar. Vi kan inte leva med ett evigt underskott, och Kent Härstedt förväntar sig inte att jag skulle gå emot majoriteten i utskottet i det här ärendet.

Men jag tycker att vi skulle kunna vara överens om att försöka få upp det här ärendet på bordet och få ett reellt resonemang om det. För här är det faktiskt så att jag kan avslöja en oerhörd hemlighet, en förskräcklig hemlighet: Jag är inte alltid överens med regeringen. Jag är inte ens en gång alltid överens med mig själv. Men i det här avseendet är jag absolut överens med mig själv.

Det har intresserat mig hela livet att se verksamheter internationellt, inte enbart ur statens perspektiv. Jag begriper inte varför vi alltid säger: Nu stänger vi därför att nu är vi inte där som svenskar längre. Det är kanske i stället så att svenskt styre är starkare än när vi byggde ambassaden. Ändå lägger vi ned den.

Men, som sagt, det vore väl om det här inte slutar med bara en debatt mellan Kent Härstedt och mig utan att vi i stället försöker få upp frågan på bordet.

Sedan kan jag bli väldigt trött på de här Dacreglerna som man alltid får i halsen. Jag säger som jag sade i mitt lilla anförande: Vi är väl inte till för dem, utan de är väl till för oss. Sedan vet jag att det finns risker när man börjar hantera Dacregler. Men vad är bistånd om inte att finnas kvar i till exempel ett afrikanskt land där aids skördar offer i en omfattning som ingen av oss kan föreställa sig?

Anf. 127 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Herr talman! Vi är också överens om att vi inte alltid är överens med regeringen. Det är helt klart.

Jag tackar naturligtvis ja till att diskutera det här för framtiden. Det kan vi självklart göra. Jag tycker också att det är oroväckande när man ser vilka konsekvenser det här har.

Jag tror att alla vi riksdagsledamöter har fått ett brev från Filippinernas ambassadör. Jag vet också att Carl Bildt har haft samtal med Filippinernas utrikesminister i Singapore. Det är ett land med 90 miljoner invånare. Många svenskar har i dag filippinsk bakgrund. Jag tror att det är 17 000–20 000 som bor i Sverige med filippinsk bakgrund. Men det är också allt fler svenskar som söker sig dit. Det är tre svenskar anställda på ambassaden i Manila. Den lägger vi ned, i ett land som går i en rasande takt ekonomiskt. Jag ska inte säga att det är en regional stormakt, men det är ett land med snart 90–100 miljoner invånare. Där ska vi släcka ned. Vi ska hala ned den svenska flaggan och kanske hissa upp den på något honorärkonsulat eller något sådant.

Jag saknar ett helhetsperspektiv kring de här frågorna, och det är jag gärna med och diskuterar. Nu håller jag framför allt i biståndsfrågor. Men jag tror att det är viktigt att vi framöver ser över de här sakerna.

Det är klart att det släpar efter, 40–50 miljoner i underskott. Men nog skulle det kunna hanteras i en budget som har ett sådant överskott som regeringens budget har i dag. Jag måste säga att jag inte riktigt förstår hur man inte kan utverka 40–50 miljoner om stora svenska intressen står på spel. Då måste det kanske vara motsatsen i stället, att man inte tycker att det här är så pass viktigt. Det brukar ju vara så i statens budget att tycker man att någonting är tillräckligt viktigt kan man ta fram resurserna.

Anf. 128 ALF SVENSSON (kd) replik:

Herr talman! Detta skulle naturligtvis ha kunnat hanteras tidigare av en tidigare regering. När Kent Härstedt säger att han inte alltid är överens med regeringen menar jag att det måste vara en retroaktiv bekännelse i det här avseendet för Kent Härstedts vidkommande.

Men jag är alltså helt överens med Kent Härstedt om detta. Sverige halar flaggan och Finland finns kvar. Ericsson och Nokia ska tävla om order i landet. Vem tror vi vinner?

Men det är kanske inte det som är det primära i den här debatten. Vi har alltså en tsunamikatastrof. Jag har nämligen nyligen varit på en jättekonferens i USA om hiv/aids. Jag har med mig detta hem, precis som Kent Härstedt nu har Thailand med sig hem. Det är fruktansvärda katastrofer som drar över Afrika med hiv/aids. 33 miljoner är smittade. Och så säger vi: Vi har ingen verksamhet. Det tycker jag är lite upprörande. Jag tycker att vi ska se till att vi har verksamhet och inte stänga ambassader utan finnas där när vi talar om internationell samverkan.

Jag menar, precis som Härstedt, att vi i det långa loppet måste inse att vi i en globaliserad värld har råd.

Anf. 129 HANS LINDE (v):

Herr talman! Vi har i dag diskuterat betänkande UU1 om utgiftsområde 5 Internationell samverkan. Det är ett betänkande där det i stort har rätt enighet i utskottet. Det enda område där det har funnits oenigheter har varit finansieringen av Sipri, där regeringen ursprungligen föreslagit en minskning av anslaget med 5 miljoner.

Vänsterpartiet anser att Sipri, som erkänt oberoende freds- och forskningsinstitut, bedriver ett arbete som är av avgörande vikt. Genom sin årsbok, sin hemsida, sina konferenser med mera bedriver man ett aktivt arbete runt freds- och nedrustningsfrågorna som inte kan underskattas, i synnerhet inte i en tid då världen går mot upprustning och fredsfrågorna fått en alltmer undanskymd roll.

Det är oroväckande i sammanhanget att fem av sju partier i denna riksdag ställer sig bakom den nya EU-konstitutionen där man skrivit in att medlemsländerna ska rusta upp, stärka sin militära kapacitet. Vänsterpartiet vill i stället se att Sverige tar på sig ledartröjan när det gäller global nedrustning. Behovet är stort av länder som vågar gå före och lyfta fram nedrustningsfrågorna.

Det är dock positivt att regeringen har börjat ge signaler om att man har ändrat sitt förslag, men oron kvarstår över att regeringen sjabblar med anslagen till en viktig institution. Verksamheten gynnas inte på nå-

got sätt av att det finns frågetecken runt den framtida finansieringen, och det är avgörande att dessa frågetecken klargörs på ett långsiktigt och förutsägbart sätt.

Herr talman! Utgiftsområde 5 är kanske inte det område i budgeten där det råder störst kontroverser. Förra året fick vi knappt någon debatt i kammaren på området. I år råder det enighet om fördelningen och omfattningen av anslagen, och det saknas reservationer.

Trots detta har riksdagen nu ägnat drygt 45 minuter åt att debattera detta kortfattade betänkande i denna kammare. Jag tycker att det är relevant i sammanhanget att fråga sig hur utskottets majoritet prioriterar. För samtidigt som man lägger ned tid och kraft på detta betänkande, där vi i realiteten är eniga, har man aktivt valt att inte behandla frågor och motioner som rör avgörande frågor om mänskliga rättigheter och demokrati.

På utrikesutskottets kansli samlar nu ett stort antal motioner damm efter att en bred majoritet i utskottet har kört över Vänsterpartiet och beslutat att skjuta diskussioner om mänskliga rättigheter på framtiden. Jag tycker att det är ett demokratiproblem att de fyra borgerliga partierna och Socialdemokraterna aktivt valt att inte behandla motioner som man inte uppskattar för deras innehåll.

Men ett än större problem är att på områden som förtrycket av de etniska minoriteterna i Etiopien, de tusentals politiska morderna i Colombia, hoten mot demokratin i Bolivia och Israels övergrepp på de ockuperade områdena väljer den breda utskottsmajoriteten tystnaden framför att vara en aktiv och klar röst för demokrati och mänskliga rättigheter. Jag vill därför utnyttja detta tillfälle att lyfta fram Vänsterpartiets starka kritik mot utskottsmajoritetens prioriteringar och beslut. För jag tycker ärligt talat att det är ganska pinsamt att de fyra borgerliga partierna och Socialdemokraterna hellre tar en debatt om det här betänkandet än en debatt om avgörande frågor som mänskliga rättigheter och demokrati.

Anf. 130 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Under hösten hade jag möjlighet att under två veckor besöka FN:s generalförsamling tillsammans med ett antal andra riksdagsledamöter, bland annat Kerstin Engle som sitter med här i kammaren i dag. Vi kom från skilda politiska kulörer. Det var mycket intressant att på plats se hur Sverige bland annat med hjälp av de medel som vi fördelar genom utgiftsområde 7 har skaffat sig en mycket god position i världen och ett gott rykte. Därmed har vi också en god förhandlingsposition i olika frågor som kan vara känsliga för vissa länder att diskutera, som korruption, mänskliga rättigheter, etcetera.

Men det här goda ryktet är förstås inte något nytt, utan det bygger på det Sverige har byggt upp sedan många år tillbaka. Det är viktigt att vi anstränger oss för att behålla det, i synnerhet nu när vi ingår i EU och är mer anonyma i FN-sammanhang.

Under årets generalförsamling var det Portugal som framförde de synpunkter som EU-länderna gemensamt kommit fram till. Sverige hade därför egentligen ingen anledning att förlänga de redan långa inlägg som kom i diskussionerna där. Men varför poppade då Spanien, Belgien, Frankrike med flera upp som gubben i lådan och inte vi? Vi måste inte vara tysta bara för att EU:s ordförandeland redan talat. Den svenska rösten i världen kan rymmas även inom gällande regelverk.

Under hösten 2009 kommer Sverige att samordna EU:s gemensamma insatser i generalförsamlingen. Det kommer att innebära ett betydande merarbete för den svenska representationen. Jag hoppas att regeringen har det i åtanke inför nästa års budget, det vill säga budget 2009 så att vi ger representationen reella förutsättningar att göra ett bra arbete.

Det var många tankar som väcktes i samband med besöket, eller man kanske ska säga att de återuppväcktes. Hur ska man få FN-systemet smidigare? Hur ska man nå en större parlamentarisk delaktighet? Hur ska man få generalförsamlingen att ta upp aktuella frågor på dagordningen? Hur ska man få bort vetorätten? Och vilka ska egentligen sitta i säkerhetsrådet?

FN har sina fel och brister, men det mycket goda med FN är att FN är det enda forum där världens länder möts och diskuterar. FN spelar därför en helt avgörande roll för att nå samsyn i olika frågor av global karaktär, konflikter, klimat, fattigdom, etcetera.

Herr talman! I årets budget för utgiftsområde 5 har Miljöpartiet ingen annan uppfattning än regeringen när det gäller själva anslagen. Anslagsminskningen till Sipri på 5 miljoner fick oss naturligtvis att resa ragg i början, men efter samtal med Sipri har vi förstått att de kommer att klara finansieringen under 2008 trots denna minskning. Jag vill dock betona att Miljöpartiet anser att Sipri inte ska vara hänvisat till att söka extern finansiering på alla finansieringsområden som det står i förslaget. Det är av stor vikt att den mycket viktiga forskning som Sipri genomför kan drivas långsiktigt under trygga förutsättningar. De ska inte behöva vara utlämnade till att söka bidrag för att kunna genomföra olika projekt.

Att lösa världens konflikter och bygga stabil fred är en av förutsättningarna för att kunna lösa de väldigt stora utmaningar som världen står inför. En värld i fred är en förutsättning för fattigdomsbekämpning men också minskad klimatpåverkan. Om världens stater ägnade sig mer åt att bygga upp än att rasera skulle mindre pengar gå till vapen och mer till mat och uppbyggnad av stabila och långsiktigt hållbara samhällen.

Herr talman! Den internationella samverkan är viktig. Den är viktig för att rädda den här planeten. Ju mer vi talar med varandra, ju mer vi förstår varandras system, problem och lösningar på olika nivåer i samhället desto lättare blir det att hitta samverkansformer och en förståelse så att vi alla kan dra åt samma håll.

Den internationella samverkan är så mycket mer än den statliga som vi har i EU-medlemskap, deltagande i olika internationella organisationer, utvecklingssamarbete, etcetera. Många gånger fastnar frågor på vägen i oändliga och byråkratiska förhandlingar mellan länder i EU eller FN. Eftersom länderna inte kommer överens händer ingenting.

Olja, gas och jakten på så mycket pengar som möjligt sätter dagordningen, trots att vi vet att det är den kombinationen som driver klimatpåverkan framåt. De som drabbas är de nu fattigaste, barn, ungdomar och kommande generationer. Vi är skyldiga att se till att det finns en planet att leva på också för dem.

Herr talman! Den internationella dialogen måste därför ske på alla nivåer: mellan medborgare, mellan kommuner, regioner och stater. På så sätt kan medborgarna, kommunerna och regionerna ta täten och driva staterna framför sig. Vänortssamarbeten är en möjlighet men är ofta fast i gamla strukturer. Även de ligger väldigt långt från medborgarna. Partner-

skap inom biståndet ger bättre och fördjupade kontakter. Jag tycker att det är något som bör uppmuntras.

EU-ländernas kommuner brukar ta initiativ till olika samverkansprojekt, där också Sverige ibland ingår. Det fungerar hyfsat så länge det handlar om EU-finansierade projekt. Om det däremot handlar om att skriva på en deklaration om att uppmana till exempel EU-ländernas statschefer att ta krafttag mot trafficking – det hade vi uppe i vårt kommunfullmäktige för någon månad sedan – kan sådana initiativ avslås eller i vårt fall överklagas i domstol med hänvisning till att det enligt svensk lag endast är staten som har rätt att driva utrikespolitik.

För att råda bot på oklarheten om vad kommuner får eller inte får göra har Miljöpartiet motionerat om ökade möjligheter att driva kommunal utrikespolitik. Men motionsyrkandena ligger inte under det här utgiftsområdet, så jag kan inte yrka på något här. Jag vill ändå nämna det eftersom de strukturer för internationell samverkan som vi har i dag hindrar goda initiativ underifrån och kan stoppas på grund av vår egen lagstiftning.

Vi i den rika världen har en enorm miljöskuld att betala tillbaka. Vår del av den skulden borde kanske egentligen finnas med som en utgiftspost under utgiftsområdet Internationell samverkan. Nu är klimatpåverkan och klimatanpassning prioriterade i biståndsbudgeten. Det är ett bra första steg, men det mest korrekta vore att det låg utanför biståndet så att inte klimatanpassningen tar resurser från fattigdomsbekämpningen. Miljöskulden borde vi ta ansvar för på annat sätt, och det är också vad utvecklingsländerna kräver av oss.

Anf. 131 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! I dag behandlar vi regeringens framställning under utgiftsområdet Internationell samverkan. I en alltmer globalt internationell samverkan är vi mer än någonsin beroende av upparbetade kommunikationskanaler med omvärlden. Sverige är ett litet land, men vi har och vi ska ha höga ambitioner vad avser svensk utrikespolitiks olika missioner. Därför måste vi utveckla våra relationer med våra viktiga partner.

Kristdemokraterna anser att utrikespolitikens olika beståndsdelar, som till exempel miljö- och klimatpolitiken, handels-, utvecklings-, bistånds- och säkerhetspolitiken, ska främjas och ta sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Inte minst i det bilaterala arbetet med enskilda länder ska rättighetsperspektivet vara styrande. Det kräver långsiktiga och stabila relationer från svensk sida.

Herr talman! De internationella samarbetskanalerna är helt avgörande för att Sverige ska lyckas med sina utrikespolitiska mål, det vill säga att främja tillväxt och välstånd, att minska fattigdom och konflikter och att bekämpa miljöförstöring. Detta kräver ökat internationellt samarbete, vilket främst sker via FN, Nato, EU, Europarådet, OSSE och även det nordiska samarbetet.

För att behålla goda internationella kontaktytor i tider av ökad globalisering och för att kunna följa politiken på nära håll i andra länder krävs en stark och bred utrikesförvaltning. Sverige behöver fler kontaktpunkter i utrikesrepresentationen, inte färre. Det har sagts tidigare här i dag, och det är angeläget.

Jag vill i detta sammanhang framhålla att vi kristdemokrater är kritiska till att minska antalet representationer i länder som är viktiga för svenskt samarbete, både politiskt och ekonomiskt. Vi ser hellre en personmässigt begränsad representation än förestående nedläggningar.

Herr talman! I dag fördrivs människor från Darfur. Buddistiska munkar förföljs i Burma. Kristna minoriteter flyr Mellanöstern. Diktaturer förtrycker sina medborgare i Kuba, Vitryssland och i Nordkorea. Ofta står världssamfundet passivt och blockerat trots att man är väl medveten om vad som sker.

Inom folkkrätten sker hela tiden en utveckling. Under 1990-talet har principen om statsuveräniteten fått ge vika för principer om mänskliga rättigheter. Sverige som beskyddare av demokrati och mänskliga rättigheter bör då finnas på plats för att noga kunna följa denna utveckling.

Då MR-brott sker inom ett lands gränser och staten systematiskt bryter mot de mänskliga rättigheterna bör statens rätt att hävda icke-inblandning anses vara förbrukad. Då måste omvärlden förpliktas att agera för att rädda liv. Det bör vi följa på plats.

Denna utveckling av folkkrätten är bra, eftersom den sätter människans värde i centrum och inte tillåter diktatorer att ta skydd bakom folkrättsparagrafer. Kristdemokraterna välkomnar det nya synsättet där FN:s rätt till ingripande förskjutits mot en skyldighet att ingripa – också med militär om så är nödvändigt. Sverige bör finnas på plats.

Herr talman! Detta är ett enigt betänkande. Det finns inga reservationer. Jag är glad för det.

Med dessa synpunkter yrkar jag bifall till förslaget i utrikesutskottets betänkande, UU1.

Överläggningen var härmed avslutad.  
(Beslut fattades under 15 §.)

### **Ajournering**

Kammaren beslutade kl. 16.53 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.00 då votering skulle äga rum.

### **Återupptagna förhandlingar**

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.00.

**14 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 5 december**

**KrU1 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid**

*Punkt 1* (Pris- och löneomräkning inom kultursektorn)

1. utskottet

2. res. 1 (v)

Votering:

266 för utskottet

20 för res. 1

1 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 s, 81 m, 25 c, 21 fp, 20 kd, 1 v, 16 mp

För res. 1: 1 s, 19 v

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 27 s, 16 m, 4 c, 7 fp, 4 kd, 2 v, 2 mp

Ulla Andersson (v) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Maria Lundqvist-Brömster (fp) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

*Punkt 2* (Hyreskompensationen för statliga kulturlokaler)

1. utskottet

2. res. 2 (v)

Votering:

270 för utskottet

20 för res. 2

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 s, 81 m, 25 c, 21 fp, 20 kd, 17 mp

För res. 2: 20 v

Frånvarande: 24 s, 16 m, 4 c, 7 fp, 4 kd, 2 v, 2 mp

*Punkt 10* (Svenska Spels stöd till idrotten m.m.)

1. utskottet

2. res. 3 (v)

Votering:

272 för utskottet

20 för res. 3

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 107 s, 82 m, 25 c, 21 fp, 20 kd, 17 mp

För res. 3: 20 v

Frånvarande: 23 s, 15 m, 4 c, 7 fp, 4 kd, 2 v, 2 mp



*Punkt 17* (Mål för den nationella ungdomspolitiken)

1. utskottet

2. res. 4 (v, s)

Votering:

167 för utskottet

126 för res. 4

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 83 m, 25 c, 22 fp, 20 kd, 16 mp

För res. 4: 106 s, 20 v

Frånvarande: 23 s, 14 m, 4 c, 6 fp, 4 kd, 2 v, 3 mp

Carina Moberg (s) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

*Punkt 21* (Läsfrämjande åtgärder)

1. utskottet

2. res. 6 (v, s, mp)

Votering:

149 för utskottet

144 för res. 6

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 83 m, 24 c, 22 fp, 20 kd

För res. 6: 107 s, 20 v, 17 mp

Frånvarande: 23 s, 14 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 2 v, 2 mp

Solveig Ternström (c) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

*Punkt 23* (Fri entré på statliga museer)

1. utskottet

2. res. 8 (v, s, mp)

Votering:

150 för utskottet

144 för res. 8

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 83 m, 25 c, 22 fp, 20 kd

För res. 8: 107 s, 20 v, 17 mp

Frånvarande: 23 s, 14 m, 4 c, 6 fp, 4 kd, 2 v, 2 mp

*Punkt 32* (Avtal om utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland)

1. utskottet

2. res. 13 (v)

Votering:

271 för utskottet

21 för res. 13

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:  
För utskottet: 106 s, 83 m, 24 c, 22 fp, 20 kd, 16 mp  
För res. 13: 1 s, 20 v  
Frånvarande: 23 s, 14 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 2 v, 3 mp

*Övriga punkter*

Kammaren biföll utskottets förslag.

**15 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde**

**SkU9 Sänkt kapitalvinstbeskattning för fåmansföretagare åren 2007–2009**

1. utskottet  
2. res. (mp)

Votering:

276 för utskottet

16 för res.

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 s, 83 m, 25 c, 22 fp, 20 kd, 20 v

För res.: 16 mp

Frånvarande: 24 s, 14 m, 4 c, 6 fp, 4 kd, 2 v, 3 mp

**SkU11 Ett förstärkt jobbskatteavdrag**

1. utskottet

2. res. 1 (s)

3. res. 2 (v)

4. res. 3 (mp)

Förberedande votering 1:

23 för res. 2

18 för res. 3

250 avstod

58 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Gunnar Andrén (fp) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Förberedande votering 2:

111 för res. 1

21 för res. 2

158 avstod

59 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

151 för utskottet

105 för res. 1

37 avstod

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 83 m, 25 c, 22 fp, 20 kd  
För res. 1: 105 s  
Avstod: 20 v, 17 mp  
Frånvarande: 24 s, 14 m, 4 c, 6 fp, 4 kd, 2 v, 2 mp

### **SkU12 Vissa personbeskattningsfrågor**

*Punkt 1* (Dubbel bosättning m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (v)

Votering:

272 för utskottet

20 för res. 1

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 107 s, 82 m, 25 c, 22 fp, 20 kd, 16 mp

För res. 1: 20 v

Frånvarande: 23 s, 15 m, 4 c, 6 fp, 4 kd, 2 v, 3 mp

*Punkt 2* (Särskild löneskatt för personer födda 1937 och tidigare)

1. utskottet

2. res. 2 (v, mp)

Votering:

257 för utskottet

37 för res. 2

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 107 s, 83 m, 25 c, 22 fp, 20 kd

För res. 2: 20 v, 17 mp

Frånvarande: 23 s, 14 m, 4 c, 6 fp, 4 kd, 2 v, 2 mp

### **SkU13 Ändrade regler för CFC-beskattningsfrågor, m.m.**

Kammaren biföll utskottets förslag.

### **UU1 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan**

Kammaren biföll utskottets förslag.

## **16 § Internationellt bistånd**

*Internationellt bistånd*

Föredrogs

utrikesutskottets betänkande 2007/08:UU2

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (prop. 2007/08:1 delvis).

Anf. 132 KENT HÄRSTEDT (s):

Herr talman! År 2007 går nu mot sitt slut och vi kan summera ett och ett halvt år med moderat biståndspolitik. Det är just så det ser ut, att det är Moderaterna som styr biståndspolitik. I den mån de andra partierna i alliansen har något att säga till om handlar det ofta om att hålla emot

eller att undvika att bli fränsprungna i utvecklingen genom en snabbt manövrerande biståndsminister. Det är ju de nya moderaterna som presenterat den nya biståndspolitik. Men biståndspolitik i dag är långt ifrån enbart ny. Om man ska säga något så är det väl att den är nygamal.

Mycket av det som skett under detta dryga år är inget nytt utan i stor utsträckning en fortsättning på det arbete som vår tidigare regering påbörjade. Så var fallet till exempel vad gäller landfokuseringsprocessen. Biståndsminister Gunilla Carlsson har med kraft fullföljt denna process. I hastigheten lämnades dock mycket att önska såväl vad gäller förankringen som vad gäller åtminstone delar av resultatet.

Vi ifrågasätter att biståndsmedel används i exempelvis Turkiet eller Serbien, länder som gör anspråk på att bli EU-medlemmar. Är det verkligen så fattigdomsbekämpande bistånd ska användas?

Det saknas förvisso inte behov i Östeuropa i länder som Moldavien och Albanien, där en hel del människor fortfarande lever i svår fattigdom. Det finns också företeelser som trafficking, hiv/aids, kriminalitet och andra företeelser i andra länder i Östeuropa som vi självklart ska vara med och bekämpa. Men att göra länder EU-fähiga är kanske inte det man först tänker på när det gäller fattigdomsbekämpande bistånd. Därför är det märkligt att vi inom något år, då landsfokuseringsprocessen får utslag, kommer i den situationen att vi kommer att ge mer av vårt bistånd till Europa än till Asien, även om detta inte får fullt genomslag 2008.

Asien är en kontinent som har en befolkning som med en grov uppskattning har fem sex gånger så många invånare som Europa och som har hälften av jordens fattiga. Vi socialdemokrater delar därför inte den i dessa delar nya fördelningspolitiken inom biståndet.

Regeringen vill med stor brådska fasa ut biståndet till Ryssland. Det sker i en situation där utvecklingen i Ryssland är oroande. Det var bara några dagar sedan som utrikesminister Carl Bildt uttalade sig om det val som nyligen har förevarit. Och ordföranden i utrikesutskottet har varit chef för valövervakningen. Båda uttrycker stora bekymmer vad gäller yttrandefrihet och det sätt som valet har genomförts på i Ryssland. Detta om något borde leda till insikten att stöd fortsatt inte bara behövs utan borde förstärkas till enskilda organisationer, journalister och andra som kämpar för ett fritt och öppet Ryssland.

Den ryska ekonomin har förvisso haft god tillväxt på senare år. Biståndet behövs inte alls på samma sätt som tidigare. I så måtto är vi överens om att omfattningen på biståndet till Ryssland självklart bör trappas ned successivt. Men det finns vitala delar som fortsatt behöver stöd i det ryska samhället. Det är nämligen inte självklart i vare sig Ryssland eller någon annanstans att om det går ekonomiskt bra kommer det alla till del, tvärtom.

Jag minns när jag var ordförande i Unicef och läste rapporter tio år efter Sovjetunionens fall. Det visade sig i rapporten *Generation in jeopardy* att det faktiskt var många fler tio år efter Sovjetunionens fall som i flera av de här länderna levde under mycket svåra omständigheter. Det kallas för *transfer economy*, att man befinner sig i en omvandlingsprocess i ekonomin.

Det vi ser i Ryssland just nu är djupt oroande. Jag är väl medveten om att tidigare socialdemokratiska regeringar och biståndsministrar har

gjort bedömningar utifrån en delvis annan utveckling i Ryssland. Men biståndet kan inte grundas på bedömningar som har gjorts för några år sedan, lika lite som man kan göra det när det gäller säkerhetspolitiken. Biståndspolitikerna måste bedömas utifrån den utveckling som vi ser nu. Därför är vi inte beredda att rakt av skriva under på de bedömningar som gjordes för ett par år sedan, utan vi gör en bedömning av det vi ser nu. I dessa delar är vi djupt bekymrade och ändrar därför vår bedömning. Vi tycker att det är viktigt att vi inte bara håller fast vid utan också förstärker stödet till det civila samhället i Ryssland, och inte, som regeringen här gör, snabbavvecklar det.

Vi socialdemokrater avvisar därför regeringens snabba avveckling av biståndet till Ryssland, väl medvetna om de överväganden som gjorts av tidigare socialdemokratiska regeringar.

Det ligger i såväl svenskt som ryskt intresse att vi fortsätter att utveckla dialogen och försöker vara aktiva för att påverka och förändra men också ha ett utbyte för att utvecklingen ska bli positiv. Vi vill se en stark och utvecklad dialog liksom ett partnerskap och samarbete, exempelvis på miljö- och kärnsäkerhetsområdena.

Det är också angeläget med insatser för att främja ett öppet och demokratiskt samhälle och att ge stöd till enskilda organisationer, folkrörelsesamarbete och fackligt samarbete och stöd genom journalistutbildningar. För Sverige är det viktigt att Ryssland utvecklas till ett öppet och demokratiskt samhälle. Det är både rimligt och bra att vi drar oss ur biståndssatsningar i infrastruktur, men samtidigt är det viktigt att vi fortsätter att stödja utvecklingsinsatser som främjar det öppna och demokratiska samhället. Tyvärr blev det senaste valet en oroväckande påminnelse om den negativa utvecklingen vad gäller yttrandefrihet och demokrati i Ryssland.

Jag har tidigare tagit detta exempel när det gäller det hyckleri som jag delvis ser från den svenska regeringen. Man kan inte å ena sidan beklaga utvecklingen i Ryssland och å andra sidan dra tillbaka insatser som arbetar i motsatt riktning, till exempel skicka Sveriges ambassadör till Politkovskajas begravning och i samma andetag dra in stödet för Fojos utbildning av ryska journalister. Detta arbete har pågått sedan 1993. När biståndsdirektören var på Sida och presenterade detta reste sig företrädaren från Fojo upp och sade att detta innebär att man får avveckla i förtid och till och med betala böter för det. Är det så svenska biståndsmedel ska användas? Det mest allvarliga är att man drar tillbaka stödet från det civila samhället och yttrandefriheten i Ryssland.

Vi är också kritiska till att man lägger en allt större vikt vid stöd till Europa kontra utvecklingen i Asien. Vi ser hur man lägger mer resurser i Europa. Även om detta inte får fullt utslag 2008 så kommer vi om något år lägga mer pengar i Europa än i Asien. Det är den kontinent där hälften av jordens fattiga bor och lever.

Däremot välkomnar vi en större satsning på Afrika. Vi kommer under mandatperioden noga följa hur pengarna kanaliseras så att de kommer just dit.

Herr talman! Det är märkligt att Gunilla Carlsson under året som gått hunnit definiera den tidigare biståndspolitikerna som en passiv utbetalningspolitik. Var det något som präglade den moderata biståndspolitikerna i opposition var det just passivitet. Den var så passiv att man i utrikesut-

skottet inte hade några större invändningar mot den förda biståndspolitik.

Det är först nu när Gunilla Carlsson är i regeringsställning som hon och Moderaterna har ett behov av att distansera sig och skapa en illusion av en ny biståndspolitik. Faktum är att vid det här laget borde väl Gunilla Carlsson genom sina många resor ha känt av den respekt som Sverige möts av i biståndssammanhang.

Men med detta ska vi självklart inte sitta nöjda. Biståndet är som övriga politikområden i ständigt behov av utveckling och förbättring. Rörande dessa frågor är vi socialdemokrater en intresserad och konstruktiv partner.

Det kan inte vara lätt för företrädare för kd och fp i dessa sammanhang. Båda partierna har genom åren varit varma biståndsförespråkare. För ett år sedan gick Folkpartiets företrädare Birgitta Ohlsson ut och lovade i SVT:s Rapport och i andra sammanhang att skuldavskrivningar i biståndsramen skulle vara en engångsföreteelse. Nu står vi här igen – med en engångsföreteelse som uppträder för andra gången.

Vi socialdemokrater känner nu att det måste bli någon form av ordning när det gäller skuldavskrivningar. Det är nu andra gången under denna mandatperiod som biståndsministern kommer till riksdagen med skuldavskrivningar vars siffror är kraftigt uppblåsta. Vi socialdemokrater vill göra vårt för att se till att fasa ut de sista skuldavskrivningarna. Vi ställer nu upp, men vi vill att det ska vara riktiga siffror. Jag har därför några frågor till Gunilla Carlsson.

För det första: Förra året upptog ni 1 500 miljoner till skuldavskrivningarna. Detta gjorde ni trots att den verkliga kostnaden för dessa skuldavskrivningar var en bråkdel av det upptagna beloppet. Vad användes de pengarna till?

För det andra: I år upptar ni 500 miljoner till skuldavskrivningarna. Men enligt Exportkreditnämnden kommer ni att betala ett betydligt lägre belopp för dessa skulder, nämligen 287 miljoner. Från Socialdemokraternas sida är vi beredda att ställa upp på de 287 miljonerna, men var kommer de övriga 213 miljoner kronorna att hamna?

Biståndsministern har vid flera tillfällen försäkrat att man inte vill ändra regelverket för biståndet. Vi var många som trodde på biståndsministerns försäkran ända tills vi fick protokollet från OECD:s Dackommitté som lägger fram förslag om biståndsreglerna. Regeringens företrädare hade nämligen åkt till Paris och agerat på rakt motsatt vis. Sveriges företrädare hade varit med och föreslagit att regelverket skulle ändras. Man ställde sig som enda europeiska land bakom att biståndsregelverket skulle öppnas för säkerhetsfrämjande insatser. Andra länder, som till exempel Danmark och England, röstade emot och hävdade att det vore fel att öppna biståndet för vidare tolkning i ett läge då man har svårt att få resurserna att räcka till för de behov som redan finns inom biståndet.

När jag strax före sommaren debatterade biståndet med bland andra Alf Svensson från Kristdemokraterna tillstod han att detta åtminstone förankrats hos deras parti.

Jag vill fråga biståndsministern en gång för alla så att vi också får det ordentligt protokollfört: Kommer biståndsministern framöver att återigen verka för att biståndsreglerna inom Dac ska förändras? Här går det alldeles utmärkt med ett klart ja eller nej.

Herr talman! Det finns skäl att ta upp frågan om enprocentsmålet. Vi lever nu i en fantastisk högkonjunktur med överskott i landets finanser. Vår industri går för högtryck. Ändå tycker biståndsministern att vi ger för mycket till världens fattiga. Hon fortsätter att vara unik genom att hon nog är den enda i regeringen som tycker att hon har för mycket pengar till sitt förfogande. Biståndsministern brukar ställa två saker mot varandra. Ska vi ha kvantitet eller kvalitet?

Jag vill fråga biståndsministern om detta är en mall som ni också kan tänka er att använda i andra sammanhang, inom skola eller äldreomsorg. Det blir nämligen inte per automatik sämre för att det blir mer. Det tycks inte handla om behov, rättvisa, jämlikhet och solidaritet med världens utsatta, förtryckta och exploaterade människor utan om ett torrt teknokratiskt räknande och en formel som jag inte riktigt förstår mig på. Vi socialdemokrater kommer att fortsätta att slå vakt om enprocentsmålet.

Slutligen vill jag säga något om Sidas informationsanslag. Vi var på Sidas styrelsemöte och ledamöter från nästan samtliga partier, från c, kd och fp, talade sig varma för att Sida nu skulle göra en informationssatsning och informationsoffensiv. Jag frågade varför de då minskar Sidas informationsanslag. Den frågan ställer jag nu i stället till biståndsministern eftersom det kanske är mer lämpligt att biståndsministern svarar på den.

Att vi inte har en reservation innebär naturligtvis inte att vi i alla delar stöder biståndsbudgeten. Riksdagen har den 21 november i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens budgetförslag för 2008. Detta innebär att riksdagen för det kommande året låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena och fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. För budgetåret 2008 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 7 inte får överstiga 27 702 071 000 kronor under riksdagens fortsatta behandling. Socialdemokraternas förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå och kan således formellt inte tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat avstår vi från att reservera oss. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslaget inom utgiftsområde 7 borde ha utformats i enlighet med det som framgår av Socialdemokraternas motion Fi277.

Anf. 133 HANS LINDE (v):

Herr talman! Inledningsvis yrkar jag bifall till reservationerna 6 och 7.

Vi har i dag att diskutera den borgerliga regeringens förslag till budget för det internationella utvecklingssamarbetet 2008.

Vi står inför stora utmaningar. Världens länder har enats om de åtta millenniemålen. Om de skulle uppnås skulle det innebära att de 100 miljoner barn som i dag förvägras utbildning skulle kunna erbjudas skolgång. Miljoner hungriga skulle få gå till sängs med mätta magar. Vi skulle varje dag rädda livet på 20 000 barn under fem år.

Det skulle innebära att vi förändrade vardagen för miljoner människor världen över och gav dem möjligheten att leva värdiga liv.

Allt tyder tyvärr på att vi inte kommer att nå dit. I många länder är man inte ens i närheten. Enligt FN saknas det 900 miljarder kronor för att man ska uppnå millenniemålen. Ska vi nå dit behöver biståndet öka i både omfattning och kvalitet.

Det här är för viktiga frågor för att kompromissas bort i det politiska spelet. Det är för avgörande frågor för att borgerligheten ska tillåtas offra dem för regeringsfriden.

På riksdagens bord ligger nu betänkande UU2. Från Vänsterpartiets sida har vi lagt fram en lång rad förslag som skulle öka det svenska utvecklingssamarbetet så att vi kan ta ytterligare viktiga och avgörande steg för att uppfylla millenniemålen. Det är dags att vi gör enprocentsmålet till ett enprocentsgolv och att vi vågar gå vidare. Vänsterpartiet satsar därför drygt 2,5 miljarder mer än regeringen på utvecklingssamarbete.

Vänsterpartiet gör en speciell satsning på 3 miljarder under tre år för att möta klimatförändringarna i syd. Klimatförändringarna är ett stort och växande hot mot utvecklingsländerna och ett enormt hinder för fattigdomsbekämpning. Redan fattiga länder i syd kommer att drabbas värst när effekterna av klimatpåverkan blir allt tydligare, enligt FN:s klimatpanel. I vissa delar av Afrika riskerar produktionen av livsmedel att halveras fram till 2020 som en konsekvens av klimatförändringar som vi i nord bär huvudansvaret för.

Vänsterpartiet vill även öronmärka minst 10 procent av biståndet till SRHR-frågor, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och vi vill förstärka arbetet med Sidas HBT-handlingsplan. Det är grundläggande rättighetsfrågor, men det är i minst lika hög grad en fråga om utveckling, fattigdomsbekämpning och demokrati. Minskad mödra- och barnadödlighet, sexualupplysning, tillgång till preventivmedel och förstärkta sexuella rättigheter måste vara en central del i varje fattigdomsbekämpningsstrategi.

Vänsterpartiet har även lagt fram en lång rad förslag som skulle öka kvaliteten på biståndet och andelen av biståndsbudgeten som i verkligheten går till fattigdomsbekämpning för att minska biståndets urholkning. Vi vill att Sverige verkar inom OECD/Dac för att biståndsmedel inte får avsättas till säkerhetsfrämjande insatser, skuldavskrivningar och egna åtaganden på klimatområdet inom ramen för Kyotoprotokollet. Det skulle frigöra miljarder kronor för förstärkning av arbetet med millenniemålen.

Herr talman! Den borgerliga regeringen säger sig sätta kvaliteten i högsätet. I augusti kunde vi på debattplats i Dagens Nyheter, i en debattartikel signerad biståndsminister Gunilla Carlsson, läsa att Sverige ska gå från ett passivt bistånd till en aktiv utvecklingspolitik som vi kan vara stolta över, och till en politik som gör nytta där den behövs allra mest.



Bara ett par veckor senare landade budgeten på vårt bord, och det är bara att konstatera att skillnaden mellan retorik och verklighet är stor. Om jag ska vara diplomatisk får jag säga att de borgerliga ledamöterna i den här debatten har ett hästjobb framför sig med att förklara hur den här budgeten bidrar till ökad kvalitet och gör utvecklingssamarbetet mer aktivt.

Det betänkande vi har på riksdagens bord är uppenbarligen en kompromiss. Folkpartiets och Kristdemokraternas tydligaste avtryck i den här budgeten är ju ett pärlband av deras svikna vallöften. Jag förstår att det inte har varit lätt att försöka tillfredsställa firereligiösa biståndsvänner, biståndshatarna på Timbro och ett statsråd som helst vill se sitt eget utgiftsområde minska. Det är bara att beklaga att det är biståndets kvalitet och världens fattiga som har betalat det högsta priset för era kompromisser och er regeringsfrid.

Herr talman! Med den här budgeten tas 2,5 miljarder från biståndet till flyktingmottagande i Sverige. Det är mer än en fördubbling sedan 2006. Frågan är hur flyktingmottagande i Sverige bidrar till utveckling, fattigdomsbekämpning och demokratisering i fattiga länder i syd. Hur ökar kvaliteten i biståndet? Hur blir den svenska utvecklingspolitiken mer aktiv när en större del av biståndsbudgeten stannar i Sverige. Är det det här som vi ska vara stolta över?

Vänsterpartiet försvarar en human flyktingpolitik och ett effektivt bistånd som leder till demokrati och fattigdomsbekämpning, och därför säger vi nej till regeringens avräkning för flyktingmottagande i Sverige.

Rätten att söka asyl är en mänsklig rättighet enligt artikel 14 i FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter som Sverige har förbundit sig att följa. Då är det inte rimligt att Irak som genomlever krigets helvete dessutom ska betala för Sveriges åtaganden och sina egna flyktingar genom uteblivet bistånd.

Vi ser i den här budgeten även hur regeringen fortsätter att använda biståndsmedel till att skriva av skulder i strid med Monterreyöverenskommelsen som Sverige har ställt sig bakom. Två omgångar skuldavskrivningar har beretts noggrant i utrikesutskottet. De har granskats i medier. De har granskats i konstitutionsutskottet. Regeringen har dessutom till utskottet inkommit med förtydliganden. Ändå står vi här i dag utan att någon har kunnat svara på den mest centrala och grundläggande frågan: Vart har de 1,5 miljarder som avsattes för 2007 för skuldavskrivningar tagit vägen? Finns de pengarna hos Exportkreditnämnden som sitter på skuldbreven? Ligger de på Finansdepartementet i avvaktan på nya skattesänkningar för den svenska överklassen eller finns de någon helt annanstans?

Trots att den förra budgetens skuldavskrivningar är dolda i uppenbarligen ogenomträngligt dunkel föreslår man nu ytterligare skuldavskrivningar. Är det det här som är borgerlig kvalitet?

Vänsterpartiet har kämpat länge för att världens fattigaste stater ska få skuldavskrivningar. En förutsättning för utveckling och fattigdomsbekämpning är att vi får till stånd både omfattande skuldavskrivningar och en ökning av det samlade biståndet. Därför är vi principiella motståndare till att biståndet används till skuldavskrivningar. Det är en rättvisefråga, men också en fråga om kvalitet. Bistånd ska gå till kampen för utveckl-

ing och fattigdomsbekämpning, inte försvinna i budgetdribblingar på Finansdepartementet.

Herr talman! Om det inte hade rört sig om miljarder svenska kronor i skattemedel och miljoner fattiga människors möjlighet att få leva värdiga liv hade man kunnat se det komiska i den borgerliga biståndspolitiken. Regeringen pytsar nu ut 3 miljarder kronor av biståndsmedlen till flyktingmottagande och skuldavskrivningar utan att på något sätt kunna visa hur dessa pengar ska kunna bidra till fattigdomsbekämpning och demokratisering.

Samtidigt bedriver man i det närmaste en häxjakt på svenska enskilda organisationer. Under hösten har en av de stora diskussionerna varit Riksrevisionens granskning av 15 av totalt ca 6 000 biståndsprojekt finansierade genom Sida. Självlklart är varje fel och oegentlighet som hittas oacceptabel. Men det är något märkligt när oklarheter om ett par miljoner i biståndsbudgeten för enskilda organisationer föranleder statsministern och ansvarigt statsråd att uttala sig i medier medan man med en axelryckning kan slänga i väg 2 miljarder kronor på skuldavskrivningar utan att kunna visa vart pengarna ska gå.

Regeringen har dessutom infört en egeninsats på 10 procent för de enskilda organisationernas informationsarbete. Det kommer att slå hårt mot i synnerhet de minsta och resurssvagaste enskilda organisationerna.

Lägg därtill att det verkar i det närmaste ha blivit praxis att de enskilda organisationerna ska utestängas från arbetet med att utveckla den svenska biståndspolitiken. Kritiken var hård mot slutenheten i arbetet med landskoncentrationen och redan nu hörs kritik mot att regeringen inte tar vara på den kompetens och de erfarenheter som finns i de enskilda organisationerna i arbetet med den kommande Afrikaskrivelsen. Hur biståndet blir mer effektivt när beslutsprocesserna sluts och utestänger kompetens och erfarenhet har jag mycket svårt att se.

Herr talman! Det betänkande vi har att diskutera visar tydliga skiljelinjer i svensk biståndspolitik. Å ena sidan har vi en rad förslag från Vänsterpartiet som skulle innebära ökad kvalitet på biståndet och att betydligt mer pengar gick till fattigdomsbekämpning, utveckling och demokratisering i syd. Å andra sidan har vi en borgerlig regering som verkar vara upptagen med att genom budgettricksande undanhålla avgörande utvecklingsarbete från länderna i syd och att jaga enskilda svenska organisationer. Skiljelinjen i svensk biståndspolitik kan knappast bli tydligare.

Anf. 134 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Vad Miljöpartiet vill åstadkomma inom biståndsområdet kan den som vill fördjupa sig läsa om i bland annat vår partimotion från förra året med rubriken *Nollsvält* – bara ordet säger ju en hel del – men också i det särskilda yttrande och de reservationer som följer med det här betänkandet. Jag kommer i stället i mitt anförande att ägna mig mest åt budgeten, som är det som vi tar beslut om.

Precis som Hans Linde och Kent Härstedt påpekat kan vi i det här fallet inte reservera oss för alla de egna motioner som vi har väckt. De som är budgetpåverkande har i stället samlats i ett särskilt yttrande, och det kan vi inte yrka på.

Herr talman! Budgetar är inte alltid så lätta att förstå sig på, men i år var det i alla fall lite lättare än förra året, då allting var nytt och anorlunda. Från att tidigare i kommunledningen i Gävle ägnat mig åt att få ihop helheten i kommunens ekonomi handlar det nu i stället om att ta ställning till bara ett budgetområde. Helheten ligger ju i ett annat utskott. Men erfarenheten från att ha arbetat med helheten gör sig naturligtvis påmind även nu. Någonstans i hela budgeten ska det ju gå ihop på sista raden. Debet och kredit måste gå ihop helt enkelt.

Men när man som vi bara befattar oss med ett eller ett fåtal utgiftsområden är det naturligtvis svårt att se alla samband. Det som fortfarande är svårt att förstå är vart avräkningarna tar vägen i budgeten. Avräkningarna till EU-bistånd och administration är relativt lätta att förstå, men skuldavskrivningar och flyktingmottagande är inte lättsmälta, även om jag förra året fick lära mig att vi under den tid vi gjort budgetar med Socialdemokrater och Vänstern varit tvungna att gå med på att lägga de posterna under Avräkningar från biståndsramen för att få igenom enprocentsmålet.

Det som var nytt förra året i förhållande till tidigare var att skuldavskrivningar låg synliga under posten Avräkningar. Efter mycket grävande och diskuterande här i kammaren visade det sig att de 1,5 miljarder som räknades bort förra året egentligen aldrig skulle uppgå till några 1,5 miljarder i reda utbetalningar. Det visade sig också att vi inte tidigare använt biståndsmedel för skuldavskrivningar och att vi var lika osäkra både i oppositionen och i majoriteten om var pengarna egentligen fanns. Jag utgår från att Finansdepartementet har någon form av koll, men det är svårt för oss utifrån det underlag vi har att ta ställning till.

Förra året fick vi av Birgitta Ohlsson i Folkpartiet löfte om att skuldavskrivningar inte skulle belasta budgeten i år, men tji fick vi. Som av en händelse låg det återigen 500 miljoner i skuldavskrivningar under avräkningarna. Dessutom fick vi en luddig förklaring att det var samma pengar som förra året. Hur var det där med debet och kredit egentligen?

Den stora skrällen i år är flyktingmottagandet, 2,5 miljarder. I rimlighetens namn bör dessa medel, då de räknas bort från biståndet, i stället hamna under utgiftsområde 8, Migration. Om det är så innebär det att biståndet betalar omkring en tredjedel av flyktingmottagandet här i landet. Hela utgiftsområde 8 omfattar 6,5 miljarder. Kommer 2,5 av de miljarderna från biståndsbudgeten, eller var hamnar de någonstans? Är det meningen att människor i fattiga länder ska subventionera flyktingmottagandet i Sverige? Jag har frågat men inte fått något klart och tydligt svar.

Hur mycket skulle inte de 2,5 miljarderna kunna åstadkomma i de flyktingproducerande länderna i form av hjälp att inte behöva fly? Att fly är inte människors prioriterade val i livet, vare sig det beror på politisk förföljelse eller av ekonomiska skäl. Vi skickar trupp till Afghanistan men bara omkring hälften så mycket i reda pengar till bistånd till samma land. Och jag antar att vi skickar trupp eftersom vi vet att det pågår en intern väpnad konflikt i området, eller hur? Det stod det åtminstone i handlingarna vi fick att ta ställning till. Men Migrationsverket har en annan uppfattning, som vi också alla vet.

Fattigdom är, som vi också vet, en grogrund för konflikter, och det krävs ett långsiktigt arbete med samhällsuppbyggnad i postkonfliktområden för att de inte snart ska återfalla i kategorin konfliktområden. Nu kan

jag inte yrka på vår motion om att ge i princip lika mycket i bistånd som till militära insatser eftersom den är budgetpåverkande, men annars skulle jag gjort det.

Men jag står inte här och säger att jag anser att de 2,5 miljarderna ska användas till militära insatser för att skydda hjälporganisationer i Afghanistan. Militära insatser ska självklart precis som tidigare finansieras via försvarsbudgeten. Jag passar därför också på att yrka bifall till reservation 6 i punkt 15.

I andra flyktingproducerande länder, med i huvudsak ekonomiska flyktingar, stänger vi gränserna mot Europa med hjälp av Frontex i stället för att hjälpa till att skapa förutsättningar att leva kvar i hemländerna.

Herr talman! Regeringen har i sitt budgetförslag presenterat den nya biståndspolitik. Miljöpartiet motsätter sig inte en landfokusering, även om vi kanske skulle landat i ett annat urval, men vi har klagat på processen och formerna för delaktighet och insyn. Det har varit väl mycket envägskommunikation från ministerns sida, och i synnerhet berörda länder borde ha fått vetskap om utfallet av det nya förslaget på ett tidigare stadium.

Regeringen har också hittat på ett nytt politikområde som kallas reformsamarbete i Östeuropa. Det ligger under en ny budgetpost och kostar drygt 1,2 miljarder. Vi motsätter oss inte bistånd till Östeuropa men anser att allt bistånd ska utgå från den politik för global utveckling som vi sedan tidigare är överens om här i riksdagen och som ska genomsyra alla politikområden. Det finns ingen anledning till att inte samma kriterier ska gälla för bistånd till Östeuropa som för bistånd till övriga biståndsländer. EU-anpassning anser vi att EU ska betala för, inte de fattiga i länder utanför.

För att få debet och kredit att gå ihop i statsbudgeten har Miljöpartiet kompenserat utgiftsområde 7 med 500 miljoner för skuldavskrivningarna och 1,5 miljarder för flyktingmottagning utöver den ram som utgiftsområde 7 redan ger. Vi har också lagt över de 1,2 Östeuropamiljonerna till den ordinarie biståndsbudgeten, alltså från en budgetpost till en annan, men inom ramen för utgiftsområde 7. Sammanlagt ger det en total ökning av biståndet med 3,2 miljarder i förhållande till regeringens budget. Jag kan inte yrka på det heller eftersom budgeten redan är klubbad.

I betänkandet finns det faktiskt också ett annat särskilt yttrande, precis som med budgeten, så att säga, och i det står det om CDM, *clean development mechanism*, som i dagsläget inte belastar biståndet. Därför skrev vi ett yttrande i stället för reservation. Vi är dock helt överens med Vänstern om att CDM inte bör finnas med i vad som enligt OECD ska få räknas som bistånd.

Herr talman! Miljöpartiet tycker att det är mycket positivt att regeringen lägger stort fokus på klimatanpassning eftersom det är ett behov vi påtalat länge. Det räcker inte med att minska utsläppen i hela världen om vi inte samtidigt rustar oss för de förändringar som redan är på väg. Enligt FN:s klimatpanel är det Afrika som kommer att ha svårast att anpassa sig, och därför är regeringens fokus på Afrika också välkommet. Det är inte fel att svenskt näringsliv kan bidra med ren teknik och kunnande och också tjäna pengar på det, men utgångspunkten måste vara de fattiga ländernas behov och att nyttan i första hand ska vara deras. Det är fel om svenska företag får tillgodoräkna sig de koldioxidbesparingar som upp-

står vid investeringar i andra länder. Vi ska minska våra egna utsläpp i Sverige, inte köpa oss fria.

Det vi inte är positiva till i regeringens förslag är att begreppet fattigdomsbekämpning nämns mycket sparsamt i propositionstexten. Fokusområden är demokrati och mänskliga rättigheter, miljö och klimat, jämställdhet samt kvinnors roll i utveckling. Det är väldigt bra områden, och det ger förutsättningar för att uppnå en minskad fattigdom, men vägen till en reell fattigdomsbekämpning kan se ut på olika sätt och skiljer sig från land till land. Bryr sig en hungrande människa om det finns ett eller två partier att rösta på i första hand eller är det mat i magen som prioriteras? Diskussionen om vad som kom först, hönan eller ägget, kan vi upprepa om och om igen här i kammaren, och förmodligen blir vi aldrig överens, men propositionstexten är inte särskilt tydlig i frågan om fattigdomsbekämpningen, och jag tycker det är en brist.

Miljöpartiets vision är nollsvält, som jag nämnde tidigare. Jag sade också att vi skrev en partimotion förra året. Den är lika aktuell i dag, och den som vill läsa mer om vad vi tycker kan hämta den på nätet.

Men vi har också ett antal motioner som inte är budgetpåverkande. Jag vill nämna i alla fall två av dem här.

En viktig fråga för att nå en värld utan svält och hunger är att främja uppbyggnaden av lokala marknader för livsmedel. Ett sätt är att öka stödet till skolmatsprogram som utgår från lokalt producerade livsmedel. Det ger förutom näring till barnen en lokal marknad som kommer många andra till del också.

En annan viktig fråga för att nå visionen om nollsvält är att utrota så kallade fattigdomssjukdomar som är glömda i väst men som skördar miljontals liv i syd.

Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 5.

Anf. 135 CHRISTIAN HOLM (m):

Herr talman! Jag startar med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet, så har vi klarat av den biten.

Jag måste säga att det känns bra att stå här i kammaren i dag, så när som på en vecka exakt ett år från min första biståndsdebatt här i riksdagen.

Jag pratade då, för ett år sedan, om vikten av att effektivisera och kvalitetssäkra det svenska biståndet. Jag tog också upp viktiga delar såsom att stärka fokus på och respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och fungerande samhällsfunktioner. Det handlar också om marknadsekonomins vikt för en positiv ekonomisk utveckling. Därutöver betonade jag betydelsen av att styrningen av Sida förbättras, bland annat genom en sammanhållen mål- och resultatstyrning för Sidas verksamhet och att man ökar riksdagens insyn och resultatuppfyllelsen i svenska biståndsinsatser.

Då är frågan: Hur har det gått första året? Vad har egentligen skett inom utvecklingspolitiken och biståndspolitikerna? Är det nya svenska biståndet egentligen något nytt?

Det är just det som gör att jag tycker att det känns så bra att stå här i dag. Det har hänt oerhört mycket som har varit positivt.

Under det gångna året har en lång rad åtgärder vidtagits inom utvecklingspolitiken. Om man bara skulle se på bruttolistan över vad som

har gjorts historiskt utan att kolla direkt så skulle i alla fall jag ha trott att det skulle ha gått åtminstone en mandatperiod. Detta har i mångt och mycket skett i politisk enighet, även om oppositionen givetvis även på det här politikområdet tycker att det går för fort. Jag tror att det är bra att det gör det.

Det har beslutats att det svenska biståndet i dag ska bli mycket mer fokuserat än det var för bara ett år sedan. Beslut har fattats om att fokusera biståndet till att omfatta drygt 70 programländer till nu strax över 30. Det är en fokusering som ligger helt i linje med FN:s så kallade Parisdeklaration. Deklarationen har diskuterats under lång tid, och enigheten har varit stor mellan alla sju riksdagspartier. Däremot har förmågan att genomföra innehållet i Parisdeklarationen tidigare saknats. Men detta är det nu beslutat om.

Arbetet med att förbättra kvaliteten och effektiviteten har varit prioriterat. Det arbetet pågår ständigt. Det gör också ansträngningarna för att förbättra styrningen inom Sida.

I betänkandet betonas viktiga värden såsom mänskliga rättigheter, demokrati, god samhällsstyrning och behovet av marknadsekonomi. Det görs även tre tematiska prioriteringar i det nya svenska biståndet.

Den första är demokrati och mänskliga rättigheter, som givetvis är viktigt och grundläggande. Detta är självklara mål i vårt utvecklingsarbete. Det är också verktyg för att kunna uppnå många av de andra mål som vi har i vårt utvecklingsarbete.

Det andra området, miljö och klimat, är ett område som ännu mer har kommit att prägla den politiska debatten. Klimatförändringar får på olika sätt följder för utvecklingen. Det kan röra tillgång på vatten och livsmedel. Det kan handla om möjligheten att bruka sin mark eller att utvinna andra naturtillgångar. Alliansregeringen har därför beslutat att skapa en kommission för att klimatsäkra biståndet. Det tror jag är en bra grej.

Den tredje prioriteringen regeringen gör är jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingen. Vi har inte råd att låta hälften av befolkningen stå utanför och inte delta i utvecklingssamarbetet. Att stärka kvinnors roll, delaktighet och rättigheter i utvecklingsländerna är inte bara en självklarhet. Det är också en nödvändighet för att nå framgång. Det handlar om delaktighet i arbetslivet och i det politiska livet. Det handlar om att stärka kvinnors rätt till sin egen kropp, vilket givetvis också är självklart i ett MR- och demokratiperspektiv.

Detta är också grundläggande för att vända utvecklingen exempelvis inom hiv/aids. Där sker stora satsningar. Bland annat ökar de ekonomiska anslagen till SRHR-området, det vill säga området för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Det är givetvis en extremt viktig åtgärd vad gäller jämställdhet och kvinnors roll.

Herr talman! Den internationella politiken och vårt lands internationella engagemang är väsentligt. Det är en viktig del av mitt partis och även övriga allianspartiers politik. Utvecklingspolitiken och biståndspolitikerna är en given del i detta.

Samtidigt finns det, precis som jag sade, behov av att se biståndet som *en* del i utvecklingspolitiken. Andra delar är handel, miljö och säkerhet. Att värna vår miljö och hitta hållbara system är grundläggande, och klimatsäkringen av biståndet är en del i detta arbete. Teknisk och

ekonomisk utveckling, som också är fundamentalt för att nå framgång på miljöområdet, är en annan del.

Miljöhot och miljökatastrofer är inte heller sällan källor till konflikt. Som vi alla vet bidrar konflikter oftast förutom till direkt humanitärt lidande för invånarna i länderna också till bristande respekt för mänskliga rättigheter, ekonomisk tillbakagång och större påfrestningar på miljön. Därför hänger dessa delar ihop.

Handel och ett fungerande entreprenörskap är en viktig del för den ekonomiska utvecklingen i ett land och för dess invånare och därmed för möjligheten för dem att förbättra sina levnadsförhållanden. Det är också en nyckel för att nå framgång och utveckling inom teknik- och industri-sektorn som i sin tur kan innebära minskade påfrestningar på miljön per producerad enhet. Dessutom tenderar historiskt sett parter som handlar med varandra och därmed får ett ekonomiskt beroende av varandra att inte hamna i väpnade konflikter.

I går hade jag tillfälle att träffa två personer som jobbar med utveckling av jordbruk och ekologisk odling i Uganda. Det var en kvinna från Uganda och en man från Sverige. De jobbar med den ekologiska odlingen och med att stimulera handel med detta. Kvinnan jag träffade leder ett företag som exporterar ekologisk odling. Någon kanske har läst om henne i dagens Svenska Dagbladet. Bara hennes företag bidrar till att sysselsätta ungefär 120 lokala bönder i Uganda. Det är bönder som därmed har fått möjlighet att höja sin och sina familjers levnadsstandard. Det finns många sådana här exempel på bra grejer runt omkring, men de behöver bli många fler. Det är där vi behöver ha fokus.

Vi har många utmaningar framför oss, men på många områden går utvecklingen åt rätt håll. Många fattiga kvinnor, män och barn får hela tiden förbättrade levnadsvillkor. Trots det är det många – alldeles för många – som lever i fattigdom under mycket svåra förhållanden. Det är de människorna vi måste ha i fokus när vi jobbar i vårt politiska arbete med utvecklingspolitiken.

Skuldavskrivningar har kommenterats. Det är givetvis en viktig del. Skuldavskrivningarna, som rör de allra fattigaste länderna i det här fallet, är självfallet jätteviktiga för att de länderna ska kunna få incitament och möjligheter att börja tjäna egna pengar och veta att de får behålla dem. Det poängterade inte minst Liberias president Ellen Johnson Sirleaf när hon var här i förra veckan.

Man kan tycka att det är principiellt rätt eller principiellt fel, men om man tycker att det är principiellt fel borde man inte bara minska anslagen till detta. Då borde man i så fall föreslå att man avskaffar dem helt. Jag tycker att det är rätt att göra på det sätt som vi här i riksdagen har beslutat om och som regeringen har lagt fram förslag om. Därför tycker jag att det känns bra.

Jag skulle vilja sluta där jag började och poängtera hur kul och inspirerande det känns att stå här i dag. Det gäller både att titta tillbaka på det år som har gått och allt det som har skett inom utvecklings- och biståndspolitikerna i Sverige och att se vilka möjligheter vi faktiskt har framöver med de resurser som vi lägger ned på biståndet. Vi ska försäkra oss om att pengarna kommer dem till del som verkligen behöver dem, men vi ska också rakryggade stå upp inför våra svenska skattebetalare och be-

*Internationellt bistånd*

Anf. 136 HANS LINDE (v) replik:

Fru talman! Varje år räknas myndigheternas anslag upp för ökade priser och ökade löner. Det är det som kallas PLO, pris- och löneomräkningen. Det är ett system vi har haft i Sverige i 15 år och som vi från Vänsterpartiet har varit kritiska mot. I år väljer den borgerliga regeringen att göra den lägsta pris- och löneomräkningen under de 15 år systemet har funnits. Det omfattar även Sida och biståndsverksamheten.

Samtidigt som den beräknade genomsnittliga löneökningen kommer upp till 3,4 procent föreslår regeringen en pris- och löneomräkning på 0,78 procent. Det innebär att det för de allra flesta myndigheterna kommer att saknas pengar när ökade priser och löner ska kompenseras.

Riksdagens utredningstjänst, RUT, har räknat ut att det motsvarar 4 684 tjänster i statlig sektor, det vill säga statliga myndigheter. För Sidas del och för utvecklingsarbetets del motsvarar det 19 miljoner. Sammanlagt är det enligt RUT 38 tjänster som försvinner med anledning av en extremt låga pris- och löneomräkning. Det skulle vara intressant att höra Christian Holm förklara det här. Jag har faktiskt inte fått en rimlig förklaring från någon borgerlig företrädare. Varför föreslår ni den lägsta pris- och löneomräkningen i det här systemets historia? Varför vill ni underfinansiera Sidas budget på det sättet och därigenom också tvinga fram personalneddragningar både när det gäller Sida och när det gäller utvecklingssamarbetet?

Anf. 137 CHRISTIAN HOLM (m) replik:

Fru talman! Jag tror att effektiviseringar i många fall kan vara nyttiga och bra. Jag tror inte att Sverige lider brist på personer som arbetar inom myndigheter. Men det är inte heller så att effektiviseringar enbart består av personalneddragningar. De kan också bestå av andra saker, till exempel att göra om arbetet på olika sätt.

Det intressanta är att vi ser att den regering vi nu har ökar anslagen inom biståndspolitik. Det sker prioriteringar och effektiviseringar, men till biståndet ges mer pengar.

Allt bistånd går i och för sig inte genom Sida, men jag tror att det är nyttigt med omorganisationer och effektiviseringar. Jag ser inte riktigt konflikten. Det viktiga är vad som kommer de människor till del som biståndet faktiskt är avsett för. Det är inte i grunden Sida eller Sidas tjänstemän.

Anf. 138 HANS LINDE (v) replik:

Fru talman! Nu handlar det här inte om en omorganisering. Det handlar om att Sida inte kompenseras för den befintliga personalens ökade löner. Det skulle vara intressant att höra hur det här ska lösas. Vad är det för andra effektiviseringar som man vill se på Sida när det gäller de 19 miljoner som kommer att saknas för nästa verksamhetsår med tanke på den extremt låga pris- och löneomräkningen? Vad är det som ska ske i stället? Ska de anställda på Sida stå tillbaka i löneutveckling och inte begära högre löner? Det skulle vara intressant att höra ett förtydligande på området.



Vänsterpartiet delar inte den synen. Vi har i vår budget föreslagit sammanlagt 40 miljoner till både Sida och biståndsverksamheten för att kompensera för den extremt låga pris- och löneomräkningen och för att Sida ska kunna anställa fler.

Vi har i dag på utskottets bord haft Riksrevisionens granskning av det svenska biståndet. Man har kommit med en lång rad rekommendationer. Någon ska genomföra rekommendationerna. Man kan prata om effektivisering, kvalitetssäkring och stärkt revision, men någon ska göra jobbet. Jag förstår faktiskt inte. Jag får inte riktigt ihop ekvationen att samtidigt som vi ska dra ned på Sida och dra ned på biståndsverksamheten ska vi lägga ytterligare arbetsuppgifter på samma myndighet. Revisionen ska öka, och kvalitetssäkringen ska öka. Hur ska vi få ihop det, Christian Holm?

Anf. 139 CHRISTIAN HOLM (m) replik:

Fru talman! Jag tycker först och främst inte att politiken exakt ska säga hur en myndighet ska göra utan det ska myndighetens ledning göra. Det är inte en politisk uppgift.

Jag är dock övertygad om att Sida kommer att lösa uppgiften trots effektiviseringar och förbättringar i det svenska biståndet. De ska i vissa sammanhang ta hand om fler arbetsuppgifter, men frågan är var resurserna läggs. Genom att politiskt rikta vissa prioriteringar kanske man får syssla något mindre med vissa delar. Det kan dock inte jag redogöra för här. Det tycker jag inte att jag bör göra heller.

Anf. 140 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Fru talman! Det var intressant att lyssna på Christian Holm. Det var ett pärlband av fantastiska händelser som har förlupit förbi under det år som har gått. Det tråkiga med Christian Holms föredrag är att han inte tog upp ett enda av de problem som vi har tagit upp i våra anföranden. Någonstans kanske det vore lämpligt att bemöta något av den kritik som har framkommit. Det är det debatterna är till för. Det ska inte bara vara skönmålningar i ljusa färger.

Jag vill fråga Christian Holm om snabbavvecklingen i Ryssland. Hur tycker Christian Holm att Göran Lenemarks och Carl Bildts beskrivning av klimatet i Ryssland den senaste veckan efter valet stämmer överens med avvecklingspolitiken av stödet till civilsamhället, organisationer och journalister i Ryssland? Hur stämmer det överens med moderat politik? Hur går den politiken ihop?

Anf. 141 CHRISTIAN HOLM (m) replik:

Fru talman! Jag börjar där Kent Härstedt började. Det är klart att det finns problem och utmaningar. Rent generellt hör jag till den kategorin människor som faktiskt hellre ser möjligheter än problem i utmaningar. Det kan väl vara en del av poängen där. Men jag ska försöka bemöta din kritik.

Det har förekommit i medierna, vilket både jag och andra har blivit påhoppade för, artiklar som visar att nu med en gång avslutas allt bistånd till Ryssland och ingenting finns kvar för frågan om mänskliga rättigheter. Som vi ser avsätts 30–40 miljoner kronor till Sidas arbete för demo-

krati, mänskliga rättigheter och jämställdhet under 2008. Det tycker inte jag är småpengar. Det ges även pengar till miljöarbete och så vidare.

Men det som Ryssland är allra mest i behov av är inte ekonomiskt stöd. Det är ett land som går ganska bra. Det här är en fråga som er närstående internationella stiftelse kan ta upp med era samarbetspartier. Vår internationella stiftelse kan jobba med våra systerorganisationer. Andra frivilligorganisationer kan arbeta på vissa områden. Jag tror inte att de möjligheterna kommer att vara uteslutna i framtiden. Ryssland behöver inte allra främst något ekonomiskt.

Anf. 142 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Fru talman! Då tycker jag att Christian Holm och jag tillsammans ska ta emot företrädare från Fojo som kan beskriva hur deras projekt kommer att snabbavvecklas. Vi kan också tillsammans ta emot företrädare för ryska journalister som också kommer att hamna i knipa.

Det handlar inte bara om pengar utan det handlar faktiskt om hur vi ser på utvecklingen i Ryssland och de behov vi kan se att vi kan stödja genom vårt bistånd. Det är en skrämmande utveckling av det civila samhället i Ryssland i dag. Det är inte läge för oss att minska ned. Oavsett vilka bedömningar som har gjorts av tidigare socialdemokratiska biståndsministrar måste vi se hur utvecklingen ser ut i dag. Det oroar mig stort. Därför borde vi i det här avseendet öka stödet till det civila samhället i Ryssland och även till journalister.

Jag skulle vilja fråga en annan sak. Ni pratar mycket om vad ni har lyckats med, men en sak har ni än så länge misslyckats med, och det är att minska biståndet. Det var någonting som ni från Moderaternas sida gick till val på, att minska biståndet med 25 procent. Enligt vad jag har kunnat se är det väl en målsättning som ni fortsatt har. Biståndsministern, som vi snart ska få lyssna på, tycker ju att biståndets storlek är en förbannelse. Vi har kanske inte framför allt ditt parti att tacka för att vi fortfarande har enprocentsmålet, utan det är väl allianskollegerna som har värnat biståndets storlek.

Hur ser du på möjligheterna att sänka biståndet under kommande år? Det måste väl vara en målsättning från kongress och annat från Moderaternas sida?

Anf. 143 CHRISTIAN HOLM (m) replik:

Fru talman! Jag får börja med att dela Kent Härstedts oro för utvecklingen i Ryssland. Jag tror att det finns en ganska bred enighet bland svenska partier även där. Jag ställer gärna upp på ett möte med Fojo, ryska journalister och organisationer från Ryssland. Det har jag inga problem med.

Moderaterna och andra partier har väl inte haft samma synpunkter gällande exakt belopp vad gäller biståndet. Möjligheterna att minska biståndet och hur jag ser på det är en icke-fråga. Vi har en alliansöverenskommelse. Kent vet lika väl som jag, även om vi möjligtvis brukar bygga mer allianser än vad den andra sidan gör, att det är ett förhandlande och överenskommelser som gäller.

Det som jag i min roll tycker att det är viktigt att fokusera på är hur vi använder de pengar som vi anslår till bistånd, hur vi gör effektiva arbeten med de pengarna. Det är väldigt mycket pengar.

Samtidigt har vi den andra delen, och det är det arbete som våra företrädare, bland annat biståndsministern i sin egenskap av minister, gör inom FN, EU och så vidare. Där kan vi också påverka och trycka på de värderingar som vi har för att få fram dem i det svenska biståndsarbetet när det gäller både det bilaterala samarbetet och det multilaterala samarbetet.

Anf. 144 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Jag förstod inte riktigt hur du menade när du pratade om skuldavskrivningar, Christian. Du sade: Ska vi minska dem eller ska vi avskaffa dem helt? Det finns en annan möjlighet också, och det är att lägga dem utanför biståndsramen. Det är det vi försöker säga här, att skuldavskrivningarna inte bör ligga under biståndet utan bör ligga någon annanstans.

Jag ställde frågan om flyktingmottagande i utskottet, och jag kände inte att jag fick något riktigt bra svar. Var hamnar de 2,5 miljarderna? Om de ligger under utgiftsområde 8 är det självklart att jag inte bara kan säga att vi inte ska ha det under biståndsbudgeten och lägga de pengarna på biståndsramen i stället. Men då försvinner 2,5 miljarder från flyktingmottagandet, vilket jag inte tycker att det ska göra. Jag skulle gärna vilja få utrett var pengarna finns egentligen inför nästa år till exempel.

Jag undrar också om insynen i genomförandet av den nya politiken. Det som har jag kunnat läsa har jag läst i tidningarna eller i propositionstexten. Vi har ingen representant i Sidas styrelse, vilket gör att det blir lite svårare att följa verkställandet. Jag tror inte att man har kommit så jättelångt än, och därför har det inte läckt ut så mycket.

Vart har fattigdomsbekämpningen tagit vägen i prioriteringslistan? Är det så självklart att man inte behöver skriva det? Var är den?

Anf. 145 CHRISTIAN HOLM (m) replik:

Fru talman! Om jag börjar där du slutade kan jag säga att fattigdomsbekämpningen är grundläggande i hela utvecklingsarbetet. De delar som man lägger vikten och prioriteringarna på är delar för att klara fattigdomsbekämpningen och uppnå en ökad levnadsstandard för alla de människor som i dag befinner sig i svår fattigdom och i mycket komplicerade situationer.

När det gäller flyktingmottagande och skuldavskrivningar vidhåller jag att jag tycker att det är rimligt. Det är inte så att vi inte försöker att med biståndsmedel hjälpa personer på plats i deras länder. Vi delar förvisso uppfattningen att det är personer som inte har möjlighet att stanna i sina länder, och då är det rimligt att vi kan ianspråkta medel som finns inom biståndsramen.

Anf. 146 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Jag vet inte, men det var väl inte så jättemycket svar.

Jag tänker så här. Fattigdomsbekämpning är det som vi har med i vår politik för global utveckling som det övergripande målet. Vi är många som upplever att det inte finns med tydligt i propositionstexten. I så fall kanske ni måste bli tydligare nästa år.

Jag vet inte om det var Kent eller Hans som tog upp det här att ni ville minska biståndet. Jag skulle vilja fråga om ni kan tänka er att utöka

biståndsramen i stället och att man ska lägga det som är miljö- och klimatbistånd utanför biståndsramen, utanför enprocentsmålet.

Det handlar faktiskt om den miljöskuld som vi har till de fattigare länderna. Det är vi som har orsakat många av de problem som de har i dag på grund av klimatet och på grund av miljön. Därför är det också vi som bör betala konsekvenserna av det. Skulle ni kunna tänka er att lägga den biten utanför enprocentsramen?

Anf. 147 CHRISTIAN HOLM (m) replik:

Fru talman! Vad gäller fattigdomsbekämpningen, återigen, nämns det väl i betänkandet. Inte minst nämns PGU:n ganska många gånger. Såvitt jag förstår när jag läser det är fattigdomsbekämpning en ganska väsentlig del inom politiken för global utveckling.

Frågan om att minska biståndet tycker jag återigen är en icke-fråga. I och med att vi har en överenskommelse vet vi att det finns nivåskillnader. Framför allt handlade det ställningstagande som vi hade före valet om att man ökade biståndet väldigt snabbt, vilket skapade en stor belastning på Sida. Vi har fått rapporter, inte minst från Riksrevisionen, som visar att systemen för att kunna följa upp vad biståndet används till och hur det verkligen fungerar på plats är bristande. Om man ökar det med 50 procent på väldigt kort tid är det klart att möjligheterna att följa upp effektivt inte har förbättrats.

Det var där huvudfokus låg. Samtidigt är det ungefär lika mycket av en icke-fråga i nuläget.

Den sista frågan var om vi ska lyfta ur klimatbiståndet, och jag tycker att det är en ganska naturlig del att ha i biståndsramen. Jag tycker att det hör hemma där det finns i dag. Det finns inte några planer på det, mig veterligen. Jag kommer inte personligen att lägga fram något sådant förslag.

Anf. 148 KERSTIN LUNDGREN (c):

Fru talman! Sverige har en stolt historia på biståndets område: att göra gott i världen för utveckling för människor som har det svårt, för människor som förtrycks, för människor som inte får de möjligheter som vi är lyckligt lottade med i den här delen av världen.

Sverige ska fortsatt, fru talman, stå starkt fokuserat och effektivt i biståndsarbetet. Vi ska göra det, och kommer att göra det, också med utgångspunkt i den budget som ligger. Vi ska visa att det är möjligt att nå EU:s mål om 0,7 procent av bni för våra EU-kompisar också. Därmed visar vi vägen för övriga rika länder för att nå målet om 0,7 procent när det gäller insatser för att bekämpa fattigdomen och för att nå millenniemålen såsom vi har kommit överens om. Vi ska visa, fru talman, att vi går från ord till handling för att göra det möjligt.

Det är glädjande nog, vilket jag tror att alla kan konstatera, framgångar som vi kan se när det gäller millenniemålen inom en rad fält. Det är positivt, men vi är inte framme vid att säkert nå målen än om inte de andra länderna följer efter Sverige, gör sin hemläxa och går från ord till handling.

Fru talman! Sveriges biståndsram har växt och växer. Den gör det särskilt eftersom vi nu har en god ekonomi. Regeringens politik visar tydligt framgångssagan för de kommande åren, och den visar tydligt på

vilka effekter detta får inte bara på det svenska folkhushållet utan faktiskt också för länder och människor utanför våra gränser.

År 2005 låg biståndet, efter avräkningar, på 21,6 miljarder. I nästa års budget kan vi se en ökning i storleksordningen nästan 6 miljarder. Det är en ökning med 22 procent till 2008, och det efter avräkningar. Det är få budgetområden där vi kan visa den typen av utveckling.

Om vi tittar framåt och ser hur regeringen bedömer utvecklingen finner vi att den goda ekonomin fortsätter att ge resultat för världens fattiga och för utvecklingsländerna. Vi ser en fortsatt ökning om nästan 8,6 miljarder från 2005 till 2010. Återigen är det efter avräkningar. Det är en ökning på 28 procent av svenskt bistånd, Dacfähigt, enligt de överenskommelser som vi har träffat.

Det här är bara stuprännan. När man lyssnar på den här debatten låter det ibland som att biståndet alltid är utgångspunkten. Men biståndet är ju bara ett av många stuprör. Vi har så många andra budgetposter där vi också är verksamma och gör insatser för fattigdomsbekämpning, utveckling och för att nå resultat i millenniemålens riktning.

Självklart måste vi säkerställa att skattebetalarnas pengar når fram och når de resultat som vi vill. Så är det när jag själv går ut och skramlar med rödakorsbössan på gatorna hemma i Södertälje. Då vill folk att de pengarna ska nå fram. Det vill jag också när vi talar om skattebetalarnas pengar. När vi ger bistånd vill vi se att det når fram, gör skillnad och gör nytta. Oavsett om det handlar om humanitära insatser eller om långsiktiga insatser för utveckling vill vi se att det gör skillnad för människor, för miljön och för framtiden.

Den kraftiga utökning som jag nyss har relaterat ger risk för växtvärk. Det är bra att regeringen ser detta och tar nya tag för utvecklingssamarbetet, att vi åstadkommer en fokusering med fattigdomsperspektivet som grund på länder där Sverige har bestämt att vårt bistånd ska göra skillnad. Ett tydligt fokus finns på Afrika. På den tidigare debatten har det låtit som om fokus finns i Ryssland. Åtminstone fick jag det intrycket när jag lyssnade på Socialdemokraternas inlägg tidigare, för en stor del av inlägget handlade om det.

Det är Afrika som står i fokus för svenskt bistånd för fattigdomsbekämpning och utveckling. Då handlar det om att åstadkomma ekonomisk utveckling för människor och att lösa livsmedelskrisen, som också har varit uppe här tidigare. Då handlar det om att skapa äganderätt och förutsättningar för de kvinnor som i allt väsentligt är de som driver jordbruket i Afrika. De behöver förutsättningar för att våga investera och få möjlighet att investera.

Jag har så sent som i dag varit på en träff med Right Livelihoodpristagare, som pratar om exemplet Burkina Faso och om hur man jobbar för att åstadkomma förändring på marken, i verkligheten, där många kvinnor är verksamma. Det är positivt för utvecklingen lokalt men också för miljön.

Men det handlar inte bara om Afrika. Vi fokuserar på några andra områden också. EU:s grannskap ska vi inte räkna bort. Ryssland tillhör grannskapet, även om det inte är biståndsfähigt längre. Men det finns andra länder i EU:s grannskap som har bekymmer. Där efterfrågar man svenska insatser, och där kan Sverige faktiskt göra en skillnad för människor, miljön och freden.

Vi ska självklart jobba, precis som när det gäller konflikt- och postkonfliktländerna, med folkrätten som grund. Det är en viktig utgångspunkt. Vi ska jobba med demokrati och mänskliga rättigheter. Vi ska jobba med klimat- och miljöfrågorna. Vi ska jobba med jämställdhet och kvinnors roll, som är nyckeln till utveckling över i stort sett hela världen. Men när vi gör det måste vi bygga från grunden. Det civila samhället är viktigt som en bas för demokratiskt bygge. Det ska stötta och stärkas inom de fält där vi fokuserar.

Att rättssystemet är trovärdigt är förstås avgörande för att människor ska våga lita på att man kan göra sin röst hörd utan att hamna i fängelse, att man vågar samla sig och starta partier och att man vågar driva sin sak och inte behöver ha vapen i hand.

Miljö och klimat är centrala frågor i framtida biståndspolitik. Återigen handlar det om inte bara stuprör utan också om hängräddor. I UNDP:s rapport, som vi fick i förra veckan, var det tydligt – de svarade på en fråga från mig i utskottet, och alla kunde höra – att det inte finns någon skillnad mellan fattigdomsbekämpning och klimatinsatser. Båda måste göras. Utan klimatinsatser klarar inte fattigdomsbekämpningen att nå fram. Det är kommunicerande kär!

På den här debatten låter det ibland som att det mest avgörande för diskussionen är vilket kär! vi tar pengarna ifrån. Det är svenska folkets pengar som ska användas för att åstadkomma en förändring och klara de insatser som UNDP beskriver. Vi gör det på biståndssidan. Vi gör det också på andra områden i budgeten. Men vi behöver göra mer på klimatområdet, och det är fokuserat.

Jag hoppas att Bali ska bli en framgång och att vi ska kunna bidra till att göra det möjligt för människor att ta sig ur fattigdomsfällan genom utveckling men också att känna sig säkra inte bara i rättslig mening utan också vara säkra för att miljön och klimatet klarar sig.

Jag har berört ett antal av de områden som vi arbetar med mycket bilateralt. Men jag vill också säga att det multilaterala biståndet är viktigt. Det får inte tappas bort när vi ser de biståndsinsatser som Sverige gör. EU och FN får stort bistånd från Sverige och jobbar också på många områden där vi tycker att det är viktigt. Här har man i utskottet också varit aktiv och följt upp, och det behöver vi göra mer. Här är det också stora belopp som vi arbetar med, och även här måste vi vara säkra på att pengarna når fram och gör skillnad.

Vi ska säkra effektivitet i fattigdomsbekämpningen. Vi ska ta tåten för folkrätt, mänskliga rättigheter, miljö och klimat, och för jämställdhet och kvinnors roll, både i vårt bilaterala och i vårt multilaterala bistånd. Vi har gjort det förut, och vi ska göra det igen.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 149 HANS LINDE (v) replik:

Fru talman! I den här debatten har det flera gånger poängterats hur enorm ökningen är av biståndet från Sverige till de fattigaste länderna i syd. I det här sammanhanget är det viktigt att poängtera att pengaflödena och resursflödena i dag inte går från den rika världen till den fattiga utan precis tvärtom.

Vårt bistånd äts upp flera gånger om av avbetalningar och ränteavbetalningar på skuldsättningar. Det äts upp flera gånger om av de orättvisa handelsreglerna.

Det här handlar inte om att vi ska vara goda eller att vi ska vara generösa, att vi ska lägga några pengar i kollekten och därefter ha ett gott samvete när vi går hem och lägger oss. Det här handlar om att vi i nord, i den rika delen, ska dela med oss, betala tillbaka en del av de pengar som vi är skyldiga syd. Det tycker jag är ett perspektiv som fullständigt saknas när Kerstin Lundgren pratar i den här kammaren.

I den debatt som vi hade för ett år sedan begärde jag också replik på Kerstin Lundgren. Jag frågade då om skuldavskrivningarna i budgeten. Jag tänker ställa exakt samma fråga som jag ställde för ett år sedan. Jag frågade då Kerstin Lundgren: Vart ska de 1,5 miljarderna gå som regeringen har avsatt för skuldavskrivningar? Kerstin Lundgren svarade så här: ”Vi har fortfarande inte tecknat de avtal som ska tecknas. Det kommer att ske under 2007.

Det exakta utfallet är något som vi får värdera och utvärdera under 2007.”

Ja, Kerstin Lundgren, nu är det 2007. Jag väntar på en redovisning. Jag väntar på en utvärdering. Jag väntar på en värdering. Jag ställer därför exakt samma fråga som jag ställde för ett år sedan, men den här gången förväntar jag mig faktiskt ett svar: Vart gick de 1,5 miljarderna som ni var med och avsatte i den borgerliga budgeten för 2007?

Anf. 150 KERSTIN LUNDGREN (c) replik:

Fru talman! När jag hörde Hans Linde blev jag så fascinerad. Jag hörde nämligen en person som bedriver en ekonomisk politik som mer eller mindre skulle driva ut ekonomin bakvägen, som jobbar med att ha en egen sedelpress, som i princip lovar nya pengar både här och där och höjer skatter och tror att ekonomin ändå ger utrymme för god ekonomisk tillväxt.

Jag har sett Hans Lindes ekonomiska experiment i andra länder. Det är många av de länderna som vi i dag får möta med bistånd och försöka hjälpa ur fattigdomsfällor. Det är naturligtvis en erfarenhet att ta med.

Med Hans Lindes ekonomiska politik är jag övertygad om att biståndsramarna skulle minska, men han räknar inte på det sättet. Han vill väl inte se effekten.

Sedan då till frågan om skuldavskrivningar. Ja, fru talman, ena gången pratar Hans Linde om vår stora skuld till syd. Nästa gång vill han inte vara med på skuldavskrivningar. Det är en spännande matematik även här.

Vi försöker, fru talman, hantera skuldavskrivningar enligt de regler som vi internationellt har kommit överens om. Vi får väl vänta tills 2007 har gått ut, så får vi se. Jag har fått bilden av att alla tänkta skuldavskrivningar inte kommer att genomföras under 2007, så det kommer att ske en del förändringar, precis som det har gjorts tidigare när ni hade makten och var med på den här typen av lösningar.

Men ett resultat kan man se. Skuldavskrivningarna, avräkningarna, i årets budget, som vi väljer att göra synliga, ligger på en lägre nivå än vad som var gällande föregående år.

Anf. 151 HANS LINDE (v) replik:

Fru talman! Vad säger man om det inlägget? Jag lärde mig följande vid mitt första möte i Vänsterpartiets Ung Vänster: Om din motdebattör börjar prata om gamla öststater har du argumenten på din sida. Då har du redan vunnit debatten.

Jag tolkar det som att det är så även den här gången.

Ett litet tips till Kerstin Lundgren får jag väl ändå ge. Om du ska attackera din motståndare är det kanske bra om du har läst på och har på fötterna. Om du hade gjort det skulle du bland annat ha sett i vår budgetmotion som Vänsterpartiet har väckt i riksdagen att vi har ett större finansiellt överskott än vad den borgerliga regeringen har för 2008.

Det är inte så att vi står med någon sedelpress i bakfickan. Det är så att vi har en välfinansierad budget. Och vi har råd att satsa på biståndet. Vi har råd att satsa på välfärden därför att vi säger nej till de skattesänkningar som ni gör för överklassen.

Jag tycker att Kerstin Lundgren kommer bort från ämnet, och det är väl naturligt när man inte sitter på några svar. Jag frågade: Vart gick de 1,5 miljarderna som ni avsatte i budgeten för 2007? Kerstin Lundgrens svar måste ändå vara: Jag har ingen aning. Då kan man fråga sig: Varför går man vidare med ett projekt när man inte har en aning om vart pengarna ska gå?

Jag tycker att det här är en fråga om kvalitet när det gäller biståndet. Här pytsar man ut 2 miljarder kronor utan att man på något sätt kan visa upp vart pengarna ska gå. Men det är också en demokratifråga. Om ett par dagar ska den här riksdagen rösta om en budget. Det finns 500 miljoner kronor som man inte har en aning om vart de ska gå. Jag ska sätta mig på min plats och trycka på knapparna, och jag vet inte vart pengarna kommer att gå inom budgeten, för ni kan inte redovisa dem.

Kerstin Lundgren pratade i sitt inledningsanförande om att Sverige ska visa vägen. Jag hoppas verkligen på det här området att Sverige inte visar vägen, att man kan urholka budgeten och komma undan med det utan att redovisa siffror. Jag hoppas att resten av Europa och Nordamerika i stället låter Norge visa vägen, som har genomfört omfattande skuldavskrivningar utan att belasta biståndsbudgeten. Där är ett land som vi kan ta efter. Där är ett land som vi kan inspireras av. Det gäller inte den här regeringens hyckleri med skuldavskrivningarna.

Anf. 152 KERSTIN LUNDGREN (c) replik:

Fru talman! Det var säkert fler än jag som hörde Hans Linde säga i sitt första inlägg att bistandsfrågorna var för viktiga för att de skulle offras för borgerligheten eller någonting liknande.

När jag lyssnar på Hans Linde – du må förlåta – hör jag en ekonomisk politik som liknar den som vi har sett exempel på. Ingenstans har den ekonomiska politiken fått genomslag. Den politiken hade i ärlighetens namn inte heller ett genomslag när du regerade tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

Den politiken leder nämligen inte bara till skattehöjningar för vanligt folk här i Sverige. Du står ju och säger att sjuksköterskor och andra, som nu ni säger nej till när det gäller skattesänkningar, är höginkomsttagare. Det leder också till att den bistandsökning som vi faktiskt kan se i den budget som vi nu har presenterat skulle dras ned. Det är i ärlighetens



namn, fru talman, ett hot. Om vi lägger ut höga biståndsinsatser, långsiktiga uppgörelser med andra länder, och får en ekonomisk politik som skulle gå i motsatt riktning skulle ju per definition 1 procent av den bruttonationalinkomsten bli lägre. Det är den matematiken som Hans Linde inte ser och inte får att gå ihop.

Till sist ska jag då gå över till skuldavskrivningarna, fru talman. Skuldavskrivningarna genomförs i enlighet med de beslut som träffas inom ramen för Dac och HIPC och hela den diskussionen.

Min uppfattning är att det, när det gäller några av de länder som förutsågs föregående år, kommer att skrivas av under innevarande år. Men detta gäller inte alla därför att det bygger på att man har klarat ut en del av de här frågorna som inte var utklarade förra året. En del av dem är nu utklarade. Men för 2008 återstår det att se. Det finns några länder utpekade, men vi får se om det fullföljs.

Anf. 153 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Fru talman! På slutet tyckte jag att Kerstin Lundgren var på gång, får jag säga, att komma med någon form av svar. Så jag ska ge dig lite tid av min repliktid.

Jag tycker att det här är intressant. Det gäller 1 500 miljoner. Det faktiska värdet – det handlar inte om de är avskrivna eller ej – är bara en bråkdel av de pengarna. Jag utgår från att ni från oppositionen också har haft kontakt och försökt bena ut det här. Det är inte så mycket pengar som man faktiskt skriver av.

Det är likadant med årets 500 miljoner. Det är 287 miljoner som skulderna är värda, som man faktiskt skriver av. Frågan som jag tror att Hans Linde ställde var: Vart tar resterande pengar vägen?

Även om skulderna faktiskt skrivs av när det gäller de ändamål som de är riktade mot tar de inte upp alla 1 500 miljoner. Vart tar de andra hundratals miljonerna vägen?

Jag har en liten idé om det, men den tänkte jag spara till biståndsmministern. Men jag skulle vilja höra vad Kerstin Lundgren har att säga i det avseendet.

Kerstin Lundgren sade att vi bara talade om stödet till Ryssland. Det var precis tvärtom. Det var det uteblivna stödet till Ryssland och den oroväckande utvecklingen i Ryssland. Den oron tror jag att allt fler delar.

Slutligen skulle jag vilja fråga Kerstin Lundgren om hur hon ser på att vi ska använda fattigdomsbekämpande biståndsmedel till Turkiet och Serbien. Är det en rimlig destination för svenskt fattigdomsbekämpande bistånd?

Anf. 154 KERSTIN LUNDGREN (c) replik:

Fru talman! Då tar vi ett varv till om skuldavskrivningarna. 2008 väljer Kent Härstedt och Socialdemokraterna att skriva av 287 miljoner i sin budgetmotion.

De vet säkert vilka länder som man resonerar om, för det har säkert Kent också undersökt från Exportkreditnämnden. Utgångspunkten är naturligtvis att ni väljer en lägre avskrivning krona för krona. Det är inte någon tvekan om att vi har en högre nivå. Det baserar sig på de regelverk som finns. Vi följer de regelverk som finns när det gäller avskrivningar.

Om Kent Härstedt och vi inte får avskrivningarna under 2008 som beräknat kommer Kent Härstedts 287 miljoner att finnas som en avräkningspost i hela budgeten och finnas på Finansdepartementet precis som våra 500 miljoner. Det skiljer inte så mycket, men det skiljer en del, ska jag säga. Vi väljer att följa den modell som är överenskommen internationellt.

När det gäller det uteblivna stödet till Ryssland, låt oss vänta och se! Vi har från vår sida som parti gått in och stöttat Fojo och satsat så att man ska kunna jobba med att stärka journalister och journalistutbildning. Det är möjligt för flera. Vem vet vad som händer i nästa skede?

Jag var själv i Ryssland under valövervakningsperioden. Jag har samma bild av läget. Jag tror att det finns skäl för oss som partier att fundera på hur vi kan jobba med de stödresurser som ändå finns partinära för demokrati och annat.

Anf. 155 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Fru talman! Det här var första gången som jag har hört det så tydligt – det ska Kerstin Lundgren ha heder av – att man tar upp ett belopp och medger att det är ett belopp som är betydligt större än vad man faktiskt skriver av. Jag vill ända ställa en följdfråga. Vart tar då de pengarna vägen, om där är en sådan stor skillnad mellan det faktiska belopp som skrivs av och det belopp som ni tar upp i budgeten? Vart tar pengarna vägen? Den frågan vill jag ha svar på innan vi skiljs åt i dag och gärna till protokollet.

Jag önskar att Kerstin Lundgren fortsätter att vara lika tydlig som hon var i sin första replik, för detta är oerhört intressant. Jag tror att det är intressant för många människor utanför den här kammaren. Berätta vart de pengarna tar vägen! För det måste ni väl rimligen också ha suttit och diskuterat i alliansöverenskommelserna här. Nu är det svart på vitt i protokollet. Ni tar upp ett belopp som är betydligt större än det som ni faktiskt skriver av, och ni är medvetna om det. Vart tar pengarna vägen? Och vad används de till?

Anf. 156 KERSTIN LUNDGREN (c) replik:

Fru talman! Måhända ska jag börja med Serbien och Turkiet. Det är klart att det finns fattiga människor i Serbien och Turkiet. Det är klart att det finns behov av insatser där precis som i Ryssland som Kent Härstedt talar om, för demokrati, mänskliga rättigheter, för att stärka rättsstaten och för att hantera de frågor som jag tror att vi är överens om att vi vill se på plats. Det är klart att om Sverige kan vara med och göra skillnad ska vi göra det. Det är vår uppfattning.

När det gäller skuldavskrivningarna är det inte bilden att det är en skuldavskrivning som är höftad. Det är inte rätt om Kent Härstedt fick den uppfattningen. Det bygger på att det är en skuld som från början ligger på den nivån som gör att det är möjligt att skriva av. Vi skriver av hela den skuld som Sverige en gång iklätt sig. Det är enligt de regelverk som finns internationellt. Vi gör det som nästan alla andra länder gör – inte riktigt alla, ska det sägas. Men vi väljer att göra det helt enligt internationella regelverk. Annars skulle det inte kunna vara Dacfähigt och kunna avräknas från biståndsramen. Det har vi också andra som granskar.

Anf. 157 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att konstatera att i de meningsutbyten som har varit nu mellan Christian Holm och oss och mellan Kerstin Lundgren och oss blir det väldigt luddiga svar på frågorna. Vi har ställt samma frågor i utskottet ett antal gånger: Vart tar pengarna vägen, etcetera? Och vi får inga svar. Så förmodligen är det bästa att vi helt enkelt väntar med våra frågor tills ministern kommer. Men nu står jag redan här. Därför ska jag i alla fall ställa två kortare frågor.

Du talade om biståndet till Östeuropa. Vi har den nya posten reformsamarbete. Min fråga är: Varför ska det finnas i en egen post och inte inrymmas i den vanliga biståndsbudgeten enligt samma kriterier som den vanliga biståndsbudgeten, alltså 8:1?

Jag vill också ta upp UNDP:s besök i utskottet. Det är precis som du säger. De säger att det ena inte utesluter det andra, att man måste göra båda sakerna. Det är också därför som vi under väldigt lång tid drivit att man måste ha klimatanpassningsåtgärder och klimatbistånd. Man måste göra båda sakerna.

I det läge som vi är nu när G 77-länderna av oss i den rika delen av världen kräver att vi ska lägga klimatanpassningspengarna utanför biståndsbudgeten för att man är rädd för att det ska ta för mycket av biståndet måste man fundera på hur vi ska göra i framtiden. Det är oerhört viktigt att vi har klimatanpassningen. Precis som du säger och precis som UNDP sade kan de pengar som vi lägger på biståndet vara slängda i sjön om vi inte samtidigt ser till att ge människor förutsättningar för att leva i de här områdena.

Hur ska vi lösa den ekvationen? Det skulle jag vilja höra.

Anf. 158 KERSTIN LUNDGREN (c) replik:

Fru talman! Jag hade uppfattningen att Miljöpartiet och Bodil Ceballos liksom vi gärna ser helheter. Jag hörde i inledningsanförandet att hon gärna talade utifrån helhetsperspektiv. Då är det naturligtvis intressant att se att biståndet och den del som vi arbetar med måste vi klimatsäkra, som vi har hört tidigare, men det handlar också om att kunna göra mera. Vi är ett av de länder som har de högsta biståndsvolymer. Då är det viktigt att vi också visar på den möjligheten. När vi får världens rika länder att ligga på enprocentsnivån har vi kommit långt. Då har vi resurser att klara många av de problem som vi nu står inför.

För mig, fru talman, är det mer centralt att säkra att man får insatser på plats än att diskutera exakt om det finansieras via Unep och det då har gått via Miljödepartementets budget. Vi ska komma ihåg att utöver de pengar som vi har pratat om ligger det en rätt stor pott, 1,7 miljarder ytterligare, som vi satsar i internationella åtgärder som inte är Dacfäihigt plus handel och plus en rad andra saker. Det är det som det handlar om, fru talman, att se helheten och att se att det samverkar för utveckling, fattigdomsbekämpning och en klimatriktig framtid.

Anf. 159 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Det är precis så som du säger, Kerstin. Jag vill gärna se helheter. Det är därför jag tar upp hur vi ska lösa ekvationen med fattigdomsbekämpning som det riskerar att bli mindre medel till om man ser det globalt sett samtidigt som vi ska lösa det gigantiska problem vi har

med klimatpåverkan och att anpassa de länder som är allra mest drabbade till det. Vi behöver mer pengar. Det sades också från UNDP. Han sade att vi behöver 86 miljarder mer. Det var dollar, antar jag. Jag kommer inte ihåg, men det var i alla fall 86 någonting, miljoner eller miljarder.

Vi tillhör de rika länderna. Jag tycker inte att vi ska behöva vänta på att de andra kommer i kapp. Vi ska föregå med gott exempel och driva de andra framför oss så att de kommer upp i samma nivåer som vi.

När jag var i FN de två veckorna och besökte alla de olika organen, bland annat Unep och UNDP, fick jag höra att det är UNDP som är det organ som finns ute i länderna, som är mycket mer operativt. Unep jobbar mer på en central nivå. Dessutom har de inte ansvar för energi och klimat, enligt informationschefen som vi talade med. Det gäller att vi riktar pengarna dit där de gör mest nytta, precis som du också säger här. Vi måste se efter var vi ska kanalisera medlen.

Men UNDP som var hos oss menade att vi behöver x miljoner utanför ländernas biståndsbudgetar.

Jag vill se och försöka förmedla helheten. Jag vet inte om du hörde att jag i mitt anförande sade att det var positivt att klimatanpassningsåtgärder och miljö har en framträdande plats i ert budgetförslag.

Anf. 160 KERSTIN LUNDGREN (c) replik:

Fru talman! Det är precis så, Bodil Ceballos, att vi måste titta på effekten ute. Men i den här debatten låter det som om vi mer tittar på effekten i budgettabellen.

Från min utgångspunkt är det centralt att vi kan få våra resurser som vi satsar på utvecklingspolitik för att komma till rätta med klimathotet att samverka på ett så effektivt sätt som möjligt ute. För vår del är det centralt att försöka jobba med den inriktningen.

Det bistånd som går ut ska klimatsäkras. G 77 och andra ger nämligen tydliga signaler att de inte klarar att göra dessa insatser, utan de vill vara klimatosmarta. Men varför ska de behöva vara klimatosmarta? Ska vi säga att de inte får använda dessa pengar, för då blir det fel i vår bokföring?

Fru talman! Det tycker jag är en osmart politik, både för klimatet och för fattiga människor världen över.

Anf. 161 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till betänkandets förslag i sin helhet.

I morse var jag nog inte den enda som när jag vaknade och satte på morgon-tv faktiskt möttes av ett glädjande inslag om det vi ska debattera ungefär en timme till. Det var ett inslag från den senaste *Human Development Report* från FN:s utvecklingsorgan UNDP som vi alla fick höra om härom veckan i utrikesutskottet.

Rapporten bekräftade att globalisering och frihandel kombinerat med en kraftfull politik för demokrati och en biståndspolitik som är tydlig värderingsmässigt, modig i handling och aktivistisk i fält faktiskt skapar bättre förutsättningar för utveckling för världens fattiga och förtryckta.

Den visade något som liberaler har påpekat i decennier: Det var inte bättre förr! Varje dag på detta jordklot är bättre att leva på än den förra, för man som kvinna. Rapporten tog tydligt upp att antalet lågt utvecklade

länder minskar. Den tog upp att i samtliga tolv länder där Sverige bedriver långsiktigt biståndsarbete är den uppmätta utvecklingsnivån högre i år än förra året. Antalet länder i kategorin låg utveckling har halverats sedan 1990, från 44 till 22 år 2007. Bland de länder som har tagit historiska kliv framåt i att bekämpa fattigdomen finns många långvariga svenska bistånds länder, till exempel Kambodja, Namibia och Indien.

Rapporten tog upp att vi i det hårt utsatta Afrika ser färre krig, fler demokratiskt valda regeringar, fler ekonomiska reformer, förbättrade sociala indikatorer och en utveckling som trots alla problem går i rätt riktning.

Rapporten nämnde att antalet dödsfall i Afrika i mässling har minskat från 2000 till 2006 med hela 91 procent. År 2000 dog ungefär 396 000 barn i mässling; sex år senare var årssiffran nedpressad till 36 000. Det är alldeles för mycket, vi ska ha en nollvision, men det är ändå en otrolig framgång.

Rapporten nämnde att andelen barn i Tanzania som får gå i skolan har ökat från 60 procent år 2000 till 97 procent år 2007, vilket förstås har skett efter idoga satsningar på biståndsfronten från bland annat Sverige.

Vi kan konstatera att de senaste tio åren har flera av Sveriges stora samarbets länder i Afrika haft en tillväxttakt på 5 procent eller mer, vilket faktiskt är mer än vad Sverige hade 1870–1970. Framgångar sker alltså runt om i världen.

Vi kan också konstatera att antalet allvarliga väpnade konflikter i Afrika, alltså konflikter med fler än 1 000 dödsfall varje år, har minskat från tolv för tio år sedan till tre i dag.

Samtidigt präglar det akuta men också långvariga lidandet och ofriheten dessvärre miljarder människor. Jag tycker att vi denna kväll kan ägna en tanke åt 20-åriga Makwan Moloudzadeh som hängdes i staden Kermanshah i går och då blev den 280:e personen som avrättades detta år i Iran.

Vi kan tänka på de tusentals offer som har dödats av cyklonen Sidr i Bangladesh bara denna månad. Vi kan tänka på hur folkmordet i Darfur har pågått i snart fem år med 300 000 döda, eller på hur Zimbabwes diktator Robert Mugabe fortsätter att tortera och svälta ut sitt folk. Vi kan tänka på de kvinnor, etniska minoriteter, homo-, bi- och transpersoner som fortfarande ses som andra klassens medborgare i alldeles för många länder världen över.

Man kan konstatera att uppgifter för att skapa en mer rättfärdig, solidarisk och liberal värld sannerligen inte saknas. Men problemet är inte globaliseringen i sig. Vi behöver mer globalisering, mer framtidstro. För att uttrycka det med den amerikanske presidenten John F Kennedys ord: Om det fria samhället inte kan hjälpa de många som är fattiga kan det aldrig rädda de få som är rika.

Det tycker jag är en sanning.

Men framför allt ska solidariteten inte begränsas till nationella gränser. Solidariteten måste globaliseras. Vi vet alla att bistånd aldrig ensamt kan utrota världsfattigdom. Till detta behöver vi mer frihandel, avskaffade tullar och handelsmurar och skrotande av Europeiska unionens jordbruks subventioner.

Vi vet att även om flera biståndsprojekt genom historien har varit misslyckade, till exempel storskaliga dammbyggen och företagsprojekt

som mest gått ut på att gynna svensk industri samtidigt som det har funnits en genomgående flathet mot diktaturer, vet vi att det också har fungerat. Även om brist på riktlinjer, krav och tydligt politiskt ledarskap inom biståndet ofta varit ett faktum genom många decennier av socialdemokratiskt styre i detta land vet vi att bistånd faktiskt kan påverka. Det har funnits problem med biståndet. Det kan ingen i denna sal förneka, men det innebär inte att enprocentsmålet för den sakens skull har spelat ut sin roll. Vi behöver bättre bistånd; vi behöver inte mindre bistånd.

Bistånd har hjälpt, och det hjälper fortfarande som ett effektivt smörjmedel för att få i gång processer som demokrati. Vi har exempel som kampen mot apartheid i Sydafrika eller kampen för demokrati i Zambia. Det har stimulerat företagande. Ett exempel är Sidas tidiga stöd till Nobelpristagaren Muhammad Yunus Grameen Bank med mikrolån till fattiga kvinnor i Asien. Sida var den första kraft i världen som stöttade Muhammad Yunus projekt. Jag träffade en bangladeshisk företagare häromveckan, en sann kapitalist och entreprenör, och han sade att om inte svenskt bistånd hade funnits på plats och trott på idén hade aldrig dessa mikrolån förverkligats. Lägg det på minnet! Vi har alla de miljoner barn som fått gå i skolan, blivit vaccinerade och faktiskt överlevt genom stöd från länder som Sverige.

Tre perspektiv i den nya alliansregeringens biståndspolitik gör mig extra stolt som liberal.

För det första vågar vi nu en för alla tala om värderingar. När regeringen klokt har valt att minska antalet mottagarländer bilateralt har vi också prioriterat effektivitetsmässigt. Vi har valt att lyfta fram värderingsmässigt och också hänga ut förtryckarregimer. Det har vi i Folkpartiet liberalerna kämpat för länge – att man faktiskt konsekvent måste fasa ut biståndet till länder som vägrar att genomföra diverse politiska reformer. Jämte demokrati är också kvinnors rättigheter och miljö de två nya spåren i biståndet. Detta är jag mycket nöjd över.

För det andra är det viktigt att regeringen har valt ett Afrikafokus. Problemen är störst där vad gäller fattigdom i dag. Många av oss i utskottet präglas av de resor vi gör till den afrikanska kontinenten, och det lidande som jag personligen har sett i Zimbabwe denna höst eller som jag upplevde i folkmordets Darfur för några år sedan kommer jag aldrig att glömma.

För det tredje har vi valt att betona antikorrupcion, transparens, utvärdering och effektivitet i biståndet. Varje biståndskrona ska nyttjas väl. Parisdeklarationen förpliktar. Jag nämnde i den förra diskussionen vi hade för några timmar sedan om internationell samverkan den före detta socialministern Gustav Möllers citat, och jag känner mig nödgad att upprepa det igen. Han sade mycket klokt: Varje fel använd skattecrona är en stöld av folket. Detta gäller oavsett om vi diskuterar bistånd, socialförsäkringar, försvar eller annat. Man ska sträva efter så mycket effektivitet som möjligt.

Den föreslagna biståndsramen för 2008 uppgår till 32 miljarder kronor, vilket motsvarar 1 procent av bni. Om man räknar bort alla avräkningar från biståndsramen, det vill säga skuldavskrivningar, flyktningmottagande, EU-bistånd och administration, ökar ändå biståndsanslaget med 2 miljarder kronor från 2007 till 2008. Jag kan nämna att ökningen totalt blir 7 miljarder under mandatperioden, vilket är en höjning med 25 pro-

cent jämfört med Socialdemokraternas sista budget. Jag tycker att vi alla ska ha det i minne. Det är viktigt med ett generöst bistånd. Jag tycker att man ska slå vakt om enprocentsmålet. Det handlar om en princip att faktiskt avsätta en hundradel av inkomsten till de människor som lider allra mest i världen.

Det är en lögn att säga att Sverige inte har ett generöst bistånd. Sverige är ett unikum bland världens länder att hålla fast vid denna fina princip om ett enprocentsmål. Många väldigt rika länder ligger kring 0,2 procent av sin bni i bistånd, och dessa måste vi också pressa. Det är en moralisk skyldighet.

Avslutningsvis skulle jag nämna att utmaningarna inom biståndet kvarstår på många punkter också inom alliansregeringen. Vi i Folkpartiet liberalerna vill att man ska driva vidare kravet på en yttrandefrihetsmiljard, att öronmärka 1 miljard till yttrandefrihet. Vi tycker att det är viktigt att stödja frihetskämpar i arabvärlden och Mellanöstern. Här har vi en halv miljard människor som lever i områden där man inte får tycka, tänka och tro fritt, i länder där kvinnor inte ens får rösta eller köra bil. Dessa människorättsaktivister måste stödjas.

Sist men inte minst: Som feminist tycker jag att det är viktigt att vi också skärper kvinnoperspektivet i biståndet. Det är väldigt viktigt, och jag är glad över att vi fick in skrivningar i betänkandet om att man ska jobba mer med könsuppdelad statistik. I dag vet vi inte riktigt hur mycket pengar på olika fronter som går till kvinnor respektive män, och detta måste bli mycket tydligare.

Anf. 162 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! För att inte helt slita ut oppositionen tänker jag berätta hur det är med skuldavskrivningarna innan vi går vidare, så slipper ni att begära ordet för det.

De pengar som skrivs av minskar biståndsbudgeten och går in i den vanliga budgeten igen. Jag hade själv önskat att man skulle kunna skriva av den på den nivå som man har värderat skulden till, den lägre nivån. Men man har valt att inte göra det. Som ekonom tycker jag att det hade varit mer juste att göra det, för man har redan värderat bort de pengarna. Då ska man inte göra det en gång till.

Samtidigt ska man säga att man kanske inte ska göra sig alldeles så vit som Härstedt tidigare gjorde. Han har behagat att gå ut nu. Under den socialdemokratiska regeringen fick Sida varje år veta att de måste avstå att betala ut pengar. Det kunde vara 1,8 miljarder, 1,9 eller 2 miljarder. Biståndet var en regulator för budgettaket. För att taket inte skulle slås igenom använde man biståndet som regulator. Sida fick hela tiden besked att de inte fick leverera ut pengarna. Sedan gick de i ny räkning och försvann in i budgeten.

Det ska man minnas när man diskuterar detta. Samtidigt är det viktigt, som Birgitta Ohlsson nyss sade, att den politik som alliansregeringen nu bedriver innebär att vi har en betydligt större biståndsram i dag än vi haft någonsin tidigare. Det handlar om åtminstone ett par miljarder kronor. Man ska se det som en helhet, som sades tidigare.

Fru talman! Riksdagen har för något år sedan antagit en ny politik för global utveckling, det vi kallar för PGU. Dessförinnan agerade svenskt ekonomiskt bistånd i alltför många länder och inte sällan på rent politiska

grunder. Den stora spridningen blev problematisk, och måluppfyllelsen av ett bra bistånd blev väldigt svår.

Genom ett omfattande utredningsarbete genomlystes biståndspolitik, och en ny inriktning med nya mål stakades ut. En förnyad svensk biståndspolitik kunde antas. Den nya politiken, politik för global utveckling, antogs av riksdagen i mycket stor enighet under den socialdemokratiska regeringen.

Fru talman! Nu verkställer den nya alliansregeringen PGU, och inriktningen är att undvika den gamla spretigheten och den slentrian som hade gått i biståndspolitik. Det viktiga målet blir nu att göra skillnad hos mottagarländerna genom att vi har färre mottagare men större och fördjupat engagemang i varje respektive land.

Brådskan att ställa om politiken direkt efter regeringsskiftet har kanske lett till att inte fullt så många har getts möjlighet att delta i processen som skulle ha varit önskvärt egentligen. Många svenska institutioner har en långvarig och värdefull erfarenhet av bistånd som vi egentligen skulle ha tagit vara på.

Fru talman! Landfokuseringen har blivit den nödvändiga åtgärden för att genomföra den här politiken. Att förändra antalet mottagarländer från över 100 till ca 40 länder har varit ett mycket grannliga och omfattande arbete för regeringen. Det är ett förändringsarbete som kanske måste genomföras av en någorlunda begränsad grupp eller organisation för att över huvud taget kunna göras.

Det är naturligtvis mycket viktigt att välja ut rätt mottagarländer för att kunna förverkliga riksdagens nya biståndspolitik, PGU. Jag vill också understryka vikten av att utveckla mottagarländer på ett sätt som minimerar besvikelse och som bibehåller svenskt anseende internationellt.

Fru talman! Det handlar också om en breddning av biståndsutförandet från svensk sida. Enligt PGU ska inte enbart de traditionella biståndsorganisationerna stå för verkställandet av svenskt bistånd.

Breddningen innebär att fler myndigheter och institutioner än i dag ska engageras. Här har jag en fråga till biståndsministern som jag hoppas få svar på: Hur kommer denna breddning att initieras, främjas och följas upp av regeringen?

Fler departement än Utrikesdepartementet ska engageras. Exempelvis ska handels- och säkerhetspolitiska insatser komplettera traditionellt ekonomiskt bistånd för både humanitärt och utvecklingsstöd. Jag skulle vilja fråga biståndsministern: Är handelsministern och försvarsministern reellt involverade och engagerade i dessa sina delar av svensk biståndspolitik? Jag hoppas att få svar på mina frågor.

Fru talman! Vi har flera svenska missioner som just nu bistår världen med militära säkerhetsfrämjande insatser. För oss Kristdemokrater är de svenska militära missionerna under FN-flagg viktiga biståndspolitiska insatser, som är oundgängliga för att skapa fred och stabilitet för genomförande av både humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd. Det är insatser för människors överlevnad och basala mänskliga rättigheter, som måste räknas då vi tar ställning till biståndspolitikens kvalitet.

Fru talman! Sverige är det land som tar emot det största antalet asylflyktingar från krigets Irak och från andra krigshärdar. Detta är i högsta grad en humanitär biståndsverksamhet som är avsedd att hjälpa människor ur en fullständig livskrisituation.



Fru talman! Vi har anledning att i denna kammare slå vakt om biståndsnivåer, det vill säga hur mycket pengar vi vill avsätta för våra medmänniskor i nöd. Vi har också anledning att diskutera hur dessa pengar används på bästa sätt.

För oss kristdemokrater är det viktigt att Sverige håller en anständig nivå på biståndet, det vill säga att vi vill se en kraftfull hjälpande hand till människor i nöd.

Ingen kan bevisa att just 1 procent av bnp är den enda rätta nivån, men vi anser att det är en bra nivå för ett traditionellt humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd.

Minst lika viktigt är det att vi ständigt anstränger oss för ett effektivt bistånd. Det måste vara resultatet för människorna på marken som räknas, inte enbart beloppet som står angivet i budgeten.

Vägen från skattebetalarna och statsbudgeten till den som tar emot hjälpen får inte vara alltför lång och framför allt inte alltför kostsam. Självklart kan vi aldrig acceptera svinn eller korruption i någon form.

Fru talman! För att bekämpa svinn och korruption i alla former behöver vi både egna och internationella analytiker och revisorer som granskar hur vi administrerar och verkställer olika typer av bistånd.

Vi måste arbeta helt öppet och genomlyst för att nå högt förtroende för svenskt bistånd. Det gäller inte minst i korruptionsbenägna miljöer som ofta är oundvikliga, därför att där nöden är som störst är ofta hjälpbehovet som allra störst.

Fru talman! Internationellt har Sverige två alldeles speciella signum som ger identifikation till vårt folk och vårt land. Det är Nobelpriserna, som i dessa dagar lyfter fram geniala insatser som har gjorts för mänskligheten. Det är också svenska folkets vilja att ge internationellt bistånd till de människor i världen som har det allra svårast och har det största behovet av hjälp. Låt oss vara stolta över båda dessa signum!

Fru talman! Efter dessa kommentarer och frågor yrkar jag till sist bifall till utrikesutskottets förslag till beslut i betänkande UU2.

Anf. 163 HANS LINDE (v) replik:

Fru talman! Jag vill rikta ett stort tack till Holger Gustafsson. Tänk att den fråga som vi har ställt så många gånger kunde besvaras så snabbt och så enkelt! Tänk vilken tid vi hade sparat till att diskutera andra saker om andra kunde ha följt Holger Gustafssons goda exempel.

Men jag blir ändå lite förfärad när jag hör Holger Gustafsson, för här handlar det inte om småpotatis. Skulden till Demokratiska republiken Kongo, som diskuterats i sammanhanget, uppgår enligt regeringen till 1,2 miljarder. Enligt Exportkreditnämnden uppgår den bara till 60 miljoner. Då pratar vi alltså om 1,14 miljarder svenska skatte kronor ur biståndsbudgeten som går tillbaka till budgeten. Det är enormt mycket pengar. Det oroar, för svenskt bistånd ska trots allt gå till fattigdomsbekämpning, till demokrati och mänskliga rättigheter, inte till Anders Borg.

Jag vet inte om Holger Gustafsson hade hoppats på att han inte skulle få någon replik. Men tyvärr finns det ju andra saker i den här budgeten som man kan diskutera.

En av de saker som jag skulle vilja lyfta fram och diskutera är de av regeringen mer än fördubblade avräkningarna för flyktingmottagande i Sverige. Regeringen avsätter mer än 2,5 miljarder kronor till flykting-

mottagande i Sverige. Holger Gustafsson kallar det humanitärt bistånd till flyktingar i Sverige. Jag har väldigt svårt att se logiken i att det kan vara bistånd att bedriva verksamhet i Sverige.

Det brukar i de här sammanhangen hänvisas till OECD/Dacs regler som tillåter flyktingmottagande. Men vår biståndspolitik regleras inte framför allt i OECD/Dac. Den regleras av en politik för global utveckling, och vi slår fast väldigt tydligt att svenskt utvecklingsarbete ska utgå från de fattigas perspektiv och ett rättighetsperspektiv.

Det skulle vara intressant att höra Holger Gustafsson tala om hur dessa 2,5 miljarder som ni avräknar för flyktingmottagande här i Sverige ligger i linje med en politik för global utveckling, som Holger Gustafsson tidigare lyfte fram att vi är så eniga om.

Anf. 164 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Den första kommentaren kanske inte kräver något mer svar. Jag har ju redogjort för hur avskrivningarna hanteras. Jag vill bara att man ska minnas i sammanhanget att det också finns saker att glädja sig åt. Vi ska komma ihåg att även den förra regeringen gjorde sådana här avskrivningar, så ni är inte helt vita ni heller när ni kritiserar regeringen i det här sammanhanget.

När det gäller flyktingmottagningen använder vi pengarna på ett korrekt sätt och definierat i Dacreglerna. Jag tycker personligen att man ska ha en bred syn när det gäller var man hjälper människor i en livskris. Om det är innanför svenska gränsen eller utanför är inte det viktigaste, utan det viktigaste är att människor får hjälp och att vi också använder delar av biståndsbudgeten till det.

Sedan ska du veta att det är väldigt mycket av det här biståndet som betalas av svenska kommuner och av staten i övrigt, så biståndet hjälper bara till med en liten del i sammanhanget. Det är knappast värt en stor oenighet mellan oppositionen och majoriteten i den frågan.

Anf. 165 HANS LINDE (v) replik:

Fru talman! Jag är fullt medveten om, även om jag inte satt i riksdagen då, att den förra regeringen också avräknade pengar från biståndsramen för skuldavskrivningar. Man räknade också av pengar från biståndsramen till flyktingmottagande i Sverige. Vi var då emot det lika kraftigt och starkt som vi är emot det här i dag i riksdagen.

Jag blir ändå lite konfunderad, och jag måste också säga lite besviken, på Holger Gustafssons svar, för jag minns att Kristdemokraterna var ett av de partier som stod upp för en human flyktingpolitik. Hemma i Göteborg stod kristdemokrater och vänsterpartister tillsammans sida vid sida och drev krav på allmän amnesti. Jag minns många kristdemokrater som då pratade om att det här inte handlar om att vi ska vara snälla, utan att det är vårt lands plikt att ställa upp för människor som är på flykt undan krig och förföljelse.

Det är inte bara fråga om vacker retorik. Sverige är enligt FN:s allmänna deklaration om de mänskliga rättigheterna, enligt Genèvekonventionen och så vidare förpliktat att behandla asylsökande och deras ansökningar när de kommer till Sverige och skydda människor som är på flykt undan krig och förföljelse.

Då blir frågan: Varför är det befolkningen i Sudan – vi har hört om Darfur här tidigare – i Afghanistan och i Somalia som ska betala för våra åtaganden? Vi har förbundet oss här i Sverige att ta emot flyktingar. Varför är det då människor i krigshärjade länder, några av världens fattigaste människor, som ska betala för våra åtaganden? Så blir det trots allt.

Hade regeringen valt att ansluta sig till Vänsterpartiets linje hade de 2,5 miljarderna i stället använts till utvecklingssamarbete, mänskliga rättigheter, demokrati och humanitär hjälp och stöd till alla de flyktingar som aldrig kommer till Sverige utan är fast i flyktingläger i Afrika, Asien och Latinamerika. Den möjligheten hade regeringen, men den har ni tackat nej till.

Det skulle vara intressant att höra Holger Gustafsson förklara för mig, för jag förstår inte logiken här, varför det är människor i Afghanistan, i Sudan, i Irak och i Somalia som ska betala för våra egna åtaganden, för de flyktingar som vi tar emot här i Sverige. Det blir de facto effekten av den här budgeten.

Anf. 166 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Den kristdemokratiska politiken som Hans Linde har mött i Göteborg stöder jag fullständigt. Jag har ingen annan uppfattning än att vi har en plikt och en skyldighet att hjälpa människor i nöd. Den uppfattningen delar jag här i riksdagen också. Om Vänsterpartiet har den uppfattningen så delar jag den.

När det gäller den andra matematiken kan jag inte se det på det sättet. Du kan inte göra Sverige skyldigt för allt elände som finns i världen och säga att vi har en så enorm skuld att oavsett vad vi gör kan vi aldrig betala tillbaka den. Det är sant i en mening, men det är knappast realistiskt att göra oss betalningsskyldiga för detta.

Vi får anstränga oss så mycket vi kan. Och just nu gäller 1 procent. Kristdemokraterna har ingenting emot att vi ökar den andelen, och vi arbetar i alliansen för att nå längre än så. Men låt oss inte begrava oss i den här skyldigheten så att vi inte orkar arbeta, för då kanske det blir ännu besvärligare för biståndsverksamheten.

Anf. 167 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Jag hade tänkt sitta still här en stund och vänta på biståndsministern, men Holger Gustafsson sade något här som jag blev tvungen att fråga honom om. Det lät nästan som att han menade att också militära insatser skulle kunna betalas via biståndsbudgeten. Det har vi inte talat om tidigare här, så jag skulle vilja veta om det är det han menar.

Jag vill också ha ett litet förtydligande. Hans pratade om flyktingmottagandet och de 2,5 miljarderna. Vänstern och vi har ju tidigare gått med på att en del av biståndsbudgeten avräknas för flyktingmottagande, men det har aldrig varit den höga summan. Nu är det väldigt mycket mer än tidigare. I vårt budgetförslag har vi tagit 1 ½ miljard av dessa och återfört till biståndet. Vi tycker att det kan vara mer rimligt. Ska man ha det inom biståndsramen kan det vara rimligt med 1 miljard men inte 2,5 miljarder. Det är på tok för högt.

Nu när du kunde ge svar på var skuldavskrivningspengarna tar vägen kan du kanske också ge ett svar på var dessa 2,5 miljarder hamnar nä-

gonstans. Hamnar de på utgiftsområde 8, eller hamnar de på något helt annat ställe i budgeten? Det borde vara på utgiftsområde 8.

Du sade något annat som jag bara vill hålla med om. Du pratade kanske lite om att inte förlora ansiktet. När vi nu fasar ut vårt bistånd från vissa länder är det viktigt att vi bibehåller en god relation till dessa länder och kanske skapar nya relationer. Hur ska våra relationer se ut efter biståndet? Det är viktigt så att vi inte förlorar det goda rykte som vi har i världen.

Anf. 168 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Tack så mycket för frågorna, Bodil Ceballos! Min partikamrat Lars Lindén var också rädd att det skulle låta som att jag ville betala militären med biståndspengarna. Det var inte min avsikt. Jag ville bara visa ett bredare anslag, för jag tycker att när vi hjälper till med militär är det också ett sätt att bistå människor i nöd. Det är därför vi gör det. Jag är den förste att tycka att vi ska ta de pengarna från vår försvarsbudget – så att det inte råder någon tvekan på det området.

När de gäller de 2 ½ miljarder kronorna tar Sverige emot förfärligt många asylflyktingar just nu från Irak och från andra krigshärdar. Jag lärde mig att Malmö stad tar emot fler flyktingar än Tyskland, England, Danmark, Norge och Irland tillsammans. Det är klart att det kostar pengar. Jag kan tyvärr inte svara på om dessa pengar hamnar på utgiftsområde 8 men att det kostar Sverige råder det ingen tvekan om. Jag tycker inte att man ska ägna sig åt kineseri om vilket utgiftsområde de hamnar på, utan vi får inse att det kostar pengar. Vi ska hjälpa dessa människor, och det får kosta vad det vill, för det är humanitära insatser. Jag säger som jag sade till före frågeställaren att om det görs inom eller utanför den svenska gränsen bör inte ha någon större betydelse humanitärt.

Den sista frågan gällde våra relationer där vi avvecklar. Jag delar den uppfattningen fullständigt. Det är oerhört viktigt att vi inte förlorar i anseende. Biståndet har gett Sverige en bild i utlandet som vi ska vara mycket rädda om.

Anf. 169 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Jag tackar för förtydligandet om de militära insatserna. Det innebär att vi fortfarande har en bred enighet i riksdagen om att militära insatser inte ska ligga under biståndsbudgeten utan under försvarsbudgeten.

Jag vill göra ett litet förtydligande när det gäller flyktingmottagningen. Vi tar emot många asylsökande från Irak. Enligt UNHCR:s definitioner är man flykting när man har fått besked och har asylstatus. Innan dess är man asylsökande. Många av de asylsökande skickas hem igen, så det är inte så att alla kommer hit och sedan stannar. Men man är asylsökande tills man får ett beslut, och sedan får man antingen stanna eller inte.

Andra länder i Europa och världen tar emot många andra migranter och har också stora kostnader. Det är viktigt att vi inte tror att vi är de enda som tar emot så många människor. Det gör de andra länderna också, men det är många gånger olika kategorier av migranter. När man ser statistiken ser det ut som att det bara är vi som tar emot, för man

räknar bara asylsökande. Det är viktigt att ha en uppfattning om vilka det är som kommer.

När det gäller Irakflyktingarna kommer Sverige att få en pott pengar på 64 miljoner av EU-kommissionen just för att vi har tagit emot många irakiska asylsökande. 64 miljoner är inte mycket pengar. Det behövs mycket mer. När vi utökar avräkningarna för flyktingmottagande med hänvisning till den stora mängden irakier som kommer får man ta det lite grann i relation till vad varje asylsökande kostar.

Anf. 170 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag kan inte kalkylen för vad varje asylsökande kostar, men det är klart att de som kommer till Sverige, finns här några månader och vänder tillbaka också kostar pengar.

Jag tycker inte att vi ska diskutera detta i pengar, utan det är en humanitär insats som får kosta det den kostar, för det är människor som behöver hjälp. Mitt exempel med Malmö stad och de andra länderna ska närmast uppfattas på det sättet att jag vill att det ska bli jämnare och att fler länder ska hjälpa till i arbetet så att Sverige inte står för ensamt med för många och att de andra länderna inom EU också gör sin insats. Jag vet att alliansregeringen arbetar mycket för att få det dithän.

Anf. 171 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Fru talman! Jag vill ta upp tre frågor med Holger Gustafsson, två som uppföljning. Den första handlar om flyktingkostnader och avräkning på biståndet.

Vi har också ställt upp på detta. Det är inte okomplicerat. Jag vill därför efterhöra hur Kristdemokraterna resonerar i detta sammanhang. Avskrivningen för flyktingkostnaderna har vuxit mycket. Någonstans finns det ändå en problematik när vi har en biståndsbudget som är x kronor och vi ser att mer och mer räknas av för andra saker, väl så behjärtansvärda och viktiga. Vi har som sagt också ställt upp på detta. Men någonstans finns det en gräns för hur stor den delen kan vara. Vi håller själva på att diskutera den frågeställningen internt. Det är inte så att kostnaden inte ska tas någonstans, men biståndsbudgeten har egentligen ett helt annat syfte, nämligen att vara fattigdomsbekämpande och göra skillnader i andra länder.

Min andra fråga gäller att vi drar oss tillbaka från vissa länder. Du, Holger Gustafsson, sade att det är viktigt att vi inte förlorar i anseende. Vad betyder det konkret? Ta till exempel Nicaragua. Vi drar oss tillbaka och avvecklar biståndet. Sedan kommer beskedet från UD att vi lägger ned ambassaden. På vilket sätt menar Holger Gustafsson att vi fortsatt ska ta till vara svenska intressen och bygga vidare på det stora och omfattande samarbete och de goda relationer vi har haft när allt klipps av inom relativt kort tid? Hur kan vi då ta till vara och se till att inte förlora i anseende?

Anf. 172 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Flyktingkostnader är komplicerat. När man gör budgeten vet man självklart inte hur stora kostnaderna blir. Det kan vara en uppgift både för Kent Härstedt och för mig att följa upp hur mycket det blir lö-

pande så att vi kan ha synpunkter på regeringens kommande budget så småningom. Vi vet inte i dag om pengarna behövs eller inte.

Jag kan inte ge ett jättebra svar på frågan om hur det blir när vi drar oss tillbaka. Frågan kanske ska ställas till biståndsministern. Jag har själv skickat en signal till henne tidigare om att denna fråga är oerhört viktig. Det är viktigt att vi hittar former för att dra oss ur länder med hedern i behåll och med gott anseende. Jag kan föreställa mig att vi försöker behålla politiska kontakter och att vi kan bygga upp affärsmässiga kontakter och personliga relationer. Det handlar om andra former, annan gemenskap och andra relationer än de budgetpengar som vi drar tillbaka från landet.

Det är möjligt att man också ska förhandla sig fram till en trappstegsmodell när man drar sig ur. Man måste hitta en bra modell för detta. Jag kan tyvärr inte redogöra för hur den ser ut där jag står just nu, för det har inte varit min uppgift att göra det.

Anf. 173 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Fru talman! Det finns anledning att följa upp detta med flyktingkostnaderna. Det kan vi gärna diskutera framgent.

Men i ett sådant här sammanhang som till exempel Nicaragua betyder det verkligen rullgardinen ned. Det är inte bara en avveckling av biståndet, utan det är verkligen pang bom, flaggan halas och vi stänger. Det blir väl kvar något konsulat eller så.

Jag vill ta upp en annan fråga. Det handlar om informationsanslaget. Holger Gustafsson har också varit med och diskuterat behovet och vikten av att vi förankrar det svenska biståndet. Biståndet har växt och mer skattepengar går till just bistånd. Det är viktigt att vi också jobbar med förankring och återkoppling till medborgarna om hur vi använder de här pengarna.

En viktig del är Sidas informationsanslag. Jag tror att Holger Gustafsson kan erinra sig att vi hade en diskussion i Sidas styrelse kring de stora förväntningar vi har på Sidas arbete med att förankra biståndet i Sverige genom en återkoppling till medborgarna om hur pengar används och att de används på ett bra och ändamålsenligt sätt.

Samtidigt drar regeringen tillbaka pengar från informationsanslaget. Man minskar det ordentligt. Det kommer ju att få effekter.

Jag undrar hur Holger Gustafsson ser på denna motsägelse. Å ena sidan är det ett bistånd som växer och blir mer omfattande och som ska bli tydligare och spetsigare. Å andra sidan drar man ned anslaget för att förankra hos svenska medborgare hur pengarna används.

Det borde ju inte vara så att informationsanslaget minskar i utvecklingstider då omfattningen på biståndet ökar. Det borde vara mer.

Anf. 174 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Det är komplicerat när vi drar oss tillbaka och lämnar ett land som har varit ett stort biståndsland. Jag vill säga till Kent Härstedt att vi är glada för oppositionens hjälp här också. Det finns många goda personliga kontakter som vi ska behålla. Låt oss hjälpas åt med detta. Jag tror att det har stor betydelse på den personliga sidan, hur vi uppträder och hur vi möter dem som blir utan svenskt bistånd. Det kommer att bli tufft, och vi behöver hjälpas åt.

Jag sitter ju med i Sidas styrelse – det gör vi båda två – så vi kanske får prata om Sida här av den anledningen. Sida står inför en jättestor förändring. Det är inte rimligt att tänka sig att Sida ska se ut som i dag och bara plussa på pengar därför att biståndet växer. Vi kan konstatera att vi går från över 100 länder till 40 länder. Det måste också förändra Sidas uppgift. Vi vet inte just nu hur den organisationen ska se ut. Det är säkert en uppgift för den nya generaldirektör som kommer, och naturligtvis för styrelsen. Det går inte att svara på.

När det gäller informationsstödet skulle man möjligen kunna säga att man vill ha mer eller mindre. Min och Kristdemokraternas uppfattning är nog att vi inte tycker att myndigheterna ska bedriva alltför mycket informationsverksamhet. Jag tycker exempelvis att det är riksdagsledamöters uppgift att förankra svenskt bistånd hos medborgarna. Där kan vi vara väldigt aktiva. Självklart ska myndigheten stå för sakinformation om arbetet som vi kan föra vidare. Just att sälja sig själv är inte en bra modell. Vi bör hitta bättre former för det. Jag ser den arenan som politikernas arena i högre grad än i dag. Vi är medborgarnas företrädare och vi kan svara för deras räkning.

Anf. 175 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Fru talman! De grundläggande drivkrafterna är desamma hos alla människor oavsett var de föds. En mamma i Mjölby och en mamma i Mukabo vill båda att deras barn ska få så bra utbildning som möjligt.

Insikten om att ingen utveckling är möjlig utan att varje individs potential tas till vara ska vägleda oss i vårt arbete för ett bättre Sverige och när det gäller hur Sverige bäst bidrar till att skapa en bättre värld. Det är en förutsättning för effektiv fattigdomsbekämpning och mot utanförskap.

Det är samtidigt ledstjärnan för det omfattande förändringsarbete som alliansregeringen har inlett i syfte att skapa en ny utvecklingspolitik kännetecknad av kvalitet, effektivitet och resultat. Det övergripande målet kvarstår, att bidra till att så många fattiga kvinnor, män och barn som möjligt kan förbättra sina levnadsvillkor. Världsfattigdomen är tveklöst en av vår tids största utmaningar. Trots att världsekonomin vuxit mer än åtta gånger sedan andra världskrigets slut lever fortfarande två miljarder människor på mindre än 2 dollar om dagen. Det är en stor utmaning.

Hög kvalitet och effektivitet i biståndet är också avgörande för hur Sverige kan bidra till att FN:s millenniemål uppnås och hur vi fortsatt kan vara ett föregångsland i utvecklingsarbetet.

År 2008 uppgår biståndsramen till 32 miljarder kronor, varav anslaget till internationellt utvecklingsarbete är 26,5 miljarder och anslaget för reformsamarbete i Östeuropa 1,2 miljarder. Det är, enkelt uttryckt, väldigt mycket pengar.

Vi som arbetar med bistånd får aldrig glömma att det förpliktar, givetvis mot de svenska skattebetalarna, men framför allt mot kvinnorna och männen i våra samarbetsländer. Svenskt bistånd ska göra skillnad. Behoven i världen är enorma. Sverige kan inte göra allt, men när vi gör gott ska vi kunna se resultat och inse att biståndet är *en* del för utveckling.

I vårt arbete med det nya biståndet är därför prioritering ett ledord. Nu, fru talman, sätts biståndets resultat och innehåll i centrum både när det gäller vad vi ska göra, vilket tar sig uttryck i tydliga tematiska priorite-

ringar, och var vi ska engagera oss, vilket tydliggörs genom landfokuseringen.

De förändringar som regeringen genomför är i linje med ambitionerna i den så kallade Parisdeklarationen. Utvecklingssamarbetet inriktas nu geografiskt och tematiskt på de länder och områden där svenska insatser kan göra så stor nytta som möjligt. Vi förbättrar också metoderna för att styra utvecklingssamarbetet och mäta dess effekt.

Låt mig först säga några ord om de tematiska prioriteringarna. I budgetpropositionen identifieras tre prioriteringar för det svenska utvecklingssamarbetet under mandatperioden: demokrati och mänskliga rättigheter, miljö och klimat samt jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingen.

Demokrati och mänskliga rättigheter är både mål och medel i det svenska utvecklingssamarbetet. De förstärker varandra. Demokratisk samhällsutveckling och respekt för mänskliga rättigheter är värden i sig och grundläggande för varaktig och uthållig fattigdomsbekämpning.

Jag vill att Sverige ska bidra till en tydligare och mer aktiv svensk profil när det gäller demokratifrämjandet inom biståndet och avser att återkomma till riksdagen med en skrivelse under våren.

Fokus på miljö och klimat utgör också en tematisk prioritering. Skälen är uppenbara för oss alla. Klimatförändringarna får följder för användningen av naturresurser, tillgången till vatten och för livsmedelsförsörjningen. De utgör ett hot mot utvecklingsansträngningar och ett hinder för att nå FN:s millenniemål. Bistånd för att möta klimat- och miljöutmaningar är därför en av de viktigaste insatserna i det nya utvecklingssamarbetet. Därför beslutade regeringen också nyligen att upprätta en kommission för klimatsäkring av biståndet. Jag är stolt över att leda kommissionen vars slutrapport våren 2009 bland annat blir ett viktigt bidrag till det svenska ordförandeskapet i EU.

Den tredje tematiska prioriteringen är främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling. Jämställdhet är en fråga om mänskliga rättigheter, demokrati och rättvisa. Det är också nära kopplat till frågan om biståndets effektivitet och hållbar utveckling. I dag är kvinnor och flickor överrepresenterade bland de allra fattigaste. De drabbas särskilt hårt av bristfällig demokratisk utveckling, dålig samhällsstyrning och låg ekonomisk tillväxt. Mäns och pojkars roller får naturligtvis inte glömmas bort i detta sammanhang.

De tre tematiska prioriteringarna innebär att policy- och metodutveckling på respektive område förstärks. Det är samtidigt en utgångspunkt för den pågående dialogen med samarbetsländerna kring deras nationella strategi inför fattigdomsbekämpning och utveckling.

Landfokusering är en central del av vårt fokus på kvalitet och effektivitet. Det är därför vi nu går från drygt ett 70-tal till ett 30-tal regelrätta samarbetsländer. Det handlar om fyra kategorier.

Den första kategorin är länder med vilka Sverige ska bedriva långsiktigt utvecklingssamarbete. Flertalet av dessa länder ligger i Afrika. Där är behovet av stöd till fattigdomsbekämpning störst och vägen att nå millenniemålen längst, jämfört med andra regioner.

Den andra kategorin är länder och områden i konflikt- eller postkonfliktsituationer. Vi stärker vårt fokus på fred och säkerhet genom utvecklingssamarbetet med länder i denna kategori.



Den tredje kategorin är länder i Östeuropa med vilka vi ska bedriva reformsamarbete. Genom att underlätta ett fortsatt närmande av forna Sovjetstater och länder i sydöstra Europa till Europeiska gemenskapen stärks fattigdomsbekämpningen i vårt närområde. Detta är ett led i vår samlade politik för ett demokratiskt och stabilt Europa samtidigt som vi ökar fattigdomsbekämpningsresultaten i länder som Moldavien och Albanien men också bidrar till människorättsreformer och demokratistärkande i Turkiet och EU-närmande i Serbien, för att nämna något.

Den fjärde kategorin utgörs av fyra länder, Zimbabwe, Burma, Vitryssland och Kuba, där Sverige kommer att arbeta med demokrati och MR-främjande insatser i vad vi kallar alternativa former. Demokrati och mänskliga rättigheter är, som jag konstaterat tidigare, en genomgående prioritering i det nya utvecklingssamarbetet, men i vissa stater måste demokratifrämjande insatser anpassas särskilt till landets specifika situation. Sverige är och ska vara starkt engagerat för en demokratisk samhällsutveckling i stater med stora demokratiunderskott.

Fru talman! Sverige är en stor givare till flera multilaterala organisationer och hör i flera fall till de allra största enskilda givarna. En viktig del av det pågående reformarbetet är därför att säkra kvaliteten och effektiviteten i det svenska engagemanget i exempelvis FN-organisationer, Världsbanken och andra utvecklingsbanker.

Regeringen har antagit en strategi för Sveriges multilaterala utvecklingssamarbete som ligger till grund för ett mer strategiskt och resultatriktat bistånd. Nu ska organisationernas relevans och effektivitet kopplas till hur det svenska stödet fördelas. Följaktligen kommer det svenska engagemanget att ses över om en organisation inte i tillräckligt hög grad når resultat. Så ser alliansregeringen till att Sverige får möjlighet att ta en mer framträdande roll i det internationella utvecklingssamarbetet, och det ligger helt i linje med det utrikesutskottet förra mandatperioden efterfrågade.

Jag är övertygad om att den nya inriktningen på det bilaterala och multilaterala utvecklingssamarbetet skapar förutsättningar för ett effektivt utvecklingssamarbete som blir en aktiv del av utrikespolitiken, ett utvecklingssamarbete som vi alla kan känna stolthet över.

Som biståndsgivare kan Sverige bidra på olika sätt genom ökad ekonomisk tillväxt och minskad fattigdom i samarbetsländerna. Men samtidigt är det inte mer bistånd utan mer välstånd som kommer att vara avgörande för hur framgångsrik fattigdomsbekämpningen i världen kommer att vara. Uthållig ekonomisk tillväxt på marknadsekonomins grund är helt avgörande för att människor och nationer ska kunna lyftas ur fattigdom.

Av detta följer att bistånd är en komponent bland flera i vår strävan att bidra till en effektiv fattigdomsbekämpning. Ett effektivt utvecklingssamarbete måste omfatta relevanta delar av samtliga politikområden. Mot den bakgrunden var det därför ett stort framsteg när riksdagen år 2003 antog politiken för global utveckling, PGU. Samtidigt har tyvärr genomförandet av PGU:n brutit, och det är helt enkelt dags för en nystart. Jag ser därför fram emot att återkomma till riksdagen i mars med en ny PGU-skrivelse.

Fru talman! Det har varit en väldigt intressant debatt, och jag tänkte därför använda lite av tiden också i mitt huvudanförande till att svara på

en del frågor och ta upp en del trådar som har kommit fram. Jag vill inleda med att tacka riksdagen för det stöd som det nya biståndet får i och med att detta betänkande justeras och också när jag tittar på de reservationer och de inlägg som nu har gjorts.

Kent Härstedt var lite bekymrad för min *track record*, skulle vi kunna kalla det, under förra mandatperioden. Jag hade inte reserverat mig så mycket mot det arbete vi då bedrev i utrikesutskottet. Jag vill ändå hävda att vi hade en passiv biståndspolitik under en passiv biståndminister förra mandatperioden, men att vi i utrikesutskottet lade grunden för den nya utvecklingspolitiken, att vi där efterfrågade landfokuseringen, att vi där gjorde studier som visade att vi måste ha bättre styrning av det multilaterala samarbetet och att vi där hade väldigt bra diskussioner om hur utveckling och säkerhet hänger ihop. Oppositionen stöttade den socialdemokratiska regeringen när man gick till högnivåmöten i OECD och Dac för att just diskutera hur utveckling och säkerhet hänger ihop i en föränderlig tid. Vi vet att när människor lever i osäkra situationer eller i situationer av postkonflikt och annat måste vi se till att jobba med utveckling och säkerhet.

I allt detta formade vi en gemensam politik över blockgränserna, en politik som vi nu genomför. De förändringar som gjordes i OECD:s och Dacs kriterier vid den tiden var genomgripande, och några nya förändringar i dagsläget är inte aktuella.

Men jag tror att vi alla här inser att med de globala utmaningar vi nu står inför ska vi ha en viss ödmjukhet inför vad vi kallar för bistånd och hur vi använder 32 miljarder kronor av den svenska statsbudgeten.

Det ni har diskuterat i dag har varit rätt signifikant, för det har bara handlat om tabeller och avräkningar – väldigt lite om innehåll. Någon har talat lite om informationssatsningar här. 35 miljoner har diskuterats i en budget på 32 miljarder. Väldigt lite har sagts om den nya inriktningen. I och för sig har naturligtvis mina goda alliansvänner understrukit det gemensamma arbete som vi gör, men jag hoppas att vi kan få en innehållsdiskussion om biståndet, för vi behöver alla ha ett starkt engagemang i en värld som kräver en viss form av ödmjukhet inför gemensamma utmaningar. Därför hoppas jag på fortsatt god diskussion i riksdagen.

Låt mig därför svara på Holger Gustafssons kloka fråga om breddning av biståndet! Hur jobbar regeringen med det här? Ja, för det första är det viktigt att vi är trovärdiga i Sverige med en samstämmighetspolitik. Det är därför den här regeringen jobbar stenhårt inom EU. Vi måste kräva mer av EU så att EU inte ger med den ena handen och slår med den andra. Det är därför vi ser till att vi använder EU som en av våra plattformar för att förverkliga en gemensam politik.

Vi är en majoritetsregering som jobbar ihop, som reser ihop, som har gemensamma möten och som skriver ihop. Och vi gör detta för att möta det svenska utanförskapet, men också för att anta de här utmaningarna som globaliseringen, klimatförändringarna och demografin ställer oss inför. Alla statsråd har ett väldigt starkt internationellt engagemang.

När vi nu jobbar med politik för global utveckling men också en demokratiskrivelse och en Afrikaskrivelse behöver vi ta in intryck från andra departement, men mycket av arbetet för att förverkliga breddningen av biståndet kommer att ligga på mig som samordnande minister. För

utrikesutskottet gäller det att under våren fylla på mycket av tänkandet, och det ser jag fram emot.

Jag vill alltså att vi ska gå bort från detta med volymtänkande och tabelltricksande. De som kanske har diskuterat och lyssnat på debatten utifrån i dag har undrat: Men vad är innehållet då? Vad handlar det här om egentligen? Alla dessa avräkningar: Vad är problemet?

Det har ändå blivit visst fokus på volymen, eller hur? Visst spelar storleken roll, men den är inte avgörande.

Jag tror att det också visar sig, när vi diskuterar *hur* Sverige ska kunna göra nytta, att vi också ska diskutera detta med Ryssland. Jag tycker att det är väldigt klädsamt av oppositionsledaren i utskottet, Kent Härstedt, att medge att det socialdemokratiska beslutet om att fasa ut Rysslandsstödet kanske inte, sett i dagsljuset, var helt begåvat.

Vi har fullföljt det beslutet, dessutom i något snabbare takt, och samtidigt försökt bevara centrala MR- och demokratiinsatser. Men jag tror att hela frågeställningen om hur vi ska kunna jobba med demokratiframjande i Ryssland handlar om vad vi betraktar som ODA och icke ODA. Jag ser nämligen inga friska pengar i Kent Härstedts alternativbudget för ökade demokrati- och MR-insatser i Ryssland. Jag ser bara ett klagande på regeringen – inga skarpa förslag om pengar.

Jag tror att det är väldigt viktigt att vi först pratar om hur biståndet kan göra nytta. Vilka pengar har vi tillgängliga på vilka konton? Vilket ansvar har Sverige, vare sig det gäller demokratiutveckling i Zimbabwe eller i Ryssland?

Jag tror att Sverige många gånger har en särställning när det gäller att kunna göra väldigt goda insatser. Då är det synd om pengarna så att säga finns på fel konton. Jag tror som sagt var att vi under våren, när vi återkommer i riksdagen, behöver diskutera de här frågorna mer genomgripande. Det är viktigt att vi kan vara en långsiktig partner att räkna med i den här delen.

Jag vill också bara, fru talman, ta tillfället i akt och ta upp en annan viktig fråga, som jag tror kommer att möta oss ännu mer i utvecklingsdebatten framöver, och jag vill ta upp den med anledning av att flyktingavräkningsbeloppen har ifrågasatts. Jag konstaterar att Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som tidigare har stött Socialdemokraterna när man jobbade med flyktingavräkningar, nu väljer att justera delar av beloppet i sina alternativbudgetar.

För regeringen är detta ingen siffra som vi tar fram lite på en höft. Den ökning som vi nu ser är en tragisk följd av en mycket olycklig situation som gör att flyktingströmmarna, inte minst mot vårt land, ökar. Kring detta krävs starkare internationellt samarbete och en bättre fördelning i EU men också framför allt att vi gör mer nytta i regioner och länder där problemen är som allra störst. Det här är ju en rännil som lyckas ta sig hela vägen fram till Sverige.

Därför har jag sett till att när vi tillträdde i alliansregeringen såg vi till att öka Sveriges kvalitetssäkring men också volymen i det humanitära biståndet. Ungefär 4 miljarder lägger vi på humanitära insatser, och mycket av det kommer flyktingarna i världen till del genom UNHCR, genom Internationella Röda Korset, genom Unrwa och så vidare.

Det sägs till mig att flyktingarna i världen i dag skulle utgöra världens femte största land om vi räknade ihop dem. Många av dessa är också

internflyktingar i sina egna länder. Det här ställer också krav på en utvecklingspolitik när det gäller hur vi ska hantera detta. Vi kan inte se den isolerad som en migrationspolitik, utan den ska också handla om demokrati, MR, kvinnors ställning, klimatpåverkan och annat.

Därför vill jag bara vädja om att man fortsätter att se till att vi har ett generöst flyktingmottagande i vårt land. Detta är *en* del av ett aktivt utvecklingsengagemang, skulle jag vilja säga. Människor som kommer till vårt land för att söka sig en fristad ska kunna känna att de får en sjyst hantering. Men jag tror också att det är viktigt att se att detta ibland är en tillgång i vår globala värld. Självt har jag nu sett till att inom ramen för utvecklingssamarbete också i handelspolitiken använda nya svenska människor i diasporan som både idégivare och genomförare för bättre kvalitet i en del av de insatser som vi försöker bedriva.

Jag tror också att vi behöver återkomma till diskussioner om hur vi kan få migrantpengarna att göra bättre nytta. Vi ska inte bara ta upp frågan om *brain drain* utan även den om *brain circulation* eftersom vi delar en och samma jord.

Anf. 176 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Fru talman! Man pratar om tricksande, om pengar och om tabeller. Det var väl precis det som biståndsministern gjorde i hela talet. Om biståndsministern läser sitt eget tal när hon kommer hem kommer hon nog att se att det var just det som det handlade om.

Vår debatt här har handlat om många andra frågor än så. Vi har pratat om bristen på mänskliga rättigheter och den oroväckande utvecklingen i Ryssland. Det är inte bara en tabellfråga, utan det är oroväckande utvecklingstendenser som såväl Carl Bildt som Göran Lennmarker har rapporterat om i svenska medier och annat den senaste veckan.

Vad jag har sagt om de bedömningar som har gjorts för några år sedan är att de inte kan vara en karta för framtiden. Vi måste göra nya bedömningar allteftersom utvecklingen förändras. Biståndsministern säger att det kanske inte var särskilt begåvat. Jo, det kanske var begåvat då. Men det kanske inte är begåvat nu.

Man måste vara ödmjuk inför utvecklingen. Biståndet måste känna av utvecklingstendenser och kunna vara reaktivt på det som händer. Därför bekymrar det mig mycket att vi snabbavvecklar stödet till Ryssland. Om biståndsministern betecknar det som en obegåvad bedömning då – varför snabbgenomför då biståndsministern den i dag? Det är en märklig motsägelse.

Vi har fått klarlägganden här i dag rörande skuldavskrivningarna och de pengar som har skrivits av men som inte har använts för ändamålen. Säkert har biståndsministern bra koll på exakt vart pengarna har gått. Det vore intressant att få även den sista lilla pusselbiten här i dag.

Det gäller även de 500 miljoner som skrivs av i årets budget till skuldavskrivningar. Enligt Exportkreditnämnden kommer bara 287 miljoner att användas för ändamålet. Vad går de övriga 213 miljoner kronorna till?

Anf. 177 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m) replik:

Fru talman! Jag tror att vi både bör och ska föra långa diskussioner om utvecklingen i Ryssland framöver, liksom vi redan tidigare har gjort.

Men saken är den att Ryssland inte längre är ett biståndsberättigat land. Egentligen borde den här diskussionen inte föras med oss som jobbar med biståndsfrågor. Men det är en del i hela utvecklingspolitiken som handlar om demokrati och mänskliga rättigheter. Därför är det ett bekymmer för Kent Härstedt att han inte själv har några egna skarpa förslag som avspeglar sig i hans budgetalternativ för en annan inriktning av demokratistödet till Ryssland.

Jag får inte det här att hänga ihop riktigt. Samtidigt blir regeringen kritiserad för att vi ökar vårt stöd i närområdet. Vad är då Ryssland, om inte närområde?

Jag skulle önska att vi fick en bra diskussion om hur vi ska bidra till demokrati och mänskliga rättigheter vare sig det är i vårt närområde eller långt borta. Vi ska också se till att vi fullföljer den politik som även Socialdemokraterna tidigare har stått bakom. Vi kan göra mycket för att hjälpa albaner, moldavier, serber och kosovoalbaner att få en bättre framtid i vårt gemensamma Europa. Det handlar naturligtvis då också om att ha en bra, fungerande Rysslandspolitik.

En del av detta är ett MR- och demokratistöd som tidigare har legat på biståndsbudgeten men som Socialdemokraterna började städa bort därför att det inte var ODA-mässigt. Här är det stora problemet med hur vi definierar vad som får vara demokratibistånd och inte. Det är helt okej att ge demokratibistånd enligt alla beräkningar och Dacregler exempelvis till Vietnam, men inte till Ryssland. Båda sakerna är lika viktiga och relevanta utifrån en svensk utgångspunkt. Kanske är det till och med ännu mer egennyttiga om vi fokuserade och gjorde mer i Ryssland. Men se det ligger inte på biståndsbudgeten! Detta är problemet när vi fastnar i tabellverket och enprocentsmålet. Då kommer vi inte in till substansen. Vad vill Kent Härstedt att vi ska göra i Ryssland?

Anf. 178 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Fru talman! Jag vill att vi ger ökat stöd till mänskliga rättigheter och demokrati. Jag vill att vi fortsätter med stödet till journalisterna i Ryssland, som ni snabbavvecklar i förtid. Det är sådana insatser jag vill se.

Jag vill erinra biståndsministern om att vår biståndsram är större än er. Jag har också pekat på att det finns platser som bistånd nu ska gå till som vi inte tycker att bistånd ska gå till, till exempel Serbien eller Turkiet. Däremot är det väl skickat med stöd till journalister, yttrandefrihet och annat i Ryssland.

Jag vill återigen ställa frågan: Vart tar pengarna vägen? Det är ett klassiskt knep att prata så mycket att man inte har mer tid över att svara på de frågor som ställs. Nu är det biståndsministern som sitter vid makten och i regeringen, och nu är det jag som står här och ställer frågor i ett oppositionsperspektiv. Jag är intresserad av att höra vad biståndsmministern har att säga.

Det var ett ganska bra svar rörande Dac, men inte riktigt ändå. Jag ställde en fråga tidigare. Kommer biståndsministern igen att verka för att biståndsreglerna inom Dac ska förändras och kunna användas till säkerhetsinsatser? Er företrädare åkte ned till mötet i mars, enligt protokollet som företrädare för den enda regeringen i Europa som röstade för en förändring och för att öppna upp biståndet för säkerhetsinsatser. Jag vill ha ett bra svar på den frågan. Ett ja eller ett nej duger alldeles utmärkt.

Men säg inte bara allmänt att biståndet ska förändras och att vi kan jobba med förändringar! Det är vi nog alla öppna för.

Det gäller säkerhetsinsatser. Jag tror att det är någonting som intresserar fler partier än dem som sitter här runt mig på vänsterkanten. Det finns fler partier som har ett stort intresse i den frågan. Biståndsministern gav ett besked tidigare i år, men det blev ett helt annat besked när vi fick ut protokollet från Dackommittén. Därför är jag intresserad av ett klarläggande på den punkten. Hur ser det ut i framtiden?

Anf. 179 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m) replik:

Fru talman! Det aprilmöte som det refererades till var en uppföljning på det högnivåmöte som Socialdemokraterna deltog i 2004 och 2005. Då sade man att man skulle följa upp det hela och se om man skulle göra ytterligare förändringar vad gäller utveckling och säkerhet.

Sverige drev då en linje där vi sade: Vi tycker nog att det är rimligt att man ska kunna titta på hur vi till exempel ska kunna utveckla möjligheterna att ge genderrådgivning via svenska militära officerare.

Men här har vi nu fört en diskussion, och jag inser att riksdagen inte tycker att vi ska gå vidare med frågan. Jag tror ändå att vi inom de ramar som finns och självfallet med de regelverk som OECD/Dac har både inom EU och i Sverige ska fundera på hur vi gör ett bra arbete i konflikt- och postkonfliktländer.

Jag väddar med viss ödmjukhet. Det är förfärligt ibland att sitta och försöka hjälpa den lidande somaliska befolkningen när afrikanska soldater från Afrikanska unionen säger: Ge oss utrustning och ge oss möjligheter att försöka stävja våldet! Samtidigt måste vi då säga: Nej, det finns inte pengar på EU-kontot för just detta. Men vi kan göra någonting annat; vi kan bygga en väg. Då svarar de: Vi vill inte ha en väg just nu. Vi vill ha fred och säkerhet!

Detta är ett bekymmer eftersom så många av världens mest fattiga lever i osäkra situationer med våld och konflikter. Denna fråga måste vi adressera om vi ska vara tillräckligt trovärdiga i fattigdomsbekämpningen.

Vart tar pengarna vägen? Jag tycker att Holger Gustafsson beskrev detta väldigt bra. Det finns inte mycket mer att tillägga. Jag tycker också att det var viktigt att han påminde om det tricksande ni höll på med. Vi är åtminstone förutsägbara och berättar vad som är ramarna och vad som är den långsiktiga inriktningen för Sida, medan ni höll på och budgettrickade i slutet av året gång på gång.

Det är intressanta nyheter i dag att Socialdemokraterna anser att vi ska avbryta vårt demokrati- och reformsträvande i Turkiet. Detta är dagens nyhet. Tack, Kent Härstedt!

Anf. 180 HANS LINDE (v) replik:

Fru talman! Statsrådet efterlyste i sitt inlägg att vi i oppositionen skulle prata mer om den nya inriktningen av landfokuseringen och koncentrationen av biståndsinsatser. Det är kanske inte så konstigt att vi i oppositionen inte har fokuserat på det eftersom de frågorna aldrig har lagts på riksdagens bord. Vi har fått presenterat i efterhand resultatet efter att beslutet har fattats i en process där vi bara bristfälligt har varit delaktiga. Om statsrådet hade varit intresserad av en bred debatt i kam-

maren om inriktningen på den nya biståndspolitikerna, på landfokuseringen, hade regeringen kunnat lägga fram en proposition. Det har man inte gjort.

Jag tänkte faktiskt utnyttja mitt inlägg och det här replikskiftet till att lyfta fram en fråga som jag tycker är oerhört viktig och som faktiskt ligger på riksdagens bord i samband med betänkandet men som jag miss-tänker att statsrådet anser är en mindre fråga i denna gigantiska biståndsbudget. Det handlar om frivilligorganisationernas arbete i Sverige.

Vänsterpartiet är tydligt. Vi tycker att frivilligorganisationerna har spelat och spelar en helt avgörande roll inte minst i att bredda och skapa en folklig förankring för det svenska biståndet. En viktig del i detta, även om det biståndsbudgetmässigt är en liten del, är arbetet inom folkrörelserna och informationsarbetet. Vi i Vänsterpartiet är därför oerhört oroadade över att den borgerliga regeringen har infört en egeninsats på 10 procent för de enskilda organisationerna för att få stöd till sitt informationsarbete. Jag har förståelse för att ha en egeninsats för att finansiera verksamheten – men för informationsarbetet? Jag förstår faktiskt inte logiken. Vem vill stoppa pengarna i en bössa där pengarna sedan går till tryckning av flygblad? Logiken haltar.

Statsrådet har redan pratat om den enorma budgeten. Ibland beskriver statsrådet att man har så mycket pengar på Sida att man inte riktigt vet vad man ska göra av dem. Ändå väljer regeringen att dra in på en oerhört liten budgetpost. Jag har svårt att förstå den logiken. Mot bakgrund av ökningen, varför genomför regeringen neddragningen?

Sist har jag en liten fakthänvisning till statsrådet. Det är inte så att oppositionen har valt någon ledare.

Anf. 181 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m) replik:

Fru talman! Ursäkta! Föråt. Kent Härstedt är naturligtvis Socialdemokraternas talesman i dessa frågor. Ni har inget organiserat samarbete och också olika budgetförslag. Det hedrar både Miljöpartiet och Vänsterpartiet att de både kritiserar regeringen och också lägger fram skarpa förslag i sina budgetalternativ.

Jag vänder mig mot beskrivningen av att landfokuseringen inte har diskuterats tillräckligt väl. Jag tror att de flesta ändå förstår att de överväganden vi var tvungna att göra i det sista skedet om enskilda länder inte kunde gå ut på remiss. Det handlade om känsliga överväganden och annat. Därför valde vi den hanteringsordning vi hade med en mängd möten med enskilda organisationer och föredragningar i riksdagens utrikesutskott om processen. Slutresultatet är en del av regeringens egen exklusiva beslutskompetens.

Frivilligorganisationerna utgör alls icke någon liten del i budgeten, 1,3 miljarder på anslaget för enskilda organisationer. Totalt sett är det kanske ytterligare 4 miljarder som frivilligorganisationerna, stora som små, gemensamt tar del av biståndsbudgeten eftersom de många gånger är duktiga underleverantörer till inte minst Sida i olika utvecklingsprojekt. Därmed bidrar de till kompetens, breddning och engagemang.

Hur ska man då göra med 130 miljoner kronor för informationsanslag? Först och främst kan jag konstatera att få andra politikområden kan unna sig den lyxen att över huvud taget ha ett så stort informationsanslag för den egna verksamheten. För alliansregeringen var det viktigt att ha

samma regler och en likvärdighet eftersom vi sätter fattigdomsbekämpningen högt. Om vi har krav på en tioprocentig egeninsats, eller vilken egeninsats vi väljer att ha, tycker vi att det är rimligt att ha egeninsatskrav hemma i Sverige. Det är för att ha likvärdigheten men också för att se till att det mesta av pengarna som tas från de svenska skattebetalarna kommer ut till de människor som behöver dem mest. Det är många gånger inte reklambyråer i Stockholm utan det är de fattiga människorna i utvecklingsländerna.

Anf. 182 HANS LINDE (v) replik:

Fru talman! Nu var det inte en allmän remissomgång som vi i Vänsterpartiet efterfrågade utan att frågorna – om statsrådet var intresserad av en debatt – skulle ha lagts på riksdagens bord. Ni hade lagt fram en proposition, vi hade haft möjlighet att väcka motioner och det hade blivit en stor allmän debatt om frågorna. Det valde statsrådet att inte göra. Hon ställde oss inför fullbordat faktum, och sedan efterlyste hon debatt. Det är en märklig gång.

Informationsarbetet för de svenska frivilligorganisationerna är viktigt. Vi har en stark biståndsvilja i Sverige. Det är en biståndsvilja som ökar. Det kom en opinionsmätning i september som visade att stödet för det svenska biståndet ökar. Till och med bland statsrådets egna väljare, moderaterna, var det bara 33 procent som stödde partilinjen om att sänka biståndet.

Jag skulle gärna se ett starkare svenskt stöd för biståndet. Frågan är om statsrådet skulle vilja se detsamma.

Statsrådet säger här att det är bra om frivilligorganisationerna kan gå in och sköta det här med en egeninsats. Jag undrar vilken bild statsrådet har av frivilligorganisationernas arbete? Visst finns det enskilda stora frivilligorganisationer som utan problem kan gå in med en egeninsats från det egna kapitalet. Men just de små frivilligorganisationerna, de som kanske står för de kontroversiella åsikterna, som breddar och utvecklar debatten om utvecklingssamarbetet, har inte de resurserna. Hur ska de få resurser? I den här debatten hänvisar statsrådet dem till att gå ut på gator och torg med bössor för att samla in pengar till flygblad, informationsblanketter och informationsmöten.

Jag tror att många svenskar är beredda att i julruschen stoppa pengar i en bössa där pengarna går till verksamhet. Men vilka svenskar är beredda att stoppa pengar i en bössa där pengarna ska gå till just flygbladsutdelning eller informationsmöten? Så fungerar det inte. Det kommer att innebära att den bredd vi har i debatten om utvecklingsarbetet kommer att minska. Jag är inte beredd att lämna över de helt avgörande frågorna om vilken värld vi ska leva i och hur utvecklingsarbetet ska se ut till en liten klick rika organisationer och Svenskt Näringsliv.

Anf. 183 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m) replik:

Fru talman! Jag hoppas att vi alla är överens om att det är i Sveriges riksdag som vi slutgiltigt bestämmer och beslutar hur den svenska utvecklingspolitiken ska se ut. Jag har gott hopp om att näringslivet i viss mån kan bidra med inspel, men det är framför allt i riksdagens utrikesutskott som jag har märkt det största och mest kunniga engagemanget. Det där var ändå att ta i lite grann. Det finns ingen risk att någon annan



kommer att ta över den agendan, inte minst nu med en alliansregering som vet vad man vill i utvecklingsfrågorna och som försöker länka ihop olika politikområden för att få bättre resultat.

Det är fantastiskt med denna biståndsvilja i Sverige. Jag tror att det har sin grund i att vi är ett internationellt folk, att vi har haft nytta av att människor har kommit hit, att vi reser, att vi handlar över gränser, att vi har en stor öppenhet och att vi har en lång demokratisk tradition. Här finns mycket att slå vakt om. En del i detta är att vi har en förmåga att bry oss och att vilja göra skillnad för människor i utvecklingsländerna.

Jag är inte alls orolig för frivilligorganisationernas förmåga. När någon står med bössan i hand vet de allra flesta att en del av den peng de lägger där också tillåts gå till administrationskostnader. Vissa organisationer har något högre, och några har något lägre. Men det finns en acceptans för att man får ha en viss avbränning för att också informera. Denna risk ser inte jag.

Däremot tror jag att det är viktigt att vi har en stark politisk diskussion om utvecklingsfrågor. Det är därför som jag har bidragit till att vi drar ned på Sidaanslagen. Jag vill se att riksdagens partier, riksdagen och det svenska samhället har en bredare diskussion hellre än att det finns självupptagna människor med stora tunga kassor bakom sig som ibland har vänt biståndsdebatten på ett diskutabelt sätt. Jag hoppas att vi kan återföra en bredare och livligare debatt till riksdagen. Därför tycker jag att informationsanslagen har tagits ned till något mer rimliga nivåer.

Anf. 184 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Jag vill säga ungefär som Hans Linde, nämligen att vi diskuterar tabeller, kronor och ören därför att vi faktiskt diskuterar budgetpropositionen. Vi har ett antal olika uppfattningar om just frågan om avräkningar i propositionen. Det är där den stora skiljelinjen mellan oss går. I övrigt har vi inte haft några stora synpunkter på innehållet i själva propositionstexten, på landfokusering och sådana saker. Vi tycker naturligtvis en massa saker, men det här är alldeles nytt. Vi fick dessutom allra först i tidningarna veta vilka länder som skulle finnas kvar. Vi hade haft en viss diskussion i utskottet mer på det filosofiska planet om vad som kunde vänta framöver men inte alls fått några klara besked.

Det är inte konstigt att vi inte har en innehållsdiskussion i dag, utan vi diskuterar naturligtvis budgeten. Där är avräkningarna en viktig del.

En fråga som jag inte har fått svar på under hela denna eftermiddag är reformsamarbetet i Östeuropa. När det gäller Georgien ska det gå till EU-handlingsplanen. Jag ifrågasätter varför inte bistånd till Östeuropa skulle kunna inrymmas under de andra fokusområdena i budgeten. Varför ska det vara en egen budgetpost? Det har jag inte fått något svar på.

När det gäller de fortsatta relationerna till andra länder vore det bra att få reda på vem som tar över i de länder vi lämnar. Vi har ju pratat om att var och en ska fokusera på sitt, men finns det någon samordning mellan länderna så att man ser till att ett annat tar land över om vi lämnar Nicaragua?

Anf. 185 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m) replik:

Fru talman! Jag vill påminna om att vi i budgetpropositionen för 2008 naturligtvis diskuterar budgetramarna. Men vi diskuterar också väldigt

mycket politikens inriktning. Det är här som vi väljer att presentera resultatet av landfokuseringsarbetet.

Jag vill påminna riksdagen om att varje gång tidigare regeringar har inlett ett långsiktigt utvecklingssamarbete har man absolut inte gått till riksdagen och haft några synpunkter. Det vi däremot gör nu är att vara mycket tydligare med strategier som vi antar på regeringens bord och som det ska vara möjligt för riksdagen att följa upp i stor öppenhet. Men jag hoppas också att vi med de kommande landstrategierna, eftersom vi är mycket mer tydliga, ska få det ökade engagemanget inte bara från frivilligorganisationerna utan också från riksdagen.

Det är möjligtvis i den delen jag tänker ge Kent Härstedt rätt, att jag inte använde min tid de senaste fyra åren som del i oppositionen genom att jag så pass lite tittade på de samarbetsstrategier som den socialdemokratiska regeringen lade fram. De var många gånger väldigt tunna, och de hade tjänat på att riksdagen lite mer tydligt, kanske till och med på landnivå, hade gått in och diskuterat det.

Det är regeringen som inleder den här relationen, och det är därför som vi nu presenterar landfokuserandet i den här budgetpropositionen, som också handlar om innehåll.

Jag ber om ursäkt, fru talman, om jag har förnärmat några ledamöter. Man pratar naturligtvis om volymmålet och totalsumman när man diskuterar biståndet, eller alla andra budgetområden. Men på andra budgetområden brukar man också diskutera fördelningen inom områdena och diskutera inriktningen och prioriteringarna. Men jag kände att det i dag blev väldigt mycket diskussion om bara just avräkningarna. Där kan jag väl ändå få lite rätt om problemet när man jobbar med ett enprocentsmål.

Jag hoppas att vi alla nu ska kunna jobba med innehållet och naturligtvis se till att Sverige har ett långsiktigt starkt engagemang, med ett bra och uthålligt bistånd som verkligen gör skillnad och som spelar roll. Det är ingen tvekan om att det behöver vara omfattande, eftersom vi har stora förväntningar på oss.

Vad gäller Georgien tittar vi naturligtvis på vilka behov och önskemål Georgien har. Där ser vi att våra pengar gör bäst nytta om vi samverkar med de EU-strategier som finns.

Anf. 186 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Statsrådet svarar ändå inte på frågan varför det inte kan inrymmas under den andra budgetposten.

När det gäller avräkningarna är det just där de stora skiljelinjerna oss emellan finns. Jag har inte hört att någon har stått här och sagt att ert förslag är jättedåligt och att vi tycker att man absolut inte kan genomföra det. Då hade det nog varit mycket större protester.

Jag har bland annat sagt att jag tycker att det är bra att man tar upp klimatanpassningsåtgärder och att miljö och klimat är en väldigt viktig del. Jag blev väldigt glad när jag läste propositionen och såg att det fanns med.

Det är inte så att jag säger ert förslag jäms med fotknölarna. Däremot har vi olika uppfattning om avräkningarna, och det vill jag framhäva.

Jag tyckte också att det var för lite fokus på fattigdomsbekämpning, att det försvann i propositionstexten. Jag undrar om det var meningen eller inte.

Du tog i ett av inläggen upp lite grann om militära insatser. Då vill jag ställa samma fråga till dig som jag ställde till Holger: Menar du att vi ska använda biståndsmedel till militära insatser? Eller menar du helt enkelt att de här olika frågorna hänger ihop men inom sina egna budgetposter?

Anf. 187 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m) replik:

Fru talman! Det är helt rätt tolkat av Bodil Ceballos. Det är naturligtvis viktigt när vi diskuterar till exempel det svenska engagemanget i Afghanistan att se till att vi samverkar så mycket som möjligt. Det jag tycker är trist är att den svenska styrkan syns, på rättmätiga grunder, men att allt det andra bra som vi gör vad gäller utbildning och hälsoinsatser, inte minst inom Svenska Afghanistankommittén, inte uppmärksammas lika mycket. Jag tror att det här ska sammanvävas. Bistånd ska naturligtvis inte användas för militära insatser. Det är det inte någon som har hävdad.

Att vi nu lägger stödet till bland annat Georgien i ett särskilt politikområde beror på att vi just vill betona att vi gör bättre nytta genom att jobba tillsammans med EU:s olika instrument. Det blir ett lite annat sätt att förhålla sig till hur vi jobbar med fattigdomsbekämpning. Detta vill vi tydliggöra. Jag tror att det är väldigt viktigt, just för att vi på ett bra sätt ska kunna diskutera politikens inriktning, att vi är tydliga med att vi har lite olika typer av verktyg för att uppnå fattigdomsbekämpningen på bästa sätt.

Jag vill, fru talman, passa på att tacka inte bara Bodil Ceballos utan också Kent Härstedt och Hans Linde för det som hon säger. Det kanske är så att det inte finns så stora skiljelinjer i innehållet. Vi har inte haft det tidigare. Vi har märkt under de diskussioner vi har haft i riksdagen under det här året att det nu finns ett stort intresse och engagemang kring det nya biståndet. Det kanske är därför som vi fastnar i diskussionen om volymen och inte innehållet. Därmed känner vi från alliansregeringen en stor glädje, inte minst mot alliansvännerna här i riksdagen som har tagit en stor del av ansvaret för att den här budgetpropositionen blev så bra. Jag tackar för det förtroendet.

Anf. 188 LARS LINDÉN (kd):

Fru talman! Jag vill ta upp fem områden inom det internationella biståndet. Det första är mikrokrediter och rättvis handel.

Sverige bör satsa mer på mikrokrediter i vårt utvecklingssamarbete, enligt min synpunkt, och ta fram en valutasäkringsmodell i denna verksamhet. Svensk kapitalmarknad skulle då genast bli mer intresserad av att satsa ett ökat kapital i mikrokrediter i många fler utvecklingsländer.

De flesta mikrokreditprojekt har visat sig vara mycket framgångsrika, och de har bidragit till att många miljoner människor i utvecklingsländer har tagit sig ur fattigdom. Människor har gått från att vara bidragstagare till att bli företagare. Dessa insatser borde följas av att dessa småproducenter också ges möjligheter att införa rättvisehandelsrörelsens kriterier för rättvis handel i sin produktion och att sedan ansöka om att bli medlem i The International Fair Trade Association eller i Fairtrade Labeling Organizations. Detta skulle innebära att en exportmarknad helt plötsligt öppnades upp för dessa producenter i ett tjugotal länder i västvärlden.

När man då ges möjlighet till export blir helt plötsligt inkomsterna betydligt större än om man säljer varorna på en köpsvag hemmamarknad. Redan har över 7 miljoner människor fått betydligt högre levnadsstandard genom *fair trade*-rörelsen, och skaran har de senaste fem åren kraftigt ökat år för år.

I Sverige ser importen av dessa varor ut att öka med ca 130 procent i år. Med hjälp av svenska biståndsresurser skulle denna relativt nya *fair trade*-rörelse väsentligt kunna öka sina insatser för att möjliggöra att många fler höjde sin levnadsstandard via export. *From aid to trade* är en arbetsmetod som ligger i linje med vad vår regering numera säger sig vilja jobba för.

Fru talman! Regeringen bör utreda om mikrokrediter och rättvis handel ska få en större plats i svenskt internationellt utvecklingsarbete. Utredningen kan förslagsvis göras av myndigheten Sadev i Karlstad, allt i syfte att utröna om dessa framgångsrika verktyg för fattigdomsbekämpning är något Sverige i högre grad ska stödja i framtiden.

Så tänkte jag nämna någonting om näringslivets roll i fattigdomsbekämpningen.

I många fattiga länder har svenskt näringsliv etablerat sig eller skaffat sig underleverantörer. Ett sextiotal av dessa svenska företag tar i dessa länder ett större och större etiskt och socialt ansvar, bland annat beroende på att konsumenterna i västvärlden ställer ökade krav på att produkter som man köper ska ha tillverkats under acceptabla etiska och sociala villkor.

Lönerna höjs till sjysta nivåer, barnarbete förbjuds, arbetstider regleras, fackföreningar tillåts och arbetsmiljön förbättras.

Inhemska företag, i samma områden som dessa svenska företag finns i, påverkas att följa efter om de över huvud taget ska få arbetare att vilja arbeta för dem. De inhemska företagen bildar tillsammans med svenska och andra utländska företag CSR-nätverk. I dessa nätverk växer det fram en förståelse för att ett etiskt och socialt ansvar är viktigt, något som är en självklarhet i väst. Dessa etikhöjande insatser är många gånger mer framgångsrika för landets utveckling än vad det traditionella biståndet är.

Det är viktigt att biståndet blir ett komplement till vad näringslivet här åstadkommer. Biståndet kan i dessa områden då mer inrikta sig på förslagsvis demokratiutveckling, MR-frågor, hälsovård och utbildning.

När näringslivet agerar utifrån CSR-kriterierna eller de liknande kriterier som FN:s Globalt ansvar fastställt gör man utan tvekan en viktig insats för att utrota fattigdomen i världen.

UD måste nu ta ett större ansvar för att uppmuntra fler svenska företag att agera mer etiskt i utvecklingsländerna, då resultatet av detta är så påtagligt gott.

Detta sker inte i dag. Snarare minskar man resurserna på UD:s avdelning för Globalt ansvar. Globalt ansvar och även CSR-nätverken borde kunna stödjas av svenska biståndsmedel. Kanske Globalt ansvar borde flyttas över från UD till Sida?

Det är viktigt att vi framöver på alla sätt försöker att genomföra effektiva och bra projekt med Sveriges 32 biståndsmiljarder. Biståndet ska nu framöver i mycket högre grad utvärderas av alliansregeringen, och effektiviteten och kvaliteten ska stå i fokus. Men detta ska då inte stå i

motsats till kvantiteten. Det borde vara oetiskt att över huvud taget tänka tanken att sätta kvalitet mot kvantitet i dagens trasiga värld.

Den verkliga utmaningen är att både hålla fast vid enprocentsmålet och höja effektivitet och kvalitet.

Till sist vill jag ta upp något om biståndsviljan.

Fru talman! Riksrevisionen har nyligen granskat Sida och det bistånd på 1,3 miljarder som kanaliseras via enskilda organisationer. Det är en viktig och bra revision för att öka kvaliteten i biståndet.

Men fler än vi kristdemokrater blev nog mycket upprörda över hur helt plötsligt Riksrevisionen trodde sig vara en kampanjorganisation för att ifrågasätta det höga svenska biståndet. Det fanns ingen statistisk grund för kritiken mot enskilda organisationer i den aktuella revisionen. Ändå var det detta som var huvudnumret på Riksrevisionens presskonferenser och på deras hemsida. Förklara detta, Riksrevisionen!

Vi kan konstatera att svenska folket under många år inte bara har gett pengar till bistånd via skattsedeln, utan dessutom skänker man mer och mer pengar frivilligt till olika enskilda biståndsorganisationer. Förra året skänkte man ca 4 ½ miljard kronor.

80 000 svenskar ställer dessutom upp som faddrar för barn i olika utvecklingsländer. Den svenska höga biståndsviljan har genom Riksrevisionens agerande nu skadats. Det är inte bra.

Fru talman! Jag gläder mig åt att vi nu i biståndspolitiken framöver ska satsa mer på handels- och näringslivsfrågor. Men nu måste vi gå från ord till handling utifrån vad jag nämnt här i mitt anförande.

Skapande av fler fungerande småföretag är den enda grunden för tillväxt och välfärd i såväl Sverige som i Burkina Faso. Behoven är naturligtvis som störst i fattiga länder.

Så länge som västvärldens konsumenter fortsätter att kräva billiga varor men inte rättvisa arbetsförhållanden och löner i utvecklingsländerna – så länge kommer slaveriet och fattigdomen att fortsätta. Vi rika länder avgör med vår handelspolitik och WTO-politik när fattigdomen i världen ska vara utplånad.

Överläggningen var härmed avslutad.  
(Beslut skulle fattas den 12 december.)

## **17 § Bordläggning**

Anmälades och bordlades

Motioner

med anledning av framst. 2007/08:RRS16 Riksrevisionens styrelses framställning angående Sidas kontroll av biståndsinsatser via enskilda organisationer

2007/08:U6 av Kent Härstedt m.fl. (s, v, mp)

med anledning av redog. 2007/08:RRS15 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående Försäkringskassans kontakter med arbetsgivare

2007/08:Sf4 av LiseLotte Olsson m.fl. (v)

2007/08:Sf5 av Tomas Eneroth m.fl. (s)

## 18 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

*den 6 december*

### **2007/08:267 Ett oberoende råd**

av *Eva-Lena Jansson* (s)  
till statsrådet *Mats Odell* (kd)

### **2007/08:268 Utvärdering av privat arbetsförmedlingsverksamhet**

av *Luciano Astudillo* (s)  
till arbetsmarknadsminister *Sven Otto Littorin* (m)

### **2007/08:269 Misslyckandet med jobbpolitiken**

av *Patrik Björck* (s)  
till finansminister *Anders Borg* (m)

### **2007/08:270 Regeringens förlorade förtroende**

av *Patrik Björck* (s)  
till finansminister *Anders Borg* (m)

### **2007/08:271 Ansvar för nollvisionen och ökad trafiksäkerhet**

av *Eva-Lena Jansson* (s)  
till statsrådet *Åsa Torstensson* (c)

### **2007/08:272 Inställda arbetsgivaravgiftshöjningar för de små företagen**

av *Thomas Östros* (s)  
till finansminister *Anders Borg* (m)

### **2007/08:273 FN:s resolution 1325**

av *Kerstin Lundgren* (c)  
till försvarsminister *Sten Tolgfors* (m)

### **2007/08:274 Sveriges mål för förnybar energi**

av *Thomas Östros* (s)  
till näringsminister *Maud Olofsson* (c)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 11 december.

## 19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

*den 6 december*

### **2007/08:417 Sjukintyg från första sjukdagen**

av *Hans Hoff* (s)  
till statsrådet *Cristina Husmark Pehrsson* (m)

**2007/08:418 Ensamförlädrar och föräldrapenning vid sjukdom**

av *Gunvor G Ericson* (mp)

till statsrådet *Cristina Husmark Pehrsson* (m)

**2007/08:419 Regler för bostadsbidrag**

av *Lars Mejern Larsson* (s)

till statsrådet *Cristina Husmark Pehrsson* (m)

**2007/08:420 Försvarsattachéer**

av *Åsa Lindestam* (s)

till försvarsminister *Sten Tolgfors* (m)

Prot. 2007/08:38

6 december

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 11 december.

**20 § Anmälan om skriftligt svar på fråga**

Anmälades att skriftligt svar på följande fråga inkommit

*den 6 december*

**2007/08:358 Bättre trygghetsförsäkringar för företagare**

av *Agneta Berliner* (fp)

till näringsminister *Maud Olofsson* (c)

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 11 december.

**21 § Kammaren åtskildes kl. 20.23.**

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanrådets början till ajourneringen kl. 13.51,

av tredje vice talmannen därefter till och med 13 § anf. 112 (delvis),

av talmannen därefter till och med 16 § anf. 135 (delvis) och

av tredje vice talmannen därefter till sammanrådets slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

*/Eva-Lena Ekman*

# Innehållsförteckning

<b>1 § Justering av protokoll .....</b>	<b>1</b>
<b>2 § Anmälan om kompletteringsval till försvarsutskottet.....</b>	<b>1</b>
<b>3 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan.....</b>	<b>1</b>
<b>4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer .....</b>	<b>2</b>
<b>5 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen .....</b>	<b>4</b>
<b>6 § Hänvisning av ärende till utskott .....</b>	<b>5</b>
<b>7 § Sänkt kapitalvinstbeskattning för fåmansföretagare åren 2007–2009 .....</b>	<b>5</b>
Skatteutskottets betänkande 2007/08:SkU9 .....	5
Anf. 1 HELENA LEANDER (mp) .....	5
Anf. 2 LENNART HEDQUIST (m) .....	6
Anf. 3 ÅKE SANDSTRÖM (c) .....	7
Anf. 4 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	8
Anf. 5 MARIE ENGSTRÖM (v) .....	8
Anf. 6 HELENA LEANDER (mp) replik .....	9
Anf. 7 MARIE ENGSTRÖM (v) replik .....	10
Anf. 8 HELENA LEANDER (mp) replik .....	10
Anf. 9 MARIE ENGSTRÖM (v) replik .....	10
Anf. 10 LENNART HEDQUIST (m) replik .....	10
Anf. 11 MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	11
Anf. 12 LENNART HEDQUIST (m) replik .....	11
Anf. 13 MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	11
(Beslut fattades under 15 §.) .....	11
<b>8 § Ett förstärkt jobbskatteavdrag.....</b>	<b>12</b>
Skatteutskottets betänkande 2007/08:SkU11 .....	12
Anf. 14 LAILA BJURLING (s) .....	12
Anf. 15 MARIE ENGSTRÖM (v) .....	14
Anf. 16 HELENA LEANDER (mp) .....	15
Anf. 17 FREDRIK SCHULTE (m).....	16
Anf. 18 MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	19
Anf. 19 FREDRIK SCHULTE (m) replik.....	19
Anf. 20 MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	20
Anf. 21 FREDRIK SCHULTE (m) replik.....	20
Anf. 22 LAILA BJURLING (s) replik .....	21
Anf. 23 FREDRIK SCHULTE (m) replik.....	21
Anf. 24 LAILA BJURLING (s) replik .....	22
Anf. 25 FREDRIK SCHULTE (m) replik.....	22
Anf. 26 HELENA LEANDER (mp) replik .....	23
Anf. 27 FREDRIK SCHULTE (m) replik.....	24
Anf. 28 HELENA LEANDER (mp) replik .....	24
Anf. 29 FREDRIK SCHULTE (m) replik.....	25
Anf. 30 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	25
Anf. 31 LAILA BJURLING (s) replik .....	27



Anf. 32 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	27
Anf. 33 LAILA BJURLING (s) replik.....	28
Anf. 34 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	28
Anf. 35 MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	28
Anf. 36 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	29
Anf. 37 MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	29
Anf. 38 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	30
Anf. 39 AGNETA BERLINER (fp).....	30
Anf. 40 LAILA BJURLING (s) replik.....	31
Anf. 41 AGNETA BERLINER (fp) replik.....	32
Anf. 42 LAILA BJURLING (s) replik.....	32
Anf. 43 AGNETA BERLINER (fp) replik.....	32
(forts. 10 §).....	33
<b>Ajournering.....</b>	<b>33</b>
<b>Återupptagna förhandlingar.....</b>	<b>33</b>
<b>9 § Statsministerns frågestund.....</b>	<b>33</b>
Anf. 44 TREDJE VICE TALMANNEN.....	33
<i>Sveriges ambitioner på klimatområdet.....</i>	<i>33</i>
Anf. 45 MONA SAHLIN (s).....	33
Anf. 46 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	33
Anf. 47 MONA SAHLIN (s).....	34
Anf. 48 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	34
<i>Förmögenhetsfördelningen.....</i>	<i>35</i>
Anf. 49 LARS OHLY (v).....	35
Anf. 50 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	35
Anf. 51 LARS OHLY (v).....	35
Anf. 52 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	36
<i>Samordning vid kris.....</i>	<i>36</i>
Anf. 53 PETER ERIKSSON (mp).....	36
Anf. 54 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	36
Anf. 55 PETER ERIKSSON (mp).....	37
Anf. 56 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	37
<i>Klimatnotet och Försvarmaktens inriktning.....</i>	<i>37</i>
Anf. 57 ELSE-MARIE LINDGREN (kd).....	37
Anf. 58 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	38
<i>Framtidens bilproduktion i Trollhättan.....</i>	<i>38</i>
Anf. 59 BRITT BOHLIN OLSSON (s).....	38
Anf. 60 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	38
<i>Det ökande ungdomsvåldet.....</i>	<i>39</i>
Anf. 61 SVEN BERGSTRÖM (c).....	39
Anf. 62 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	39
<i>Finansiering av klimatåtgärder.....</i>	<i>39</i>
Anf. 63 ULF HOLM (mp).....	39
Anf. 64 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	40
<i>Sveriges bidrag till en positiv utveckling i Irak.....</i>	<i>40</i>
Anf. 65 ANNICKA ENGBLOM (m).....	40
Anf. 66 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	40
<i>Sanktioner mot Iran i atomvapenfrågan.....</i>	<i>41</i>

Anf. 67 FREDRIK MALM (fp).....	41
Anf. 68 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) .....	41
<i>Krishanteringen på myndighetsnivå.....</i>	<i>41</i>
Anf. 69 HÅKAN JUHOLT (s).....	41
Anf. 70 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) .....	42
<i>Tillgången till miljöbilsbränsle i glesbygd.....</i>	<i>42</i>
Anf. 71 MARIA STENBERG (s).....	42
Anf. 72 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) .....	42
<i>Förlängning av betalningstider.....</i>	<i>43</i>
Anf. 73 LENNART SACRÉDEUS (kd).....	43
Anf. 74 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) .....	43
<i>Avståndstagande till Sverigedemokraterna.....</i>	<i>43</i>
Anf. 75 ANDERS KARLSSON (s).....	43
Anf. 76 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) .....	44
<i>Ekonomiskt svaga familjer.....</i>	<i>44</i>
Anf. 77 HILLEVI LARSSON (s).....	44
Anf. 78 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) .....	44
<i>Sveriges IT-säkerhet.....</i>	<i>45</i>
Anf. 79 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m).....	45
Anf. 80 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) .....	45
<i>Statens ansvar för energiomställningen i bostadsbeståndet.....</i>	<i>45</i>
Anf. 81 CARINA MOBERG (s).....	45
Anf. 82 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) .....	46
<i>Lokalt inflytande i rovdjursfrågan.....</i>	<i>46</i>
Anf. 83 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m).....	46
Anf. 84 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) .....	47
<i>Energipolitiken.....</i>	<i>47</i>
Anf. 85 KRISTER ÖRNFJÄDER (s).....	47
Anf. 86 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) .....	47
Anf. 87 TREDJE VICE TALMANNEN.....	48
<b>10 § (forts. från 8 §) Ett förstärkt jobbskatteavdrag (forts.</b>	
SkU11).....	<b>48</b>
Anf. 88 MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	48
Anf. 89 AGNETA BERLINER (fp) replik.....	48
Anf. 90 MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	49
Anf. 91 AGNETA BERLINER (fp) replik.....	49
Anf. 92 LENNART SACRÉDEUS (kd).....	49
Anf. 93 LAILA BJURLING (s) replik.....	52
Anf. 94 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik.....	52
Anf. 95 LAILA BJURLING (s) replik.....	52
Anf. 96 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik.....	53
Anf. 97 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	53
Anf. 98 LAILA BJURLING (s) replik.....	55
Anf. 99 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	56
Anf. 100 LAILA BJURLING (s) replik.....	56
Anf. 101 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	56
Anf. 102 HELENA LEANDER (mp) replik.....	57
Anf. 103 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	57

Anf. 104 HELENA LEANDER (mp) replik .....	58
Anf. 105 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik .....	58
(Beslut fattades under 15 §.).....	58
<b>11 § Vissa personbeskattningsfrågor .....</b>	<b>58</b>
Skatteutskottets betänkande 2007/08:SkU12 .....	58
Anf. 106 MARIE ENGSTRÖM (v).....	58
Anf. 107 HELENA LEANDER (mp).....	59
Anf. 108 LENNART SACRÉDEUS (kd) .....	60
Anf. 109 LENA ASPLUND (m).....	62
Anf. 110 ÅKE SANDSTRÖM (c).....	63
(Beslut fattades under 15 §.).....	64
<b>12 § Ändrade regler för CFC-beskattning, m.m. ....</b>	<b>64</b>
Skatteutskottets betänkande 2007/08:SkU13 .....	64
Anf. 111 GUNNAR ANDRÉN (fp) .....	64
(Beslut fattades under 15 §.).....	65
<b>13 § Internationell samverkan .....</b>	<b>65</b>
Utrikesutskottets betänkande 2007/08:UU1 .....	65
Anf. 112 KENT HÄRSTEDT (s) .....	65
Anf. 113 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (m).....	66
Anf. 114 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	67
Anf. 115 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (m) replik.....	67
Anf. 116 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	68
Anf. 117 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (m) replik.....	68
Anf. 118 KERSTIN LUNDGREN (c).....	68
Anf. 119 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	69
Anf. 120 KERSTIN LUNDGREN (c) replik.....	70
Anf. 121 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	70
Anf. 122 KERSTIN LUNDGREN (c) replik.....	71
Anf. 123 BIRGITTA OHLSSON (fp).....	71
Anf. 124 ALF SVENSSON (kd) .....	72
Anf. 125 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	73
Anf. 126 ALF SVENSSON (kd) replik.....	74
Anf. 127 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	74
Anf. 128 ALF SVENSSON (kd) replik.....	75
Anf. 129 HANS LINDE (v) .....	75
Anf. 130 BODIL CEBALLOS (mp) .....	76
Anf. 131 HOLGER GUSTAFSSON (kd) .....	78
(Beslut fattades under 15 §.).....	79
<b>Ajournering.....</b>	<b>79</b>
<b>Återupptagna förhandlingar .....</b>	<b>79</b>
<b>14 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 5 december.....</b>	<b>80</b>
KrU1 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	80
<b>15 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde .....</b>	<b>82</b>

SkU9 Sänkt kapitalvinstbeskattning för fåmansföretagare åren 2007–2009.....	82
SkU11 Ett förstärkt jobbskatteavdrag .....	82
SkU12 Vissa personbeskattningsfrågor.....	83
SkU13 Ändrade regler för CFC-beskattning, m.m.....	83
UU1 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan .....	83
<b>16 § Internationellt bistånd.....</b>	<b>83</b>
Utrikesutskottets betänkande 2007/08:UU2.....	83
Anf. 132 KENT HÄRSTEDT (s).....	83
Anf. 133 HANS LINDE (v).....	87
Anf. 134 BODIL CEBALLOS (mp).....	90
Anf. 135 CHRISTIAN HOLM (m).....	93
Anf. 136 HANS LINDE (v) replik.....	96
Anf. 137 CHRISTIAN HOLM (m) replik.....	96
Anf. 138 HANS LINDE (v) replik.....	96
Anf. 139 CHRISTIAN HOLM (m) replik.....	97
Anf. 140 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	97
Anf. 141 CHRISTIAN HOLM (m) replik.....	97
Anf. 142 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	98
Anf. 143 CHRISTIAN HOLM (m) replik.....	98
Anf. 144 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	99
Anf. 145 CHRISTIAN HOLM (m) replik.....	99
Anf. 146 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	99
Anf. 147 CHRISTIAN HOLM (m) replik.....	100
Anf. 148 KERSTIN LUNDGREN (c).....	100
Anf. 149 HANS LINDE (v) replik.....	102
Anf. 150 KERSTIN LUNDGREN (c) replik.....	103
Anf. 151 HANS LINDE (v) replik.....	104
Anf. 152 KERSTIN LUNDGREN (c) replik.....	104
Anf. 153 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	105
Anf. 154 KERSTIN LUNDGREN (c) replik.....	105
Anf. 155 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	106
Anf. 156 KERSTIN LUNDGREN (c) replik.....	106
Anf. 157 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	107
Anf. 158 KERSTIN LUNDGREN (c) replik.....	107
Anf. 159 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	107
Anf. 160 KERSTIN LUNDGREN (c) replik.....	108
Anf. 161 BIRGITTA OHLSSON (fp).....	108
Anf. 162 HOLGER GUSTAFSSON (kd).....	111
Anf. 163 HANS LINDE (v) replik.....	113
Anf. 164 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik.....	114
Anf. 165 HANS LINDE (v) replik.....	114
Anf. 166 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik.....	115
Anf. 167 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	115
Anf. 168 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik.....	116
Anf. 169 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	116
Anf. 170 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik.....	117
Anf. 171 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	117
Anf. 172 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik.....	117

Anf. 173 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	118
Anf. 174 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik .....	118
Anf. 175 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m) .....	119
Anf. 176 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	124
Anf. 177 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m) replik.....	124
Anf. 178 KENT HÄRSTEDT (s) replik .....	125
Anf. 179 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m) replik.....	126
Anf. 180 HANS LINDE (v) replik .....	126
Anf. 181 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m) replik.....	127
Anf. 182 HANS LINDE (v) replik .....	128
Anf. 183 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m) replik.....	128
Anf. 184 BODIL CEBALLOS (mp) replik .....	129
Anf. 185 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m) replik.....	129
Anf. 186 BODIL CEBALLOS (mp) replik .....	130
Anf. 187 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m) replik.....	131
Anf. 188 LARS LINDÉN (kd) .....	131
(Beslut skulle fattas den 12 december.).....	133
<b>17 § Bordläggning.....</b>	<b>133</b>
<b>18 § Anmälan om interpellationer.....</b>	<b>134</b>
<b>19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....</b>	<b>134</b>
<b>20 § Anmälan om skriftligt svar på fråga.....</b>	<b>135</b>
<b>21 § Kammaren åtskildes kl. 20.23.....</b>	<b>135</b>

Tryck: Elanders, Vällingby 2008